A

1378

I

BIBLIOTHECA ACADEMIAE SCIENTIARVM HVNGARICAE
MDCCCXXVI

1964

FOTO
S.E.

MTA KÖNYVTÁRA

KÉZIRATTÁR

AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

KÉZIRATOK

1900

FOLYTATÁS

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1900 október 1.

Elismerjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába

mélt. Fritz Kálmán úr

által

Egy 3856 K. – f., azaz: Háromezer nyolcszázötvenhat

korona

befizettetett és

a magyar tudományos akadémia

számadása javára iratott.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Forster

Nyomtatványminta 84.

Franklin-Társulat nyomdája

288 lx.

1900.

HIDJA u. p. Szedres, Tolnavármegye.

Sürgöny-czím
Adresse pour telegrammes *Szegzárd.*

1900 Szept. 30.

Méltóságos Uram!

E perczben veszem szives lekötelező sorait.

Ezer bocsánat, hogy eddig nem adtam életjelt.

Ennek két oka van. Először tudtam, hogy Méltóságod nem időzött Pesten, továbbá megvallom, hogy az akademiához intézendő felterjesztésem szö-

vegezése, némi nehézséggel járt részemről. Nagyon gyengének érezvén magamat ez irányban, Gyulai Pált kértem meg arra, hogy azt nézné át.

Végre pedig, hogy egész őszinte legyek, meg kell vallanom még azt is, hogy felterjesztésemet illő alakban kivánnám felküldeni és igy annak leirása is némi nehézséggel jár.

Mindennek daczára, azt a legközelebbi napokban fogom Méltóságod kezeihez juttatni.

Fogadja őszinte, igaz, régi tiszteletemet, mellyel maradok alázatos

szolgája

Beöthy Zs.

Örk. 1900. okt. 1.

389. sz.

1900.

számára a vejéből és azon határozott kívánsából, hogy ez ülés
a mostani emlékű Akadémiának dicső napjaira emlékezetes
legyen megjelenésére és bekövetkezésére fordítsa figyelmét.

3.) Arra nézve, hogy évről évre több munkára lehes-
sepessék be az ülés fejében, az Országos határozat kijelölése
határ megbatározása mellett, a M. tud. Akadémia állandó
Igazgató-bizottsága minden év elején határoz."

Magyarország Belügyminisztere! Ez elégtétel
ugyebet a fentebbiekben röviden egybefoglalva bátorko-
dom Excjádnak (mai napon) tett jelentésemben tisztelettel
~~értesíteni~~ a nézve kijelenteni, hogy az Akadémia ügyrendjének
~~évenkénti határozatot~~ a következőképen módosítása,
hogy az Akadémia Igazgató Tanácsának ülései
~~a~~ minden hó 1. 2. és 3. napjain tartassanak.

Fentidézett napbeli leiratában Excjád megjegyzi,
hogy a határozati javaslat ~~a~~ Országos területén belüli
és Dijlemzáróiak gyűjteménye ezen Országos területén belüli
dona maradjon s eppelőre csakis örökbérlőképen bebocsá-
tassék el az Akadémia Könyvtárába, azt mélóztassék
tovább Excjádnak, hogy a M. tud. Akadémia Könyvtárában
levő, ~~a~~ Magyarországra vonatkozó, ~~a~~ nyomtatványok
~~a~~ nézve a M. Belügyminisztériumnak
~~a~~ fölött rendelkezési jogot gyakorolhasson.

Ha Excjád ezen kérelmemet teljesíteni méltóztatnék,
úgy az Akadémia Igazgató Tanácsa, mely
ily felhatalmazás mellett az Akadémia Könyvtárában
megtalálható, nem fogna tétovázni a Könyvtárában
megtalálható, ~~a~~ Országos levéltárt érdeklő iratok átadá-
sára nézve ~~a~~ levő s az Országos levéltárt érdeklő iratok átadá-
sára nézve ~~a~~ létrejövendő, sőt ily értelmezés mellett az átadásra
sem ajánlhatnám.

Ha Magyar Királyi Udvari Kancellária 1840-ik évben
~~történt~~ és ~~azóta~~ történt Udvari Kancellária rendelet
szerint az Akadémia Könyvtárába "állítólag, hogy a Vármegyék
~~Országos~~ Országos Gyűjtemények tulajdonjogát (Vallás- és Közoktatási
minisztérium magának fenntartaná, megbízást az Akadémiában,
s az ~~Akadémia~~ évenként ~~a~~ Egyetemi Könyvtárból
~~a~~ nyomtatványok ~~a~~ nézve a M. Belügyminisztériumnak
~~a~~ fölött rendelkezési jogot gyakorolhasson.

Ily felhatalmazás mellett az Akadémia Igazgató Tanácsa, mely
magát gyűjtve, nem fogna tétovázni a Könyvtárában
levő s az Országos levéltárt érdeklő iratok átadására,
sőt ily értelmezés mellett az átadásra
sem ajánlhatnám.

A Magyar Udvari Kancellária 1840-ik évben kelt

273.

1898

Nagyméltóságú cs. kir. Belügyminiszter úr!

Lex nyolcadik explore

Folyó május hó 22-én 52772 szám alatt kelt leiratára

vonatkozólag, szerencsém van az Akadémia könyvtárának

kiadványai cserében való elégtelen recepciójára

nézve ismételve a Nagyságos Excellentiás úrhoz

engedelmes átiratomat 1898 február 9-én Perczel Dezső belügyminiszter úr

Ő Excellentiája azzal a kéréssel fordult az Akadémiához: engedné át

az Országos Levéltárnak azon iratokat, melyek közé a Szamátfalvi

Horváth Mihály 1848/9-iki bolyg.

és onnét cancellária 42 levelezéséből Erdélyre

vonatkozó 8 miniszteri leiratból egy kivételével

Erre én 1898 március 8-án folyó 11 sz. Belügyminiszterium

ki az Országos Levéltárban nincsen, egy pedig

Akadémia Könyvtárában van. Ezen iratok közül

iratok kiadását a M. Tud. Akadémia Könyvtárának

állásuk a 1111. Belügyminiszterium, illetőleg az Országos Levéltár

nincsen. Ebből Tolnayi Károly, a Történelmi Bizottság

tudósának előbb rendezése szerint alla

kérésére, minthogy recenzeálhatná a 1111. Belügyminisz-

tériumban az Akadémia főtitkárát, hogy az Or-

mégis megbízom szágos Levéltárnak ezen egyetlen (egy) darab

latot. Az Akadémia főtitkárának hazám 1898 június 15-én

előterjesztés s az Országos Levéltárnak az kimásolási árával

megküldeni Értesítés jelenlétében a Levéltárnak

Tolnayi Károly a 1111. Belügyminisztérium az Or-

szágos Levéltárban:

1.) Vegye fel a Levéltárnak a "Nemzeti" Múzeum

Könyvtárának és Egyetemi Könyvtárának egyes

darabjait a Külföldi Levéltárakban

kiegészítési cél végett.

2. Minthogy az Országos Levéltárnak nyilvános Könyv-

tára nincs és nem is lehet, a szerzeményezett példányok

valahányszor nyilvános Könyvtárban kell elhelyez-

tetniök, az Országos Levéltár engedje át ezen egyes példányt

darabjait minden évben a M. Tud. Akadémia Könyvtárának

orsz. főlevéltárnok urat utasítani,
hogy a már ez évre megszavazott
2000 korona összeget a M. Tud.
Akadémia pénzeit kezelő M. Földhitel-
intézetnél befizetni és az Akadémia
kéziratтárából átengedendő kéziratok
az Akad.
átvétele tárgyában magát Heller
Akadémia főlevéltárnok és főkönyvtár-
~~Ágost~~ akad. főkönyvtárnok útmutatást
adni.

Midőn (Nagyméltóságodnak tudomására
juttatni szerencsém van,) ~~a~~ sikeres lebonyolítása körül
~~tanúsított előzékenységéért~~ köszönetemet
~~nyilvánítom~~, (megragadom ~~egyúttal~~ az
alkalmat kiváló tiszteletem kifejezésére

Budapest, 1900. nov. 6.

~~elnök~~.

Vallásügyminiszterének.

15391. IV.

1900.

Nagyméltó. Miniszter Úr!

Hivatkozva Nagyméltóságodnak f. évi szeptember 28-án 61748. sz. a. kelt nagybecsü leiratára, szerencsém van Nagyméltóságodat értesíteni s jelezni egyszersmind örömmel kijelentem, hogy a M. Tud. Akadémia kézirattárában őrzött iratok és a beszerendő külföldi történeti kútfőgyüjtemények kölcsönös átengedése tárgyában (másolat útján) nézeteltérés nemcsak a lényegre nézve, hanem a dolog formai részére nézve sem forog fenn, miért elfogva a transactio keresztülvitelére az M. Tud. Akadémia nevében készséggel hozzájárulok.

Fölkérem tehát Nagyméltóságodat, méltóztassék Pauler Gyula

61748 szám

I.

Nagyméltóságú Báró Elnök Úr!

A m. tud. akadémia kéziratt[á]rában őrzött iratok és a beszerzendő külföldi történeti kut[a]tó[k] figyelmének kölcsönös átengedése tárgyában f. évi június hó 5-én 273 sz. a. kelt nagybecsű átiratából is örömmel győződtem meg arról, hogy a pályában lévő ügyben Nagyméltóságod közölt és köztem a lényegre nézve nézetkülönbség nem forog fenn.

A becses átiratában említett illetét szakis a szavakban rejlik és így-mint látszólagos-remény[l]em, könnyen elosztható lesz, a végleges megegyezés akadályát nem fogja képezni.

Az országos főlevéltárnak javaslata alapján a beszerzendő gyűjteményeket az akadémia könyvtárában azzal a határozott szándékkal ohajtottam egyelőre örökletét képen elhelyezni, hogy ezen gyűjtemények idővel a m. tud. akadémia teljes

/.

Nagyméltóságú

Báró Eötvös Loránd úrnak

a Ferenc József rend nagy keresztese, a m. tud. akadémia elnökének

Budapesten

D

5

tulajdonába menjenek át. Ezen időleges örökletési javaslatot abban a feltevésben tettem, hogy a <u>cserr</u> az ország és a m. tud. akadémia körült <u>nem fog</u> <u>azonnal kifejezett alakok ölteni.</u> Mivel azonban Nagyméltóságod már most a teljesen jogos recompensatio a végleges cserr állás pontjára kivan állni, részemről a legszükebbkörü ipreviteltől sem fogok sem az ellen, hogy a m. tud. akadémia a szóban lévő" iratokat <u>már most teljes tulajdonul az országnak</u> <u>átengedje</u> vissont annak ellenében a kut főgyüjtemenyekre megszavarott és még megszavazandó 2000 kor. összeg és igy a vásárlandó <u>kikölött minőségü könyvek tulajdonjoga</u> a m. tud. akadémiának átengedtessék, e végből az országos főlevéltárnak ivenkint megbizassék, hogy az emlitett összeget mihelyt azt a törvényhozás megszavazta, az állampénztárból felvevén, a m. tud. akadémia számára a magyar földhitel intezetnél fizessen be. Ez a befizetés <u>egyszersmindenkorra</u> Nagyméltóságod beleegyezési kivánságának is megfelelően - <u>azzal a határozott kikötéssel</u> <u>történik</u> hogy az összeg a Monumentáik és Diplomatariak folytatólagos megszerzésére és bekötésére fordittassék.

Méltóztassék meggyőződve lenni, hogy a bizalmatlanságnak még gondolata is teljesen távol áll tőlem s „a törvény végrehajtásának megvalósitására vonatkozó"

52772/900 számu átiratomba - parlamenti felelősségemből kifolyólag kötelességszerüleg emlitett <u>felügyelet</u> csakis a fent emlitett kikötésre vonatkozik. A mint Nagyméltóságod beleegyező átirata pedig hasonló ese-

/.

tekben a vallás- és közoktatásügyi minister úr, úgy a jelen esetben az orsz. főlevéltárnak, mint e téren a belügyministerium meghatalmazottja, a m. kir. akadémia rendes évi kimutatásaiból fog a megszavazott öszeg törvényszerű felhasználásáról meggyőződést szerezni.

Ezek után arra remélyem nek adok kifejezést, hogy a fentebbiekben vázolt nagyfontosságú ügyhöz oszlatnom s a végrehajtás részleteinek az orsz. főlevéltárnokkal leendő végleges megállapitását, a m. kir. akadémia részéről további nehézség megakadályozni nem fogja.

Fogadja nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánitását.

Budapesten, 1900 évi szeptember hó 28 án.

Rácz

I

Ork. 1900. okt. 1.

391. oz.

1900.

2

Magyar királyi

Földmivelésügyi

MINISTER.

71.588
I/1-a szám.

A magyar nemzet mély gyászba borult ma két éve Felséges királynénk megrenditő elhunyta felett.

Az a szeretet, melylyel a nemzet Felséges Asszonyunkat életében körülvette, elkisérte őt örök nyugvóhelyére is; ez a szeretet kegyelettel őrzi dicső emlékét időtlen időkig.

Ez a szeretet érezte, hogy a hon le nem róvható hálával tartozik az Idvezült fenkölt emlékének és meghatóan nyilatkozott az meg számos oly áldásos intézmény és emlék létesitésében, melynek alkotása az Ő nevéhez fűződik, sorsa az Ő védő szellemének van ajánlva.

A magyar társadalom kicsinyje és nagyja megható lelkesedéssel megértette az én kérő szavamat is; a természet nagy templomában élő emlékeket létesitettünk az Ő nevére s falvakon és városokban, kopár földeken és virágos kertekben, hegyek ormán és völgyek ölén három millió fát, bokrot, cserjét ültetett el a magyar nép szerető keze.

Ámde kegyeletünknek csak egy részét róttuk le az Erzsébet emlékfák elültetése által.

Az Idvezült Királyné dicső emléke kegyeletes kötelességünkké teszi, hogy e fákat hű ragaszkodással, szeretettel, gondos ápolással meg is tartsuk.

Az a megható lelkesedés, mely a magyar társadalmat ez emlékfák ültetésében vezette, nekem reményt nyujt arra, hogy a társadalom gondozásukat is ép úgy szivén viselendi mindenkor.

A mai emlékezetes napon kivántam t. Czímedet arról ér-

tesiteni, hogy ha e kegyeletes faültetés netalán valamely pótlást igényelne, részemről ahhoz legnagyobb készséggel módot fogok nyujtani.

S ezért, ha t. Czímed a vezetésem alatt álló ministerium erdészeti főosztályával (Budapest, V. Nádor-utcza 5. szám) avagy a t. Czímed lakóhelyéhez legközelebb fekvő kincstári erdészeti vagy egyéb, a fenhatóságom alatt álló s a kiültetésre alkalmas fák (cserje, bokor) nevelésével foglalkozó hatósággal ezen körülményt egyszerű levelezőlapon tudatni szives leend, az általam egyidejűleg utasitott hatóságok a t. Czímed számára szükséges Erzsébet fákat (cserje, bokor) díjmentesen a szállitásra legalkalmasabb időben haladéktalanul megküldik.

Végül tisztelettel értesitem t. Czímedet, hogy őszinte köszönettel venném, ha az Erzsébet fák nagyobb csoportjainak fejlődéséről engem értesiteni méltóztatnék.

Hazafiúi üdvözlettel

Kelt Budapesten, 1900. évi szeptember hó 10.-én.

Darányi Ignác

PESTI KÖNYVNYOMDA-KÉBZ -ÉNY. TÁRSASÁG.

Ek. 1900. okt. 5.

394. Fk.

1900.

Hidja, 1900 oktober 6-án.

Méltoságos Uram!

Valahára megküldhetem az Akademiához intézett felterjesztésemet.

Most már bevallhatom, hogy ezen nagy és nem remélt kitüntetésnek őszintén megörültem, az nékem végtelenül jól esett és pedig a következő két oknál fogva:

Nem vagyok üzletember. Feladatom teljesitésénél annak üzleti része esett mindig leginkább nehezemre. Könyveket vezetni, örökösen szem előtt tartani saját anyagi érdekeinket, melyek természetesen nem minden esetben azonositathatók mások érdekeivel, mondhatom nem kellemes foglalkozást képeztek és képeznek ma is reám nézve.

Ha mindezek daczára sikerült legyőznöm ellenszenvemet ezen foglalkozás iránt, ugy ehhez ama meggyőződésem segitett, hogy az anyagi haszon, melyet népünknek ezen az uton juttatunk, fokozni fogja ellentállási képességét sok bün és rossz cselekedet ellenében, el fogja háritani nem egy esetben mivelődésének egyik főakadályát a szegénységet, végre fokozni fogja hajlandóságát és fogékonyságát a magasabb kultura iránt.

Ezen szempont lelkesitett feladatom teljesitésében. Természetes hogy kétszeresen jól esett az Akademiának kitüntetése, mely hazánk kulturai fejlődésének első faktora.

A második ok, a miért az Akademia kitüntetésének őszintén örültem abban a meggyőződésemben rejlik, hogy ép ezen kitüntetésemnek örültek volna meg a legjobban azok, kik az életben legközelebb állottak hozzám.

Csak egy gondolat bánt még kissé és ez az, hogy Mechwart előd̈öm nem-e jön majd azon gondolatra, hogy ezen kitüntetésem következtében talán egy második Mechwartnak képzelem magamat. Ez iránt meg fogom őt nyugtatni.

Nagyon köszönöm még Méltóságodnak szives intézkedését, mely szerint nem vagyok köteles az érmet nyilt ülésen átvenni.

Selyembogaraim nem kivántak tőlem soha szónoklatokat és igy kiképeztetésemet ez irányban, bátran elhanyagolhattam ügyem kárositása nélkül.

Fogadja Méltóságod viszontlátásig is őszinte igaz tiszteletem, mellyel maradtam

alázatos szolgája

Bezerédj István

Erk. 1900. okt. 8.

1 m.

398. 12.

1900.

7.

Tekintetes

Magyar Tudományos Akademia!

Fogadja a tekintetes Akademia őszinte köszönetem és mély hálám kifejezését azon kitüntetésért melylyel megtiszteltt midőn a selyemtenyészlés érdekében kifejtett működésemet a Wahrmann díjjal jutalmazni méltóztatott.

E nagy kitüntetésben való részesülést első sorban azoknak köszönhetem a kik nékem lehetővé tették, hogy a selyemtenyésztés terén működhessem.

Legelső helyen kell megemlékeznem a földmivelésügyi kormány élén álló férfiakról kiktől a belém helyezett bizalom folytán a selyemtenyésztés intézésére a megbizást nyertem, és kik nehéz időkben és sulyos körülmények közöll nem szünlek meg személyes közbenjárásukkal támogatni.

De meg kell emlékeznem a földmivelésügyi magy kir. Ministerium azon tagjairól is kik hivatalos hatáskörükben a selyemtenyésztési ügyekkel foglalkozván, engem szakadatlanul nem csak jóakaró ulbaigazitással, hanem sok esetben önfeláldozó buzgósággal támogattak.

E férfiaknak biztositja őszinte hálámat az a körülmény is, hogy nagyrészt nékik köszönhetem azon örömet hogy egy hasznos és hazafias czélnak szentelhettem szerény tevékenységemet és ez által tőlem telhetőleg elegel is tehettem azon kegyeletnek melylyel tartozom Bezerédj István nagybátyám emlékének, kinek még utolsó óráiban is egyik kifejezett óhajtása volt, hogy családja a selyemtenyésztés ügyét el ne hagyja, sőt fejlessze nálunk azon legszámosabbjai és legszegényebbjei érdekében, kiknek jobbágyi terhei megszüntetésén nemcsak fáradozott, hanem azt mint legelső az országban tényleg kezdte is vitte.

Ezért engedje meg a tekintetes Akademia, hogy ezennel Kétezer koronát ajánlyak fel azzal a kéréssel, méltoztassék ez összeget pályadíj gyanánt kitüzni Bezerédy István ke meritö életrajzának megirására ki Magyarország anyagi fejlödésének egyik fontos tényezöjét látta az selyemtenyészlés és az selyemipar meghonositásában és ki az magyar selyem tenyészlés meghonositásának első uttorói közé tartozott.

Ismételve köszönetem és hálám kifejezését és kérve ajanlatom elfogadását, maradtam mély tiszteletel a tekintetes Akademiának

Hidján 1900. szeptember havában

alázatos szolgája

Bezerédy Lál

LE COMMISSAIRE GÉNÉRAL DE LA HONGRIE

A

L'EXPOSITION UNIVERSELLE

de 1900

23, Avenue Rapp, 23

15234. szám

PK.

Paris, le 5. Octobre 1900.

A m. tud. Akadémiának

Budapest

A párisi világkiállítás magyar pavillonjában elhelyezett történelmi gyűjtemények leíró lajstroma a kir. kormánybiztosság kiadásában „Catalogue de l'Exposition Historique installée dans le Pavillon de la Hongrie" czím alatt, francziа nyelven 8. r. alakban megjelenvén, van szerencsém annak egy példányát, mint külföldön nyomtatott nyomdatermékek, a törvény által ez esetben a kiadóra háritott tartozásnak megfelelően egyidejüleg megküldeni. –

A kormánybiztos helyett.

Miklós Béla

kormánybiztos helyettes.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

402 sz.
1900.

Tisztelt Osztály!

Szerencsém van a f. évi September 30-dikáig beérkezett pályamunkáimat, u. m.:

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület Fáy-jutalmára (: vízi utak :) 1 db.

azzal a kéréssel áttenni, hogy a bírálókat mielőbb megválasztani és nevöket velem közölni méltóztassék.

Megjegyzem, hogy a Rónay-féle nyilt pályázatra beérkezett négy tervrajzot közvetlenül br. Eötvös Loránd r. tag úrhoz tettem át.

Kiváló tiszteletttel

Budapest, 1900. október 12.

Ehrenwerth Lyka Frankl
Schaller

Szily
főtitkár

A III. osztálynak!

402/1900. sz.

1900.12.12.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

402. ex.
1900.

Tisztelt Osztály!

Szerencsém van a f. év szeptember 30-ikáig beérkezett pályamunkákat, u. m.:

1.) a Teleki-jutalomra 23 db. vígjátékot,
2.) Farkas-Raskó-jutalomra 45 db. költeményt,
3.) a Bulyovszky-jutalomra 11 db. ódát,

azzal a kéréssel áttenni, hogy a bírálókat mielőbb megválasztani és nevöket velem közölni méltóz[illegible] tassék.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1900. október 12.

Szily
főtitkár.

Az I. osztálynak!

402

Az I. osztálynak.

Tisztelt Osztály!

Szerencsém van a f. évi szeptember 30-ikáig beérkezett pályamunkákat, ú. m.

1) a Feleki-jutalomra 23 db. vígjátékot,
2) a Farkas-Rasló-jutalomra 45 db költeményt,
3) a Rulyovszky-jutalomra 11 db ódát,

azzal a kéréssel átlenni, hogy a bírálókat mielőbb megválasztani és nevöket velem közölni méltóztassék.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1900. okt. 12.

főtitkár.

Az II. osztálynak:

1) Dora-jutalomra (: költeményt :) 4 db
2) Ullmann-jutalomra (: járadéktörténelmi :) 2 db
3) Gr. Andrássy Gyula jutalmára (: Deák Ferenczre vonatkozó :) 1 db.

Az III. osztálynak:

1) A pesti karai első takarékpénztár-egyesület Fay-jutalmára (: városi utak :) 1 db.

. . . . . .

Megjegyzem, hogy a Rónay-féle nyílt pályázatra beérkezett négy tervrajzot közvetlenül br. Eötvös Loránd r. t. úrhoz tettem át.

12

1900.

402.27.

12

3

Kötelezvény.

229 ft 53 kr. illetve négyszáz ötven kilenc korona
s obsitlevél, mely összeg a „Hontvármegyei
Múzeumtársulat" tartozik a Mager
Tudomány Akadémia főtitkári hivatalának
1042 ft 15 kr. erejéig Rozsnyóról 1900-ik
évi Kedvöröly 10 napjától számítandó
megfizetni.

Ki e tartozást elismerjük s annak megfizetését
magunkat kötelezzük.

Ipolyság. 1900. Oct. 8.

Tanuk előttünk.

Porubszky Kálmán.

Mint jegyző.

Ó

CER. 1900. ORD. 15.

407-02.

1900.

Kaas Ivor a magyar vezércikk mai formájának megteremtője. A mi Kaas Ivor czikkeinek a legfőbb értéket adja, az az ellenfél iránti lovagiasság a leghevesebb csatározások közben, a meggyőződés bátorsága, az érzés tüze, melylyel ügyéért sikra száll. Kaas Ivor czikkei a nemzeti élet fontos pillanataiban az igazságért halni kész harczos lelkének kitörései. A teljes odaadás az ügy iránt, melyet igazságosnak tart, az alkut nem ismerő állhatatosság, az egyéni meggyőződés bátorsága teszik föl Kaas Ivor publicistikai működésére a koronát.

S az utóbbi, kis nemzeteknél, a minő a magyar, különös érdem. A baráti, a felekezeti, a testületi tekintetek, az osztály- és pártkapcsok kis nemzeteknél sokkal jobban békóba verik az az egyest, mint nagyoknál, s könnyebben elnyomják az egyéni meggyőződés bátorságát. A mi Magyarországban különösen hiányzik — mondta Akadémiánknak egykori nagyérdemű elnöke, Trefort Ágoston, — az az egyéni meggyőződés bátorsága.

Báró Kaas Ivort nagy értelmi tulajdonain, dolgozatainak művészi kiválóságán, tiszta jellemén felül különösen meggyőződésének bátorságáért, külbefolyásoktól való függetlenségéért ajánlja a bizottság a Bródy-jutalomra.

A bizottság, — és itt csak módosítva ismétli az 1897. évi bizottság álláspontját — az által, hogy az elismerés pálmáját valamely publicistának odanyujtja, még nem azonositja magát az illetőnek irányzatával, nem nyilatkozik a párt mellett, melyet az akár a multban, akár a jelenben elfoglalt. A pálma, melyet Kaas Ivornak nyujtani javasol, tekintet nélkül politikai pártállására, publicistikai pályáján kifejtett értelmi erejének, művészi tehetségének magas fokát, hirlapírói működésének subjectiv ethikai értékét illeti s a bizottság abban az *egyértelmű meggyőződésben* él, hogy a pálmát ezúttal Kaas Ivornál *érdemesebbnek nem adhatja.*

*

E bizottsági jelentés előterjesztése után Szász Károly t. tag szavazást kért: hozzájárul-e a nagygyülés a bizottság javaslatához, vagy nem?

A titkos szavazás megejtetvén, a nagygyülés a javaslatot 18 szóval 7 ellen visszavetette.

Erről az I. és a II. osztály, valamint a bizottság elnöke értesittetni fog s a Bródy-jutalom a folyó évi november havi összes-üléssel kapcsolatban tartandó rendkivüli nagygyülésen fog odaitéltetni.

Okt. 8-ika után külön írásban adatt beiktatandó!

409. sz.

1900.

Rejelentendő az okt. 29-iki. ösöres "ülésen, hogy a nov. 26-iki össres "ülésed (kapcsolatban) nagy" gyülés fog tartatni.

Tárgya: A Bródy-jutalom odaitélése.

A II. osztály 1900 okt. 15-iki

ülésén következő

A második osztály a Dósa-gyilkossági bűnügyet
munkát megbízásából Paál János és
Rátki Zoltán ker.
tagokat —

az Ullmann-gyilkossághoz:
Láng Lajos rendőr.
és Földes Béla ker.
tagot —

a Deák Ferenc életbiztosítási ügyben vizsgálat megbízásából
Csordás Ignác r. tagot
valamint Zoltán engedelmével.

k. m. f.

Lamanky
főtörzshivatalnok.

Ref. 1900. ors. 16.

410. oz.

1900.

Nagyméltóságú Asszony!

Nagyméltóságod boldog emlékű férje,
a közélet nagy minden terén veterán
szerepet vitt Hollán Ernő, Akadémiánknak
is mindenkitől tisztelt igazgató és tiszteleti
tagja. végrendeletében 2000 koronát hagyo-
mányozott a M. Tud. Akadémiának.

Az a gyöngéd kegelet, melylyel
Excellentiád a Megboldogult emlékét
szívében őrzi, arra késztette Nagyméltóságodat,
hogy végső intézkedését még a
gyász napjaiban teljesítse és a hagyo-
mányozott összeget a M. Tud. Akadémia pénztá-
rának mielőbb eljuttassa.

Magyar Ferenc főtitkár

Az Akadémia f. hó 8-ikán

tartott összes ülése legelején érzéssel vett
tudomást a hagyaték befolyásáról s
megbízott, hogy összes köszönetét tolmácsol„
jam Excziád előtt.

Midőn e megbízatásnak a legnagyobb
készséggel teszek eleget, egyúttal vagyo„
gadom az alkalmat kiváló tiszteletem
nyilvánítására.

Budapest, 1900. okt. 16.

elnök.

VIII. 17.

1900

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

A M. Tud. Akadémia
könyvtári hivatalának.

A f. hó 8-án tartott összes ülésen bejelentettem, hogy Hatvani Lajos úr a kézirattár számára a következő öt levelet ajándékozta:

a) Pármán Péter bihornok 1636. március 11-én a Teleglen intézett levelét,

b) Zrinyi Miklósnak, a költőnek 1654. julius 20-án III. Ferdinándhoz írt levelét,

c) Karinczy Ferencnek 1782. márcz. 18-án Millerhez, a „Szigvart" irójához intézett levelét,

d) br. Eötvös Józsefnek 1833. júl. 10-én Feleki Ferenczhez irt levelét, s végül

e) Kossuth Lajosnak 1847. febr. 7-én Kreuter Ferencz münchen miniszterhez irt levelét a vukovári vasút tárgyában.

1.

Tölkérem, hog e leveleket átvenni s az átvételi elis„
mervényt a főtitkári hivatallor beküldeni siveskedjek.

Kivalo tisteletel

Budapest, 1900. október 16.

Szily
főtitkár.

et fenti jegyzékben foglalt
öt darab levelet, u. m.
Pázmán Péter, Zrinyi Miklós,
Karinthy Ferenc, br Eötvös József
Kossuth Lajos levelét
a Kézirattár számára átvettem
és abban elhelyeztem.
Budapest 1900 október 16-án
Hellenbach
főkönyvtárnok

412.02.

1900.

Szegzárd, 1900. Oktober hó 16.

Méltóságos Uram!

E perezben veszem oktober hó 12. röl kelterett szives sorait és sietek kijelenteni, miszerint teljesen egyetértek azon javaslattal, melyet a pályázat szövegezésére nézve megállapitani méltoztatott; vagyis, hogy a pályázatot hirdesse az Akademia-Bezeredj István élet- és jellemrajzának megirására.

Fogadja Méltóságod kiváló tisztelettem őszinte nyilvánitását, melylyel vagyok.

Bezeredj Pál

8

Ek. 1900. okt. 18.

414. öz.

1900.

A' tudományos Akadémiának
Budapesten.

Alólírott ezennel a tőle feltalált orioási egyszer
egyet Küldi be, melyben minden nulla nélküli
kettős számot egymással készen szorozva ta-
lálunk. Ez mindenesetre egyszerűsítés a számtan mi-
voltában s ezen egyszerűség előnyével használ-
ható a számlóknál. Alulirott azon reményben
él, hogy az Akademia ezen oly szives véleményét
kifejezni: vagy hogy az egyszeregynek semi hasznos
sincs, az iskolákra és az üzletre nézve, vagy pe-
dig hogy azt a nevezett helyeken eredmény-
nyel fogják használni és az Akademia elis-
merését fogja kifejezni.

Szives választ elvára

vagyok

Pozsony 19/10 900.

Tisztelettel

Kugler E. J.

Ék. 1900. okt. 21.

1 m.

A 16. sz.

1900.

Kiadatik a M. T. Akadémia
III. osztályának.
Budapest, 1900. okt. 21.

Suly
főtitkár

1900 dk 19.

MEGHÍVÓ.

B. e. SZILÁGYI SÁNDOR nagyérdemű történetírónk születési házát Kolozsvárt tisztelői és barátai emlékláblával jelölvén meg: az emléktáblát f. é. november hó 2-án (Halottak napján) fogjuk leleplezni. Ugyanakkor emlékünnepélyt tartunk Szilágyi Sándor tiszteletére a következő programmal:

I. Emlékünnepély

a kolozsvári ev. ref. kollegium dísztermében november 2-án d. e. 11 órakor:

1. Megnyitó beszéd, tartja Gr. KUUN GÉZA, a M. T. Akademia t. tagja
2. Emlékbeszéd, tartja Dr. SZÁDECZKY LAJOS, egyetemi tanár.
3. A kolozsvári ev ref kollegium dalköre éneke

II. Az emléktábla leleplezése

a kollegiummal szemben álló tanári ház előtt november 2 án d. e. 12 órakor:

1. Leleplező beszéd, tartja Dr. TÖRÖK ISTVÁN, főgymn. tanár.
2. A tábla átvétele, Dr. SÁRKÁNY LAJOS főgymn. igazgató által.
3. Dalkörök éneke.

Erre a kegyeletes emlékünnepélyre Szilágyi Sándor tisztelőit és barátait tisztelettel meghívjuk.

Kolozsvárt, 1900. október hó 20-án.

Az emlékünnepélyt rendező bizottság nevében:

Dr. gr. Kuun Géza.

Kőváry László. *Szádeczky Lajos.*

Ajt. a Ev. Ref. Főgimn. nyomd.

Ó

Ct.K. 1900. Okt. 22.

H17. Ok

1900.

4.

OLTVÁNYI PÁL
PRÉPOST SZEGED

Magyarországi Szikvíz Kálmán Ipartársulat a M. T.
Academia főmérnökének Budapesten

Eppen most értesülvén hogy a M. T. Academia egyik pályadíjat alapítványozott az Ezeréves Szent István, illetőleg Szent István emlékünnepélyre oly alapítványra nézve, mely az alapítvány pontosan meghatározott 200 koronás pénz jutalékából és más pályadíjakból és pályakérdésekből áll és fenmaradó tőkéjének kamatai minden 5 évben egy hasznos találmányért, vagy tökéletesítésért, vagy pedig a tudomány valamely ágában kitűnő munkálatért adassanak ki, azon kérelemmel járulok a M. T. Academia elé, hogy méltóztassék a következő kérdéseket pályadíjra kitűzni:

a) mely módon volna a Magyarországban forrásban levő savanyú vizek palackozásánál a szénsav veszteségét a lehető legkisebb mértékre leszállítani, vagy más szóval, mely módon volna a szénsavat a palackozott vízben a lehető legtovább megtartani?

b) mely módszerek volnának a szénsavas vizek palackozására a lehető legtökéletesebbek?

A hó ezen hirora jutatom megmaradva
az alázatos vágy tőle kívánva - ha nekem
ez nincsen ezen Kérvényira pőlnoschedik
lehetne majd egy patyakendeles hitüzni

Egyébiránt ezen ciak keresetemnek kérem te
hetségemi, ha ebben fogyatkozva volna, tessék
másahitüzni, és ennek ideje ben engem
arról értesiteni mert eü erről a Cs Kir
ch pünyöki Kerületi vezjén a Csanadegyhás
megyei Clerusi szokvan erésitteni
és ugy ohen is a pályaki elmyerésre serkentem

Szarafini hirekkel maradok

Nagyszigetnek

Szegedt 1900 oct 21

Hiredő nolgája

Abrányi sk

Kérvényi iqazgato

aranymi és elhozni

Ért. 1900. okt. 23.

419. tt.

1900.

Kiadatik a M. T. Akadémia II. osztályának.

Budapest, 1900. okt. 23.

Szily

főtitkár.

18079 61.

91

A m. kir. Tud. Akadémia k. Elnökségének

Budapesten

Budapest, 1900 okt 22.én

Van szerencsénk értesíteni, hogy a m. kir. Tud. akadémia folyószámláján felgyűlt összegek re való tekintetből a m. kir. Tud. akadémia tőketőjéhez csatoltunk

K 300000.— 4%-os intézeti zálogleveleket

1901 január 1-ére lejáró szelvényekkel a napi

à 89.60 K 26880.—

Ramat VII/1-X/22 370.— } K 27250.— f.

az akadémia folyószámlája terhére vettünk.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET

Lás Szemere

Ü

Ek. 1900. Okt. 23.

420.00

1900

Kivonat

a M. Tud. Akadémia I. osztálya 1900. október 13-án tartott ülése jegyzőkönyvéből.

44. A helyettes osztályelnök felszólítja az osztályt a pályaművek bírálóinak megválasztására.

Megválasztatnak bírálóknak:

1. A Teleki-pályadíjhoz: Tóth Sándor t. t., Bayer József és Berecz Árpád l. tt. —

2. A Farkas-Raskó-pályadíjhoz: Vadnay Károly, Lévay József r. tt. és Riedl Frigyes l. t. —

3. A Bolyai-pályadíjhoz: Gyulai Pál r. t., Lehr Albert, Entz Géza l. t. —

Gyulai Pál
osztályelnök.

Ék. 1900. okt. 23.

422. sz.

1900.

Kivonat

a M. Tud. Akadémia I. osztálya 1900. október 13-án tartott zárt üléséről jegyzőkönyvéből.

45.) Az osztálytitkár előadja, hogy a főtitkár áttette az osztályhoz egy Jarkus-Rasko-pályaművet, mely Lipcséből küldetett be, de nem az Akadémiához, hanem a Hisfaludy-Társaság elnökéhez, egy a Hisfaludy-Társaságot illető más pályaművel együtt. A pályamű a postabélyeg szerint ugyan szeptember 30-án Buda-Pestre érkezett, de a Hisfaludy-Társaság csak október 11-én küldötte át az Akadémiához. Most az a kérdés, minő vélemény-ben van az osztály: pályázatra bocsátható-e a pályamű vagy nem, minő javaslat terjesztendő az összes ülés elébe?

Az osztály abban a véleményben van, hogy a pályamű pályázatra bocsátható, mert az szeptember 30-án pontosan megérkezett Budapestre s hogy nem küldetett be az Akadémiához, az nem a szerző hibájából történt.

Gyulai Pál
osztálytitkár.

I.

Ukk. 1900. okt. 23.

423.

1900.

7.

Kiirt czikk

a M. Tud. Akadémia Történelmi Bizottsága 1900. okt. 6-án tartott ülésének jegyzőkönyvéből.

2. Előadó felolvassa Pauler Gyula biz. tagnak, a Magyar honfoglalás kútfői czimű millenniumi kiadvány szerkesztőjének jelentését a kiadvány elkészültéről, mely szerint a III. ivre terjedő kiadvány előállitási költségei mintegy 22.000 koronát vettek igénybe. A kiadvány 500 példányban készült, melyből 50 példány diszesebb kiállitású. Ezzel kapcsolatban az előadó bemutatja a kiadvány nyomdai számláját, mely a készült különnyomatok költségeivel együtt 9904 kor. 16 fillérre rúg.

A bizottság a kiadvány elkészültéről szóló jelentést örvendetes tudomásúl veszi, a nyomdai számlát - kellő revisio után - utalványozandónak határozza azzal, hogy a bizottság költségvetésébe e czélra felvett 2000 kor. a számla részleges törlesztésére fordítandó, egyúttal kifejezi azt az óhaját, hogy a kiadvány a bizottság tagjainak, mint a kikre a kiadás ügyének rendezése bizva volt, hivatalból küldessék meg. A mű terjedelmére való tekintettel kivánatosnak tartja, hogy a kiadvány karton-fűzésben bocsájtassék forgalomba.

K. m. f.

Fejérpataky László
kir. előadó

A M. T. Akadémia tek. Jóváhagyási Hivatalának

Ó

Ukk. 1900. okt. 24.

424. ok

1900.

Kiirt czikk

a M. Tud. Akadémia Történelmi Bizottsága 1900. okt. 6-án tartott ülésének jegyzőkönyvéből.

7. Előadó bemutatja Németh István munkáját az 1526-1608 évi magyar történelmi kútfők ismertetéséről, mely a főtitkári hivatal által esetleges kiadás czéljából tétetett át a bizottsághoz.

A bizottság a munka megtekintéséből és az előadó jelentéséből meggyőződvén arról, hogy a műnek tudományos értéke nincs, s hogy az mint egyetemi pályamű az 1899-ik évben már birálaton ment keresztül, mely alkalommal a birálók |: Ballagi Aladár és Marczali Henrik urak: | azt fogyatkozásainál fogva az egyetemi pályadijra méltónak nem itéltók: a kéziratot a szerzőnek visszaadatja.

B. m. f.

Jej érpatakyBirálók
kir. előadó

A M. Tud. Akadémia tkR.
főtitkári hivatalának.

Čís. 1900. pkt. 24.

2m.

425. Fr.

1900.

Budapest 24 Ottobre
1900.

Illmo Signor Commendatore,

Essendo stato informato da
parte del mio collega Signor
Óváry che la S. V. Illma non
ha peranco ricevuta la spedi=
zione di libri che la nostra
Accademia ha inviata a code=
sta illustre Società, in cambio
delle preziosissime sue pubbli=
cazioni; mi affretto di far
conoscere alla S. V. Illma che
noi sin dal mese di agosto
Le abbiamo spedito per mezzo
della libreria Kummer - Lipsia
e Fuchslein - Napoli sei
volumi del nostro Diplomata=
rio angioino e sette volumi
dei Monumenta.

Sono incaricato poi dalla par=
te della nostra Accademia di
ringraziare il più caldamente
codesta illustre Società di Storia
Patria per il prezioso dono che
si è compiaciuta farci delle
sue pubblicazioni che hanno un
valore speciale per la nostra

426. R.

1900

storia legata con tanti vincoli
alla storia napoletana.

Mi pregio infine di
far conoscere alla S. V.
Illma che oltre alla spe=
dizione di agosto verso Le
si spediranno ancora altre
nostre pubblicazioni segna=
tamente: il diplomatario
Blagay, quello di Ragusa,
le corrispondenze di Nicola
Zrinyi ecc.

Gradisca, illustrissimo
Signor Commendatore, i sensi
della più alta stima del

Suo devotissimo

Colomanno Sáily
Segretario generale dell'
Accademia ungherese
delle Scienze.

7 che hanno interesse per il pubblico italiano,

Illustrissimo Signor Comm. Giuseppe De Blasiis
Segretario generale della Società Napoletana
di Storia Patria
Napoli.
Piazza Dante 93.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

428. szám.

KÖRLEVÉL

A M. TUD. AKADÉMIA TAGJAIHOZ.

A M. Tud. Akadémia f. évi május 2-ikán tartott nagygyűlésén elhatározta, hogy a **Bródy-féle publicistikai jutalom** odaítélése végett a f. évi november havi összes üléssel kapcsolatban rendkívüli nagygyűlést tart.

E rendkívüli nagygyűlésre, mely **november 26-án, hétfőn d. u. az összes ülést megelőzőleg** tartatik meg, a M. Tud. Akadémia mindenrendű tagjai ezennel meghivatnak.

Budapesten, a M. Tud. Akadémia 1900. október 29-én tartott összes üléséből.

SZILY KÁLMÁN,
főtitkár.

Hornyánszky Viktor cs. és kir. udvari könyvnyomdája, Budapesten.

425 Se.

1900

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

429. szám.

KÖRLEVÉL

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA TAGJAIHOZ.

A M. Tud. Akadémia még 1899. évi deczember 18-án tartott összes ülésén elhatározta, hogy egykori dicsőemlékű tagja, Vörösmarty Mihály születésének százados évfordulóján — f. évi deczember 1-én — Székes-Fejérvárott tartandó emlékünnepen testületileg vesz részt s az ottani Vörösmarty-szoborra beszéd kiséretében leteszi koszorúját.

Midőn e kegyeletes irodalmi ünnep programmját a tulsó lapon t. Tagtársaimnak megküldöm, egyszersmind a mai összes ülés határozatából fölkérem azokat, a kik az ünnepen megjelenni óhajtanak, hogy e szándékukat a M. Tud. Akadémia főtitkári hivatalának f. évi november 15-ig bejelenteni méltóztassanak.

Budapest, 1900. október 29.

Elnöki megbízásból:

SZILY KÁLMÁN,
főtitkár.

Szíveskedjék fordítani!

429 m

1900

Szeged sz. kir. város által kitüzött 2000 korona pályadij pályázat feltételei:

Pályázati feltételek a következők:

1.) Pályázó köteles müvétárgyát a magyar polgári társadalom életéből venni.—

2.) A pályadij 2000 korona.

3.) A pályamüvek valegen közelirva kötelező világos olvashatóval, a czimlap pedig a czimet tartalmazó zárt jeligés levelet tartalmazza. A pályamüvek a városi tanácshoz 1907 évi május hó 1. határidőig mefküldendők, a határidő után beérkezett pályamüvek figyelembe nem vétetnek.

4.) A pályadij csak abban az esetben kiadható, ha a pályamü a Szabadalmi Hivatal előzetes vizsgálatán megfelelt.

5.) A pályamüvek megitélésénél és a pályadij odaitélésénél a Szabadalmi Hivatal vezetője elnöklete alatt alakitandó 5 tagu bizottság irányi. A bizottság tagjai lesznek a városi bizottság 2 tagja, a Szegedi Társaság képviseletében annak 1 tagja és Szeged városi Ipar és Kereskedelmi Egyesület 2 tagja.

6.) A pályadijat elnyert müvek a városi tulajdonba mennek, de azzal a kötelezettséggel, hogy annak első előadási joga a városi vigszinházat illeti és a városi kötelés darabjainak előadási jogát minden külön kikötés nélkül a Szegedi vigszinház részére egyben és minden korlátozás nélkül engedni.—

7.) A fent közölt pályázati feltételek bármely részét módositani a pályázat kiirásától számitott 6 hónapon belül a pályázat eredményének kihirdetése nélkül is jogában áll a városi tanácsnak.

/.

5.) Ezen mi észrevételeket a kinek-mere a pályázat eredménye-
mek elbírálás előtt akár a nyilvánosság akár a bíráló bizott-
ság vagy annak egyes tagjai előtt felfedeztetik a pályázatban
való részvételhez jogosultságát elveszti. —

6.) A pótalommal ki nem tüntetett pályamunkák jeligés
levelei a bíráló bizottság döntő ülésén megsemmisítendők. —
A pályamunkák átvétele iránt nem adatnak, hanem a
bíráló bizottság jelentésével a Szegedi Ipmegyei Könyvtár
kezeihez beszolgáltatnak. —

Felhívatnak tehát mindazok, kik a fent jelzett
feltételek alapján kitűzött 2000 Koronás pályadíjat elnyer-
ni akarják jeligés zárt levéllel ellátott pályamunkáikat a fen-
tebb feltételekben is megjelölt időre Lázló Gyula h. polgár-
mester úrhoz, mint a bíráló bizottság elnökéhez 1907-ik
évi május hó 1-ig beszolgáltatni. —

Ért. 1900. okt. 26.

II 30. 12.

1900.

Kiadatik a M. T. Akadémia
I. osztályának.
Budapest, 1900. okt. 26.

Szily,
főtitkár.

Kivonat

a M. T. Akadémia III. osztályának 1900. október 22.-én tartott zárt ülésén felvett

jegyzőkönyvből.

A Rozsay-díjra beérkezett négy ajánlat megvizsgálására, illetőleg véleményadásra az osztály Fröhlich Izidor és Schuller Alajos r. tagokat kéri fel.

A másolat hiteléül

König

osztálytitkár.

K. m. f.

Veress ex lib.

a M. T. Akadémia III. osztályának 1900. október hó 22.-én tartott záró ülésén felvett jegyzőkönyvből.

3. A Fáy-jutalomra pályázó munkák (Veress utalv. 126.) megbírálására az osztály Vikermül Antal és V. Lipthay Sándor r. tagokat kéri fel.

A másolat hiteléül

V. m. f.

König
osztálytitkár.

Erk. 1900. Nr. 27.

4331. 07

1900.

6.

Budapesten 900. okt. 29.

Pikler Kálmán min. tanácsos
urnak, a M. T. Akadémia főtit-
kára ő Méltóságának

Budapesten.

Méltóságos uram,

Tegnap, f. é. okt. 28-án ezen
napbirtokossági adatlevelet
arral a kéréssel, hogy Vön-
nagyságának birálat végett
állíttassa a főnökség elé.

E napbirtokossági díjelmél-
kejtésében van a M. T. Akadémia
Elnöke Eötvös Lóránd báró.

Ugy van ez a birtokossági kér-
dés egy másik birtokossági
alakításának elmókejtésével
a chakárvora felkérni a tekét,
akadémiai ama
Méltóságodat az akadémia

kaszárnyán kívül egy kaszár
ebbe a munkabizottságba
ba kijelölni.

Van szerencsém mélto-
ságodnak ezennel felkérni
arra, hogy mélóztassék
a Vörösmarty-emlék-bi-
zottságba a határozatá
kedvező elintézés végett
az Akadémia elnöke, illetve
az Akadémia elé terjeszteni
s az Akadémia határozat-
ról engem minél előbbi
időben értesíteni. Mélóztassék
elfogadni stb.

alázatos szolgája

Pákh Tivadar

A Vörösmarty-szobor-bizottság
ügyében elnöke.

Nagyságos Rákosi Jenő úr.

Szerencsén van Nagyságodat értesíteni, hogy a Vörösmarty-stoborbizottság ennek a M. Tud. Akadémia, mai napon tartott összes üléséből, Szily Kálmán főtitkári közlése li.

Fogadja stb.

1900. okt. 29.

elnök.

Ew. 1900. Okt 29.

432. ex
1900.

ad 3.

Venerabili Senatui Uni-

versitatis Oxoniensis

Academia Litterarum

Hungarica

S. D. P.

Vehementer nos afflixit obi-

tus Maximiliani Muelle-

ri, qui non solum Universi-

tatis Vestrae per multos

annos decus et lumen

fuit, sed etiam externas

gentes nominis sui admi-

ratione implevit.

Eximia opera Muelleriana

etiam grammaticis Hungaricis
rorum profuerunt; omnium
nationum luctum etiam Mu-
sae Hungaricae susceperunt.

Datum Budapestini, die 29 Octobris
1900.

4,33. m.

1900.

Registrar of the University's Office,

Clarendon Building,

OXFORD, 3 Dec *1900*

Sir,

I have the honour to acknowledge the receipt of the resolution of the Academia Litterarum Hungarica with reference to the death of the Rt. Hon. F. Max Müller, & will lay it before the next meeting of the Hebdomadal Council.

I have the honour to be,

Sir,

Your obedient servant,

Thomas H. Grose,

Registrar

Secretarius Generalis

V.C. V.C.

AR 433.B.

1900

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1900 október 31.

Elismerjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába
mélt. Szily Kálmán úr
által
1602 k. 13 f., azaz: Ezerhatszázkettő korona 13
fillér
befizettetett és
a magyar tudományos akadémia
számadása javára iratott.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatványminta 84.

Franklin-Társulat nyomdája.

Október havában:

Kk. V.	652.40
Ela. K.	949.73
	1602.13

Munger	48.22
Soutes	28.62

435 M.

1900.

Mélt. Tóth Lőrincz úrnak

a M. Tud. Akadémia r. tagjának

Méltóságos Uram!

A M. Tud. Akadémia f. évi október
29-én tartott összes ülésén szerencsém volt
bejelenteni, hogy Méltóságod gr. Dessewffy
Emil úrnak nagynevű elhúnytnak 113
db sajátkezű levelét az Akadémiának
felajánlani méltóztatott.

Az összes ülés mind az adományozó,
mind a dicsőemlékű levélíró iránt
érzett tisztelet és hegyelet érzései-
től vezéreltetve, hálás köszönettel fo-
gadta az nagybecsű ajándékot s meg-
bízott engem, hogy e köszönetét Mélt-
ságod előtt tolmácsoljam.

Fogadja stb.

Pozsony, 1900. nov. 1.

főtitkár.

Elismervény

Gr. Dessewffy Emilnek Fóth Lőrinc

r. tagnak interesse 113 db levélről,

melyeket mint Fóth Lőrincz r. t. ajánl.

dékát a M. Tud. Akadémia

Kézirattára részére mai napon

átvettem.

Pp.

Elismervény

Gr. Dessewffy Emilnek Tóth Lőrinczi k. daghoz intézett 113 db. levelérőll, melyeket mint Tóth Lőrinczi k. dag ajándékát a M. Tud. Akadémia Kézirattárának átadtam.

Budapesten, 1900. november 3án

Hellenbach
főtitkár

R. H. 36 B.

1900.

436. N.Z.

1900.

NEMZETI SZINHÁZ

1734 sz.
1900

MÉLTÓSÁGOS FŐTITKÁR UR!

Folyó hó I7.-én, 413. sz. a., kelt, Keglevich István gróf intendans ur Ő Nagyméltóságához intézett nagybecsü átiratára, szerencsém van tisztelettel értesiteni, hogy a gróf Teleki-pályázat biráló bizottságába a Nemzeti Szinház részéről Vizvári Gyula/ lakik: VII. Erzsébetkörut 9. sz. New-York palota / és Ivánfi Jenő/ lakik: IX. ker. Üllői-ut 3. sz./ jelöltettek ki, a kik a tisztséget készséggel elfogadták.

Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem kifejezését!

Budapesten, I900. október hó 30.-án.

Beöthy László

igazgató

Méltóságos

SZILY KÁLMÁN Urnak

a M. Tud. Akademia főtitkárának

Helyben.

Erk. 1900. nov. 2.

437. ü.
1900.

Kiadatik a M. T. Akadémia
I. osztályának.

Budapest, 1900. nov. 2.

Sík,
főtitkár.

Károlyi Árp. (: Arneth Alfr. :) és Farnat Árp)
Horváth Géza (: Bielz Albert)
Thaw Károly (: Brunow Rob :)
Alexander Bernát (: Damaschke :) és Taine Hypp
Kremer József (: Des Oiseaux A. :)
Goldziher Ign. (: Ebers Györ :)
Körösy József (: Engel Ernő :)
Böckh János (: Haner Ferenc)
Mágocsy-Dietz (: Jurányi L. :)
Nagy Gyula (: Jakal E. :)
Klein Gyula (: Kanitz A.)

Kövesligethy (: Kondor J. :)

Szilády Áron (: Lugosy J. :)

Chyzer Kornél (: Nagy József :) és Poór János

Condra György (: Pulszky F. :)

Csobor Béla (: Pulszky K. :)

Bánóczi (: Arany László :)

Ballagi Aladár (: Schwarcz Gyula :)

Pecz Vilmos (: Fehér Ipoly :)

Szász Károly (: Tichy Antal :)

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA.

Tisztelt Tagtársam!

Az osztály körlésébol tudom, hogy t. Tagtárs ural birta meg a ..... felett tartandó emlékbeszéddel.

Minthogy a jövö évi összes "ülések napirendje" röl jó elöre gondoskodnom kell, legyen szabad mie" löbbi szives értesitését kérnem, arra nézve, hogy melyik összes "ülésre szükségem li az emlékbeszédet?

Kivalo tisztelettel.

Budapest, 1900. nov. B.

"politikai".

4 3/8 oz.

1900.

Burgész ! Értesítő formatum.

J e l e n t é s a B r ó d y - j u t a l o m r ó l .

Tisztelt Akadémia!

Az idei nagygyülés a Bródy Zsigmond alapitványából ez idén esedékes 3000 forintos publicistikai jutalom odaitélése tárgyában előzőleg kiküldött bizottság javaslatát 18 szóval 7 ellen visszavetvén, az előző bizottság tagjai a nagygyülésen tett előterjesztésökkel mandatumukat lejártnak tekintették és bejelentették a bizottsági tagságról való lemondásukat, a második osztály elnöke pedig határozottan kérte, hogy a Bródy-bizottság elnökségétől ez idő szerint mentessék fel. Az első és a második osztály erre ujonnan tagokat választottak és a bizottság az ügyrend értelmében báró Nyáry Jenőnek, a második osztály tiszteletbeli tagjának elnöklése alatt Gyulai Pál és Thewrewk Emil első osztálybeli rendes tagokból és Ballagi Aladár és Pulszky Ágost második osztálybeli levelező-tagokból alakult meg.

Az ilyképen megalakult bizottság tanácskozásaiban szigorúan Bródy Zsigmond alapitványának határozmányait tartotta szem előtt, a melyek szerint

1. a publicistikai dij okvetetlenül kiadandó;

2. a pályázati dij a társadalmi tudományok azon ágait illeti, a melyek az államtudományok és történelmök /nemzetek joga és közjog/ körébe tartoznak, a statistika, ethnographia, törvények elmélete és története, magánjog, nemzetközi jog, jogtudomány történelme, összehasonlitó jogtudomány kizárásával;

3. a dij első sorban oly publicistikai mű /könyv, röpirat, tanulmány, czikksorozat/ megjutalmazására fordítandó, a mely a legutolsó három év folyamán nyomtatásban megjelent, mig csak ilyen munka hiányában fordítandó a dij oly publicista általános hirlapirói működésének jutalmazására, kinek egész tevékenysége arra érdemesnek itéltetik.

A bizottság vizsgálat alá vette az 1897 -- 1899. években megjelent publicistikai munkákat, röpiratokat, tanulmányokat, a melyek jegyzékét különben már

az előző bizottság jelentésébe belefoglalta. Ezek közül legérdemesebbnek a bizottság szótöbbséggel J a n c s ó B e n e d e k "A román nemzetiségi törekvések története és jelenlegi állapota, II. Kötet, Budapest, 1899." czimü művet itélte, a mely szerző román politikai és történelmi tanulmányainak sorozatában a harmadik mü. A két első már a Bródy-jutalomról szóló 1897.-i jelentésben is szóba került és beható dicséretben részesült, az akkori bizottság azonban inkább történelmi, mint publicistikai münek tekintette ~~ezeket~~. Az 1900.-i első jelentés megemliti e harmadik müvet is, de mert "nem publicistikai mü, a mely az actualis közélet alakitására gyakorlati terveket, eszközöket jelölne ki, hanem inkább történelmi események megállapitása," a dij odaitélésénél nem tartotta tekintetbe vehetőnek. A jelenleg kiküldött bizottság azonban beható tanulmány után arra az eredményre jutott, hogy a munka kétségtelenül publicistikai münek tekintendő, a menynyiben politikai actualitása van és egyátalán nem bir tisztán elméleti vagy tan- és kézikönyv jellegével. Különösen az 1899-ben megjelent második kötet, a mely a román nemzetiségi törekvések történetét József korától kezdve a XIX. század ötvenes éveiig részletesen és behatóan adja elő, számos, az előbbi kötetnél sokkal ~~számosabb~~ közelebbi vonatkozást tartalmaz a ~~jelenlegi~~ tényleges viszonyokra. Teljes tárgyilagossággal, minden párttörekvéstől távol, sőt nemzetiségi szinezet nélkül határozottan ráutal a kor vezéreszméire s a példa világosságával feltünteti, hogy a román nemzetiségi törekvések ugy a multban, mint a jelenben ezen koreszmékkel és vezérelvekkel kiegyenlithetetlen ellentétben állanak. Teljesen részrehajlatlanul bonczolva e törekvések lélektani és történelmi indokait és elitélve azt a politikai magatartást, a melyből önkénytelenül is tápot meritettek a nemzetiségi irányiatok, ráutal egyszersmind azon méltányos és igazságos politikára, a melyet a magyar államnak saját és összes alattvalói érdekében azokkal szemben épen a modern polgárosultság és az alkotmányos szabadság feltételeivel összhangzóan el kell foglalni. Tagadhatatlan publicistikai hatásának titka épen abban a nyiltságában és abban a müvészetében rejlik, a melylyel kifogásolhatatlan részrehajlatlanságú történeti előadás keretében képes a magyar állami politika feladatát kitüzni és a megoldás módozatait sejtetni. A müvet tehát úgy a szorgalomnál és a munka behatóságánál fogva, a mely benne kifejezésre jut, mint a tiszta bonczoló és előadási tehetségnél fogva, a melyről tanuskodik, valamint annál a hatásnál fogva, a melyet a tárgyalt kérdésben a politikai közvéleményre és irodalomra gyakorol, méltónak tartjuk a kitüzött jutalomra s a t. akadémiának dijazását melegen ajánljuk.

Budapesten, 1900. november 5.-én.

Márky Sándor
elnök.

Gyulai Pál
Ponori Thewrewk Emil
Pulszky Károly
előadó.

Érk. 1900. nov. 6.

4440. vz.

1900.

Visszakérjük!

EPERJESI SZÉCHENYI-KÖR.

MEGHÍVÓ

az „*Eperjesi Széchenyi-kör*“-nek *1900. november hó 14-én* (szerdán) *d. u. 6 órakor,*

Vörösmarty születésének

századik évfordulója alkalmából,

a „*Fekete Sas*“ *nagytermében tartandó, nyilvános*

Vörösmarty-ünnepére.

Eperjes, 1900. november 4-én.

Ghillány József s. k.,
h.-elnök.

Dr. Horváth Ödön s. k.,
titkár.

Az ünnep pontjai:

1. **Hymnus.** Énekli: *az állami tanítónőképző-intézet dalkara.*
2. **„Vörösmartyról.“** Írta és előadja: *dr. Berzeviczy Albert* v. b. t. t. úr, a Kör védnöke.
3. **„Vörösmarty emléke.“** Írta: *Csengey Gusztáv* úr; szavalja: *dr. Bielek István* úr.
4. **„Vörösmarty születésének száz éves fordulójára.“** A Kör pályázatán pályadíjjal jutalmazott mű. Írta és felolvassa: *dr. Kőrösy György* úr.
5. **„Szép Ilonka.“** Melodráma. Írta: Vörösmarty Mihály; zenéjét szerzette: Erney József. Szavalja: *Mikler Szeréna* úrhölgy, *Markó János* úr zongorakisérete mellett.
6. **Köszönő szó a Védnökhöz** a Kör nevében.
7. **Védnök záró-beszéde.**
8. **Szózat.** Énekli: *az ág. hitv. ev. collegiumi tanítóképző dalkara.*

Az ünnepen nem tagokat is szivesen látunk!

KÓSCH ÁRPÁD, EPERJES.

E. E. 1900. nov. 8.

441. sz

1900.

Separat-Abdruck

aus

Heft 4, Jahrgang 1900

der

ILLUSTRIRTEN AËRONAUTISCHEN MITTHEILUNGEN.

Induktion und Deduktion in der Luftschiffahrt.

Von **A. Platte,** Generaldirektionsrath i. P. in Wien.

Die praktischen Folgerungen, welche sich aus den bisher gewonnenen Induktionsergebnissen[1]) aufdrängen, sind nun folgende:

a) Jeder Körper, welcher durch irgend eine motorische Kraft zum regelrechten Fluge gebracht werden soll, muss ein so grosses Gewicht aufweisen, dass das Flugobjekt noch von der im Körper untergebrachten motorischen Kraft in die Luft gehoben werden kann.

b) Das spezifische Gewicht des Flugkörpers wird immer und in jedem Falle geringer, als jenes des Wassers sein müssen, weil, wenn dies nicht der Fall ist, die Fallgeschwindigkeit des Flugobjektes beim Landen trotz der als Segelfläche dienenden Flügel so gross wäre, dass dasselbe beim Aufprall auf die Erde zertrümmert werden würde.

c) Die motorische Kraft im Flugobjekte muss mindestens so gross bemessen werden, dass sie fähig ist, durch ihr Hebevermögen die Landungsgeschwindigkeit, welche beim freien Fall des Flugobjektes entsteht, und sei diese auch noch so gering, auf Null zu bringen, denn künstliche Flugobjekte vertragen einen Aufstoss überhaupt nicht. (Siehe Luftschiffahrts-Zeitung Heft 12 v. 1898 «Zur Theorie der theilw. entlast. Luftschiffe.)

d) Das geschilderte unentbehrliche Verhältniss zwischen Kraft und Last bei Flugobjekten kann heute nur durch eine theilweise Entlastung des Flugobjektes

[1]) Vergl. Jahrgang 1898, S. 95; 1899, S. 77.

durch Gasauftrieb zu Stande gebracht werden; das durch Vornahme dieser Entlastung erzeugte Volumen des Flugkörpers wird den Schnellflug niemals hindern, da es in jedem Falle thunlich sein wird, die Horizontalkraft des Apparates seinem Stirnwiderstande entsprechend zu bemessen, und die Schwere der Maschine, bei Anwendung des Principes der theilweisen Entlastung, mehr nebensächlich ist.

e) Zur Lenkung des Schiffes im Wellenflug, welcher nach erfolgtem Auffluge immer einzuhalten sein wird, sind bewegliche, dem Vogel proportionale, drehbare Flügel in Verwendung zu nehmen.

f) Die erwiesene Nothwendigkeit der theilweisen Entlastung, aus Gründen der Verkehrssicherheit, schliesst die Möglichkeit der Herstellung rein aviatischer Apparate vollständig aus; selbst in dem Falle, dass man das zum Fluge nothwendige Verhältniss zwischen Kraft und Last, wie es durch Induktion nachgewiesen wurde, durch dynamische Maschinen herzustellen vermöchte, wären solche Flugapparate dennoch praktisch unverwendbar, weil bei denselben die absolute Sicherheit des Verkehrs, ihres grossen Gewichts wegen, nicht verbürgt erscheint, denn diese ist nur so lange gewährleistet, als die Arbeitsmaschine tadellos funktionirt. Auch ein kleines, während der Fahrt eintretendes Gebrechen an der Maschine, welches nothwendig ein zeitweiliges Abstellen der Maschine bedingt, würde eine Katastrophe zur Folge haben müssen, weil die dann unhemmbare, übergrosse Fallgeschwindigkeit des Schiffes mit vernichtender Gewalt Schiff und Mann beim Landen zur Erde schleudern würde.

g) Nachdem es in der Natur kein Flugthier, welches leichter als die Luft wäre, gibt, so ist aus dieser Thatsache mit Bestimmtheit zu schliessen, dass das gehobene Uebergewicht beim Fluge die wichtigste Rolle spielt und in der Druckkraft der Flugschwere jene ergänzende Kraft zu erblicken ist, welche allein den raschen Flug ermöglicht; die Muskelkraft reicht hierzu nicht aus.

Je grösser das Uebergewicht ist, welches die Flugthiere durch ihre Muskeln und der Aëronaut durch den Schiffsmotor zu heben vermögen, desto ausgiebiger wird sich das Flugvermögen des Objektes gestalten, diese so erzielte Flugschnelligkeit kann niemals gefährlich werden, da die motorische Kraft des Vogels und auch des Schiffes gerade so gross bemessen wurde, dass sie jederzeit das Fluggewicht zu bewältigen vermag.

Die Induktion beweist mit unwiderleglichen Thatsachen, dass die Konstruktion von rein dynamischen Luftschiffen für alle kommenden Zeiten unlöslich bleiben muss, weil es unmöglich ist, dem Flugapparate mit den zur Verfügung stehenden Baumaterialien das richtige spezifische Gewicht zu geben. Spezifisch schwerere Flugapparate sind aber unanwendbar, weil bei deren Benützung die drohende Gefahr des Zerschellens nie ganz beseitigt werden kann. Da aber bei öffentlichen Verkehrsmitteln die Sicherheit unbedingt zu wahren ist, so bleibt wohl den Konstrukteuren keine andere Wahl, als darauf bedacht zu sein, ihren Flugapparaten das gerade nothwendige spezifische Gewicht zu geben, was nur durch die Vornahme einer theilweisen Entlastung mittelst Gasauftrieb zu erzielen ist.

Es ist also nicht zutreffend, wenn von Seite vieler Flugtechniker die Behauptung aufgestellt wird, die Lösung des Flugproblems sei in verschiedener Art möglich.

Nein, das ist ausgesprochen nicht der Fall, weil dem Flugkörper das ihm nothwendige spezifische Gewicht eben nur durch die theilweise Entlastung angeeignet werden kann und somit in ihr jenes technische Mittel erkannt ist, dessen richtige Anwendung allein die Lösung denkbar macht.

Die Nothwendigkeit, dass sich die Flugtechniker, wenn sie Erfolge erzielen wollen, sehr eingehend mit dem Prinzipe der theilweisen Entlastung zu befassen haben, geht aus der Sachlage hervor; es ist das nicht eine Idee, die möglicher Weise durch einen anderen, auch zum Ziele führenden Vorschlag zu ersetzen sein könnte, sondern sie ist absolut.

Die nähere Prüfung der Umstände, wie sich die Verhältnisse gestalten werden, wenn man sich endlich entschliessen wird, die theilweise Entlastung in der Flugtechnik als Gebrauchsmittel zuzulassen, führt zu grosse Hoffnungen erweckenden Ergebnissen.

Der Maschinenbau ist in den letzten Jahren durch den Automobilismus tüchtig fortgeschritten. Man baut jetzt schon Maschinen, wie Maxim und Ader es praktisch bewiesen haben, welche pro Pferdekraft nur 8 bis 9 kg wiegen.

Denkt man sich den Gebrauch solcher Maschinen auch in der Luftschiffahrt als möglich, so sinkt die Grösse der anzuwendenden Entlastungsballons auf ein Volumen, welches schon beinahe gestattet, zu hoffen, man werde die Luftchiffe so bauen lernen, dass sie dem Vogel bezüglich Kraft, Gewicht und Volumen proportional werden, also die vollkommene Analogie zwischen Vogel und Schiff erreicht wäre, was den logischen Schluss zulässt, dass beide gleich schnell fliegen können werden.

Wenn aber auch die Herstellung eines solchen idealen mechanischen Zustandes dermalen noch nicht zu erreichen und man genöthigt wäre, die Entlastungsballons viel voluminöser, als es der Vogelleib ist, zu konstruiren, so ist das für den Erfolg darum nicht Unheil verkündend, weil einmal nicht die Grösse des Volumens, sondern der Stirnwiderstand und die zur Verfügung stehende Arbeits-

kraft für die Geschwindigkeit des Fluges massgebend und man in der Lage ist, durch richtige Formgebung des Tragballons den Stirnwiderstand einzuschränken, und weil, was besonders zu beachten ist, die aus festem Material hergestellten und mit stark wirkenden Explosivstoffen betriebenen Maschinen einen verhältnissmässig viel grösseren Nutzeffekt als die Maschine des Vogels geben werden.

Ferner darf man die Möglichkeit nicht unbeachtet lassen, dass die bei Luftschiffen angewendeten Maschinen nicht wie beim Vogel bloss aufwärts, sondern auch nach abwärts arbeiten können, so dass bei Luftschiffen der Druck auf die Segelflächen viel grösser, als es der Vogel zu Stande bringt, gemacht werden kann, so dass die Fluggeschwindigkeit des Schiffes auch viel grösser ausfallen wird.

Die konstruktive Lösung scheint thatsächlich, wie die am Zeppelin'schen Schiff gemachten Erfahrungen darthun, nur auf zu bewältigende Schwierigkeiten zu stossen, und diese werden gewiss successive ganz wegfallen.

Die einzige Einwendung, welche man gegen den Gebrauch theilweise entlasteter Schiffe machen kann, ist die, dass man dermalen nicht in der Lage ist, genau zu beurtheilen, welche Einwirkung der Wind auf ihren Flug nehmen wird, da hierüber jedwede Erfahrung mangelt.

Das ist wohl richtig, aber man darf nicht übersehen, dass die Gefahren, welche aus dem Winde für Luftvehikel resultiren können, bei aviatischen Schiffen in viel grellerer Art, als bei theilweise entlasteten Schiffen auftreten werden, weil ihre dem Windangriffe ausgesetzten, immens grossen Flügelflächen die Gefahren der Windwirkung bedeutend erhöhen und, was besonders hervorzuheben ist, ihre Stabilität stetig bedrohen und es absolut kein Mittel gibt, welches geeignet erscheint, diesen Gefahren erfolgreich zu begegnen. Trotzdem unterlässt man es nicht, auf den Bau aviatischer Schiffe grosse Geldmittel auszugeben, und kaum ist eins hergestellt und, wie vorausgesehen werden konnte, durch den Wind zerstört, so beginnt man gleich wieder mit dem Bau eines eben so schlecht konstruirten Schiffes, welches natürlich bei seiner Benützung genau demselben Schicksal verfallen ist.

Die Gefahren des Windes sind bei aviatischen Schiffen absolut unbehebbar, während gründliche Erwägungen zu dem Schlusse führen, dass bei theilweise entlasteten Schiffen wenigstens jenen Gefahren, welche die Zerstörung zur unmittelbaren Folge haben, begegnet werden kann.

Strömt der Wind in der Richtung der Fahrt, so ist überhaupt keine Gefahr für das Schiff vorhanden; trifft der Wind das Schiff seitwärts, so wird es zwar aus seiner Fahrtrichtung gedrängt und das Ziel muss durch Laviren erreicht werden, aber eine Zerstörung des Schiffes durch Kippen ist nicht denkbar.

Ueber das Verhalten theilweise entlasteter Schiffe bei Wind können nur Versuche Aufklärung bringen und auch die Mittel, welche man anzuwenden haben wird, um den Wind statt schädlich nützlich zu machen, müssen erst aus diesen Versuchen gefolgert werden; vorerst muss man sich mit der konstatirten Wahrscheinlichkeit begnügen, dass der Wind theilweise entlastete Schiffe nicht zerstören könne, während im Gegensatze hierzu die Gewissheit vorhanden ist, dass rein aviatische Schiffe immer der Demolirung durch den Wind ausgesetzt bleiben werden.

Versuche mit aviatischen Schiffen werden stets erfolglos bleiben, während Experimente mit theilweise entlasteten Schiffen zu bedeutenden Ergebnissen führen können. Kann da die Wahl, was man, um die Interessen der Flugtechnik zu fördern, thun soll, zweifelhaft sein?

Welche Zeit noch zu verfliessen hat, bis man sich einmal zu Versuchen mit theilweise entlasteten Schiffen bequemen wird, kann heute nicht vorausgesagt werden.

Aber dass für die Luftschiffahrt immer grössere Opfer gebracht werden dürften, ist sicher, da das Bedürfniss, die Luft beschiffen zu können, von Tag zu Tag drängender nach Befriedigung sucht.

Es ist zu gewärtigen, dass die reichen Erfahrungen, die man neuestens an dem Zeppelin'schen Schiff ansammelte, benützt werden, um die verschiedenen, im Laufe der Zeit zur Lösung der Flugfrage vorgeschlagenen Prinzipien näher und genauer, als es bisher üblich war, zu prüfen, und zwar mit kaltem Kopfe und beseelt von dem ernstesten Streben, die wirkliche Wahrheit endlich aufzudecken.

Widmet man sich nun einmal dieser Arbeit, so ist es unvermeidlich, dass allgemein erkannt werden wird, man müsse, um des Problems vollständig Herr zu werden, sich genauer, als es bisher geschehen ist, an den Vogel halten und sich bestreben, die neuen Schöpfungen so zu gestalten, dass das Vorbild bezüglich Kraft, Gewicht, Volumen und Segelflächen thunlichst kongruent erreicht werde.

Solche Bestrebungen, welche streng nach den in den Naturwissenschaften so fruchtbringend gewordenen Analogieverfahren behandelt werden, müssen nach und nach zur Ueberzeugung führen, dass die vollkommene Lösung mit den uns zu Gebote stehenden Mitteln thatsächlich thunlich ist und mit dieser Erkenntniss, wenn sie eine allgemeine geworden sein wird, ist der Beginn des Fortschrittes auch signalisirt, weil die Menschen gewohnt sind, ihre Gedankenarbeit mit aller Energie auch praktisch zu verwerthen, wenn ein sicherer Erfolg in Aussicht zu nehmen ist.

Bisher ist man zu sanguinisch vorgegangen. Man hat es unterlassen, alle Konsequenzen zu ziehen, welche eintreten müssen, wenn man irgend eine gefasste Idee zur Ausführung bringt, da man das Selbstvertrauen, welches man fasste, nicht selbst durch Einwendungen zerstören wollte.

Das ist aber nicht wissenschaftlich gehandelt, denn bei solchen Erörterungen ist es gerade nöthig, jedes auftauchende Bedenken genau zu erledigen und es nicht unbesprochen zu lassen.

Nur auf diese Weise wird das Werk, welches man schuf, wie aus einem Gusse geformt erscheinen und auch Andern die Ueberzeugung einflössen, dass es, wenn ausgeführt, alle Hoffnungen, die man daran knüpfte, auch sicher erfüllen wird.

Zur Aufstellung jenes Prinzipes, welches man genau zu verfolgen hat, um das Flugproblem zur Lösung zu bringen, ist es vorerst nicht nothwendig, die Mathematik allzuviel heranzuziehen, da die Wirkungen der Kräfte, welche bei proportionalen Aenderungen erfolgen müssen, auch ohne Rechnung sicher vorausgesehen werden können.

Das Prinzip muss aus den Thatsachen, welche am Vogelkörper zu bemerken sind, insofern sie dessen mechanische Funktion mit Gewissheit beeinflussen und aus den Bewegungserscheinungen selbst richtig herausgelesen werden, und nur zur Prüfung, ob man richtig gesehen, richtig gewogen und gemessen und logisch geschlossen hat, ist es nützlich, auch die bezüglichen Rechnungen auszuführen, welche sodann, wenn ihr Resultat übereinstimmend ist, den vollen Beweis für die richtige Auffassung auch erbringen müssen.

Die Untersuchung der verschiedenen Prinzipien ist auch keine komplizirte, weil dermalen nur die Wahl zwischen dem Ballonprinzip (mit und ohne Entlastung) und dem aviatischen Prinzip zu treffen ist und die Basis des zu fällenden Urtheils immer nur in den Wirkungen, welche die jeweilig angewendeten Kräfte ja hervorbringen müssen, zu finden sein wird.

Aber es ist dringend nöthig, dass endlich klar und deutlich ausgesprochen wird, welches dieser Prinzipien den Leitfaden für alle zukünftigen flugtechnischen Arbeiten zu bilden hat, ja bilden muss, denn die gegenwärtige Zersplitterung der intelligenten Arbeitskräfte schädigt den Fortschritt gewaltig.

Es ist auch gar nicht einzusehen, warum diese Entscheidung nicht endgültig getroffen werden könnte, weil dieselbe eine rein technische Frage ist und das Material zur Beurtheilung vollständig gesammelt vor liegt.

Aber Niemand hält sich berufen, dieses Urtheil auf Grund eigener Autorität zu sprechen. Es würde auch gar nichts nützen, denn dem Einzelnen kann man und darf man ohne ängstliche Prüfung seiner Anträge nicht trauen.

Erst dann, wenn aus den Vereinen heraus oder wie die deutsche Luftschiffahrtgesellschaft Zeppelin es angefasst, also von vielen Berufenen gleichzeitig für ein Prinzip einhellig eingetreten werden wird, ist zu gewärtigen, dass eine Concentration der arbeitenden Kräfte in einem Sinne stattfinden wird und nach und nach praktisch brauchbare Ergebnisse heranreifen.

Zum Schlusse dieser etwas langathmig gewordenen Ausführungen möge noch ein Umstand Besprechung finden, der für die Wahl des Prinzipes, welches man, um das Problem gedeihlich zu lösen, vielleicht ausschlaggebend sein dürfte.

Wenn man die Leistungen der verschiedenen Flugthiere betrachtet, so unterscheidet man mit Leichtigkeit 2 Kategorien derselben.

Der einen Kategorie, welcher die Ueberzahl der Flugthiere angehören, ist es von der Natur nicht vergönnt, grössere Lasten durch den Raum zu tragen, während der zweiten Kategorie, den Raubvögeln, die Fähigkeit, grosse Lasten durch die Luft zu tragen, eigenthümlich ist.

Natürlich hat der Flugtechniker bei seinem Nachahmungsgeschäft alles aufzubieten, um seinen Apparaten die Transportfähigkeit der Raubvögel anzueignen, und es ist daher von hohem Interesse, die Bedingungen, welche erfüllt werden müssen, um den Apparaten grosses Tragvermögen zu verleihen, durch Induktion festzustellen.

Betrachtet man die Art, in welcher Weise die Vögel ihren Raub fassen, transportiren und endlich zur Landung bringen, so sieht man, dass die Raubvögel ihre Beute, von oben auf sie stossend, fassen und sodann durch die lebendige Kraft des durch den Stoss erlangten sehr gewaltigen Bewegungsmomentes, also nur theilweise durch Flügelschläge und mit dann ruhig gehaltenen Segeln in die Höhe fliegen und ihren Flug zumeist in Wellen bis über die Stelle, an welcher sie zu landen beabsichtigen, fortsetzen: dort angelangt, lassen sie die Beute fallen und erreichen dieselbe nach Kurzem in langsamem Fluge.

Es geht aus diesem Verhalten der Raubvögel hervor, dass sie die Fähigkeit, grosse Lasten zu tragen, nur in dem Falle besitzen, wenn sie den Flug durch Fall von der Höhe beginnen, denn nur dadurch sind sie in der Lage, viele lebendige Kraft in ihrem Körper anzusammeln, welche sodann, als Arbeitskraft verwerthet, den Flug, wie er zu sehen ist, ermöglicht.

Will man daher einem Flugapparat die Fähigkeit aneignen, grosse Lasten durch die Luft zu befördern, so erübrigt kaum ein anderes Mittel, als den Flug des schwer belasteten Schiffes ebenfalls durch Fall von einer Höhe einzuleiten und im Wellenfluge bis über die Landungsstelle, welche auf Wasserflächen zu wählen

wäre, fortzusetzen; am Schiffe sind aber solche Einrichtungen zu treffen, dass die getragene Last durch Herunterlassen derselben sicher zur Landung komme, das Schiff selbst aber durch seinen Motor zur verspäteten langsamen Landung gebracht wird.[1])

Ein solches, anscheinend sehr schwierig auszuführendes Manöver kann mit Schiffen, welche unter Anwendung des Prinzipes der theilweisen Entlastung hergestellt sind, nicht unschwer ausgeführt werden, denn sobald die Last am Wasser angelangt ist und das Schiff dadurch Erleichterung gefunden hat, ist bei demselben das Verhältniss der Kraft zur Last wieder ein regelmässiges und es kann selbständig nicht bloss abwärts, sondern auch aufwärts fliegen und daher auch ohne schädlichen Aufstoss landen.

Wollte man aber mit einem aviatischen Schiffe in gleicher Art vorgehen, so könnte die Zerschmetterung des Schiffes nicht ausbleiben, denn sein Verhältniss zwischen Kraft und Last ist ein für langsame Landung des Schiffes unbrauchbares.

Es geht hieraus hervor, dass die Möglichkeit, mit Luftschiffen grössere Lasten durch die Luft zu befördern, wohl bei Schiffen mit theilweiser Entlastung in spätere Aussicht genommen werden kann, während dynamische Schiffe, wenn es je gelänge, solche zu bauen, unter allen Umständen nur sehr unerhebliche Lasten befördern könnten.

[1]) Diesem vom Verfasser verfochtenen Gedanken des Wellenfluges bei Luftfahrzeugen vermögen wir uns nicht anzuschliessen. D. R.

Kommissions-Verlag von Karl J. Trübner, Strassburg.

Druck von M. DuMont-Schauberg.

Érk. 1900. nov. 8.

1 m.

442 Nz

1900.

das Geldstück zwischen x und t frei und in den Geldkasten fallen. Die gestempelte Fahrkarte bleibt dann unter dem Stempelapparat liegen, bis durch Einwerfen des nächsten Geldstückes der Schlitten nach links geht und die Karte fallen lässt; der Fahrgast bekommt also jedesmal die beim vorhergehenden Male gestempelte Karte. Die Datumscheiben werden im Wagenschuppen von hiezu Beauftragten täglich eingestellt und durch einschnappende Federn gehalten; die Scheiben, welche die Fahrtnummer angeben, verstellt am Ende jeder Tour der Schaffner vermittelst eines Vierkantschlüssels, der von außen auf einen Zapfen gesteckt wird; die Nummer zeigen die außen sichtbaren Nummernscheiben y und y'.

Erwähnt sei noch, dass auch Störungen, die durch Einwurf mehrerer Geldstücke auf einmal oder stark beschädigter oder unrichtiger Münzen hervorgerufen werden könnten, in der einfachsten und sichersten Weise vorgebeugt ist.

Die Hauptvorzüge des Krull'schen Fahrkarten-Automaten sind: seine große Einfachheit und Uebersichtlichkeit, bes. auch der Schaltung; die bequeme Zugänglichkeit und Controlirbarkeit aller seiner Theile; die Bequemlichkeit seines Einbaues; seine leichte Handhabung; seine Verwendbarkeit in allen Fällen, bei denen Elektricität die bewegende Kraft ist (also z. B. auch bei Automobil-Omnibussen); vor allem aber seine absolute Unempfindlichkeit und vollkommene Betriebssicherheit.

Ueber Versuchsfahrten mit Danilewsky's lenkbarem Luftschiffe. Nach übereinstimmenden Mittheilungen*) versammelte sich an einem schönen Frühlingsmorgen dieses Jahres auf einem freien Felde unweit der russischen Stadt Charkow über Einladung des bekannten Luftschiffers Dr. Danilewsky eine größere, zumeist aus Militärs bestehende Gesellschaft, um einer Luftfahrt mit einem von Dr. Danilewsky neu construirten, auf dem Principe der theilweisen Entlastung basirenden Flugapparate anzuwohnen.

Der bereits zum Fluge vorbereitete Apparat bestand aus einem cylindrisch geformten, ungefähr 3 bis 400 m^3 Wasserstoffgas enthaltenden, auf seiner Querschnittsfläche stehenden Ballon, an dessen kreisförmigem Boden ein Flügelapparat befestigt war. Als Dr. Danilewsky das Sitzbrett des Apparates bestiegen hatte, zeigte es sich, dass der Apparat nunmehr genau so schwer war als die von demselben verdrängte Luft und ruhig auf dem Erdboden stand. Wurden aber die auf- und abwärtsschlagenden Klappenflügel durch Dr. Danilewsky auch nur leise durch die Tretmechanik des Apparates bewegt, so hob sich derselbe sofort von der Erdoberfläche und stieg aufwärts, so lange die Flügel in Thätigkeit blieben; wurde die Flügelbewegung eingestellt, so sank der Apparat in seine Anfangsstellung zurück, wenn die Flügelflächen desselben horizontal eingestellt waren; hatten diese Flächen während des Falles aber eine Neigung gegen den Horizont, so landete der Apparat rechts oder links vom Aufsteigepunkt, je nachdem die Flügel geneigt waren. Nach diesen Voraussetzungen setzte Dr. Danilewsky die Flügel durch continuirliches Treten in dauernde Bewegung, und schon nach wenigen Minuten war er den Blicken des Publicums ganz entschwunden. Man sah nur, dass der Flugapparat so ziemlich rasch stieg und von dem herrschenden leichten Westwind nach Osten getragen wurde. Schon wollte sich die Gesellschaft zerstreuen, als bemerkt wurde, dass der Ballon wieder sichtbar wurde und, dem Winde entgegen fliegend, in stark schräger Bahn und mit stillstehenden Flügeln, aber in geneigter Lage derselben dem Landungsplatze zuflog und endlich ohne bemerkbarem Aufstoß auf demselben landete.

Dr. Danilewsky darüber befragt, wie es möglich war, diese, vielen der Zuseher ganz unbegreifliche Flugbewegung auszuführen, erklärte, dies sei ja doch sehr einfach zu verstehen: Er habe, als er hoch genug in der Luft stand, das Ventil gezogen und so viel Gas ausgelassen, dass sein Apparat erheblich schwerer als die von ihm verdrängte Luft geworden sei, und der Druck dieses Uebergewichtes auf die nach dem Landungsplatze hin gerichteten Flügelflächen habe ihn nach den bekannten Fallschirmgesetzen zum Landungsplatz zurücktragen müssen! Dr. Danilewsky hielt weiteren Erörterungen nicht stand und entfernte sich, seinen Apparat mitnehmend; nur so viel erfuhr man, dass die Herstellung desselben ungefähr 5000 Mark kostete, die Füllung des Ballons eine halbe Stunde Zeit erforderte und zur Bedienung nur vier eingeschulte Männer erforderlich seien. *August Platte.*

*) „Leipz ger Illustrirte Zeitung"; „Wiener Reform"; „New-Yorker Scientific"; „Zeitschrift für Luftschiffahrt"; „Wiener Zeitung" etc.

Vermis

Offene Stellen.

158. Bei der städtischen Baupolizeiverwaltung zu Breslau ist vom 1. November d. J. ab die Stelle eines dritten Stadtbau-Inspectors zu besetzen. Der Gehalt inclusive Quartiergeld beträgt jährlich Mk. 5600 und steigt von drei zu drei Jahren um je Mk. 300 bis auf Mk. 6800. Offerte sind bis zum 10. October l. J. an den dortigen Magistrat einzusenden.

159. An der k. k. technischen Hochschule in Wien kommt die Stelle eines Constructeurs bei der Lehrkanzel für Brückenbau zur Besetzung. Die Ernennung für diese Stelle, mit welcher eine Jahresremuneration von K 3000 verbunden ist, erfolgt auf zwei Jahre und kann auf weitere zwei Jahre verlängert werden. In besonders rücksichtswürdigen Fällen kann eine nochmalige Verlängerung der Verwendung auf weitere zwei Jahre platzgreifen. Die documentirten gestempelten Gesuche um Verleihung dieser Stelle sind an das Professorencollegium zu richten und unter Anschluss eines curriculum vitae bis 31. October l. J. beim Rectorate der k. k. technischen Hochschule einzubringen.

160. Die Constructeursstelle bei der ordentlichen Lehrkanzel für Eisenbahnbau gelangt bei der k. k. technischen Hochschule in Wien zur Besetzung. Die Ernennung für diese Stelle, mit welcher eine Jahresremuneration von K 3000 verbunden ist, erfolgt auf zwei Jahre und kann auf weitere zwei Jahre, resp. vier Jahre verlängert werden. Gesuche sind bis 31. October l. J. an das Rectorat der genannten Hochschule zu richten. Näheres im Vereins-Secretariate.

Vergebung von Arbeiten und Lieferungen.

1. Das kgl. ung. Staatsbauamt Gyula vergibt im Offertwege die Herstellung von Zubauten bei der Ackerbauschule in Csaba, u. zw. eine Gärtnerwohnung im Kostenbetrage von K 9692·25, ein Pferdestall, Getreidemagazin, Wagenschuppen und Maschinenremise im Kostenbetrage von K 13.615·17, ein Schulhaus im Kostenbetrage von K 11.660·58, ferner Adaptirung des bestehenden Stallgebäudes im Betrage von K 1621·08. Die Offertverhandlung findet am 7. October, 10 Uhr Vormittags statt. Caution 5%.

2. Wegen Vergebung der Erd- und Baumeister-Arbeiten einschließlich der Lieferung der hydraulischen Bindemittel für den Neubau von Regenwassercanälen in der Altmannsdorfer- und Breitenfurterstraße im XII. Bezirke und für die Herstellung eines Rohrcanales für den 80 *mm* Hochquellenwasserleitungs-Rohrstrang im Südbahn-Durchlasse in der Altmannsdorferstraße mit der Ausrufsumme von K 23.688·01 und K 400 Pauschale wird am 12. October d. J., 10 Uhr Vormittags, beim Magistrate Wien eine öffentliche schriftliche Offertverhandlung abgehalten werden. Pläne, Kostenanschläge etc. können im Stadtbauamte eingesehen werden. Vadium 5% der Kostenanschlagsumme.

3. Installation und Ausbeutung der elektrischen Beleuchtung in Palma (Balearen). Der Kostenvoranschlag beträgt Pes. 22.500 jährlich und die baar oder in öffentlichen spanischen Papieren zu leistende Caution Pesetas 1125, bezw. 2250. Die Offertverhandlung ist für den 30. October d. J. anberaumt. Ein die näheren Bestimmungen dieser Offertausschreibung enthaltender Ausschnitt der „Gaceta de Madrid" liegt beim k. k. österreichischen Handelsmuseum in Wien zur Einsicht auf.

Bücherschau.

5116. **Bericht der k. k. Gewerbe-Inspectoren über ihre Amtsthätigkeit im Jahre 1899.** LXIX und 461 Seiten. Wien 1900, K. k. Hof- und Staatsdruckerei.

Das abgelaufene Jahr brachte dem Gewerbe-Inspectorate eine neue Eintheilung der Aufsichtsbezirke, indem die im Reichsrathe vertretenen Königreiche und Länder in 20 Inspectionsbezirke eingetheilt wurden, wonach die Neuerrichtung von 3 Gewerbe-Inspectoraten mit den Amtssitzen in Komotau, Krakau und Czernowitz erfolgt ist. Zahlreich sind diesmal auch die Personalveränderungen im Stande der Beamtenschaft der Gewerbe-Inspection gewesen; hauptsächlich betrauert die Institution den Heimgang des Central-Gewerbe-Inspectors Hofrath Dpl. Ing. F. Klein, dessen Andenken durch einen ehrenvollen Nachruf im vorliegenden Berichte gerechte Würdigung erfährt.

Eine außergewöhnliche, weit über das Normale hinausgehende Inanspruchnahme erwuchs den Gewerbe-Inspectoren im Jahre 1899 durch die Erhebungen über die Heimarbeit. Auch die sonstigen Agenden der einzelnen Inspectorate haben sich vermehrt, so dass es nicht Wunder nehmen kann, wenn das Anwachsen der Zahl der in gewerblichen Betrieben durchgeführten Inspectionen nicht besonders fühlbar erscheint, wie es wohl wünschenswerth wäre. Im Berichtsjahre hat auch die Neueinreihung der versicherungspflichtigen Betriebe von Seite der Arbeiter-Unfallversicherungs-Anstalten, an welcher die Gewerbe-Inspectoren theilnahmen, deren Thätigkeit stark beansprucht; auch die Ausarbeitung von Unfallverhütungs-Vorschriften für die einzelnen der in Oesterreich vorkommenden Industriezweige ist mehreren Gewerbe-Inspectoren übertragen gewesen; endlich haben die Organe der Gewerbe-Inspection auf

1626/1900 OLt

Méltóságos Főtitkár úr!

A belügyminisztérium ideiglenes vezetésével megbízott m. kir. Miniszterelnök úrtól nyert felhatalmazás alapján, a 61748/1900 6. ü. szám alatt a Magyar Tudományos Akadémia elnökségéhez intézett belügyi átirat kapcsán és az abban kifejezett célra, mai napon a Magyar Tudományos Akadémia részére a Magyar Földhitelintézetnél 2000 azaz Kétezer Koronát befizettem s erről van szerencsém a Magyar Tud. Akadémiát Méltóságos Főtitkár úr kegyeiből kiváló tiszteletem kifejezése mellett értesíteni.-

Budapest, 1900 november 9.

Dr Daniel Ferenc
országos főlevéltárnok,
miniszteri tanácsos.

Méltóságos

Szily Kálmán úrnak,

a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának.

Helyben.

É

ÉK. 1900. nov. 9.

444. oz.

1900.

Budapest 1900 november 8án

Méltóságos magyar akadémiai
Fő" titkár Úr!=
Tisztelt Barátom!

Benső" hálával, s annyi örömmel
fogadtam e hó 1ején kelt nagy
becsü levelét, a mennyit meg"
romlott egészségem s vén korom
erőtlenségének igen levező" s
aggasztó állapota megenged.—
Két hónap óta vagyok kobába
zárva, többnyire még ágyban is
szenvedve, úgy hogy ez idő" óta
semmi nemü ggülésekben s

munkákban részt nem vehetek
s legkedvesebb kötelességeimet sem
teljesíthetem...—
Ez egész évben sem az akadémiá-
ban, sem a Kisfaludy-társaság-
ban rendesen még nem jelen-
hettem. Főtiszten lehetlenekké
tesz nálam ily nemes és kedves
functiókat látó erőm oly fokú
megfogyatkorása, hogy abból
már alig csak három negyed részt
maradt fenn, s e rövid levelem
megirására is kénytelen vagyok
segéd-erőt használni, melyben
tisztelettel kérem mellőzésedet,
hogy jelenlegi betegállapotomat a magyar tudományos

Vi

akadémia méltóztassék

mórsegénél bejelenteni, s egy

időre felmentésemet kieszközöl-

ni kegyes kegyét.

Ha a jó Isten megsegít, s

egészségem még talán jobbra fordul

boldogan fogom érezni magá-

mat legkedvesb Kötelességem

Teljesítésében, lelkesedésben.

Kivalós tisztelettel maradván

Méltóságodnak

alázatos szolgája

Tóth Lőrinc

m. akad. r. tag.

Erk. 1900. nov. 10.

4446. sz.

1900.

445/1900.

An das löbl. k. u. k. Hauptmünzamt

in Wien.

Ew. Hochwohlgeboren beehrt sich die Akademie der Wissenschaften 100 Stück Bronze-Medaillen über Ersuchen zu lassen, gemäß Erlass des hohen Präsidiums der Finanzprokuratur vom 28. Mai 1886. sub N. 1696 Zahl gebührend.

Hochachtungsvoll.

Wien, 9. Nov. 1900.

Der Akademie-Secretär.

445 oz.

1900.

ALÁIRÁS A VÖRÖSMARTY-SZOBORRA.

Hazádnak rendületlenül!

A nagybizottság

megalakult 1900 október 28-án az Otthon-kör disztermében tartott értekezleten.
Tagjainak száma négyszáz.

TISZTELETI ELNÖKÖK:

ANDRÁSSY ALADÁR gróf,
a Nemzeti Kaszinó igazgatója.

CSÁKY ALBIN gróf,
a főrendiház elnöke.

DARÁNYI IGNAC,
földmivelésügyi miniszter.

EÖTVÖS LORÁND báró,
a Magy. Tudományos Akadémia elnöke.

JÓKAI MÓR,
a Petőfi-Társaság elnöke.

PÁLFFY JÁNOS gróf.

PERCZEL DEZSŐ,
a képviselőház elnöke.

SZÁSZ KÁROLY,
dunamelléki ev. ref. püspök.

VASZARY KOLOS,
biboros hercegprimás.

WLASSICS GYULA,
kultuszminiszter.

ZICHY JENŐ gróf,
a Müeml. orsz. bizotts. elnöke.

ELNÖKÖK:

APPONYI ALBERT gróf,
orsz. képviselő.

BALTIK FRIGYES,
dunáninneni ág. ev. püspök.

CSEKONICS ENDRE gróf,
a Vörös-Kereszt elnöke.

FALK MIKSA,
a Pester Lloyd szerkesztője.

FEHÉR IPOLY,
pannonhalmi főapát.

KÁROLYI SÁNDOR gróf,
a Tiszavölgyi-Társulat elnöke.

KEGLEVICH ISTVÁN gróf,
intendáns.

KLÉH ISTVÁN,
a Pesti Hazai Első Takarékp. elnökigazgatója.

KORNFELD ZSIGMOND,
a Magyar Általános Hitelbank vezérigazg.

MÁRKUS JÓZSEF,
Budapest székesfőváros főpolgármestere.

RÁKOSI JENŐ,
az Otthon elnöke.

TISZA KÁLMÁN,
orsz. képviselő.

VÉSZI JÓZSEF,
a Budapesti Ujságirók Egyes. elnöke.

ZICHY JÁNOS gróf,
a Néppárt elnöke.

ZMEJANOVICS GYÖRGY,
gör. kat. püspök.

ALELNÖKÖK:

BARTÓK LAJOS,
a Magyarság szerkesztője.

BECK NÁNDOR,
a Magyar Jelzálog-Hitelbank vezérigazg.

BEÖTHY ZSOLT,
a Kisfaludy-Társaság elnöke.

FALK ZSIGMOND lovag,
a Budapesti Bankegyesület r.-t. alelnöke.

GELLÉRI MÓR,
az Országos Iparegyesület igazgatója.

GLÜCK FRIGYES,
szálloda-tulajdonos

GYÖRY ELEK dr.,
a budapesti ügyvédi kamara elnöke.

GYULAI PÁL,
egyet. tanár.

HALMOS JÁNOS,
Budapest polgármestere.

HAVRANEK JÓZSEF,
Székesfehérvár polgármestere.

HEVESI ÖDÖN,
a Pesti Hazai Első Takpztr. Egyes. ügyv. igazg.

HÜTTL TIVADAR,
a Budapest-Lipótvárosi Takptr. r.-t. elnöke.

KATONA BÉLA dr.,
koronaügyész-helyettes.

KOHNER ZSIGMOND,
a Pesti Lloyd-társulat elnöke.

KORÁNYI FRIGYES dr.,
egyetemi tanár.

KULINYI ZSIGMOND,
a Vidéki Hirlapirók Orsz. Szöv. elnöke (Szeged).

NEUSCHLOSZ MARCELL,
az Országos Gyermekvédő-Egyesület alelnöke.

PINTÉR KÁLMÁN,
a Kath.-Kör elnöke.

PUCHER JÓZSEF,
az Első Magy. Iparbank eln.

RUSZT JÓZSEF,
a Lipótvárosi Kaszinó gazdája.

SÁNDOR PÁL,
a kereskedelmi és iparcsarnok másodelnöke.

THÉK ENDRE,
nagyiparos.

ZSILINSZKY MIHÁLY,
államtitk., a Luther-társ. eln.

JEGYZÖK:

ERÖS GYULA. HOLLÓSY GÉZA. MÁRKUS MIKSA. SAJÓ ALADÁR. SZATMÁRI MÓR.

A nagybizottság határozatából egy az elnökség sorából alakitandó küldöttség van hivatva fölkérni

fenséges József m. kir. herceg, főherceg urat,

arra, hogy a bizottság müködésének patrónusságát elvállalni kegyeskedjék.

A nagybizottság tagjaihoz!

A kegyeletes mü sikere két kockára tétetett: az egyik a gyüjtés a nagyközönség tágabb körében, a mely október hó 30-án a sajtó utján az egész vonalon megindittatott. Kivánatos, hogy a nagybizottság tiszteletreméltó tagjai ebben is lehetőleg részt vegyenek, mert a példa buzditja föl távolabb álló, nehezebben hozzáférhető rétegeit a közönségnek. A másik kocka: magának a bizottsági tagoknak munkássága közvetlen környezetükben, s erre a célra adatott ki az intéző bizottság által a jelen gyüjtő-iv, melyet a nagybizottság minden tagjának megküldtünk két példányban.

Nemes ügynek nemes szivekre van szüksége. A bizottság tagjai mind oly előkelő állásu és tiszteletreméltó szereplésü férfiak és asszonyok, a kik nélkül Magyarországon jeles dolog létre nem jöhet. Kiknek a kezébe lehetett volna letenni e dicső vállalatot, ha az övékbe nem!

Budapesten, 1900 november havában.

Az intéző bizottság nevében:

Rákosi Jenő s. k.,
az intéző bizottság elnöke.

GYÜJTŐ-IV.

Az adakozó neve	Kor.	fill.
Szilyi Kálmán	20.	
Dr Pauler Gyula	20 fizett	
Lenoszerzik	20 fizetett	
Lautenauer	20 fizetett.	
Vámbéry Ármin	10 fizetett.	
Dr Franciscus Agaton	10 fizetett.	
Dr Kremer József	10 fizetett.	
Dr Manó Henrik	10. fizetett.	
Dr Gyomlay Gyula	10 fizetett	
Nagy Emil	5. fizetett.	
Rónai Ignácz dr.	5. fizett	
Hegedüs Imre	10 fizetett.	
Fraknói Ernő	5. fizetett.	
Pedő Antal	10. fizetett.	
Schenek István	10. fizetett	
Kövesligethy Radó	10 fizetett.	
Borovszky Samu	5 fiz.	
A M. TUD. AKADÉMIA FŐTITKÁRI HIVATALÁnak személyzete	10 fiz.	
	200	

Az adakozó neve	Kor.	fill.
Érk. 1900. nov. 10. 9. 447. VK. 1900.		

A M. Tud. Akadémia 1900. november 26-án tartott ősszes ülése határozatából a tagok között körözteti rendeltetett.

Budapest, 1900. november 29.

Szily s. k.
főtitkár.

Készült 1200 példány. Korona 81. f. a. elküldetett a Budapesti Hírlap szerkesztősége.

Budapest, 1901. febr. 21.

Kiadóhivatal gondnok.

BUDAPESTI HIRLAP NYOMDÁJA

Académie des Sciences.

Paris, le 8 Novembre 1900.

Monsieur le Président,

J'ai l'honneur de vous envoyer 10 exemplaires de la brochure contenant le compte rendu de la première session du Comité de l'Association Internationale des Académies qui a été tenue à Paris en Juillet-Août de cette année.

Vous y verrez à la page 12 l'ordre du jour provisoire de la prochaine Assemblée Générale qui doit, d'après la décision du Comité, se réunir à Paris le Mardi 16 Avril 1901.

Il serait à désirer que des propositions nouvelles de nature à être étudiées par cette prochaine Assemblée Générale, pussent être présentées par les diverses Académies qui composent notre Association afin que le succès de notre première réunion générale justifie dès le début les espérances qui se sont attachées à la formation de l'Association Internationale des Académies.

Veuillez agréer, Monsieur le Président et Cher Confrère, l'assurance de mes sentiments de haute estime.

G. Darboux

6260 Imp. Henri de Bonnault, 68 rue du Cherche-Midi, Paris

Érk. 1900. november 12.

449. sz.

1900.

ASSOCIATION INTERNATIONALE

DES

ACADÉMIES.

JUILLET-AOUT 1900.

7

ASSOCIATION INTERNATIONALE

DES

ACADÉMIES.

JUILLET-AOUT 1900.

ARCHIVES DE L'ASSOCIATION INTERNATIONALE DES ACADÉMIES,

PIÈCE N° 2.

LISTE

DES

DIX-HUIT CORPS SAVANTS

FAISANT PARTIE

DE L'ASSOCIATION INTERNATIONALE DES ACADÉMIES.

1. Koninklijke Akademie van Wetenschappen te Amsterdam (*a*, *b*) (1).
2. Königlich Preussische Akademie der Wissenschaften zu Berlin (*a*, *b*).
3. Académie Royale des Sciences, des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique, à Bruxelles (*a*, *b*).
4. Académie hongroise des Sciences, à Budapest (*a*, *b*).
5. Videnskabsselskabet i Christiania (*a*, *b*).
6. Königliche Gesellschaft der Wissenschaften zu Göttingen (*a*, *b*).
7. Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, à Copenhague (*a*, *b*).
8. Königlich Sächsische Gesellschaft der Wissenschaften zu Leipzig (*a*, *b*).
9. Royal Society of London (*a*).
10. Königlich Bayerische Akademie der Wissenschaften zu München (*a*, *b*).
11. Académie des Inscriptions et Belles-Lettres de l'Institut de France, à Paris (*b*).
12. Académie des Sciences de l'Institut de France, à Paris (*a*).
13. Académie des Sciences morales et politiques de l'Institut de France, à Paris (*b*).
14. Académie Impériale des Sciences de Saint-Pétersbourg (*a*, *b*).
15. Reale Accademia dei Lincei, à Rome (*a*, *b*).
16. Kongl. Svenska Vetenskaps-Akademi, à Stockholm (*a*).
17. National Academy of Sciences, à Washington (*a*).
18. Kaiserliche Akademie des Wissenschaften zu Wien (*a*, *b*).

---

(1) Le signe (*a*, *b*) indique qu'une Académie appartient à la fois à la section des Sciences et à la section des Lettres du Comité et, par suite, peut, d'après les statuts, envoyer deux délégués au Comité de l'Association.

De même les signes (*a*) et (*b*) indiqueront qu'une Académie n'appartient qu'à une des sections, (*a*) pour la section des Sciences et (*b*) pour la section des Lettres, et ne peut envoyer au Comité qu'un seul délégué.

COMITÉ

DE

L'ASSOCIATION INTERNATIONALE DES ACADÉMIES.

Session de 1900.

PREMIÈRE SÉANCE TENUE AU PALAIS DE L'INSTITUT DE FRANCE,

LE MARDI 31 JUILLET A $9^h 30^m$ DU MATIN.

Présents :

MM. Diels (H.), secrétaire perpétuel de la classe d'Histoire et de Philosophie de l'Académie des Sciences de Berlin.

Waldeyer (W.), secrétaire perpétuel de la classe Physico-Mathématique de l'Académie des Sciences de Berlin.

Lagrange (Ch.), directeur de la classe des Sciences de l'Académie de Belgique à Bruxelles.

Heller (A.), directeur de la Bibliothèque de l'Académie hongroise des Sciences à Budapest.

Laache (S.-B.), délégué de la classe des Sciences de l'Académie de Christiania.

Riecke (Ed.), délégué de la Société royale des Sciences de Gœttingue.

Zeuthen (H.-G.), secrétaire de l'Académie des Sciences de Copenhague.

His (W.), délégué de la Société royale des Sciences de Saxe.

Windisch (E.), secrétaire de la classe de Philologie et d'Histoire de la Société royale des Sciences de Saxe.

Rücker, secrétaire de la Société royale de Londres.

Furtwaengler, délégué de l'Académie des Sciences de Munich.

Lindemann (F.), délégué de l'Académie des Sciences de Munich.

Boissier (G.), délégué de l'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres de Paris.

Darboux (G.), secrétaire perpétuel pour les Sciences mathématiques de l'Académie des Sciences de Paris.

Gréard (O.), délégué de l'Académie des Sciences Morales et Politiques de Paris.

MM. Famintzin, délégué de l'Académie des Sciences de Saint-Pétersbourg.
Salemann, délégué de l'Académie des Sciences de Saint-Pétersbourg.
Bodio (L.), délégué de l'Académie royale des Lincei à Rome.
Retzius (G.), délégué de l'Académie des Sciences de Stockholm.
Crafts (J.-M.), délégué de l'Académie nationale de Washington.
von Lang, secrétaire général de l'Académie des Sciences de Vienne.
Gomperz (Th.), délégué de l'Académie des Sciences de Vienne.

M. **Darboux,** délégué de l'Académie des Sciences de Paris, rappelle, en ouvrant la séance, qu'en l'absence de toute indication des Statuts, les trois Académies qui siègent à Paris et font partie de l'Association se sont regardées comme autorisées à choisir celle d'entre elles qui doit faire fonction d'Académie principale (*Vorort*); elles ont, d'un commun accord, désigné l'Académie des Sciences de l'Institut de France.

Ce choix est approuvé par le Comité et, en vertu des Statuts, le délégué de l'Académie des Sciences est désigné comme président du Comité.

M. le **Président** fait connaître la composition du Comité, telle qu'elle résulte des décisions dernières des 18 Académies qui font partie de l'Association.

Il souhaite la bienvenue aux délégués. En constatant l'absence de l'un des délégués de l'Académie royale des Lincei, M. S. Cannizzaro, vice-président du Sénat italien, qui a été rappelé à Rome à la suite de l'attentat dont a été victime S. M. le roi Humbert, le président rappelle la bienveillance toute particulière que LL. MM. le roi et la reine d'Italie ont témoignée en toute circonstance à l'Académie royale des Lincei, et il propose au Comité d'envoyer à cette Académie, qui fait partie de l'Association, l'expression de sa vive et profonde sympathie.

Cette proposition est approuvée à l'unanimité.

Sur la proposition de M. **G. Boissier**, la vice-présidence du Comité qui, d'après les Statuts, doit cette fois appartenir à un membre de la Section des Lettres, est attribuée par acclamation à M. H. Diels, secrétaire perpétuel délégué de l'Académie des Sciences de Berlin.

Les deux Sections du Comité sont ainsi composées :

Section des Sciences. — Président : M. Darboux. Membres : MM. Waldeyer, Lagrange, Heller, Laache, Riecke, Zeuthen, His, Rücker, Lindemann, Famintzin, Retzius, Crafts, von Lang.

Section des Lettres. — Président : M. Diels. Membres : MM. Windisch, Furtwaengler, Boissier, Gréard, Salemann, Bodio, Gomperz.

M. le **Président** énumère les différentes questions qui pourraient être mises à l'ordre du jour de la présente Session :

1° Projet de Règlement pour le Comité.

2° Examen des propositions faites par la Société royale de Londres, l'Académie des Sciences de Berlin et l'Académie des Sciences de Paris.

3° Étude du projet de modification aux Statuts présenté par l'Académie nationale de Washington et appuyé par la Société royale de Londres.

4° Examen des moyens juridiques qui pourraient permettre à l'Association de recevoir des dons ou des legs.

5° Ordre du jour et date de la prochaine Assemblée générale de l'Association internationale.

A ces différentes questions M. **Lagrange** propose d'en ajouter une autre dont l'énoncé lui a été fourni par un de ses confrères de l'Académie de Belgique et, d'autre part, M. **Furtwaengler** présente un projet de publication d'un Corpus des actes et diplômes grecs du moyen âge et des temps postérieurs qui a été élaboré par l'Académie des Sciences de Bavière.

M. **Th. Gomperz** propose de son côté, au nom de l'Académie de Vienne, l'étude d'un projet d'encyclopédie de l'Islam.

Après une discussion à laquelle prennent part les différents membres, il est décidé :

1° Qu'il sera nommé une Commission de six membres composée de MM. Furtwaengler, von Lang, Rücker, Salemann et du Bureau. Cette Commission sera chargée de préparer un projet de règlement pour le Comité. Elle aura aussi pour mandat d'examiner la modification aux Statuts proposée par l'Académie nationale de Washington, ainsi que les questions intéressant la personnalité civile de l'Association internationale et son aptitude à recevoir des dons ou des legs. Elle se réunira le jour même, à 3^{h} de l'après-midi.

2° Que la section des Sciences et la section des Lettres se réuniront séparément le lendemain mercredi à 9^{h} du matin.

La section des Sciences aura à examiner la question présentée par M. Lagrange ainsi que les projets de résolution proposés par la Société royale de Londres et l'Académie des Sciences de Paris.

La section des Lettres aura à discuter les projets présentés par les Académies de Berlin, de Munich et de Vienne.

Après la réunion des deux sections, il pourra y avoir une séance plénière du Comité.

SÉANCE DE LA COMMISSION DU RÈGLEMENT,

MARDI 31 JUILLET A 3h DE L'APRÈS-MIDI.

Sont présents tous les membres de la Commission.

La Commission élabore un projet de règlement pour le Comité (*voir* ci-après p. 14).

Elle constate que le projet de modification aux statuts émanant de l'Académie nationale de Washington a été présenté dans les formes prévues par le § 11 des Statuts, qu'il a été communiqué sans retard aux Académies constituantes; il pourra donc, d'après le § 11 des Statuts, être soumis à l'examen de la prochaine Assemblée générale, à laquelle il convient de le renvoyer (*voir* le projet p. 16).

Enfin elle juge qu'il n'y a pas lieu, pour le moment, d'examiner les moyens d'attribuer à l'Association internationale la personnalité civile et l'aptitude à recevoir des dons ou des legs. Les personnes qui ont déjà manifesté l'intention, très digne d'être encouragée, de donner à l'Association les moyens matériels de développer son action, pourront toujours atteindre ce but en faisant une donation avec affectation spéciale à l'une ou à l'autre des Académies qui en font partie.

Ces décisions seront soumises à la séance plénière du Comité

La séance est levée à 5h 30m.

SÉANCE DE LA SECTION DES LETTRES DU COMITE AU PALAIS DE L'INSTITUT.

MERCREDI 1er AOUT A 9h DU MATIN.

Présents tous les membres de la Section.

1° La Section examine en premier lieu le « projet relatif au prêt mutuel

de manuscrits, etc., » présenté par l'Académie des Sciences de Berlin. Elle estime que ce projet doit être pris en sérieuse considération et renvoyé à l'examen de la prochaine Assemblée générale ; elle propose que, pour faciliter le prêt mutuel de manuscrits et autres documents, les Académies associées fassent des démarches auprès de leurs gouvernements respectifs.

2° La Section examine ensuite le plan présenté par l'Académie des Sciences de Munich en vue de la publication d'un « Corpus des actes et diplômes grecs du moyen âge et des temps postérieurs ». Elle décide que le projet de l'Académie de Munich sera mis à l'ordre du jour de la prochaine Assemblée générale.

3° Elle propose également de soumettre à la prochaine Assemblée générale le projet conçu par les Académies de Leipzig, de Munich et de Vienne et tendant à la publication d'une *Real-Encyclopædie des Islam*.

La séance est levée à 10^{h} 15^{m}.

SÉANCE DE LA SECTION DES SCIENCES DU COMITÉ AU PALAIS DE L'INSTITUT.

MERCREDI 1er AOUT A 9^{h} DU MATIN.

Présents tous les membres de la Section.

Le **Président** ouvre la séance en rappelant les questions qui sont à l'ordre du jour.

1° M. **Lagrange** fait connaître le texte précis de la proposition qui lui a été indiquée par un de ses confrères de l'Académie de Belgique comme pouvant être examinée par l'Association.

L'intérêt que présente cette proposition au point de vue scientifique est unanimement reconnu ; mais, d'après l'article 1er du paragraphe 3 des Statuts, l'Association ne peut envisager que les projets ou travaux présentés par l'une des Académies constituantes. M. Lagrange est donc invité à soumettre la proposition précédente à l'Académie de Bruxelles, qui, après l'avoir étendue ou précisée, pourra la présenter, s'il y a lieu, à l'Assemblée générale.

2° La Section des Sciences examine ensuite la proposition faite par l'Académie des Sciences de Paris ; cette proposition est ainsi conçue :

Une Commission a été nommée au Congrès international des Physiologistes réuni à Cambridge au mois d'août 1898. Le programme de cette Commission est de chercher les moyens de contrôler les appareils enregistreurs employés en Physiologie et, s'il est possible, d'uniformiser les méthodes employées dans cette Science.

L'Académie des Sciences de Paris, appréciant l'intérêt d'une pareille réforme si elle peut être menée à bonne fin, décide de la présenter avec son appui à l'Association des Académies. Elle prie l'Association de prendre cette Commission sous son patronage et de l'assimiler dès à présent à celles qui ont été prévues à l'article 10 des Statuts, en la complétant, si elle le juge convenable, par l'adjonction de nouveaux membres.

Comité secret du 23 juillet 1900.

M. **Marey**, de l'Académie des Sciences de Paris, qui a provoqué la formation de la Commission précédente, est appelé à développer devant la Section des Sciences toutes les raisons scientifiques par lesquelles se justifie la réforme dont il a pris l'initiative. Il fait connaître que, pendant la session du Congrès international de Physiologie tenue à Cambridge en 1898, il a appelé l'attention de ses Collègues sur la nécessité de créer une entente relativement à l'emploi des appareils enregistreurs.

Dans les publications physiologiques émanées de différents pays, un même phénomène est exprimé par des courbes qui ne sont pas comparables entre elles. Ce désaccord tient d'une part à ce que tous les instruments ne traduisent pas fidèlement les mouvements qu'ils sont destinés à inscrire, et d'autre part à ce que le choix des coordonnées ainsi que celui des échelles adoptées pour les intensités et les durées des phénomènes sont livrés à l'arbitraire.

Les membres du Congrès de Physiologie ont été unanimes à reconnaître la nécessité de modifier cet état de choses, et ont créé dans ce but une Commission de dix membres chargée du contrôle des instruments inscripteurs et de l'unification de méthodes employées en Physiologie.

M. **Marey** serait heureux de voir l'Association internationale des Académies prendre sous son patronage la Commission instituée à Cambridge en 1898, et la fortifier par l'adjonction de nouveaux membres pris dans les Académies qui la composent.

Après avoir entendu M. Marey, la Section des Sciences décide de prendre sous son patronage la Commission de contrôle des instruments de Physiologie en l'assimilant à celles qui sont prévues à l'article 10 des Statuts et

qui peuvent être instituées soit par le Comité, soit par une de ses deux Sections. Elle décide de plus que cette Commission, trop peu nombreuse, sera complétée par l'adjonction de membres compétents nommés directement par les diverses Académies constituantes.

3° Enfin la Section s'occupe de la proposition présentée par la Société royale de Londres et résumée dans la Note suivante :

« As is well known, Struve measured an arc on the meridian 30° East of Greenwich; which extends from the North of Russia to the Black Sea.

» Within the last few years Dr Gill has superintended the measurement of an arc on the same meridian in Rhodesia, and the Northern extremity of the triangulation is now approaching the northern boundaries of that colony.

» If it could be continued northwards to the Mediterranean and connected through Asia Minor with Struve's arc, it is obvious that it would be a geodetic measurement of the very first importance. The 30th meridian passes throught Lake Tanganika and is in that neighbourhood defined as the boundary between the spheres of influence of different nationalities.

» In this neighbourhood therefore the cooperation of the Governments of Germany and of the Congo free State would be necessary.

» Further north the line would be carried nearly parallel to the Nile.

» The Royal Society hopes to obtain from the Association of Academics an expression of opinion as to the importance of this measurement, which may influence the Governments concerned in carrying out so great a geodetic operation. As the work is essentially international in character, it is hoped that the International Association of Academies may support it with the weight of its powerful influence. »

Un tel projet se recommandant de lui-même, la Section proposera de le soumettre avec avis favorable à la prochaine Assemblée générale de l'Association internationale des Académies.

L'ordre du jour étant épuisé, la séance est levée à $10^h 30^m$.

RÉUNION PLÉNIÈRE DU COMITÉ.

MERCREDI 1er AOUT A 10h45m.

Présents tous les membres du Comité.

M. le **Président** fait connaître les propositions de la Commission du Règlement.

1° Le projet de Règlement est adopté sans modification (*voir* ce projet p. 14); comme il implique des engagements financiers de la part des diverses Académies, il sera soumis à la ratification de la prochaine Assemblée générale;

2° Le Comité ratifie les deux autres propositions de la Commission. En conséquence, le projet de modification aux Statuts proposé par l'Académie nationale de Washington et la Société royale de Londres sera à l'ordre du jour de la prochaine Assemblée générale (*voir* ce projet p. 16). De plus et pour les raisons indiquées plus haut, il ne sera fait pour le moment aucune démarche pour donner à l'Association la personnalité civile ou l'aptitude à recevoir des dons et des legs.

Sur la proposition de la Section des Lettres, sont mis à l'ordre du jour de la prochaine assemblée générale :

1° Le projet de l'Académie de Berlin, relatif au prêt des manuscrits, etc. ;

2° La proposition de l'Académie de Munich, relative à un Corpus des actes et diplômes grecs;

3° Les propositions des Académies de Leipzig, de Munich et de Vienne, relatives à l'Encyclopédie de l'Islam.

Sur la proposition de la Section des Sciences, sera également portée à l'ordre du jour de la prochaine Assemblée la proposition de la Société royale de Londres, relative à la mesure d'un arc de méridien en Afrique.

A l'ordre du jour provisoire ainsi déterminé de la prochaine Assemblée générale pourront d'ailleurs venir s'ajouter les différents projets et propositions émanant de l'initiative des diverses Académies de l'Association.

Le Comité prend acte des décisions de sa Section des Sciences en ce qui concerne la Commission de contrôle des instruments de Physiologie.

L'ordre du jour appelle la fixation de la date de la prochaine Assemblée générale. L'avis unanime est que les questions dont on aura à s'occuper à

cette Assemblée générale de l'Association ne sauraient être mises au point dans un délai très court et venir utilement en discussion avant la fin des vacances.

Après examen des différentes dates proposées, le Comité, à une très grande majorité, fixe au mardi 16 avril, qui suivra le mardi de Pâques 1901, la date de la prochaine réunion de l'Assemblée générale.

M. le **Président** constate que l'ordre du jour de la Session est épuisé. Il rappelle avec quelle faveur a été accueillie, dans le monde savant, la formation de l'*Association internationale des Académies;* il est convaincu que les Académies constituantes sauront justifier cette faveur et hâter le fonctionnement de l'Association en lui soumettant sans retard des projets importants, soigneusement élaborés. Avant de clore la Session, il remercie les délégués de la bienveillance qu'ils lui ont témoignée et du précieux concours qu'ils ont apporté et au Président et à l'œuvre naissante.

Au nom des délégués, M. **His** adresse des remerciments à l'Institut de France, qui a donné l'hospitalité au Comité, et au Président pour la manière dont il a dirigé les débats.

La séance est levée à midi.

Le Président :

G. Darboux,

Secrétaire perpétuel de l'Académie des Sciences
de l'Institut de France.

PIÈCES ANNEXES.

I.

PROJET DE RÈGLEMENT FINANCIER.

(TEXTE ALLEMAND.)

1. Jede Akademie hat für die Reisekosten ihrer Delegirten aufzukommen.

Die kleineren Ausgaben für Correspondenz und Porti der Geschäftsleitung werden von der Akademie des Vorortes getragen.

Jede Akademie hat für den Druck der von ihr ausgehenden Pläne und Gutachten, welche der Association vorgelegt werden sollen, selbst zu sorgen. Sie hat diese Druckvorlagen in mindestens 300 Exemplaren herstellen zu lassen und jeder associirten Akademie je 10 Exemplaren davon zuzustellen; die Akademie des Vororts erhält 100. Derselbe Verteilungsmodus gilt auch für alle Drucksachen des Ausschusses.

2. Für diese und alle sonstigen administrativen Ausgaben hat jede Akademie dem Ausschusse jährlich eine Summe, deren Maximum 200^{fr} beträgt, zur Verfügung zu stellen. Die Höhe dieser Summe wird vom Ausschuss zu Beginn jeder dreijährigen Periode festgestellt. Rechenschaft über die Verwendung der eingegangenen Beiträge hat der Ausschuss der Generalversammlung abzulegen.

(TEXTE ANGLAIS.)

Each Academy shall make arrangements as to the travelling expenses of delegates appointed by it.

Small secretariat and postal expenses shall be borne by the *Acting* Academy.

Each Academy shall make arrangements for the printing of proposals and reports which it may submit to the Committee. It shall have at least three hundred copies of such communications to be printed and shall send 10 to each associated Academy except the *Acting* Academy to which it shall send 100. The same rules shall be followed as to the distributions of documents which may be printed or translated by the direction of the Committee itself.

For these and all other expenses of administration each Academy shall pay annually to the Committee a sum, not exceeding £ 8, the amount of which shall be fixed by the Committee at the beginning of each triennial period. The Committee shall render to the general assembly an account of the expenditure of the sums thus paid to it.

(TEXTE FRANÇAIS.)

Chaque Académie aura à pourvoir aux frais de voyage de ses délégués.

Les menus frais d'écriture et de correspondance seront supportés par le Vorort.

Chacune des Académies associées aura à pourvoir à l'impression des projets et des rapports qu'elle soumettra au Comité. Elle devra faire tirer ces Communications à 300 exemplaires au moins, en envoyer 10 exemplaires à chaque Académie associée et 100 au Vorort. Les mêmes règles de distribution seront suivies en ce qui concerne les impressions et les traductions ordonnées directement par le Comité.

Pour ces dépenses et toutes autres dépenses d'administration, les Académies verseront au Comité une somme annuelle dont le maximum sera de 200^{fr} et qui sera fixée au commencement de chaque période de trois ans par le Comité. Il sera rendu compte à l'Assemblée générale de l'emploi des sommes qui auront été ainsi versées.

II.

ASSOCIATION INTERNATIONALE DES ACADÉMIES.

Modifications aux Statuts proposées le 28 *mai* 1900 *par la* National Academy of Sciences de Washington *et approuvées par la* Royal Society de Londres *le* 6 *juin* 1900.

I hereby certify that at the meeting of the National Academy of Sciences held November 1899, the following amendments to Section X of the « Proposed Statutes of the International Association of Academies » were adopted :

8. Such special Committees shall consist of delegates appointed by the constituent Academies with special reference to their qualification to deal with the questions under consideration.

9. The first meeting of such a Committee shall by called by the President of the International Association or by the President of the Council and at this meeting each committee shall adopt rules for its own guidance.

10. Each special Committee shall make a report embodying such recommendations as it may think advisable, to the President of the International Council who shall transmit the same to the constituent Academies.

11. The President of the Council shall, however, have power, if he see fit, before transmitting such reports to the constituent Academies, to submit the same to the Council, and this body shall have power to refer back the report to the Committee for further consideration.

A. Agassiz,
Foreign Secretary.

29210 Paris. — Imprimerie Gauthier-Villars, quai des Grands-Augustins, 55.

ad 449
1900

Kiirt czikk

a M. Tud. Akadémia Történelmi Bizottsága 1900. okt. 6-án tartott ülésének jegyzőkönyvéből.

6. A Forster-Scitovszky dij tárgyában az előadó jelenti, hogy a már bejelentetteken, Beke Antal és Dr. Veress Endre urakon kivül Dr. Tóth-Szabó Pál nagyváradi premontrei tanár is kérte magát az alapitvány kamataiban részesittetni.

A bizottság beható tárgyalás után abban állapodott meg, hogy a Forster-Scitovszky dij 1901. évi kamataiban Dr. Veress Endre és Dr. Tóth Szabó Pál urakat óhajtja részesittetni, oly módon, hogy az 1350 koronát kitevő kamatokból 950 kor. Dr. Veress Endre úrnak adassék oly czélból, hogy Báthory Endre bibornok-fejedelem történetére a római levéltárakban kutatásokat végezzen, 400 kor. pedig Dr. Tóth Szabó Pál úrnak itéltessék oda oly czélból, hogy a római történelmi intézetben Fraknói Vilmos r. tag úr vezetése alatt magyar egyháztörténelmi kutatásokkal foglalkozzék.

K. m. f.

Fejérpataky László
bizt. előadó

A M. Tud. Akadémia ért. II. osztályának

Ü

Ek. 1900. nov. 13.

450. sz.

1900.

A oktatási és közoktatási
miniszterhez küldetik
beterjesztés és elhatározás
végett.

A M. Kir. 1900 nov. 13-án kelt
magas rendeletére.

Budapesten, a
M. Kir. Államvasutak.

2.

A M. TUD. AKADÉMIA ÜLÉSSORA

1901.

Január.

7-én I-ső (nyelv- és széptudományi) osztály.
14-én II. (philos., társad. és történettudományi) osztály.
21-én III. (mathem. és természettudományi) osztály.
28-án *összes ülés.* Az 1901. évi költségvetés tárgyalása.

Február.

4 én I. osztály.
11-én II. osztály.
18-án III. osztály.
25-én *összes ülés.*
(28-ika a tagajánlások beadásának határideje.)

Márczius.

4-én I. osztály.
11-én II. osztály.
18-án *összes ülés.* Jelentés a gr. Teleki-pályázatról.
III. osztály.
26-án (kedden) *összes ülés.* Jelentés a Farkas-Raskó-pályázatról, és a Wodianer-jutalomról.

Április.

1-én I osztály.
15-én II. osztály.
22-én III. osztály.
29-én *összes ülés.*

Május.

6-án I. osztály.
13-án II. osztály.
20-án III. osztály és *összes ülés.*

Június.

3-án I. osztály.
10-én II. osztály.
17-én III. osztály.
24-én *összes ülés.*

SZÜNET

Október.

7-én *összes ülés* és I. osztály.
14-én II. osztály.
21-én III. osztály.
28-án *összes ülés.*

November.

4-én I. osztály.
11-én II. osztály.
18-án III. osztály.
25-én *összes ülés.* Jelentés a Kóczán-pályázatrót.

Deczember.

2-án I. osztály.
9-én II. osztály.
16-án *összes ülés* és III. osztály.

Hornyánszky V. cs. és kir. udvari könyvnyomdája Budapest.

6

451. sz.

1900.

Tekintetes Akadémia!

A M. T. Akadémia f. évi okt. 29-iki rendes összes ülésének engem fölötte megtisztelő megbízatásában, f. é. nov. 2-án részt vettem Thaly Kálmán elhunyt rendes tag üresedését megjelölő emlékoszlopa leleplezésének ünnepélyében.

Megbízatásom értelmében jelentkeztem a rendező bizottság elnökénél, Gr. Kuun Géza titk. tagnál. Ő Excellentiája megnyitó beszédében, a számos részvevő küldöttség felsorolásánál, első helyen említtetett meg a M. T. Akadémia részvételéről, külön is megtisztelvén annak képviseletét.

Az ünnep, a mellékelt programm szerint, teljes rendben folyt le.

Midőn a M. T. Akadémiának hálámat fejezem ki azért, hogy alkalmat nyújtott, mint rajongásomnak, fenntartás nélküli képviseletemet is bemutathatnom,

vagyok tisztelettel maradok

a Tekintetes Akadémiának

alázatos tagja

Budapest 1900 nov. 8-án

Dr. Marczali Henrik.

levelező tag.

Érk. 1900. november 15.

A M. T. Akadémia
kiküldetés főtitkári hivatalának.

455. Ft.
1900.

A Marczali Henrik levelező tag jelentése
tiszteletéről Szilágyi Sándor elhunyt r. tag. fiúlökhá-
zának emléktáblával való megjelölése ünnepélyein,
Kolozsvárt, f. é. nov. 2-án.

6.

PETŐFI-TÁRSASÁG

Nagyméltóságú Elnök Úr!
Kegyelmes Uram!

A Petőfi Társaság e hó 18-án tartja Vörösmarty Mihály születésének százados ünnepét az Akadémia dísztermében.

E kiváló alkalomból van szerencsénk Nagyméltóságodat és a Magyar Tudományos Akadémiát az irodalmi ülésre ünnepélyesen meghívni.

Budapest, 1900. november 13-án.

Tisztelettel

Sárrák Lajos
a Petőfi Társaság alelnöke

Nagyméltóságú

Báró Eötvös Loránd
v. b. t. t. stb. Úrnak, a M. T. Akadémia Elnökének

Budapesten.

Ek. 1900. november 15.

456. Ik.
1900.

3.

ACADÉMIE SUÉDOISE

COMITÉ NOBEL DE LITTÉRATURE

Monsieur le Secrétaire Général de
l'Académie des Sciences de Hongrie
Budapest

L'Académie Suédoise, qui a tous les ans à décider de l'attribution du prix Nobel de littérature, a l'honneur de vous adresser sous ce pli un exemplaire des Statuts et Règlements de la Fondation Nobel. Elle se permet d'attirer votre attention surtout sur les §§ 1—8 des Statuts et sur le Règlement spécial relatif à l'Académie Suédoise (p. 17 et 18).

Le § 1 de ce Règlement détermine comme suit les conditions auxquelles les candidatures au prix Nobel peuvent être présentées:

> «Le droit de présenter des candidatures au prix Nobel appartient aux membres de l'Académie Suédoise, à ceux de l'Académie Française et de l'Académie Espagnole, lesquelles se rapprochent de l'Académie Suédoise par leur organisation et leur destination, aux membres des sections littéraires des autres académies, ainsi qu'aux membres des institutions et sociétés littéraires analogues aux académies, et aux professeurs d'esthétique, de littérature et d'histoire des universités.»

L'Académie Suédoise a désiré que le droit de présenter des candidatures aux prix Nobel de littérature fût formulé d'une manière aussi libérale et aussi étendue que possible, de manière que des personnes de grand mérite littéraire dans tout le monde cultivé pussent avoir l'occasion de proposer des candidats. Pour que ces dispositions, qui sont de nature à intéresser les cercles littéraires de votre pays, y soient généralement connues, l'Académie a recours à votre entremise pour y faire publier le dit § dans le journal officiel ou, s'il n'y en a pas, dans un des principaux journaux. En cas que, contre notre attente, vous ne puissiez pas répondre à notre désir, l'Académie vous prie de vouloir bien lui indiquer le moyen de faire connaître cette nouvelle dans votre pays.

Les propositions motivées pour le prix Nobel de littérature doivent être remises sous pli cacheté avant le 1er Février de chaque année au Comité soussigné.

Stockholm, le *30 octobre 1900.*

Le Comité Nobel de l'Académie Suédoise:

C. D. AF WIRSÉN.

ESAIAS TEGNÉR. CARL SNOILSKY.

C. T. ODHNER. C. R. NYBLOM.

NB. — Le § 3 des Statuts porte dans la traduction française officielle que «pour être admis au concours, tout écrit doit avoir été publié par la voie de la presse.» Il est entendu par là qu'un écrit ne pourra être soumis à l'examen des juges, s'il n'est pas imprimé.

457. sz.
1900.

Kiadatik a M. T. Akadémia
I. osztályának.
Budapest, 1900. nov. 16.

Szily
főtitkár.

8.

Erk. 1900. november 15.

1m.

457. sz.
1900.

Kiadatik a M. Tud. Akadémia
III. osztályának.
Budapest, 1900. november 15.

Szily
főtitkár.

Kivonat

a M. Tud. Akadémia 1900. október 29-én tartott összes ülése jegyzőkönyvéből.

174. - A főtitkár bejelenti Thaller Károly Kültagnak október 28-án bekövetkezett halálát.

Az összes ülés fájdalmas részvéttel veszi tudomásul nagyérdemű tagja elhunytát s felhívja az I. osztályt, hogy emlékbeszéd tartása iránt határozzon.

Szily,
főtitkár.

458. R.

1900.

144 sz.

1900 — 1901.

Nagymélt. Nagy Elnök!

A Magyar Tudományos Akadémia könyvtári bizottsága megbízásából van szerencsém „A Magyar honfoglalás kútfői" czímű akadémiai kiadványt, hogy azt megkeresztük. De fájdalom már minden példányának kiadása kimerült könyvtárunkban! Nekünk nem adott az állam semmit; sőt az egyházpolitikai törvények megrendszabályozása a határszéli diszpenzálás, ebből nyert évi forintos jövedelmünk is elmaradt.

Mivelhogy mégis, a jelzett elavult művet beszerzi akarjuk: azért azon kérjük a tisztelt Akadémiát, méltóztassék megkeresni a Nagyméltóságu Elnök Urat, hogy utasítani méltóztassék, hogy a Tekintetes Akadémia könyvkiadványaiból e becses művet ajándékképen megkaphassuk.

Kérem emlékezetében a Nagyméltóságu Elnök Urat: méltóztassék a tekintetes Akadémiának évkönyvei kiadványait könyvtárunk részére beküldeni.

Teljes tisztelettel Nagy-Kőrösön, 1900. nov. 15.

a magyar Elnök Urnak

alázatos szolgája:

P. Veress Sándor

ev. ref. gymnasiumi tanár, könyvtárnok.

Érk. 1900. november 16.

461. sz.

1900.

A Vörösmarty-kör
t. Igazgatóságának

Szerencsém van a t. Igazgató-
ságot értesíteni, hogy a M. Kir.
Akadémia f. évi december hó 3-án,
hétfőn d. u. 5 órakor rendkívüli
ülést tart, a melyen Gyulai
Pál r. tag tárgyát: ~~emlékbeszédet mondott~~
Vörösmarty Mihály felett.
emlékezete.

Midőn e kegyeletes ünnepre a
Vörösmarty-Kört
~~Igazgatóságot~~ ezennel meghívom,
kiváló tisztelettel vagyok

Győr, 1900. nov. 16.

elnök.

Vértessy József ügyvéd.

Szerencsém van a t. Igazga-
tóságot értesíteni, hogy a sikeres fejérvári
Vörösmarty-ünnepen a M. Kir.
Akadémia képviseletében a következő
tagok fognak részt venni:

Br. Eötvös Loránd elnök,
Szily Kálmán főtitkár,
Beöthy Zsolt,
Gyulai Pál,
Vécsey Tamás,
Zsilinszky Mihály r. tt.

. . . . . l. tt.

Fogadja stb.

Budapest, 1900. nov. 16.

~~elnök~~
főtitkár.

Nov. 30-án érkezik Székesfejérvárra a M. Tud. Akadémia koszorúja; mél.
Tóthasich intézkedni, hogy átvételesek a az ünnepély ~~időpontjáig hiven~~ alkalmával a sirbor ~~de~~ talapzatához kivitessék.

462. 463 82.

1400.

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

Tekintetes Főtitkári Hivatal!

Van szerencsém Tisztelettel jelenteni,
a Vörösmarty szülőházának márvány emléktáblájára,
1900. évi decemberhó 1-én közadakozásból tervezett
koszorú ünnepélyes való elhelyezésére.

Kiváló Tisztelettel

Budapest 1900 novemberhó 12-kén

[illegible]
rendes tag.

A BUDAPESTI

M. KIR. TUD. EGYETEM

FÖLDRAJZI INTÉZETE.

Budapest, 1900. november 17-én.

IV., Szerb-utcza 10.

Mélt. Uram!

A családomban ezelőtt komoly megbetegedés miatt a megnyitott napig nem határozhatom meg végső időpontot bejelentésemre – ha egyáltalán nem kérő meg–, hogy Vörösmarty Mihály születésének emlékünnepén részt venni óhajtok.

Kitűnő tisztelettel vagyok, Mélt. Uram,

Thanhoffer L. k. t.
Réthy L. „
Lenhossék L. t.

alázatos szolgája

Vöröslippethy Károly.

ALEXANDER BERNÁT

Budapest 1900. nov. 20.

Mélyen tisztelt Professor Ur!

Mély tisztelettel jelentem, hogy a rektori hivatalnak
ünnepélyes vétele alkalmából vagyok

Mélyen tisztelő

Kész szolgája

Alexander.

Ad 462 87.

1900.

VÉRTESSY JÓZSEF

ÜGYVÉD

SZÉKESFEHÉRVÁROTT. 1900. szerenk. 15.

Méltóságos Uram!

A vmgy. kistarnányos Árvaszéknek részéről az ideni országos ügyészségnek való megkeresés folytán Méltóságodnak kiadni méltóztassék Kovácsházy István dorogi születésü Kovácsházy Gyula által Pál ő. ellen, tóságánál jelentette be, bátorkeroln. illetőségadhoz azon tiszteletteljes kérelemmel, volnának tudomásával lenni arra nézve Kiadni van-e még más is részére az ország ügyészségnek? Megjegyzés mihez tartása végett jó lesznek azok tudomásul!

Magyarnak Bátyzsibe ajánlva, Kiváló tisztelettel maradtak

Feltétlen tisztelője

Vértessy.

Erk. 1900. november 16.

462. sz.

1900.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

429. szám.

KÖRLEVÉL

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA TAGJAIHOZ.

A M. Tud. Akadémia még 1899. évi deczember 18-án tartott összes ülésén elhatározta, hogy egykori dicsőemlékű tagja, Vörösmarty Mihály születésének százados évfordulóján — f. évi deczember 1-én — Székes-Fejérvárott tartandó emlékünnepen testületileg vesz részt s az ottani Vörösmarty-szoborra beszéd kiséretében leteszi koszorúját.

Midőn e kegyeletes irodalmi ünnep programmját a tulsó lapon t. Tagtársaimnak megküldöm, egyszersmind a mai összes ülés határozatából fölkérem azokat, a kik az ünnepen megjelenni óhajtanak, hogy e szándékukat a M. Tud. Akadémia főtitkári hivatalának f. évi november 15-ig bejelenteni méltóztassanak.

Budapest, 1900. október 29.

Elnöki megbízásból:

SZILY KÁLMÁN,
főtitkár.

Méltóságos Főtitkár úr!

A Vörösmarty ünnepen megjelenni óhajtok s e szándékomat tisztelettel bejelentem.

Pest 1900 nov. 2.

Szily Kálmán
rendes tag.

Szíveskedjék fordítani!

Székesfehérvár Város!

Mult heti kir. felhivására felelve, van szerencsém becses tudomására hozni, hogy a székesfehérvári Vörösmarty-ünnepélyen, az Akadémia testületi megjelenése alkalmával, én is részt akarok venni. Jelentkezésem örömes szívbeli érzelet kétve, maradtam

Székesfehérvárnak

Budapest, 1900. nov. 12.

Készséges hive

L. Badics Ferenc
kir. tanácsos, lev. tag.

Méltóságos Főtitkár Úr!

A 429. számú körlevél alapján tisztelettel jelentem, hogy a Vörösmarty-emlékünnepen Székes-Fehérvárott, 1900. decz. 1-én meg fogok jelenni.

Mély tiszteletem kifejezésével vagyok

Budapest, 1900. XI/4.

Méltóságodnak

tisztelő híve

Békefi Rémig.

Nagyságos Főispán Úr!

Ezzel ünnepélyes közgyűlésére rendkívül
üdvözletemet küldöm a Vörösmarty-
ünnepélyen, szíves készséggel csat-
lakozom az Akadémia küldöttségéhez
is és örömmel veszem, ha az Akadémia
küldöttségéhez is számíthatom magamat.

Kiváló tisztelettel

K. Szemere János

Kolozsvár 1900 nov. 6.

A TÖRTÉNELMI TÁR SZERKESZTŐSÉGE
BUDAPEST, I. VÁR, ORSZÁGOS LEVÉLTÁR.

A
M. Tudományos Akadémia Tekintetes
főnökei hivatalának
Budapesten.

P. évi 429 sz. b. főhivására van szerencsém
bejelenteni, hogy a Vékes fejérmért vadnadri
Törösmarty ünnepélyen szívet ahajtok venni. –

Budapest 1900 nov. 14.

Kiváló tisztelettel

Dr. Romanovszky Endre

A M. T. Akadémia

Tekintetes Történelmi Irodatörzsének

Budapesten

A 429 számú körlevelben foglalt felszólításhoz képest határoztam bejelenteni, hogy a decz. 1-jén tartandó ülésemről Vörös, mandy ünnepélyen részt venni sajnálkozom

Király Zsigmond

Bdp nov. 15.

Óczy Lajos

Nagyvárad, 1900. XI. 14.

Tekintetes Főtitkári Hivatal!

F. é. okt. 29-én kelt körrendeletben, mely Vörösmarty Mihály születésének százados évfordulóján rendezendő ünnepen, ha csak valamely különös akadály nem gátol, részt veszek.

Kiváló tisztelettel

Nagy Lajos

ezredes a II. oszt. I. fokozat

Méltóságos Főtitkár Úr!

Mély tisztelettel van szerencsém
bejelenteni, hogy a Békés-Fehérvári
ünnepen személyesen megjelenni.

Budapesten 1900. nov. 15.

Alázatos szolgája

Mészáros László
c. tag.

MAGYAR KIRÁLYI POSTA

LEVELEZŐ-LAP

Czim Méltóságos Szily Kálmán úrnak
a M. T. Akadémia főtitkárának,

Akadémia Budapest

Ausztriával, Bosznia- és Hercegovinával, továbbá Németországgal, Szerbiával és Montenegróval való forgalomra külön 5 filléres, a többi külfölddel való forgalomra pedig 10 filléres levelező-lapok szolgálnak.

Méltóságos uram!

Tisztelettel Tudatom, hogy a f. é.

[illegible] 1-jén végbemeendő Vörösmarty-

ünnepre én is szándékozom Kiherfe-

hérdérra menni

Tisztelettel hívé

Ovány Lyrik

I. vár.

Szeszt 1900 17/14

A M. Tud. Akadémia rendes tagjainak

választmánya

Budapest.

Van szerencsém a rendes politikai
osztálynak legközelebbi, hova a f. évi decemberi
hó 1-en délelőtt 11 órakor tartandó összes ülésére
ünnepélyes meghívót küldeni.

Tisztelettel

Budapesten, 1900 november 15-én

dr Schönherr Gyula

ker. tag

Nyugta.

a. i. 15 K. az az Tizen öt Korona mely összeget Sziv.
November 1 től November 15 ig, fa és szénhordásért
a Tekintetes Fanás Bizot. Akadémia Gondnok.
irtol ma köszönettel felvettem.

Budapest 1900 November ho 15 én

Bukovi Janos

70

49

Nyugta.

a. é. 15. k. azaz Tizenöt korona mely összeget
folyó Október 15 től Október 31 ig.
fa és szénhordásért a Tekintetes Jonás
Károl Akademia Gondnok úrtol ma
köszönettel felvettem.

Budapest 1900 Október 31.én

Bukovi János

28.

Nyugta.

a. i. 4. k. az az Nigy korona melg-összeget
Sivi Augusztus 1-től Oktober 31-ig
az adópita 12-dor tábla tisztitásaiért
a Tekintetes Jonás Kár. Akadémiai
Fondnak irtól ma kézzámattel
felvettem.

Budapest 1900 Oktober 31-én

Schmidt Alajos.
Akadémia házi szolga.

94

87 darab ruha mosása
à 8 kr.
K 6. 96.

Budapest 1900. okt 31.

Valentin Anna.

26

Nyugta.

a. é. 8. k. 20. f. az az Nyolcz korona és 20 fillér mely összeget f. évi Október hóban az árnyékszék sorolásáért a Tekintetes Jónás Károly Akadémia Gondnok úrtól ma köszönettel felvettem.

Budapest 1900 Október 31én

Pintér Teréz,

25

Nyugta.

a. é. 8 k 40 f az az Nyolcz korona és 40 fillér mely
összeget f évi Október hóban a Dísz és
vörös lépcső" surolásáért a Tekintetes
Jonás Károl Akadémia Gondnok úrtól
ma köszönettel felvettem.

Budapest 1900 Október hó 31én

Pintér Teréz.

24.

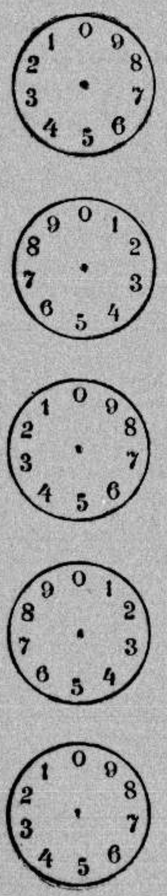

A budapesti általános villamossági részvény-társaság.

808 sz. Budapesten, 1901. szept. 30.
VII., Kazinczy-utcza 21. sz.

MAGY. KIR. SZÁMLA-BÉLYEG 2 FILLÉR

SZÁMLA

R

M. tud. Akadémia részére
Akadémia u. 2

1934 a villamos árammérő mai állása
1868 ugyanannak mult havi állása
66 áll. tény 1.0 Hectowatt
Hectowatt à 8 f. R. 5.28

KIFIZETTETETT
BUDAPESTI ÁLTALÁNOS VILLAMOSSÁGI
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG. Müll

sz. villamos árammérő

Rendben találtam
Heller Agost
főkonyvtárnok

8 16

346. — Budapest, Légrády testvérek.

A villamos árammérőnek állása:

A budapesti általános villamossági részvény-társaság.

~~808~~ sz. Budapesten, 1900. ano. 31.
VII., Kazinczy-utcza 21. sz.

MAGY. KIR. SZÁMLA-BÉLYEG 2 FILLÉR

SZÁMLA

T.

M. tud. Akadémia részére
Akadémia u. 2.

1868 a villamos árammérő mai állása
1832 ugyanannak mult havi állása
36 áll. tény 1.0 Hectowatt
Hectowatt à 8 f. K. 2.88

A BUDAPESTI ÁLTALÁNOS VILLAMOSSÁGI RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

sz. villamos árammérő

Rendben találtam!
Hellenbach
fő[illegible]

346. — Budapest, Légrády testvérek.

A villamos árammérőnek állása:

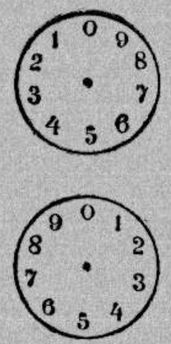

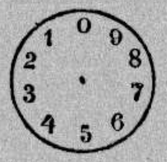

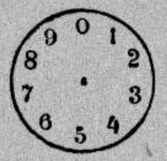

23.

Nyugta.

a. é. 5 k. az az öt korona mely-összeget ap. évi. Oktober 1. tól.
Oktober 15 éig. mind nyári patlék a Tekintetes
Janás Károl Akadémia Gondnok úrtól ma
köszönettel felvettem.

Budapest 1900 Oktober hó 15-én

Ruttkai Jano

22

Spir. Torse

Masás

87 darab vuba - à 87.

K 6. f. 96.

Budapest 1900. 30 sept

Palovits Anna.

Gyir. Forse/

21.

Yours

Nyugta.

-o.é. 5 k. -ax ax öt korona mely összeget f.évi szeptember 15 tól

szeptember 30 ig mint nyári pótlék a Tekintetes

Igazgatóság iránt ma köszönettel felvettem.

Budapest 1900 szeptember hó 30 án

Rutkovi János

20.

Nyugta.

18 az az tizenyolcz koronárol mely összeget a Magy. Tud akadémia bizházában a festés utáni tisztogatás díj fejében felvettem a gondnokságtól. Összeg 18 Korona.

Budapest 900 IX/10

Schmolenerbj ferenc.
kármester.

19

Nyugtatvány.

Kilencvenhat koronáról mely összeget alulírt Tekintetes Jancsó Károly Akadémia Gondnok úrtól az őszi nagytakarításhoz fogadott négy napszámos asszony Kifizetésére 1900 Szeptember 17-től 29-ig felvettem,

Budapest 1900 September 30-án

Schmidt Alajos,
Akadémia házi szolga,

Ifjka gyönggyné
Tokodi Erzsébet
Nagy Mihályné
Kamocsa Istvánné.

18

Nyugta.

-a. é. 8 k 40 f azaz Nyolcz korona és 40 fillér melly
összeget f. évi September hóban a Diszk.
és vörös lépcső" surolásáért a Tekintetes
Jonás Károl Akademia Gondnoksiirtól
ma köszönettel felvettem.

Budapest 1900 September hó 30 án

Pintér Terez,

Nyugta.

o. é. 8 k 20 f az az Nyolcz korona és 20 fillér mely összeget
folyó évi szeptember hóban az irnyékszék
szolgálatáért a Tekintetes Jonás Kálmán
Akadémia Jegyzőnek irtól ma köszönettel
felvettem.

Budapest 1900 September hó 30 án

Pintér Terézia

No.

2 f.

KÉT FILLÉR.

Budapest.....

JEGYZÉK.

A M. T. Akadémia
részére.

3 darab szék
háttulja kifurás
és becsinálása
pl 80 fil. = 2 k 40
40 fil
" üveg 2 k. 40 fl
Fényűnetel Kelucte
Kalapirtantal

KOLLÁR ANTAL

épület- és butor asztalos mester ✿ Bau- und Möbel-Tischler Meister

Budapest, II ker., Bocskay uteza 52 sz.

Elvállal minden az

épület- és butor-asztalos

szakmába vágó munkákat.

Javitások elfogadtatnak.

Megrendelések levelező-lap utján is történhetik.

Übernimmt alle in das

Bau- und Möbel-Tischler Fach

schlagende Arbeiten.

Reparaturen werden angenommen

Bestellungen können auch mittelst Correspondenzkarte gemacht werden.

33/107 XIX/136

DECKERT ÉS HOMOLKA

VILLAMOS MŰSZAKI GYÁRTELEPE

GYÁR ÉS IRODA: VI. ker., Izabella-utcza 38.

RAKTÁR: V. ker., Dorottya-utcza 8.

Cs. és kir. hiteles becsüsök az elektrotechnikában.

2 f. KÉT FILLÉR 1898

Budapest, 1900 augusztus hó 22

A magyar tudom. Akademia tekintetes
főtitkári hivatalának Budapest
Ferencz-József Tér

telefon vezeték javitása és ki-			
próbálása, 2 elem megtöltése			
a szükséges anyagok és szerelői			
munkaidővel együtt		Frt 1.	80
KORONA-ÉRTÉK		3.	60

Kiváló tisztelettel:
Deckert és Homolka
meghatalmazásából:

KIFIZETVE
DECKERT ÉS HOMOLKA
Dorottya-utcza 8. sz.
1900 [illegible]

24625-1900. FŐVÁROSI NYOMDA R. T.

16 XIX.

15

Nyugta.

o. é. 5. k. az az öt korona mely összeget f. évi
szeptember 1-től szeptember 15-éig mint
nyári pótlék a Tekintetes János Kázsl
Akadémia Gazdnak irtól ma köszönettel
felvettem.

Budapest 1900 szeptember 15-én

Bukovi János

é.

14.

79 db ruha mosása – à 8 f = K. 6. f 32

Budapest. 1900. aug. 31

Palowits Anna.

13.

Nyugta.

a,i,8,k,40,f. az az Nyolcz korona és 40 fillér mely összeget
f.évi Augusztus hóban a Dísz és vörös lépcső
suroláséért a Tekintetes Jonás Károl Akadémia
Gondnok irtól ma köszönettel felvettem.

Budapest 1900 Augusztus hó 31én

Pintér Terézia,

e.

12

Nyugta.

a. é. 8 K. 20 f. azaz nyolcz korona és 20 fillér még-összeget

folyó Augusztus hóban az árnyékszék-sorolásáért

a Tekintetes Jonás Károly Akadémia Gondnok-

jától ma köszönettel felvettem.

Budapest 1900 Augusztus hó 31-én

Pintér Ferenc

e.

11

Nyugta.

A M. T. Akadémia f. évi Augusztus hóban a házitetőn
a bádogos dolgozott 6. korona őrzési díjt
a Tekintetes Gondnok úrtól ma köszönettel
felvettem.

Budapest 1900 Augusztus hó 31-én

Schmidt Alajos.
Akadémia házi szolga.

10

Nyugta.

o.é. 5. k. ax ax öt korona mely összeget fizi.
Augusztus 15 től Augusztus 31 éig mint
nyári potlék a Tekintetes Jonás Károl
Akadémia Gondnok úrtól ma köszönettel
felvettem.

Budapest 1900 Augusztus hó 31én

Bukovi László

9

Nyugta.

a, i. 5 k. ax ax öt korona mely-összeget
Sévi Augusztus 1 től Augusztus 15 éig
mind nyári potlék a Tekintetes
Jonás Károl Akadémiá Gondnok
irtol ma köszönettel felvettem.
Budapest 1900 Augusztus hó 15 én

Bukovi János

8

Számla.

K. M. T. akademia részére.

5	darab	fötél	dar 190	összesen 6 frt 50 kr
4	darab	nagyobb fötél	dar 2 frt	= 8 "
3	darab	közönséges szék	dar 65	összesen 1 f. 95 kr
6	darab	kisebb szék	dar 55	összen 3 " 30 kr
asztalos	munka			1 " 20 kr

összesen 23 frt 95 kr

Melly összeget a tekintetes gondnok úrtol

köszönettel felvettem

1900 augusztus hó 4 én Magyar Józsefné

50
—
50

7

Nyugta

a. é. 4 K. azaz Négy korona mely összeget Május 1.től
Julius 31 ig az alapito szobor tábla
tisztitásáért a Tekintetes Jonás Károl
Akadémia Gondnok úrtol ma köszönettel
felvettem.

Budapest 1900 Julius 31én

Schmidt Alajos.
Akadémia házi szolga.

6.

Nyugta.

o. é. 5. k. ax ax öt korona mely összeget fizi.
Julius 15 töl Julius 31 ig mind nyári
pótlék a Tekintetes Jonás Károl
Akadémia Gondnok úrtol ma köszönettel
felvettem.

Budapest 1900 Julius ho 31én

Bukovi János

2	50
2	-
4	50

5-

Nyugta.

o. é. 8 K 20 f az az Nyolcz korona és 20 fillér mely összeget f évi Julius hóban az árnyékszék
szolásáért a Tekintetes János Károl Akadémia
Gondnok irtól ma köszönettel felvettem.

Budapest 1900 Julius hó 31 én

Pinter Teréz

4

= .0 . 1.0

Nyugta.

o. é. 8 K 40 f ax ax Nyolcz korona 40 fillér mely összeget
f évi Julius hoban a Disz és vörös lépcső
sorolásáért a Tekintetes Jonás Károl
Akadémia Gondnok úrtol ma köszönettel
felvettem.

Budapest 1908 Julius ho 31 én

Pintér Teréz

3

50 - 50

Mosás

83 darab ruha = a 8 f.

K 6. 84 f.

Budapest 1900. julius 30

Palavits Anna.

2

Rechnung

Für die Löbl. Direction der Akadémia in Budapest
von Emil Peschl, Vertreter des Gasselbstzünder „Ideal"
Szöndi u. 30, Budapest VI.

1900

Juli	30.	1 Stk. Gasselbstzünder 2 m 65 lang	2	50	2	50
		1 " " " 1 m 50 "	2	–	2	–
					fl. 4	50

Dankend saldirt

Budapest, 30. Juli 1900

Emil Peschl

1.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA

11. gomb. sz.

1900.

Méltóságos Főtitkár Úr!

A K. T. Akadémia palotájáról és bérházát illető 1900. júl. 16-tól november 16-ig terjedő irószakra vonatkozó jelen elszámolásomat, 30 db. eredeti mellékletével, szerencsém van Méltóságodnak azon kéréssel bemutatni, hogy annak átvizsgálása után részemre a felmentvényt megadatni méltóztassék.

Hó és Nap.	A tárgy megnevezése.	Nyugta sz.	Kiadás K.	f.
	A mult elszámolásnál fennmaradt kiad. többlet		162	48
Júl. 30	Egy légszeszláng-gyújtó	1.	9	—
" "	86 db. ruha mosatására	2.	6	84
" 31.	A vörös- és dísztépcső súrolására júliusban	3.	8	40
" "	Árnyékszékek tisztításáért "	4.	8	20.
" "	A fakorlát nyári pórléka " II. felére	5.	5	—
" "	Az alapító-tábla tisztántartásáért szept.-júl.-re	6.	4	—
Aug. 4.	Nádszékek fonásáért	7.	46	90.
" 14	Kocsi, a Király szül. napján leendő fényvilág. alkalmából, a vállalkozókhoz		4	80
" 15	A fakorlát nyári pórléka aug. I. felére	8.	5	—
" 31.	u. az " II. "	9.	5	—
" "	A bádogosokra való felügyeletért a detön. Schmidtnek	10.	6	—
" "	Árnyékszékek tisztt. tartásáért augusztus hóra	11.	8	20.
" "	A vörös- és dísztépcső súrolásáért augusztusban	12	8	40
" "	79 db. ruha mosatása	13	6	32
Szep. 9	A fakorlát nyári pótléka szept. I. felére	14	5	—
	Összesen		299	54

Hó és Nap.	A tárgy megnevezése.	Nyugta Szám	Kiadás K.	Kiadás f.
	Áthozat.		299	54
Szept 15	A házi telefon javításáért	15.	3	60
" 20	3 db. szék javítása	15/a	2	40
" 30	Irnyékszékek tisztántartásáért szept.-hóra	16.	8	20
" "	A vörös- és diszlépcső súrolásáért " "	17	8.	40
" "	Őszi nagytakaritási munkáért 12 napra.	18.	96	-
" "	Lépcsők súrolásáért a festők után	19.	18	—
" "	Egy üveg, 2 pohár és szalmiákért		2	04
" "	A fakorsó nyári pótléka szept. II. felére	20	5	—
" "	87 db. szeka mosatása	21.	6	96.
Okt 15	A fakorsó nyári pótléka okt. I. felére	22.	5	—
" 16	Villamos világitási számla	23.	8	16
" 30	A vörös- és diszlépcső súrolásáért okt. hóra	24.	8	40
" "	Irnyékszékek tisztántartásáért " "	25	8	20
" 31.	Ruhamosásért (87. db)	26	6	96
" "	Az alapitó-tábla tisztántartása aug.—okt.	27	4	—
" "	A fakorsó bére okt. II. felére	28.	15	—
Nov. 15	u. az. nov. I. "	29	15	—
	összesen		520	86
	E kiadások fedezésére jóváirva		500	—
	Marad Kiadási többlet		20	86

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1900. november 16.

Jónás Lajos
gondnok.

Ltk. 1900. nov. 16.

Gondnoki elszámolás.

1900. júl. 16 — nov. 16-ig.

4644. Ft.

1900.

A Szolnok-Dobokamegyei irodalmi, történelmi, és ethnographiai

társulat elnökségétől.

Szám: 80/900.

Nagyméltóságú Elnök Úr!

Folyó év és hó 6-án tartott választmányi ülésünknek határozatából van szerencsénk Nagyméltóságod tisztelettel felkérni, méltóztassék a becses vezetése alatt álló M. tud. Akademia kiadványaiból egy-egy fölösleges példányt egyesületünk könyvtára részére kegyesen átengedni, és ezen szives adományt ujonan alakult társulatunk részére évről-évre engedélyezni.

Kiváló tisztelettel:

A választmány nevében:

Deésen, 1900 évi október hava 10-én.

Horváth Árpád
h. titkár.

dr. Bethlen Gábor
főispán, elnök.

2463.
ex 1/XI 900
1. 121-131. (1900. folyó)
Értesítő 1. + Tiszteletes
Jelentés

Nagyméltóságú Szászvár-remetei br. Eötvös Loránd
vinak, a T. T. n. k. egy. ny. t. tanár, a Magyar tudományos
Akademia Elnökének

Budapesten.

V. akadémia u.: 2.

Gé.

Gé. 1900. nov. 18.

465. b.

1900

Nagymélt[illegible]ságu Elnök Ur!

A magyar tanitóság f. év deczember hó 2-án d. e. 10 órakor hazánk nagy költője, Vörösmarty Mihály születésének évfordulója alkalmából Vörösmarty-ünnepet rendez. Mély tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, hogy eszközölje ki az ünnepély tartására a Magyar Tudományos Akadémia dísztermét a-engedni.

Vagyunk, kitünő tisztelettel szives hegyébe ajánlva

Budapesten 1900. november 12-én

Nagyméltóságodnak

készszolgái

Mihály Dezső
kir. tanácsos.

Gyöngyösi
főv. tanító

a Vörösmarty-ünnepet rendező bizottság

Elnöke

titkára.

Érk. 1900. nov. 18.

Nagyméltóságú

br. Eötvös Loránd úrhoz,
a Magyar Tudományos Akadémia elnökéhez

intézett tisztelettel jes kérelme

466. sz.

1900.

a Vörösmarty-ünnep rendező bizottságának

melyben a Magyar Tudományos Akadémia dísztermének decz. 2-ára kiadó átengedését kéri.

A Vörösmarty-ünnep rendező bizottságának elnöke Ujvári Béla kir. tanácsos. Budapest II. Ostrom-utcza 17.

KLOTILD TÁRSASKÖR
BUDAPEST, IV. KER., IRÁNYI-UTCZA 44.
⁂ TISZTI-KASZINÓ ÉPÜLET. ⁂

Tekintetes Elnökség!

Alulirott körünk vezetősége áthatva a kegyelet és a hazafiasság magasztos eszméitől — elhatározta, hogy **f. évi deczember hó 2-án** hervadhatatlan emlékü költőnk VÖRÖSMARTY MIHÁLY születésének 100 éves évfordulóját, nagyszabásu emlékünnepély tartásával megünnepelni fogja.

Felesleges kiemelnünk azt, hogy VÖRÖSMARTY MIHÁLY emlékét miért kell minden arra kinálkozó alkalommal megünnepelnünk.

Hiszen e név hallatára minden magasztosan érző magyar sziv hevesen dobog s gondolatvilágunk elmereng a mult azon dicső korszakában, melyben a fenkölt gondolkodásnak, a nemzeti törekvések istápolásának sok lelkes hivatott művelője, erős oszlopa volt.

Apostolok voltak ők, mivel igéiket nem annyira jelenüknek, mint inkább a jövő számára hirdeték, mert bölcs gondolkodásuk a jövőbe nyulott, sejtve, hogy a nemzeti fejlődés küzdelmes munkájában szüksége leend a zsenge magyar fajnak arra, hogy lángeszü úttörők igéit kövessék.

Ezen nemzeti apostolok egyike talán legnagyobbika VÖRÖSMARTY MIHÁLY volt.

De sajnos, kidőltek a nagyok s közöttük VÖRÖSMARTY is kifáradva közelmultunk viharteljes küzdelmeiben, örök nyugvóra tért épen akkor, mikor talán nemzetének legnagyobb szüksége lett volna reá.

Teste már rég a multé, de lelke, szelleme, még él nemzete szivében, és élni fog mindaddig, mig széles e hazában kő-kövön fog állani.

„A nemzet híven őrzi birtokát" mondta ő, s VÖRÖSMARTY MIHÁLY emlékét minden magyar büszkén hordja szivébe zárva.

Körünk szintén örömmel, a lelkesedés legnagyobb fokával ragadja meg az alkalmat, hogy hazánk eme megdicsőült nagyjának emlékét az ehhez méltó fénynyel ünnepelje meg. — A mult nagyjának emlékét a jelen kiválóbbjainak közbenjöttével ünnepeljük meg és a magasztos eszme szószólóiul sikerült korunk előkelőségei, nemzeti közművelődésünk jelenlegi tényezői közül a legnagyobbakat megnyernünk.

Kifejezést adunk azon reményünknek, hogy a főváros és vidék társaskörei kész örömmel gyülekeznek zászlónk alá, és emlékünnepélyünkön, mely **f. évi deczember hó 2-án d. u. ½4 órakor a Váczi-utcza 62. szám alatt lévő uj városháza közgyülési disztermében** fog megtartatni, minél tömegesebben fognak megjelenni, résztveendő dicső emlékü költőnk VÖRÖSMARTY MIHÁLY születésének évszázados fordulója ünnepélyes megtartásán, áldozva ezzel a kegyeletnek és a hazafiasságnak, hódólva azon nagy férfiu emlékének, kinek tollából fakadt e szent zsolozma:

„HAZÁDNAK RENDÜLETLENÜL LÉGY HIVE Ó MAGYAR."

Hazafias tisztelettel

A „Klotild-Társaskör" Vörösmarty ünnepélyét rendező bizottság nevében:

Dr. Jókai Mór
főrendiházi tag
diszelnök.

Fodor József titkár.	**Pajor P. Sándor** elnök	**Viener Leó** alelnök.	**Bogyó József** pénztáros.
Deák Zoltán jegyző.	**Halász Manó** háznagy.	**Fekete Sándor** ellenőr.	**Somogyi Károly** ellenőr

U. i. Tekintve az idő előrehaladottságára, a választ a kiküldendő tagok számával együtt, minél előbb kérjük.

Érk. 1900. nov. 18.

467. m.

1900.

A

„Klotild Társaskör“

tek. Elnöksége

BUDAPEST,

IV., Irányi-utcza 44 I. em.

Zl: 7950.

An die geehrte

Academie der Wissenschaften

in

Budapest.

Bezugnehmend auf die geschätzte Zuschrift vom 9. d. M. Zl. 445 beehrt sich das k. k. Hauptmünzamt mitzuteilen, dass die bestellten 100 Stück Medaillen zum Preise gegen Nachnahme von . . . K 145·20 zur Versendung gelangten.

Dieselben würden, der jetzigen Geschäftsbeschränkung Rechnung tragend, recht und nicht mit Hartgoldguss ausgeführt.

K. k. Haupt-Münzamt

Wien, am 19. November 1900.

J. Müller

Schrott

A° 1869. Oz.

1900

H. M. A. Z. 7950 ex 1900. Conto-Corrente-Journ. Empfang Pag. Post.

Quittung.

Ueber Hundertvierzigfünf — Kronen —20— Heller, welche die gefertigte Cassa von der königl. ungar. Academie der Wissenschaften in Budapest zufolge Auftrages dto. 9. November 1900 Z. 445 als Vergütung für Diesen mittels Nachnahme übersendete:

100 Stück Bronze-Medaillen a K. 2·40 abzügl. 40% Rabatt K. 144.—

Emballage, Frachtbrief u. Zustellgebühr — — — " 1·20

Zu K. 145·20

am heutigen Tage richtig erhalten zu haben, hiermit bestätiget.

K. k. Hauptmünzamts-Cassa.

Wien, am 19. November 1900.

Das ist: K. 145·20

J. Heerl.
Hauptcassier.

J. Windspergs
Controlor.

Erk. 1900. nov. 20.

100. Lb
eremi

469. Vz.

1900.

Meldás ajtó Főtitkári be!

A Magy. Tud. Akadémia régi törvénye, hogy elhunyt tagjai emlékének egy napot szentel, amikor annak érdemeiről emlékbeszédben szólnak fel nyílt halotti ülésén. A szerzett ezen nyilvánulásra nemcsak a halálukat emlékező tanya be fémnyel, hanem maga az Akadémia is egy szép eszmét rejt talapzatában, midőn rámutat annak fontos napszakára, e ki tagjai közül dőlt ki.

Nagybátyám Nyáry Albert báró 1876 januárjában hunyta le szemeit. Nincs ember, ki nem tudja, hogy dicséretem. Egész életén keresztül nem pergett ellenségei mosolyát magának. Nincs szótár a magyar Heraldikának nem csak szótára volt, hanem megalapítója is. A szerzett szép "fonala" utján közelebb ma nem állhatok el tőle, s ki erre a tudásból nálunk annyira elhanyagolt területen arra haladni. Apródkori példányképe volt az önzetlen tudósnak, ki saját ismeretei bővítésében kincsét mással, s ki közül a tanulmányok egész csoportja állott, hogy bő tudásának igézete a merő szárazt kalauzolta. Nem egy egész közül ma már az Akadémiának régi tagja.

Soltészfalvi Kápolnai Tanes József van az, a ki az elhunytban régi barátság fájdalmas nagybátyám fölött emlékbeszédet tartani. O is átharcolta már a tudomány és műveltség régen megyés, s nem tudom mi közönség emlékbeszédével, hogy tudom, hogy jeszperetet ismételt szár, de nem ontotta még formáját.

Kérésem oda szólt, mielőtt ugyanis felszólalás intézni a Magy. Tud. Akadémia tagjaihoz, nemcsak az alatt közül, a szót közül, a szót a be. szélnek, hálás, vagy kijelölt fáj Nyáry Albert báró emlékéhez, tartanom az elhunyt tudós férfi emlékbeszédet alatt.

Nem erőltetem meg a nemes feladatom, hogy érdemeit, munkásságát, melyet magának, a nemzetnek és az Akadémiának annyi pályalatos évi ne mélyebb meg egyre az a tud. intézet, melynek hogy tagja lehetett, mindig főtisztelettel tisztelte.

Kereskmes megyéhez

maradás kiállításának

kész példáju

Dr Nyáry Albert báró

Pilisy 900 nov 19.

E.

E. K. 1900. november 21.

4770. sz.

1900

Kiadótik a M. T. Akadémia

II. osztályának.

Budapest, 1900. nov. 21.

Szily s.

Jószitkár.

1900 nov 19.

AZ 1901 TAVASZÁN TARTANDÓ

ÁLTALÁNOS MAGYAR KÖNYVKIÁLLITÁS

TERVEZETE.

A KÖNYVNYOMTATÁS feltalálója Gutenberg János születésének 500-ik évfordulóját az idén ünnepelte meg az egész művelt világ, első sorban hazája, Németország, és a legelsőknek élén szülővárosa, Mainz. Áldásosabb munkát aligha végzett még emberi agy, hatásában és következéseiben nagyobb fontosságu találmányt aligha szült még emberi elme, mint ennek az egyszerü mesterembernek a lángesze. Miként a bibliai kis magból a terebélyes erdő, ugy csirázott ki az ő kezdetleges összerakható betüiből az általános művelődésnek, az általános tudásnak immár gazdagon virágzó, dúsan gyümölcsöző, hatalmas erdeje. Mert az ő találmányának gyümölcseit igazán az egész emberiség élvezi; csupán egy ember volt, a kinek keserűséget, anyagi boldogulás helyett romlást hozott: ő maga.

A ki minden kiválósága mellett annyi méltatlanságot, annyi mellőzést szenvedett; a ki minden csapások közepette, minden akadályok ellenére, áldásos munkáján elméjének egész erejével törhetetlenül tovább dolgozott; a ki koldusszegénysége mellett ilyen nagy

kincscsel ajándékozta meg az emberiséget és a kiről mindezek daczára a rákövetkező nemzedékek annyira meg tudtak feledkezni: az méltán megérdemli, hogy legalább századok multán tegyük le sirjára mindannyian a hódoló megemlékezésnek kései, de hálás szivvel adott és hamvadó porának talán jóleső babérkoszorúját.

Ez a kegyeletes érzés, ez a kegyeletes szándék vezérelte első sorban a magyar könyvkereskedők egyletét, midőn ez évi augusztus hó 20-án tartott közgyülésén *Wodianer Artur,* a Lampel Róbert (Wodianer és Fiai) könyvkereskedőczég fejének, az egylet alelnökének inditványára egyhangulag elhatározta, hogy Gutenberg születése ötszázadik évfordulójának megünnepelésére, hazánk székes fővárosában, Budapesten,

ÁLTALÁNOS MAGYAR KÖNYVKIÁLLITÁST

rendez.

Ezzel a határozattal jelét adta a Magyar könyvkereskedők egylete amaz önzetlen kulturális törekvésének, a mely egész pályafutását jellemzi és méltóvá teszi a magyar könyvkereskedői kar képviseletére. Tagja az egyletnek Magyarország minden könyvkereskedője. Az egylet tagjainak száma 290.

Elismerésre méltó, hogy az egylet minden leküzdendő nehézség daczára, tudatában annak, hogy a tervbe vett kiállitás kulturális hatása elmaradhatatlan, elhatározta a kiállitás megtartását.

Ez egylet törekvése első sorban oda irányul, hogy a tervezett kiállitás necsak a szakkörök, hanem a nagy közönség igényeinek is megfelelő, tanulságos volta mellett, vonzó és a laikusok figyelmének és érdeklődésének lekötésére is alkalmas legyen.

A kiállitás előkészületei az egylet inditványt tevő alelnökének részletes tervezete szerint a következők:

1. A kiállitás lehetőleg teljes képét fogja adni annak, hogy minő volt első születésekor, hogyan fejlődött a századok folyamán

és minő hatalmasság ma már: *a magyar nyomtatott könyv.* A kiállitás ennélfogva két fő részre fog oszlani: A *történeti* és a *modern kiállitásra.*

A *történelmi részét* a kiállításnak rendezi:

a) A muzeumok és könyvtárak orsz: főfelügyelősége,

b) A Magyar nemzeti Muzeum igazgatósága,

c) Az Országos magyar iparművészeti Muzeum igazgatósága.

A *modern kiállitást* rendezi a *magyar könyvkereskedők egylete.*

2. Ily módon nemcsak a könyv és könyvnyomtatás fejlődésének külsejét fogja bemutatni az a kiállitás, hanem valósággal szemmel látható — hogy ugy mondjuk — testet öltött irodalomtörténet lesz. És valamint a könyv érdekességét nagy mértékben emeli a diszkötés és az illusztráczió: aképen gondoskodni kiván az egylet a kiállítás külső díszéről is és illusztrálásáról is, a mennyiben bemutatja lehetőleg teljes sorát az irodalom terén müködött vagy jelenleg is működő szellemi előkelőségeinknek *képekben, szobrokban, fényképekben,* valamint bemutatja kiválóbb iróink *kéziratait* is.

3. A kiállítás vonzóerejének és tanulságos voltának fokozására, elhatározta az egylet, hogy *felolvasások* tartására kéri fel az irói és tudományos világ legkiválóbbjait, a mely felolvasások a kiállítás helyiségeiben fognak lehetőleg minden héten egynehányszor megtartatni.

Nagy vonásokban ez volna a tervbe vett kiállitás képe.

A kiállitás 1901 márcziusában és áprilisában lesz a Magyar Iparmüvészeti Muzeum palotájában.

A külföldi kiadókkal szemben, a kiknek kiadványai az egész világ könyvpiaczán forognak, és a kik ennélfogva a maguk üzletkörében akaratlanul is kosmopoliták: a magyar könyvkiadók szorosan a magyar nemzethez füződnek, s nem számithatnak arra, hogy kiadványaik a magyar határon is túllépnek. A magyar könyvkiadó

szorosan összeforrott a magyar olvasóközönséggel, de épen ezért, ha elgondoljuk, hogy a magyar közönség körében, sajnos, még manapság is mily csekély a vételkedv, be kell látnunk és el kell ismernünk, hogy a magyar könyvkiadók eddig igazán eszményi célokért küzdöttek. Bár eddig csaknem minden nagyobb magyar kiadvány anyagi siker nélkül végződött, a magyar könyvkiadók nem vesztették el a munkakedvet, és egy jobb jövő reményében folytatják fáradhatatlanul és a legnagyobb önzetlenséggel kulturális müködésüket. Ennek a jobb jövőnek a reménye öntött lelket a jövő évben rendezendő könyvkiállitás gondolatába is, mert a kiállitás tervezői meg vannak győződve róla, hogy ez a kiállitás meg fogja szüntetni hazánkban is a közönség és a könyv között azt az idegenkedést, a mely más országokban már régóta nincsen meg.

Az Athenaeum r. t. könyvnyomdája.

A pesti hazai első takarékpénztár.
egyesület I. Igazgatóságának.

Tisztelettel van a I. Igazgatóságot értesíteni, hogy Pauler Gyula r. tagnak „A magyar nemzet története sr. István" című munkája, melynek kidolgozására az 1896. május 13-án tartott nagygyűlésen nyert a Fáy-alapítvány 1892. évi kamataiból 2000 frt jutalomdíj mellett megbízást, a napokban megjelent, s ennél fogva a jutalomösszeg átvételének a drabályok értelmében kifizethető.

Egyúttal értesítem a I. Igazgatóságot, hogy az Fáy-alapítványból 1896. május 13-án a magyar államiság történetére kitűzött kérdésre pályamunka nem érkezett

s ennélfogva a ~~[illegible]~~

6000 korona jutalomösszeg fel"
használása (a szabályok értelmében) ügyében a t. Igazga"
tóság ellenőrzése van hivatva,
határozni.

(Elhatározását tudatni
Sz. vel kéri, vagyok
kiváló tisztelettel

Pest, 1900. november 20.

főtitkár.

472. sz.
1900.

2.

Szeretett Kedves Kálmán
Bátyám!

Olvasom a mai
esti lapban, hogy
Felséges Királynk
jóvóigs figyelmébe
hoztad az én cse-
kélységemet az Indi-

tust ch France jutalom
dija alkalmával é
hogy Ő Felsége vi-
mél fejezte ki e
felett. Hálásan kö-
szönöm e kitünte-
test Néked, mely
nagyon hizelgő és
buditó reám nézve.
Legmélyebb tisztelettel
hiszségos maradó
Boldestre Lónyay Lajos

Ek. 1900. proef. 22.

H 714. 02.

1900.

1. Nagyméltóságú Szell Kálmán
2. Méltóságos Vörösmarty Béla
3. Kisfaludy-társaság
4. Petőfi-társaság

A M. Tud. Akadémia f. évi december hó 3-án, hétfőn d. u. 5 órakor egyhori diszülésü tagja, Vörösmarty Mihály születésének századik évfordulója alkalmából rendkivüli összes ülést tart, melyen tárgya Gyulai Pál ig. és r. tag „Vörösmarty emlékezete" cimü felolvasása.

Szerencsém van a M. Tud. Akadémia e hegyeletes ünnepére Nagyméltóságodat (:1. 2: és családját:) meghivni.

Fogadja stb.

Budapest, 1900. november 24.

elnök.

475. sz.
1900.

A Kisfaludy-Társaság, magyar szépirodalmi intézet, vasárnap, f. hó -dikén d. e. 10 órakor tartja a M. Tud. Akadémia dísztermében ünnepélyes közülését.

A magyar irodalom ez ünnepélyére, az elnökség nevében van szerencsém mély tisztelettel meghívni.

Budapesten, 189

a Kisfaludy-Társaság titkára.

A KISFALUDY-TÁRSASÁG

FOLYÓ 1900. ÉVI NOVEMBER HÓ 25-ÉN, MINT DICSŐ EMLÉKŰ

VÖRÖSMARTY MIHÁLY

SZÜLETÉSE SZÁZADIK ÉVFORDULÓJÁNAK

VASÁRNAPJÁN, D. E. 10 ÓRAKOR

A MAGYAR TUDOMANYOS AKADÉMIA DÍSZTERMÉBEN

RENDKIVÜLI ÜNNEPÉLYES KÖZÜLÉST

TART, MELYRE A TÁRSASÁG ALAPÍTÓIT, PÁRTOLÓIT ÉS A MAGYAR SZÉPIRODALOM MINDEN BARÁTJÁT SZIVESEN LÁTJA.

Ez ülésre jegyek nem adatnak ki; a bemenet mindenkinek szabad.

A KISFALUDY-TÁRSASÁG

RENDKIVÜLI ÜNNEPÉLYES KÖZÜLÉSÉNEK TÁRGYAI

1900. NOVEMBER 25-ÉN.

1. Beöthy Zsolt elnöki megnyitó beszéde.
2. *Szózat*, Vörösmartytól, szavalja Somló Sándor r. tag.
3. *Vörösmarty és a magyar nemzeti politika*, Berzeviczy Albert r. tagtól.
4. *Utóhang Cserhalomhoz*, Vörösmartytól, szavalja Somló Sándor r. tag.
5. *Vörösmarty mint epikus*, Rákosi Jenő r. tagtól.
6. *A magyar költő*, Vörösmartytól, szavalja Somló Sándor r. tag.
7. *Vörösmarty mint lirikus*, Vargha Gyula r. tagtól.
8. *Vörösmarty*, költemény, Kozma Andor r. tagtól.
9. *Szózat*, énekli a Budai dalárda énekkara.

Franklin-Társulat nyomdája.

Vörösmarty Mihály

Erk. 1900. nov. 22

476 - R.

1900.

Nagys. és Főtisst. Vajda Ödön

apát úrnak

Zirez.

Nagyságos és Főtisst. Apát Úr!

Boldogemlékü Szvorényi József a Szemere Pál munkái elé irt életrajzban (: I. köt. 47. l. 2) jegyz. :) felhivta a figyelmet arra az „roppant szorgalommal gyüjtött lexikális kivonatokra", melyekbe Szemere a nyelvujitás történetére vonat. kozó adatokat ~~gyüjt~~ irogatott össze. A kivatkozott helyen Szvorényi azt is megjegyzi, hog az Iecses Kéziratok I. és II. kötetét 1853. május 3-án Szemeréül ajándékba kapta, ellenben a III. kötet ellhallódott.

Abban a hitben, hog Szvorényi József irodalmi hagyatékát az az intézet örökölte, melynek a jeles férfiu egik legkivalóbb dísze volt, megkéstem az egri főgymnasium igazgatóságát az

./.

irást, bocsátaná a M. Tud. Akadémiának
egy hónapi használatra e nagyérdekű
irodalomtörténeti emlékét.

Őszinte tisztelettel Kassiba Domo-
kos igazgató úr arra választotta, hogy
Szvorényi irodalmi hagyatéka Nagyágod
rendelésére Zimre szállíttassék s ez
idő szerint ott őriztetik.

Szerencsém van emlékezni Nagyágodat
felkérni, méltóztassék elrendelni, hogy Szemere
Pál fent említett kéziratai hivatalos hivatalos
még hati használatra a M. Tud. Aka-
démia főtitkári hivatalához áttétessenek.
Magától értetődik, hogy a kéziratok
sértetlen visszaküldésére nevem a kez-
tséget magamra vállalom.

Nagyágod stb.

Budapest, 1900. nov. 27.

főtitkár.

111. sz.
1900/1.

Az egri kath. főgymnasium igazgatósága.

Nagyságos Főtitkár Úr!

F. hó 23-án 477. sz. a. kelt becses levelére a következőkben van szerencsém válaszolni.

Az a bizottság, melyet a zirczi apát Szvorényi József halála után az egri főgymnasium és konvent leltárának felvételére kirendelt, a megboldogultnak összes magán iratait egy ládába rakta, lepecsételte, és én, mint megbízott utódja, azt a ládát egy másik ládával, melyben b.e. Tárkányi Béla iratai voltak, apátom rendeletére Zirczre felküldtem. Azok az iratok ott vannak tehát Zirczen, a rendi könyv- és levéltárnok felügyelete alatt, s így csak onnan szerezhetők meg az apát úr engedélyével.

Mély tisztelettel arra kérem hát Nagyságodat, hogy a jelzett iratokért közvetetlen a zirczi apát úrhoz méltóztassék fordulni, a ki, úgy hiszem, haladéktalanul elfogja rendelni azoknak Nagyságodhoz való felküldését.

Fogadja Nagyságod mély tiszteletem nyilvánítását, melylyel vagyok

Egerben, 1900. november 25-én

alázatos szolgája
Kazsuba Domokos
igazgató.

4777.
1900.

Registrar of the University's Office,

Clarendon Building,

OXFORD, 24 Nov *1900*

Sir, I have the honour to inform you that I have this day posted to your address the reply of the Hebdomadal Council of this University to the Letter of Condolence received from the Magyar Tudományos Akadémia on the occasion of the death of the

Rt. Hon. F. Max Müller.

I am, Sir,

Your obedient servant,

Thomas H. Grose,
Registrar.

Herr Clemens Grill,

&c. &c.

Ek. 1900. november 27.

Lm,

4780. Bz,

1900.

Academiae litterarum Hungaricae apud Budapestinum ....
Universitatis Oxoniensis Concilium S.D.P.

Grato animo, Viri doctissimi, litteris vestris breviter rescripsimus ne nesciatis quanto opere nos tangat amicissima doloris communitas qua nobiscum Maximiliani Wnelleri obitum deploretis, viri .... propter eruditionem, humanitatem, et praestantissimam linguarum scientiam, ut nemo fere alius, conspicui.

Itaque bona voluntate alumni nostri vestram laudationem .... accipimus, tanquam inter utramque Academiam haud tenue ... amicitiae vinculum.

Datum Oxonii die quinto ..... mens Nov. A.S. MDCCCC.

4

A M. Nemz. Múzeum könyvtára
2. Igazgatóságának

Szerencsém van a 2. Igazgató-
ságot felkérni, méltóztassék a
Fáncsy-féle térképgyűjteményt
Bayer József l. t. úrnak a
M. Tud. Akadémia könyvtári
helyiségében leendő egy havi
használatra kikölcsönözni, minthogy
a nevezett akad. tag délelőtt
mint gymn. tanár el van foglalva s
~~kutatásait csak délutáni szabad~~
~~idejét~~ emiatt a Nemz. Múzeum
könyvtárát nem látogathatja.

Tisztelettel.

Budapest, 1900. nov. 27.

főtitkár.

1679.

1600

MAGYAR NEMZETI MUZEUM

A M. N. MUZEUM IGAZGATÓSÁGA
BUDAPEST.

3564 - 1900.

A MAGYAR NEMZ. MUZEUM
SZÉCHENYI ORSZ. KÖNYVTÁRA

Könyvt. 502. *szám.*
1900.

Méltóságos Főtitkár úr!

F.évi november hó 27-ikén kelt nagybecsü átirata kapcsán szerencsém van értesiteni, hogy a Fáncsy-féle szinlapgyüjtemény 14 kötetét Bayer József l.tag úr használatára a mai napon a M.T.Akadémia könyvtárának megküldöttem.

Fogadja Méltóságod kiváló tiszteletem nyilvánitását

Budapest, 1900. deczember 3.

Fejérpataky László

egyetemi tanár, a könyvtár igazgató-őre.

Méltóságos Szily Kálmán min.tan., m.t.akadémiai főtitkár úrnak

Budapest.

A M.T.Akadémia Palotája

AD 479

1900.

Az osztályoknak és bizottságoknak

A M. Tud. Akadémia Ügyrendje" nek 248. §-a értelmében szerencsém van a t. osztályokat és bizottságokat fölkérni, hogy az lefolyt év dotatiójának felhasználásáról szóló jelentéseiket és jövő évi munkatervöket december 31-ig a főtitkári hivatalhoz beküldeni méltóztassanak. Rendelkezésökre állanak a tanul megtakarított összegek és az esetleges maradékok.

Kívánatos, hog az évi "működés" ről szóló jelentési ne csak az idén folyamatba tett munkákat vegye fi" gyelembe, hanem 1a/ régebben megindított, de még be nem fejezett vállalatok és kiadványok ~~is~~ mibenlétére is kiterjeszkedjék.

Kiv. titk.

Budapest, 1900. nov. 27.

főtitkár

1 az érdeklődők tájékozása végett

4804

1 Deed.

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA
IRODÁJA

480. sz.
1900.

A M. Tud. Akadémia Ügyrendjének 248. §-a értelmében szerencsém van a t. osztályokat és bizottságokat fölkérni, hogy a lefolyt év dotatiójának felhasználásáról szóló jelentéseiket és jövő évi munkatervöket decemberi 31-ig a főtitkári hivatalhoz beküldeni méltóztassanak. Rendelkezésökre állanak a dotatióval megszavazott összegek és az esetleges maradékok.

Kívánatos, hogy az évi működésről szóló jelentés ne csak az idén folyamatba tett munkálatokra vagye figyelmbe, hanem az érdeklődők tájékozása végett a régebben megindított, de még be nem fejezett vállalatokra és kiadványokra miben létére is kiterjeszkedjék.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1900. november 27.

Beöthy

főtitkár.

A II. osztálynak.

480
1900

Kalkspat

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA
ÉS:

480. sz.
1900.

A M. Tud. Akadémia Ügyrendjének 248. §-a értelmében szerencsém van a t. osztályokat és bizottságokat fölkérni, hogy a lefolyt év dotatiójának felhasználásáról szóló jelentéseiket és jövő évi munkatervöket deczember 31-ig a főtitkári hivatalhoz beküldeni méltóztassanak. Rendelkezésökre állanak a dotával megszavazott összegek és az esetleges maradékok.

Kívánatos, hogy az évi működésről szóló jelentés ne csak az idén folyamatba tett munkákat vegye figyelembe, hanem az érdeklődők tájékozása végett, a régebben megindított, de még be nem fejezett vállalatokat és kiadványokat miben létére is kiterjeszkedjék.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1900. november 27.

Szily s. k.
főtitkár.

Az I. osztálynak.

a8h

Nagyméltó. Wlassics Gyula
vall. és közokt. minisztr. úrnak

Nagyméltóságu Miniszter Úr!

Szerencsém van Heller Ágost r.
tagnak — kit Nagyméltóságod Duka
Tivadar t. taggal a Londonban tartott
~~kar~~ nemzetközi bibliographiai conferentián
Magyarország képviseletével megbizott —
jelentését ide mellékelve fölterjeszteni.

/Londoni: A/megállapodások értelmében az Magyaror-
~~Ennek~~ országról a conferentia céljaira fel-
ajánlott 2400 korona a magyarországi
adatgyüjtemény kiadására fordítandó.
Minthogy pedig ennek költségeit a
M. Tud. Akadémia magára vállalta,
fölkérem Excellentiádat, hogy ez
összeget a M. Tud. Akadémia pénz-
tárához e célra kiutalványozni mél-
tóztassék.

A Royal Society azt is
óhajtván tudni, hogy Magyarországból

hány példány előfizetésére lehet bizton
erre nézve
számítania, ~~[illegible]~~ (is fölkérem
Nagyméltóságodat, jelentse be diplomatiai
útom, hogy nálunk a következő még
könyvtár fog a mire minden bizonnyal
előfizetni: a budapesti kir. tudomány-
egyetem, a kir. József. műegyetem, a
M. Tud. Akadémia és a kir. m.
természettudományi társulat könyvtárai.

Fogadja stb.

Budapest, 1900. nov. 28.

elnök.

4812.

1900.

Kolozsvárra

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA

1902. ÉV.

1900

Méltóságos Elnök Úr!

F. hó 30-án este tartandó Vörösmarty-díszelőadásra a Nemzeti Szinház egy páholyt bocsátott a M. Tud. Akadémia elnökségének rendelkezésére.

Midőn az ünnepély programmját ide csatolom, fölkérem Méltóságodat, hogy a díszelőadáson megjelenni, s illetőleg megjelenését vagy esetleges akadályoztatását ez ívre rá jegyezni szíveskedjék.

A páholy száma: földszint balra 5-ik szám.

Kezdete 7 órakor, vége fél 10-kor.

Megjelenés frakkban.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1900. november 29.

Sajnálatomra
nem lehetek jelen

Budapest 1900 XI/29.

Sz. Sujánszky
főtitkár.

Lakám és elpostk
Budapest, 1900. 29/11
L Paulay

Kedves barátom!

A megkívót mint nehéd is szalót köszöm vehd. Kérlek ísteritsd Thau, Szász és Paulo osztályelnökhöket is, egyik vagy másiknak talán eljön. É is fenéhig kiüríteni a kelyhet szeretnek. A pákoly, melynek jegyét itt tartakom földszint balra 5 ik szám. Megjelenés frakkban – ott találkozhatunk. Üdönöt kiszd

Bpt 1900 Nov. 17

Eötvös Lóránd

A 5482. 19
1900

VÖRÖSMARTY MIHÁLY születésének századik évfordulója alkalmából

I900. november hó 30.-án rendezendő díszelőadás műsora:

I. P R O L O G irta Semló Sándor

Képlettel és az összes kar által elénekelt Szózat - tal.

II. C Z I L L E Y É S A H U N Y A D I A K

Vörösmarty drámájának harmadik felvonása: a futtaki gyülés.

III. S Z É P I L O N K A

Vörösmarty költeménye, Ernyei melodramatikus zenéjével és élőképekkel, szavalja: P. Márkus Emilia.

IV. C S O N G O R É S T Ü N D E

Vörösmarty szinjátékának harmadik felvonása.

Kezdete 7 órakor vége fél IO kor.

VÖRÖSMARTY MIHÁLY születésének századik évfordulója alkalmából

I900. november hó 30.-án rendezendő diszelőadás műsora:

I. P R O L O G irta Somló Sándor

Képlettel és az összes kar által elénekelt Szózat - tal.

II. C Z I L L E Y É S A H U N Y A D I A K

Vörösmarty drámájának harmadik felvonása: a futtaki gyülés.

III. S Z É P I L O N K A

Vörösmarty költeménye, Ernyei melodramatikus zenéjével és élőképekkel, szavalja: P. Márkus Emilia.

IV. C S O N G O R É S T Ü N D E

Vörösmarty szinjátékának harmadik felvonása.

Kezdete 7 órakor vége fél IO kor.

NEMZETI SZINHÁZ.

1860 sz.
1900

N A G Y M É L T Ó S Á G U E L N Ö K U R !

A Nemzeti Szinház Vörösmarty Mihály születésének századik évfordulóját november 30.-án este diszelőadással ünnepli meg.

Van szerencsém Nagyméltóságodat s Nagyméltóságoddal a Magyar Tudományos Akademia elnökségét erre a kegyeletes ünnepre meghivni.

A diszelőadás müsorát tisztelettel csatolom.

Fogadja Nagyméltóságod őszinte tiszteletem kifejezését!

Beöthy László

B u d a p e s t e n, I900. november hó 23. intendans

N a g y m é l t ó s á g u

B á r ó E Ö T V Ö S L O R Á N T U r n a k

a Magyar Tudományos Akademia elnöke

H e l y b e n.

Ed. 1900. nov. 29.

1 m.

482

1900.

Bevallási "
jegyzéke

Kövesdiad. Vál.	1803 kor. 20
Elszakasz Község	2692 " 12
	4495 " 32

Lekmelyi
Szentkereszt
Kövesdi. Vál.
47 kor 89 fill.

483/12.

1900

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1900 november 30.

Elismerjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába

mélt. Szily Kálmán úr

által

4.495 K. 32 f., azaz: Négyezernégyszázkilencvenöt

korona 32 fillér

befizettetett és

a magyar tudományos akadémia

számadása javára iratott.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatványminta 84.

Franklin-Társulat nyomdája

4832-17

1900.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA.

szám.

484. sz.

1900.

VARSÁNYI GYULA

ivó:

Budapest VIII. Mentász. u. 35.

Nagyságos Dr. Jancsó Benedek
úrnak

Budapest.

Zsigmond-utca 1/3 sz.

Nagyságos Uram!

(a nov. 26-iki ~~nagy~~ülés határozatából)

Szerencsém volt Nagyságodnak az 1900. évi Bródy-jutalomról szóló utalványt megküldeni s reménlem, hogy azt eróta meg is néltóz" tetett kapni.

Nem mulaszthatom el, hogy a kiváló irodalmi siker alkalmából Nagyságodnak őszinte szerencsekívánat" tainat ne tolmácsoljam.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1900. nov. 29.

[illegible]
főtitkar.

485.42.

1900.

Nagyméltóságú Miniszter Úr!

Szilády Áron úr, a M. Tud.
s az Irodalomtörténeti
bizottság előadó-
Akadémia rendes tagja tudományos

kutatások céljából gyakran kénytelen

lakóhelyén távolabb utazni.

Szerencsém van Nagyméltóságodat

alázatosan felkérni, hogy méltóztassék elrendelni,

hogy Szilády Áron úrnak kutatások

Budapest-balparti
céljából országszerte 1901.

évre szóló, gyorsvonatokon is érvényes

első osztályú szabadjegy engedélyezéssel.

Fogadja stb.

Budapest, 1900. nov. 30.

Thúry.

12

496 1/2.

1900.

21020 sz.
Jan. 1900.

SZELVÉNY.

Feladó neve és lakása:
Temesvár
város
tanácsa

Utalványozott összeg:
600 k — f

Irásbeli közleményre szant hely:
Hivatkozással
a 717/898 számú
átiratára. - Temes
varmegye és Te„
mesvár sz. kir.
város mono =
•/•

A felvevő postahivatal hely- és

Lelti bélyegzőjének lenyomata.

A szelvényt a nyilvánosságra hozatal előtt gondosan kell elválasztani.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1900 március hó 6.

Tisztelettel értesítjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába

Temesvár város tanácsa

által

600 k. — f., azaz: Hatszáz korona —

befizettetett és

a magyar tudományos akadémia

számadása javára iratott.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Kár[illegible]

Nyomtatványminta 84.

Franklin-Társulat nyomdája.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1900 március hó 5.

Elismerjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába

mélyvirágos Szily Kálmán úr

által

600 K. – f., azaz: Hatszáz korona —

befizettetett és

a magyar tudományos akadémia

számadása javára iratott.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatványminta 84.

Franklin-Társulat nyomdája

13487

1940

4727 eln. szám.

5. fasc.

A miniszterelnök urnak a folyó évi deczember 12-én Londonban tartandó bibliographiai bizottsági ülés tárgyában folyó évi 4088 sz.a. hozzám intézett átiratát a lehető legsürgősebben teendő szives nyilatkozat végett, mellékleteivel együtt ide zártan küldöm meg visszakérőleg az Akadémiának.

Budapest, 1900. november hó 30-án.

A minister meghagyásából:

Ulrich

ministeri tanácsos,
elnöki titkár.

A magyar tudományos Akadémiának.

Erh. 1900. deck. 3.

4897

1900.

Wlassics.

Nagyméltóságú Miniszter Úr!

Nagyméltóságod f. évi november 30-án 4727 f. elv. sz. a. Szinyei Merse Jenő r. tagnak a M. Tud. Akadémiával a nagyméltóságod m. kir. Miniszterelnök úrnak nov. 23-án 4088. sz. a. kelt [redacted] átiratát, melynek mellékleteként csatolva volt a bécsi angol nagykövetség jegyzéke az iránt: hogy a reményi bibliographiai catalogus 1901. január 1-jén kezdődő munkálataihoz Magyarország részéről kicsoda volna a szerkesztés és teendőivel megbízandó, az iránt egyelőre mind F [redacted] tartandó dec. 19-én reményi tanácsülésen F a reményi tanácsban állandóan részt venne.

~~A nagyméltóságod~~

Szerencsém van Nagyméltóságodat értesíteni, hogy az Akadémia III. osztálya több ülésben foglalkozott a kérdéssel, hogy ki volna alkalmas a magyarországi „Regional Bureau" vezetésére és az osztály egyhangúlag kifejezésre jutott nézete szerint e feladatra Magyarországnak a bibliographiai conferentián egyik képviselője, és főkönyvtárnok Heller Ágost rendes tag (a legkivatottabb.

Minek következtében fölkérem Nagyméltóságodat, méltóztassék a ~~a kir. közlekedésügyi minisztérium útján~~ f. évi november 28-án 481. sz. a. fölterjesztésemben a négy példány megrendelésére vonatkozó bejelentésnek kapcsán

a cs. és kir. külügyminisztérium útján
az angol kormány és irányban „szívó"
lem értesíteni.

Midőn a Nagyméltóságodtól
átküldött iratokat visszavárolag átküldött iratokat
ide csatolom, fogadja stb.

Budapest, 1900. dec. 3.

elnök.

489. / 1900. VE.

Wkdl. Königl. Ministerium. Molkereiwesen.
Mayy. Kgl. Ministerium

Klasses Ministerium

K. u. K. Min. d. Hais.
und Kön. Hauses
und des Äussern. Engl. Reg. Office Foreign
ihren Colony instead f. London
Financial Dept. & Treasury.
und internationales Comités zu
entsenden.

Official made subscriptions
a certain number of sets.
United States: Regional Bureau and collects
to the Catalogue to the amount of 58 sets.
Promises to subscribe: Holland, Denmark,
Canada, Cape of Good Hope, Academy of
Sweden 6 ½ sets.
Austria, Hungary, Japan, Mexico
made statements at the Conference.
30 sets. ~~Let~~ between them.
No definite statement has as yet been
received from Russia, Belgia, Australia,
New Zealand, the Balkan States, and the
Various American Republics. but there
is reason to hope that these countries
may take 26 sets, or more than is
covered by the outstanding portion of the
second subscription of the Royal Society.
Official promises made at the Conference
and promises made since the Conference
267 sets.

Seine Excellenz
Graf Goluchowski
Minister der Äussern Angelegenheiten.

Unofficial Statement at Conference

Estimated excess of subscription
" Sales — 54

321 sets £5,457

Normal annual outlay 500 copies:

Printing	2,770 £
Publication	229
Freight, &c	150
Central Bureau	2200
	£ 5,349 by 200.000 entries
	£ 4,949 by 160.000 entries

Cost of production of Catalogue and cost of Central Bureau £ 4,949
Repayment of debt to Royal Society — 100
Interest on borrowed capital — 120
Re-payment of Capital expended with interest — 224

£ 5,393

International Council

Meeting on Wednesday, Dec. 12, 1900.

Agenda.

1. To consider the offers of the Royal Society
   a.) To be the publishers of the Catalogue
   b.) To advance capital. (Herschaften eloigneritem)
2.) If the offers of R.S. be accepted, *)
3.) To approve the instructions for the use of the Regional Bureaus.
4.) To approve the Schedules.
5.) To appoint a Director of the Catalogue at a Salary of £ 500 per annum
6.) To authorize the annual expenditure of a sum not exceeding £ 1,700 (in addition to the Director's Salary) for carrying on the work of central bureau.
7.) And other business.

*) To authorize the R.S. to sign the contracts for printing and publishing the Catalogue.

beabsichtigen ~~sie~~ wegen bei 5.
Zusammenkünfte der internationalen Kartell-
woche in London in den Räumen der
Royal Society am 12. dezember abzu-
halten wird, benachrichtigen.

4.) Sollte während der Dauer der Konferenz
der Royal Society mitgetheilt werden,
deren Abdruck an den Konferenzen
wünschenswerth wäre, so wird
Sorge getragen werden,
dass ~~dass~~ genügend Exemplare
gleichzeitig die Konferenzmitglieder
erhalten, wenn dem Sekretär
rechtzeitig die Anzahl der gewünschten Ab-
drücke der Arbeit von Lord Kelvin und der
vorgeschlagenen Abänderung für die
Zusammensetzung der internationalen
Kartell gütigst übermittelt zu
werden.

~~Ich benutze~~ ~~selbstverständlich~~ ~~mich selbst~~ ~~bei dieser~~
~~Gelegenheit~~ Ich benutze sogleich die Gelegenheit
Monsieur le Comte neuerdings Ihre Excellenz
von meiner ausgezeichneten Hochachtung
zu versichern.

bodies) unterbreitet. ~~Diese~~ Jede ~~Jede~~ dieser
~~Internationalen Karte~~ enthält
eine Karte zu Blatt. Wir bitten
eine Karte zu bestellen.

Ausserdem die Absicht, eine Übersicht
in der Conference die bis-
herige öffentliche Thätigkeit
der einzelnen Länder auf dem
Gebiete der Erdmessung zu geben,
wird, bis ~~spätestens~~ November,
Königl. Bayerische Regierung z. Z.
unterrichtet.

1.) Was die Vorbereitungen für die
Publication des 1. Bandes der Resultate
Länge im J. 1901 betrifft, so ist
festgesetzt worden, sowohl vom
Ausschusse für geodätische internationale Arbeit,
als auch durch die Royal Society und die
Abfassung der Vorlagen zu unterstützen
und Instructionen seit der letzten Conferenz
und Zusammenkunft sind.

2.) Was die Zeit anbelangt, in welcher
der internationale Rest der Resultate
für nützlich finden, die wahrscheinlichen
Correctionen und andere Bestimmungen
für die Publication der Resultate zu
verfügen und was die ~~Königl.~~ Regierung
ein Mitglied für den internationalen
Rath ernennen möge. ~~Was~~ Was die Arbeiten
für die Publication der Resultate auf Januar
1901 begonnen sollen, hoffen wir, dass die
Königl. Regierung dieses Absicht schon
Anfang ernennen wird und ihre Antwort
[illegible]

Im internationalen Rath

Seiner Excellenz Grafen Goluchowski
Minister des k. und k. Hauses und des Äußern

3.

Monsieur le Comte,

Vienna, November 9, 1900.

Mit Bezug auf die vorherigen Correspondenzen, bezüglich der morgenländischen Kabelconferenz, eine internationale Kabelkonferenz ist jetzt zusammengetreten und hat ihre Sitzungen begonnen. Die Delegirten sind ernannt worden von den Regierungen von Deutschland, Frankreich, Großbritannien, Italien, Österreich-Ungarn, Rußland und der Türkei. Die Conferenz wird ihre Sitzungen in Wien abhalten. Sie ist zusammengetreten auf Einladung der österreichisch-ungarischen Regierung, welche sich bereit erklärt hat, die Conferenz zu präsidiren und ihre Sitzungen zu leiten. Die Delegirten sind ernannt worden auf Grund der Übereinkunft, welche von den Vertretern der genannten Regierungen in Paris am 22. Juni 1900 unterzeichnet worden ist. Diese Übereinkunft ist ein Resultat der Conferenz, welche im Monat Oktober 1898 in Paris abgehalten wurde. Die Übereinkunft vom 22. Juni 1900 ist ratificirt worden von Deutschland, Frankreich, Großbritannien, Italien, Österreich-Ungarn, Rußland und der Türkei. Die Ratificationen sind deponirt worden in Paris am 1. Januar 1901. Die Übereinkunft wird in Kraft treten am 1. April 1901. Sie wird in Kraft bleiben bis zum 31. Dezember 1904. Sie wird dann stillschweigend für weitere 4 Jahre in Kraft bleiben, wenn sie nicht gekündigt wird. Die Kündigung muß mindestens ein Jahr vor Ablauf der Übereinkunft erfolgen. Jede Macht, welche die Übereinkunft gekündigt hat, bleibt bis zum Ablauf der Übereinkunft verpflichtet, die Verpflichtungen zu erfüllen, welche sie als Vertragsmacht (Contracting Power) übernommen hat. Sie wird aufhören, eine internationale Körperschaft (International Corporation) zu bilden, wenn nur eine Macht (Power) die Übereinkunft gekündigt hat. Sie wird aufhören, eine internationale Körperschaft (International Council), welche bestimmt ist, den Betrieb der Kabel zu überwachen, zu leiten und zu verbessern, zu bilden. Die Übereinkunft bestimmt, daß der internationale Rath (Council) zusammengesetzt sein soll aus Delegirten der Regierungen, welche Vertragsmächte sind. Jede Regierung hat das Recht, einen Delegirten zu ernennen, welcher ihre Interessen vertritt. Jede Regierung hat das Recht, einen Stellvertreter zu ernennen, welcher die Interessen vertritt, wenn der Delegirte verhindert ist, an den Sitzungen theilzunehmen. Jede Regierung hat das Recht, einen Delegirten zu ernennen, welcher ihre

Kivonat

a M. Tud. Akadémia 1900. dövember 26-án tartott összes ülésének jegyzőkönyvéből.

206. A paríti Académie des Sciences meghívója a M. Tud. Akadémiát a Nővetkezetbe lépett Akadémiák 1901. április 16-án Páriban tartandó ülésére, s az esetleg teendő javaslatok közlésére kéri föl.

Kiadatik a II. és III. osztályoknak.

Szily Kálmán
főtitkár.

491. Fr.

1900.

Kivonat

a K. Természettudományi Akadémia 1900. November 26-án tartott ülése jegyzőkönyvéből.

207. A stockholmi Akadémia Kéri Akadémiánkat, hogy figyelemreméltó tagjait a Nobel-féle irodalmi díjra.

Kiadatik az I. osztálynak.

Szily Kálmán
főtitkár.

492. Fz.

1900.

Méltóságos Főtitkár Úr!

485/900 szám. értesítését, melyben Méltóságod tudomásomra hozza, hogy a M. Tud. Akadémia f. évi november 26-n tartott nagygyülésén a Bródy-féle jutalomdijat nekem itélte, valamint az előzetesen megkiadott utalványt volt szerencsém tiszteltel kézhez venni.

Midőn ezt Méltóságod becses tudomására hozom, kötelességemnek tartom hálás köszönetet mondani a M. Tud. Akadémiának ama kitüntető elismeréséért, melyben e jutalomdij nekem itéletével szerény publicisztikai munkásságomat részesitette. Egyuttal engedje meg, hogy hálás szivvel köszönjem meg Méltóságodnak ama szerencse-kivánatát is, melynek kiséretében az Akadémia kitüntető jutalmazását tegyer volt tudomásomra hozni.

A méltóságos főtitkár urnak
legalázatosabb szolgája
Dr Zanó Benedek
főgym. tanár

Budapest 1900 decz. 3. n.

Gék. 1900. decz. 4.

493 sz.

1900

Ad 403.
1900.

Tekintetes Akademia,

A m. tud. Akademia arch. bizottsága folyó évi
november 29-iki ülésében Meyerowszky Viktor
akademiai és arch. bizottsági tag meleg én.
ajánlására tanulmányát, melyben
a pécsi episcopium sajnos állapotára hívta
fel az Akademia, illetőleg a m. minister
kim. kegyes figyelmét.

Az arch. bizottság méltányolja tagtársa ag.
gályát, elismerését nyilvánítja gondosko.
figyelmeztetése iránt és beadványát a hazai
műemlékek ügyében bizottságához küldte avval
a kéréssel, hogy ügykedjék saját hatáskörében
a különös intézkedésekről e fontos hazai
műemlék megóvása érdekében gondoskodni.

Kitűnő tiszteletével

Budapest 1900 decz 4.

Lampérth
az arch. bizottság előadója.

Erk. 1900. dec 2. 4.

4947.

1900.

3

386. szám.
1900.

A zirczi apáttól.

Kegyességos Főtitkár Ur!

Folyó évi nov. 29-én 4777/1900. sz. alatt kelt hivatalos levelére van szerencsém tisztelettel jelenteni, hogy a kért Szemerey féle kéziratokat négy heti használatra Kegyességod iránt való nagyrabecsülésem jeléül készséggel átengedem. A kéziratokat csomagolásban ezen levél hivatalos utánhozatal alatt a mai napon postára adtam.

Magamat s rendemet Kegyességod szives jóindulatába ajánlva vagyok

Kegyességodnak

Zirczi, 1900. december 5.

alázatos szolgája

Bajda Ödön

zirczi apát.

Erk. 1900. decz. 6.

H95. Fz.

1960.

Briefabschrift.

Wiener Goethe-Verein

Kanzlei: I. Eschenbachgasse Nr. 9.

Wien, den 4. December 1900.

Geehrtes Präsidium!

Der Wiener Goethe-Verein wurde sich glücklich schätzen, bei der Enthüllungsfeier mit Abordnung der geehrten ungarischen Akademie der Wissenschaften beehren zu können, und bittet, falls das geehrte Präsidium geneigt sein sollte, dieser ehrenden Einladung Folge zu leisten, ihm gütigst die Namen jener Herren bekanntzugeben, welche die geehrte ungarische Akademie der Wissenschaften vertreten werden, damit denselben die auf den Namen lautenden Karten direct zugesendet werden können.

Mit dem Ausdrucke der vorzüglichsten Hochachtung.

Für den Ausschuss des Wiener Goethe-Vereins:

Stremayr
Präsident

Rob. Zimmermann
Schriftführer

An das geehrte Präsidium
der ungarischen Akademie der Wissenschaften in Budapest.

Bécs 1900. dec. 15.

Méltóságos Uram!

Van szerencsém f. hó 7-dikén 497. s. a. kelt magas rendeletét átiratában van szerencsém Thalberg Lajos és a magam nevében jelenteni hogy a Göthe-szobor leleplezési ünnepén — mely gyönyörű szép időben, másfélórai beszéd mellett csaknem egy óráig tartott végbe — a Magy. Tud. Akadémia képviseletében részt vettünk.

Ko-
/.

Fogadja Méltóságod mély tiszteletem ki-
fejezését, melyhez vagyok
alázatos szolgája
Dr Károlyi Gyula
akad. r. tag.

Méltóságos Szily Kálmán miniszteri
tanácsos úrnak, mint a Magy.
Tud. Akadémia főtitkárának.

AT 497 42

1985

407./n 1900.

1.) Praesidium d. Wiener Goethe Vein.
Wien.

Im Besitze Ihrer geehrten Zuschrift vom 4. Mts. mit welcher Sie die gefällige Mittheilung geben, dass Ihr Ausschuss d. Wiss. zu Ehren im Laufe dieses Monates stattfindenden feierlichen Enthüllung der Goethe-Denkmale einzuladen, beehre ich mich Einem löbl. Präsidium mitzutheilen, dass ich mich, und die, ordentl. Mitglieder Herrn k.k. Hofr. Karlyi, Hofdirektor der k.k. Gemälde-Galerie Herrn Hofrath Ritter v. Lützow, Custos der k.k. Hof- u. Staatsbibliothek) und Herrn Dr. Ludw. Thallóczy, Custos-Adjunkt im k.u.k. gemeins. Finanzministerium I. Wien, III. Rennweg 61.) ersuche dass meine Akademie bei der wohlwollenden Entschliessung, dass zu Ehrenmitglieder Ihres Vereines zu ernennen, gefälligst Ihre Unterstützung angedeihen lassen wolle.

Genehmigen Sie den Ausdruck meiner Hochachtung

Präsidium.

2) Karlyi Árpád
3) Thallóczy Lajos p.H.

T. Igazgatóság.

A „Wiener Goethe-Verein" f. hó 4-én kelt átiratából megértettük a bécsi Goethe-szobor f. hó folyamán végbemenő felavatási ünnepélyére, szándékában van T. T. meghívást küldeni, hogy ez ünnepélyen a k. t. Akadémiát képviselni méltóztassék s beleegyezése esetében a nevezett egylet elnökségét erről már értesíthessem, a honnan a részletes meghívó e napokban el fog küldetni. Vár. fiók.

Bp. 1900. decz. 7.

Ex K. 1900. decz. 7.

497. IV.

1900.

5

Kivonat jegyzőkönyv

a vármegyei bizottság 1903 dec. 6. tartott ülésének

jegyzőkönyvéből.

4. Előadó bemutatja Győrffy Alajos megyei alapjai készült munkáját „a munkás viszonyok és munkás biztosítás" ügyének rendezése tárgyában, valamint Rátky Károly és Fórizs Béla behívott bírálói bírálatos jelentését.

A bizottság határozza, hogy a bírálói kartelei megyerészei részéről bőjöltessenek, mint a vármegye a vagy. egyesület jutalmazásra ezen ügy ajánlatát, ha a kifogások ilyetén bírálatos megyerészek figyelembevételével kiegyenlítetnek javíttatnak.

K. m. f.

Kiadta

Fórizs Béla

bizottsági előadó.

I

Ügyk. 1900. decz. 9.

A vezérkari osztályi kiküldetés
tudomásul

Gróf Klári miniszteri
titkárnő.

498.
1900.

Kiadatik Gyöngy Sladán úrnak
betekintés és legfeljebb két heti
használat végett, visszavárólag.

Budapest, 1900. dec. 9.

Szily
főtitkár.

1900. dec. 9.

Milde vijes Kram!

Vedlem rozsáhlém článku o vídeňské expozici a velkých obrazech, dosy tendenčních monografických a XVII. století Jaroslavu Vrchlickému, mezi Jiným také Vrchlickem o jeho přátelství, mezi Jiným také Vrchlickem o jeho přátelství, mezi Jiným také Vrchlickem o jeho přátelství

Ek - 1900. Dec. 10.

500.2.

1960.

Temesvár 12. kir. város
Tanácsának.

Ortvay Tivadar l. t. Temes
vármegye monographiája tárgyában hozzá
intézett felhivásomra arról értesit, hogy
a monographia a XVI. századig jóformán
készen van; még csak a lezárolás
kell itt-ott kitöltenie s az irásom
sincsen. Azt a kérést intézi az érde-
keltekhez, hogy ha már eddig türelemmel
voltak, legyenek még egy fél vagy
egész évet várni, mit utolsó határidőül
arab megj. Kijelenti, hogy Temes vármegye
monographiájának elkészitése ambitióját képezi
s hiszi, hogy a ~~sőt~~ hosszú várakozás után is
a nemes vármegye és város közönsége,
úgyszintén az iránta bizalommal viseltető
M. Tud. Akadémia nem fog benne csalatkozni.

Jegadja stb.
1900. dec. 10. Ortvay.

5008

1900

SZELVÉNY.

Feladó neve és lakása:
BELVÁROSI TAKARÉKPÉNZTÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST.

Utalványozott összeg:
100 K — f

Írásbeli közleményre szánt hely:

—/.

A felvevő postahivatal hely- és

BUDAPEST KÖRPOSTA
900 DEC. 7
KÉZI BÉLYEGZŐJÉNEK LENYOMATA.
PÉNZTÁR

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1900 december 10.

Tisztelettel értesítjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába

Tekintélyes Szily Kálmán úr

által

100 K. — f., azaz: Száz korona, mint mélt. Tóth Ilon 2000. koronás alapítványának 1901 évi

kamata, befizettetett és

a magyar tudományos akadémia

számadása javára iratott.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Szily Kálmán

Nyomtatványminta 84.

Franklin-Társulat nyomdája.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1900 december 10.

Elismerjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába

mélt. Szily Kálmán úr

által

100 k.– f., azaz: Száz korona, mint mélt. Jókai Mór 2000.- korona alapítványának 1901 évi

kamata, befizettetett és

a magyar tudományos akadémia

számadása javára iratott.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatványminta 84.

Franklin-Társulat nyomdája.

A 5021

1900.

„GARAY JÁNOS TÁRSASÁG"
(Szövetkezet jogi személy)
Budapest, II. ker., Margit-körút 8. sz. I. 1.

Budapesten, 1900. december hó 8.

242/1900. sz.

A
„Magyar Tudományos Akademia"
t. Rintetes Elnökségének
Budapesten,
V. Akademia utca.

Társaságunk f. hó 16-ki nyilvános /: fölolvasó :/ szakülését Vörösmarty Mihály emlékének szentelve: ünnepi üléssé avatja, mely alkalomból a rokontársaságokat is meghivja.

Midőn fentemlitett ezen ezen ezen

Erk. 1900. deck. 10.

1 m.

502. Kr.

1900.

MEGHIVÓ.

A „GARAY JÁNOS TÁRSASÁG“

f. hó 16-án (vasárnap) este 6 órakor

A „BUDAI POLGÁRI KASZINÓ“ DISZTERMÉBEN

(I. ker., Krisztinaváros, Krisztina-tér 1. sz. I. em.)

tartja e havi nyilvános (fölolvasó) szakülését, melyet Vörösmarty Mihály századik születésnapja emlékére

Vörösmarty-ünnepi üléssé avatja.

Napirend:

1. *„Ünnepi beszéd.“* (Szászvárosi V. Jenő elnöktől).
2. *„Vörösmarty emlékezete.“* (Alkalmi költem. Minke Béla r. tagtól).
3. *„A nagy költő.“* (Magánbeszéd Ponori Thewrewk Árpád alelnöktől.)
4. *„Vörösmarty Mihály egyik költeménye“.* (Fölolvassa: Kövér Ilma ig. vál. tag).
5. *„Vörösmarty Mihály egyik költeménye.“* (Szavalja: Endrey Zalán ig. vál. tag).
6. *Zárbeszéd.* (Mindszenti Erdélyi Gyula ig. vál. tagtól).

Midőn t. tagjainkat és a meghivott vendégeket szives megjelenésökre fölkérem, vagyok:

Budapesten, 1900. deczember hó 2-án.

Hazaflas tisztelettel:

Dévay József,

„a Garay János Társaság“ főtitkára.

E meghivó belépő-jegyül szolgál.

70. sz.

WESSELÉNYI GÉZA BPEST II. ZSIGMOND U. 11.

MAGYAR KIRÁLYI
HONVÉDELMI MINISTER

9633 szám.

elnöki.

N A G Y M É L T Ó S Á G U B Á R Ó E L N Ö K U R !

Mult 1899. évi november hó 28-án 8954/elnöki szám alatt kelt átiraton kapcsán van szerencsém Nagyméltóságodat tisztelettel-jesen felkérni, méltóztatnék velem közölni, vajjon a "Hadtörténelmi Közlemények" czimü folyóirat a jövő 1901. évben meg fog-e jelenni?

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyil-vánitását.

Budapesten, 1900. évi deczember hó 8-án.

A minister meghagyásából:

Verbőczy

osztálytanácsos.

Nagyméltóságu
városi-naményi B Á R Ó E Ö T V Ö S L O R Á N D urnak,
a Ferencz József rend nagykeresztese, egyetemi ny.r.tanár, a ma-gyar tudományos akadémia e l n ö k é n e k stb.,stb.,stb.,

B U D A P E S T E N .

Érk. 1900. decz. 11.

504. vh.

1900.

F. hó ... sz. a. kelt átiratára értesítem, hogy a Hadtört. Közlemények c. folyóirat a jövő 1901. évben nem fog megjelenni.

Fogadja

PETŐFI-TÁRSASÁG

Méltóságos Uram!

A Petőfi-társaság legközelebbi ünnepélyes közgyűlését
1901 jan. 6. napján d. e. 10 órakor fogja megtar-
tani.

Tisztelettel kérem Méltóságodat, kegyeskedjék
abban intézkedni, hogy a M. tud. Akadémia első
emeleti dísztermében erre a célra minden akadály
nélkül rendelkezésünk legyen.

Kiválóbb tisztelettel maradtam

Budapesten 1900 dec. 11. napján

Méltóságodnak

alázatos szolgája

Szana Tamás,

a Petőfi-társaság titkára.

Okt. 1900. decz. 12.

505. iz.

1900.

Nagyméltó. Fisra Kálmán úrnak,
a M. Tud. Akadémia igazg. és tiszt.
tagjának.

Mélyentisztelt Tagtársunk!

Nagyméltóságod f. hó 16-án tölti be a hazának és közügeknek szentelt élete hetvenedik évét. Mint a M. Tud. Akadémiának ~~29 év óta igaz.~~ „ ~~gaz. tiszteleti, igaz.~~ „ ~~gaz. tagjának~~ 1879 óta igazgató tagja mindenkor a legnagyobb érdek„ lődést tanúsította ügyei iránt; ülésein sohasem vonta meg (tőle, ~~tőle~~) bölcs tanácsát, arankívül pedig minden alkalmat megragadott, hogy vagyoni állapotát előmozdítsa.

Fogadja Excziád a mulsért az Akadémia köszönetét, s ez alkalom„ ból egyszersmind azon kérését is, hogy drága érdekl„ödését tartsa meg továbbra is.

Mindenjárunkat „ódrúte óhajtám,

-/.

vajha Nagyméltóságod még ezek hosszú
során át tevékenykedve a M. Tud.
Akadémia működésében!

Fogadja stb.

Budapest, 1900. dec. 12.

Csók.

506. VI.
1900.

Tekintetes Tanács!

A M. Tud. Akadémia hivlapi körlésekből arról értesülv, hogy a Tek. Tanács a kerepesi temetőben harmincz évvel ezelőtt hantolt sírok fölásását határozta el s felhivást tett közzé, hogy a mennyiben az elhunytak hozzátartozói a testeknek áthelyezését óhajtanák, f. évi decemberhó végéig ebbeli szándékukat jelentsék be.

Az Akadémia 1830–1870. közt elhunyt tagjai közül Ta következőknek vannak a kerepesi-uti temetőben el„ temetve:

Kisfaludy Károly † 1830. nov. 21.
Sztrokay Antal † 1850. jul. 9.
Garay János † 1853. nov. 5.
Nagy Ignácz † 1854. márcz. 19.
Repiczky János † 1855. márcz. 25.

Ta mennyiben kijegyezhetnék,

Rajna József † 1858. márc. 3.
Szontagh Gusztáv † 1858. jún. 20.
Regulyi Antal † 1858. aug. 23.
Vachott Sándor † 1861. ápr. 9.
Fóth Sándor † 1862. nov. 22.
Récsi Emil † 1864. jún. 1.
Kiss Károly † 1866. febr. 17.
Gaál József † 1866. febr. 28
Ládor György † 1866. aug. 17.
Szucsor Gergely † 1866. szept. 9.
Karácsony Mihály † 1869. aug. 29.
Gregussz Gyula † 1869. szept. 5.
Győri Sándor † 1870. márc. 9.

507 sz.
1900.

A M. Tud. Akadémia nevében fölkérem a Tek. Társaságot, hogy a mennyiben e halottak hagyatékairól nem intézkednek volna, úgy rendelkezési elrendelni, hogy annak irányában megbízásunk vagy ha ez nem volna lehetséges, részükre új díjszabály jelöléssel ki.

Kozocsa stb.

Budapest, 1900. dec. 12.

elnök.

Nagyméltóságu Rektor úr!

A Tekintre boldogult Férjem Takáts István ő Excellenciás akademiai körül szerzett érdemeire bátorkodom jóédesre Nagyméltó ságod magas figyelmébe ajánlani miszerint méltóztassék az eddigi 500 frt Kegydijamat 800 frtra felemelni illetve a magas Igazgató Tanácsnak javasolta hozni.

A megélés Kegydijból nem vagyok képes kijönni. A napi szükségletet, házbér, ruházkodás, fütés stb. ebből az aranyhoz cse kély összegből nem tudom fedezni. és sokszor Betegen is vagyok gyakran szenvedek Tehát Nagyméltó ságodhoz Kegyeskedjék alázatos Kérésemet magára nézve nemi és a Kért magasabb Kegy elbirát az Igazgató Tanácsnak javaslatba hozni.

Nagyméltóságu Rektor úrnak

legalázatosabb szolgája

Takáts Istvánné

Küzdő Lüszárszabados

Leánya Gyiládi Várady

Szécsénye

Ikt. 1900. dect. 12.

Vagyneltösegi
Bárs Kotvos Lorand
Jirhoz
a Magyar Tudomanyos
Akademia Klinikaeth.
Budapesten

500 Ft
1900.
legalázatosabb perzenye

po. Takacs Istvánné
nath Clothilde
Jeléndeg Bpesten
Erzsébetkör Ut 4 02 szám
Földszint 1 00 ajtó,
Lak Matyásékndl

melyben e dologi
500 frt kezzodijat
dobozban nala
feltemeléséért pedezik

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapesten, 1900. dec. 20.

1900. dec 17-én a IX. Ea. állampénztár tól

befolyt 2400 Korona vonatkozó

miniszteri átiratra. Ésen

511
900.

Kiadtam

BS.

Budapesten, 1900, dec. 12.

Mélyen tisztelt Főtitkár ur,

Bátorkodom Mélóságodat alárattal kérni, szíveskedjék kámomra a leydeni egyetemi könyvtár következő jelzésü arab kéziratát rövid időre kölcsön kérni.

Cod. Amîn nr. 249 (Catal. Landberg p. 78); czime:
„Edris b. Hosein .... el-Makramî: Raudat al-achbâr"

Szives fáradozásáért már előre köszönetet mondva, maradtam

a mélyen tisztelt Főtitkár ur

Kész. szolgája kész

Goldziher Ignácz

a Akadémia r. tagja.

Ek. 1900. dec. 13.

513. AE.

1900.

MEGHÍVÓ.

A

HUNYADMEGYEI TÖRTÉNELMI ÉS RÉGÉSZETI TÁRSULAT

HUSZONEGYEDIK

ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉT

F. ÉVI DECZ. HÓ 16-ÁN, VASÁRNAP D. E. 10 ÓRAKOR

KEZDŐDŐLEG

DÉVÁN, A NEMZETI KASZINÓ NAGYTERMÉBEN

TARTJA MEG.

E KÖZGYŰLÉSRE A TÁRSULAT TISZTELETI, ALAPÍTÓ ÉS RENDES TAGJAIT, VALAMINT A ROKON-EGYESÜLETEK ÉS A DÉVAI S A MEGYEI HATÓSÁGOK, INTÉZETEK KÉPVISELŐIT TISZTELETTEL MEGHÍVJUK.

DR. GRÓF KUUN GÉZA
ELNÖK

DR. VERESS ENDRE
TITKÁR

TÁRGYSOROZAT.

1. Elnöki megnyitó dr. gróf *Kuun* Géza elnöktől.

2. *Téglás* Gábor emlékbeszéde dr. *Torma* Zsófia elhunyt tiszteleti tag fölött.

3. *Benkő József Hunyadmegyéről.* (Megyénk első monografiája 1780-ból.) Az 1814-ben elhunyt szerző »Transsilvania specialis« cz. kiadatlan latin művéből fordította, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta s bemutatja *Koncz* József marosvásárhelyi ev. ref. kollégiumi tanár.

4. Dr. *Veress* Endre titkár évi jelentése.

5. *Téglás* Gábor múzeum-igazgató évi jelentése.

6. A számadások és a pénztár megvizsgálására kiküldött bizottság jelentése, s a felmentvény megadása.

7. Az 1899—1900. évi költségvetés tárgyalása és megállapitása.

8. A jövő évi számadások és a pénztár megvizsgálására három tagú bizottság kiküldése.

9. Elnök- és alelnök-választás.

10. A választmány kilépő egyharmadának választása.

11. Tiszteleti tag ajánlása dr. gróf *Kuun* Géza elnöktől.

12. Netaláni indítványok tárgyalása, melyek legalább 24 órával a közgyűlés előtt az elnökségnél beadandók.

13. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére a társulati elnök és titkár mellé saját kebeléből egy öt tagú bizottság kijelölése.

14. Elnöki zárszó.

Ó

Ark. 1900. decz. 13.

512. sz.

1900.

[illegible] és kötött. [illegible].

garonnai Ferenc Országos Bizottsága

1. igazgató-tanácsának.

A Wodianer-alapítvány

diplomájának értelmében az ere

adományozásáról alakított bizottsá

f. évi december hóban meg

tartásáról.

Szerencsém van folyó évi

bizottsága a [illegible] részére

[illegible] napra kitűzendő ülésére

tagjait kitüntetési ügyben

határozat végett M. Tud. Akad

székházába f. évi [illegible] hó [illegible]-án

reggel [illegible] órára

szíveskedjék.

Fogadja stb.

Budapest, 1900. dec

A vall. és közokt. minisztr.

A Magyarországi Izraelita Országos Bizottsága

1. igazgatósági tanácsának.

A Wodianer-alapítvány ügyrendi szabályszerű értelmében az erre jutalom odaítélésére alakított bizottság már f. évi december hóban megkezdi működését.

Szerencsém van felkérni, hogy e bizottságba a 1/2 részéről két-két tagot kiküldeni és nevüket és lakásukat a M. Izr. Akadémia fő-titkári hivatalával mielőbb közölni szíveskedjék.

Fogadja stb.

Budapest, 1900. dec. 14.

515. Z.

1900.

Erk. 1900. decz. 17

An das Präsidium

der kgl. ungarischen Akademie der Wissenschaften

in

Budapest.

517 rz.

1900.

Mit bestem Dank bestätigt der Gefertigte den Empfang der trefflichen Quellensammlung zur Geschichte der Ansiedlung der Magyaren: „A magyar honfoglalás kútfői".

Mit ausgezeichneter Hochachtung

Prof. Jireček

Wien 14 December 1900.

Erdélyi Kárpát-Egyesület

267 sz.
1900

Tek. Elnökség!

József Ágost főherceg ur Ő Fensége a f. hó-
ban kelt felhívással a nemzet jó fiaihoz fordul, hogy az ő vé-
dősége alatt álló Erdélyi Kárpát-Egyesületbe tagul belépni-
oziveskedjenek és ezzel azt a nagy és nemes czélt, melyet ez az
egyesület maga elé tűzött megvalósitani segitsenek.

A legnagyobb készséggel főherceg fiának felhivásából mu-
dón 2. példányt idemellékelünk, a legnagyobb bizalommal
kérjük Nagyságodat, hogy eskedjék lehetővé tenni, hogy ez a
felhivás a nemzet jobbjainak kezéhez jusson és annak alap-
ján minél többen sorakozzanak ama zászló alá, melyet
a dicső Kárpát nagy munkája végig hordoz az országban,
hogy lelkesitsen a magyar föld szeretetére és a magyar el-
me termékeinek pártolására.

Abban a hitben, hogy Nagyságod ismert hazafias jiz-
dulatával ennek a szép tervnek a megvalósitására szivesen
ajánlja fel segitségét, tisztelettel kérjük, hogy a vezetése
alatt álló **egyesületet, tagjait és** tisztviselőit a
belépésre megnyerni sziveskedjék.-

A mennyiben e czélra több ivre volna szükség szives
jelzésre a legkészségesebben küldünk.-

Minthogy a kibocsátott ivek eredményéről Ő Fensé-
gének jelentést kell tennünk: igen kérjük, szives kedjék
nagybecsü ajánlásával kiosztott iveinket decz. 28 ig
bekérni és nekünk visszaküldeni.-

Abban a reményben, hogy Nagyságod hazafias kéré-
sünket teljesiti, vagyunk

Kolozsvárt 1900 december 1 én
Kiváló tisztelettel

Báró Feilitzsch Adolf s.k.
ov. főpk. elnök

Radnóti Dezső
pénztárnok

E. K. E.

69—901. szám.

Az ezredéves kiállításon milleniumi nagy éremmel,
a brüsszeli nemzetközi kiállításon díszoklevéllel,
a párisi kiállításon arany éremmel kitüntetve.

Hazafias fölhivás és kérés.

Hazánkban nem tudjuk megbecsülni a természeti szépségeket. A mi a külföldön, Szájczban, Tirolban, a vagyonosodás tényezője, az nálunk parlagon, ismeretlenül hever. A mi a külföldön a szegény népnek megélhetési eszköze, az nálunk értéktelen.

Egyesületté alakultunk, hogy megbecsüljük azt, a mi a természetben szép és fenséges. Nagy és hatalmas szövetséget akarunk teremteni, hogy értékesítsük a honi ipar termékeit, hogy látogatottá tegyük fürdőinket, hogy ide vonzzuk a külföldieket természeti szépségeink megtekintésére. Az a czélunk, hogy <u>megszerettessük a magyar közönséggel a magyar földet és annak minden termékét.</u>

Felkutatjuk az elrejtett természeti szépségeket, összegyüjtjük a népipar és népmüvészet alkotásait és forgalomba hozunk mindent, a mi hazánkban becses és a népvagyonosodás előmozdítója.

Hogy e tekintetben a járás-kelést, az utazgatást megkönnyítsük, hogy a különböző néprétegek érintkezését előmozdítsuk: tagjainkat olyan kedvezményekben részesítjük, melyek sokszorosan felülmulják azt az összeget, a melyet évi tagdij czimén fizetnek.

Ezért kérünk mindenkit, hogy fontos hivatásu egyesületünk tagjai közé lépni és másokat is belépésre megnyerni szíveskedjenek.

Ez idő szerint a legaktuálisabb jellegü és a legmaradandóbb értékü egyesület az E. K. E., mely méltó arra, hogy minden jó hazafi és honpolgár tagja legyen.

Kolozsvár, 1901 január 1.

Honfiui üdvözlettel

József Ágost főherceg

az E. K. E. védője

Wilczek Adolf

országos képv., elnök.

Radnai Dezső

főtitkár.

— Tagjaink kedvezményeit lásd a túloldalon. —

☛ Kérjük figyelemmel elolvasni. ☚

Tagjaink kedvezményei:

Az E. K. E. amaz örökös, alapító és rendes tagjai, kik évi díjaikat befizették és megfelelő ***arczképes*** tagsági igazolóval rendelkeznek, a következő kedvezményeket vehetik igénybe:

1. Ingyen kapják az egyesület *Erdély* cz. folyóiratát, mely időközönként évente 12 számban jelenik meg. A több évről hátralékos tagok a folyóirathoz igényt nem tarthatnak.

2. Kedvezményes árban rendelhetik meg az egyesület *kiadványait* és viselhetik az egyesületi jelvényeket (Nagy jelvény 3 kor., melltü jelvény 2 kor.)

3. Részt vehetnek az egyesület *kirándulásaiban* és élvezik a kirándulás részére megnyert kedvezményeket.

4. Az egyesületi *menedékházakat* részint ingyen, részint kedvezményes árban használhatják.

5. A tagok — megfelelő igazolás mellett — igénybe vehetik az egyesület által szervezett turista *szállókat* s ott olcsón megszállhatnak és étkezhetnek (Az E K. E. szállók jelző táblákkal vannak ellátva.)

6. Az egyesület tagjai a M. Á. V. vonalain *nagyobb kirándulások alkalmával* az u. n. alsóbb kocsi-osztály kedvezményét élvezik, ha legalább 10 kiránduló jelentkezik és ez iránt a kereskedelmi miniszter úrhoz az E. K. E. útján kérelmet adnak be.

7. Az első cs. és kir. szab. *Dunagőzhajózási társaság* hajóin *arczképes igazoló-jegy* felmutatása ellenében *másodosztályú* jegygyel az *első* osztályban utazhatnak.

8. A *Magyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaság* hajóin *arczképes igazoló jegy* felmutatása ellenében *másodosztályú* menetjegygyel az *első* osztályban utazhatnak.

9. *Az Aradi és csanádi egyesült vasútak* vonalain az egyesületi tagok, ha legalább 4-en utaznak egyszerre, tetszés szerinti kocsi-osztályban és egyes útra érvényes 33 százalék kedvezményt nyerhetnek, ha ez iránt való kéréseiket az egyesületnek esetről esetre benyujtják.

10. *Borszék* fürdőn arczképes igazolvány felmutatása ellenében az egyesületi tagok *48 órai tartózkodás alatt díjtalan szállást és a hideg fürdők díjtalan használatának kedvezményében* részesülnek.

11. *Siófok* fürdőn a szálló meghatározott szobaáraiból és a vendéglő ételáraiból 20% kedvezményt élveznek a magukat igazoló egyesületi tagok.

12. *Csiz* jod-brom fürdőn a gyógy-díj tekintetében az első- és utóévadban, május 1-től jun. 15-ig és ismét aug. 15-től szept. végéig 50 százalék kedvezményt élveznek tagjaink.

13. *Torda* sósfürdő 50 százalékot enged a szobák és fürdődíjak árából.

14. *Gyertyánliget* fürdőn az első és utóidényben 50 százalék, a főidényben (jun. 20-tól aug. 20-ig) 30 százalék kedvezményt élveznek tagjaink a lakás-, fürdő-, gyógy-, zenedij és orvos gyógykezelés áraiból.

15. *Sztojka fürdő* az E. K. E. tagjainak a szobák áraiból és a fürdő dijakból 30% kedvezményt ad.

16. Az E. K. E. tagok a bánya- és erdőkincstári tiszti lakokban díjtalanul megszállhatnak.

17. A kolozsvári *Diána-fürdő* az E. K. E. tagok részére a gőzfürdő jegyeket 70 kr. helyett 50 krért szolgáltatja ki és hasonló kedvezményt ad a különféle kádas fürdőknél is. Hasonló kedvezményt ad az *Erzsébet* gőzfürdő is. (Szelvények az E. K. E. titkári hivatalában 2 krért kaphatók.)

18. A *Rotunda*-hegyen levő (Besztercze-Naszód m.) útkaparói lakás tiszti szobáját az E. K. E. tagok megfelelő igazolás mellett, kirándulás alkalmával megszállásra igénybe vehetik. A tiszti lakás kulcsát a pojánarotundai csendőrőrs adja ki

19. Az egyesületi főtitkári hivatalban *ingyen olvasóterem* áll a tagok rendelkezésére. Az olvasóteremben az összes napi, szépirodalmi és turista lapok feltalálhatók.

20. Az E. K. E. tagjai a radna-borbereki fürdőben, ha a *fürdőidőszak megkezdése előtt* (jun. 30-áig) *jelentkeztek* és ha az E. K. E. épületeiben laknak, 50 százalék kedvezményt élveznek,

21. Buziás-fürdő 26%, Trencsén-Teplicz első és utóidényben 50%, Algyógy 15%. Fenyőháza 25%, Várgede 40%, Visk-Várhegy 50%, Kolop 25% kedvezményt adnak.

☛ **Egyéb kedvezményekről a tagokat esetről-esetre értesiti az egyesület.**

[redacted] *szám.*

Pénz- és levélküldemények czime:
Erdélyi Kárpát Egyesület — Kolozsvár

Gyüjtő-ív.

Alólirott ezennel kijelentem, hogy az E. K. E. tagjai közé lépek és kötelezem magam az évi tagdij pontos befizetésére.

A tagdijakat postatakarékpénztári befizetési lapon vagy postautalványon az E. K. E. czimére Kolozsvárra lehet bekűldeni.

Sorszám	**Név** (Olvasható aláirást kérünk)	Állás	Lakóhely és utolsó posta	Örökös tag, ki legalább 1000 koronát fizet	Alapitó tag, ki egyszersmindenkorra legalább 200 koronát fizet	A 6 évi kötelezettség 30 koronával megváltható	Rendes tag, ki 6 évi kötelezettséggel évi koronát fizet	A 10 évi kötelezettség 18 koronával megváltha ó	Pártoló tag, ki 10 évi kötelezettséggel évi 2 koronát fizet	Egyszersmindenkorra szóló adományok
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										
16										
17										
18										
19										
20										

Az aláirások igazoló-jegyért külön 40 fillért kell bekűldeni.

Kelt ..... *190* ..... *hó* ..... *n.*

..... gyüjtö

Ny. Gombos F. Kolozsv.

10 filléres
bélyeg helye

Az Erdélyi Kárpát-Egyesületnek

Bérmentve.

Kolozsvárt,
Jókai-utcza 9.

E. K. E.

69—901. szám.

Az ezredéves kiállításon milleniumi nagy éremmel,
a brüsszeli nemzetközi kiállításon diszoklevéllel,
a párisi kiállításon arany éremmel kitüntetve.

Hazafias fölhivás és kérés.

Hazánkban nem tudjuk megbecsülni a természeti szépségeket. A mi a külföldön, Svájczban, Tirolban, a vagyonosodás tényezője, az nálunk parlagon, ismeretlenül hever. A mi a külföldön a szegény népnek megélhetési eszköze, az nálunk értéktelen.

Egyesületté alakultunk, hogy megbecsüljük azt, a mi a természetben szép és fenséges. Nagy és hatalmas szövetséget akarunk teremteni, hogy értékesitsük a honi ipar termékeit, hogy látogatottá tegyük fürdőinket, hogy ide vonzzuk a külföldieket természeti szépségeink megtekintésére. Az a czélunk, hogy megszerettessük a magyar közönséggel a magyar földet és annak minden termékét.

Felkutatjuk az elrejtett természeti szépségeket, összegyüjtjük a népipar és népmüvészet alkotásait és forgalomba hozunk mindent, a mi hazánkban becses és a népvagyonosodás előmozditója.

Hogy e tekintetben a járás-kelést, az utazgatást megkönnyitsük, hogy a különböző néprétegek érintkezését előmozditsuk: tagjainkat olyan kedvezményekben részesitjük, melyek sokszorosan felülmulják azt az összeget, a melyet évi tagdij czimén fizetnek.

Ezért kérünk mindenkit, hogy fontos hivatásu egyesületünk tagjai közé lépni és másokat is belépésre megnyerni szivesked jenek.

Ez idő szerint a legaktuálisabb jellegü és a legmaradandóbb értékü egyesület az E. K. E., mely méltó arra, hogy minden jó hazafi és honpolgár tagja legyen.

Kolozsvár, 1901 január 1.

Honfiui üdvözlettel

József Ágost főherceg

az E. K. E. védője

Bellitzer Károly
ország. képv., elnök.

Radnai Dezső
főtitkár.

— *Tagjaink kedvezményeit lásd a túloldalon.* —

☛ Kérjük figyelemmel elolvasni. ☚

Tagjaink kedvezményei:

Az E. K. E. amaz örökös, alapító és rendes tagjai, kik évi dijaikat befizették és megfelelő ***arcsképes*** tagsági igazolóval rendelkeznek, a következő kedvezményeket vehetik igénybe:

1. Ingyen kapják az egyesület *Erdély* cz. folyóiratát, mely időközönként évente 12 számban jelenik meg. A több évről hátralékos tagok a folyóirathoz igényt nem tarthatnak.

2. Kedvezményes árban rendelhetik meg az egyesület *kiadványait* és viselhetik az egyesületi jelvényeket (Nagy jelvény 3 kor., melltü jelvény 2 kor.)

3. Részt vehetnek az egyesület *kirándulásaiban* és élvezik a kirándulás részére megnyert kedvezményeket.

4. Az egyesületi *menedékházakat* részint ingyen, részint kedvezményes árban használhatják.

5. A tagok — megfelelő igazolás mellett — igénybe vehetik az egyesület által szervezett turista *szállókat* s ott olcsón megszállhatnak és étkezhetnek (Az E K. E. szállók jelző táblákkal vannak ellátva.)

6. Az egyesület tagjai a M. Á. V. vonalain *nagyobb kirándulások alkalmával* az u. n. alsóbb kocsi-osztály kedvezményét élvezik, ha legalább 10 kiránduló jelentkezik és ez iránt a kereskedelmi miniszter úrhoz az E. K. E. útján kérelmet adnak be.

7. Az első cs. és kir. szab. *Dunagőzhajózási társaság* hajóin *arczképes igazoló-jegy* felmutatása ellenében *másodosztályú* jegygyel az *első* osztályban utazhatnak.

8. A *Magyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaság* hajóin *arczképes igazoló jegy* felmutatása ellenében *másodosztályú* menetjegygyel az *első* osztályban utazhatnak.

9. *Az Aradi és csanádi egyesült vasútak* vonalain az egyesületi tagok, ha legalább 4-en utaznak egyszerre, tetszés szerinti kocsi-osztályban és egyes útra érvényes 33 százalék kedvezményt nyerhetnek, ha ez iránt való kéréseiket az egyesületnek esetről-esetre benyujtják.

10. *Borszék* fürdőn arczképes igazolvány felmutatása ellenében az egyesületi tagok *48 órai tartózkodás alatt díjtalan szállást és a hideg fürdők dijtalan használatának kedvezményében* részesülnek.

11. *Siófok* fürdőn a szálló meghatározott szobaáraiból és a vendéglő ételáraiból 20% kedvezményt élveznek a magukat igazoló egyesületi tagok.

12. *Csiz* jod-brom fürdőn a gyógy-díj tekintetében az első- és utóévadban, május 1-től jun. 15-ig és ismét aug. 15-től szept. végéig 50 százalék kedvezményt élveznek tagjaink.

13. *Torda* sósfürdő 50 százalékot enged a szobák és fürdődíjak árából.

14. *Gyertyánliget* fürdőn az első és utóidényben 50 százalék, a főidényben (jun. 20-tól aug. 20-ig) 30 százalék kedvezményt élveznek tagjaink a lakás-, fürdő-, gyógy-, zenedij és orvos gyógykezelés áraiból.

15. *Sztojka fürdő* az E. K. E. tagjainak a szobák áraiból és a fürdő dijakból 30% kedvezményt ad.

16. Az E. K. E. tagok a bánya- és erdőkincstári tiszti lakokban díjtalanul megszállhatnak.

17. A kolozsvári *Diána-fürdő* az E. K. E. tagok részére a gőzfürdő jegyeket 70 kr. helyett 50 krért szolgáltatja ki és hasonló kedvezményt ad a különféle kádas fürdőknél is. Hasonló kedvezményt ad az *Erzsébet* gőzfürdő is. (Szelvények az E. K. E. titkári hivatalában 2 krért kaphatók.)

18. A *Rotunda*-hegyen levő (Besztercze-Naszód m.) útkaparói lakás tiszti szobáját az E. K. E. tagok megfelelő igazolás mellett, kirándulás alkalmával megszállásra igénybe vehetik. A tiszti lakás kulcsát a pojánarotundai csendőrőrs adja ki

19. Az egyesületi főtitkári hivatalban *ingyen olvasóterem* áll a tagok rendelkezésére. Az olvasóteremben az összes napi, szépirodalmi és turista lapok feltalálhatók.

20. Az E K. E. tagjai a radna-borbereki fürdőben, ha a *fürdőidőszak megkezdése előtt* (jun. 30-áig) *jelentkeztek* és ha az E. K. E. épületeiben laknak, 50 százalék kedvezményt élveznek,

21. Buziás-fürdő 26%, Trencsén-Teplicz első és utóidényben 50%, Algyógy 15%. Fenyőháza 25%, Várgede 40%, Visk-Várhegy 50%, Kolop 25% kedvezményt adnak.

☛ **Egyéb kedvezményekről a tagokat esetről-esetre értesiti az egyesület.**

[redacted] *szám.*

Pénz- és levélküldemények címe
Erdélyi Kárpát Egyesület — Kolozsvár

Gyüjtő-ív.

Alólirott ezennel kijelentem, hogy az E. K. E. tagjai közé lépek és kötelezem magam az évi tagdij pontos befizetésére.

Sorszám	**Név** (Olvasható aláirást kérünk)	Állás	Lakóhely és utolsó posta	Örökös tag, ki legalább 1000 koronát fizet	Alapitó tag, ki egyszersmindenkorra legalább 200 koronát fizet	A 6 évi kötelezettség 30 koronával megváltható	Rendes tag, ki 6 évi kötelezettséggel évi koronát fizet	A 10 évi kötelezettség 18 koronával megváltható	Pártoló tag, ki 10 évi kötelezettséggel évi 2 koronát fizet	Egyszersmindenkorra szóló adományok
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										
16										
17										
18										
19										
20										

A tagdijakat postatakarékpénztári befizetési lapon vagy postautalványon az E. K. E. czimére Kolozsvárra lehet beküldeni.

Az arczképes igazolójegyért külön 40 fillért kell beküldeni.

Kelt ..... *190* ..... *hó* ..... *n.*

gyüjtő

Ny. Gombos F. Kolozsv.

10 filléres
bélyeg helye

Az Erdélyi Kárpát-Egyesületnek

Bérmentve.

Kolozsvárt,
Jókai-utcza 9.

Érk. 1900. decz. 17.

519. sz.
1900.

Méltóságos Szily Kálmán úrnak

a magyar tudományos akademia főtitkárának

520. ft.

1900.

Helyben

PERLAKY KALMÁN
ÜGYVÉD
BUDAPESTEN

Kivonat

a Jenjén Lászlónak Barabás Miklós irodalmi hagyatéka ügyében, Szinnekenből 1900. augusztus 21-én, Perlaky Kálmán budapesti ügyvédhez irt leveléből.

„Ami az Akadémia titkára Szily Kálmán kérését illeti, legnagyobb örömmel teljesítem, mert ezen autobiographia és művészi jegyzetek egyenesen az Akadémia számára iratnak, s azt a család minden egyes tagja tudta, annál inkább bosszantott, hogy nagyapa halála után, ezen iratok átszolgáltatása ellen H-éknek mindenféle ürügyük és kifogásuk volt. Ezen iratokat a család minden egyes tagja többször elolvasta s az öreg úr az esetleges megjegyzéseket szívesen és örömmel meghallgatta volna, ők azonban mindnyájan csak a túlhajtott bámulat s kizelkedő elragadtatásnyomján szóltak arról, hogy a jó öreg úr halála után azt rögtön nyilvánnak mondják, melyet átdolgozás nélkül nem lehet a családnak idegenek kezébe adni.

Ezen biographia mindenesetre mindenesetre olasznál félhivatalos környomatos stylusban irva, hanem egyenes és természetes stylusban s világosan Sándor a jeles történetíz, a ki a stylushoz és a szerkezetéhez szintén értett talán valamit, kedves és érdekes jegyzetekkel tarkította, melyet a családnak úgy kell rendeltetési helyére szolgáltatni, a mint irva vannak.

Ezen jegyzetek két példányban voltak meg. Nagyapám saját kezűleg irott tisztázásában s egy a tanárok által ajánlott irnok másolatában.

Mielőtt ezen jegyzetek felhasználásába és az Akadémia általi esetleges közrebocsátásához beleegyezésemet adnám, szükségesnek tartom, hogy Nagyapám eredeti kézirata vagy legalább is ennek általam irnok másolatával van-e szó. Mert azt nem szeretném, hogy Nagyapám

tapintatos és dárgyilagos jegyzetei közé illesztik az ő személyes érzését és felfogását beosztásával, vagy magának és családjának a történelmi tényeknek meg nem felelő emléket vagy reclamot állítson. Nagyapám jegyzetei közt sem a Demjén sem a Haszák név egyetlen egyszer sem fordul elő s Nagyapa sem vejeiről, sem leányairól, sem unokáiról nem ir semmit s az lesz az ismertető jele annak, hogy Nagyapám kanonisitatlan autobiographiája adatott át az Akademiának, a mely ezekben beleegyezésemet adni kötelességem, mert az irottak az Akadémia tárnára irattak s ha Nagyapa végrendeletében ezen vonatkozó intézkedést nem találunk, az csak abból magyarázható, hogy a végrehajtásra kerülő végrendelet kelétkezésekor e jegyzetek megirva, respective feldolgozva nem voltak."

Szentkatolnay Béláné

Nagymélt. Vásáros-naményi báró

Eötvös Lóránd úrnak, á M. tud.

Akademia elnökének, m. kir. egye

temi tanárnak, á Ferencz Józef rend

nagykeresztjének s a t. kiváló nagy

tisztelettel

Budapest

A M. akademiai

elnöki hivatalban,

á dec. 17 iki Ülyben

Budapest 1900 dec. 17

Nagy Méltóságú Akadémiai Elnök Úr.
Rivemből tisztelt Uram!

Kedves ohajtásom volt ma februárt 87 ik szü
letésnapom egy pár óráját az éppen e
rapra eső, ez évben utolsó akadémiai ön
zes ülésben, kedves társaim i barát
im körit tölteni; - de a sors úgy akar
ta, hogy éppen ma, születésnapomon, erős
kurut rabja lévén, a robát el nem
hagyhatom, s Excellentiád és társaim
kegyes felmentését kell kérnem akadémiai
kötelességem alól, mellyet 65 éven át min
denkor örömmel és szeretettel teljesítettem

Isten áldását kérve a következő
új évben is volt kedves otthonomra, is
abban kiven működő tagtársaimra, va
gyok, életem utolsó percéig, hálás tisz
telettel és kegyelettel

Tóth Kőrösy
a M. t. akadémia leg.
öregebb i legrégibb tagja.

521.
1900.

Méltóságos Toth Lőrinc úrnak

a M. Tud. Akadémia rendes tagjának

Mélyentisztelt Tagtársunk!

A M. Tud. Akadémia mai napon tartott összes ülésében, a napirend előtt, felolvastam azt a kedves levelet, melyben melyhez örvendetesen felvirradt 87-ik születésnapján drága üdvözletét méltóz- tatik küldeni az egybegyült társak- nak s egyszersmind fölmentést kéri, hogy erős hurut rabja lévén, akadémiai kötelességét – mint F ~~a legutóbbiak~~ (melyet) (láttak már elődeink is) (láttak magunk is) alkalommal Méltóságod nem tel- jesítheti.

F ~~a legutóbbiak~~ (melyet) (láttak már elődeink is) alkalommal hatvanöt éven át a legpéldásabb buzgalommal mindenkor betöltem –

Az összes ülés az Akadémia legöregebb és legrégibb tagjának e megnyilatkozását lelkes éljenzéssel vette tudomásul s megbízott, hogy legek tolmácsa értelmében.

521. ex 1900.

Minden tagunk őszinte kívánságának adok kifejezést, midőn ~~mélyen tisztelt~~ Főgimnázium részéről eredő ~~szeretet~~ azon óhajtással üdvözlöm Méltóságodat szüle- tésének évfordulóján, hogy a Gondviselés abban az erőben, mely ~~tőle~~ saját- kerületi ivi ~~tanítási~~ tanítványi férfias élet viszonyaiban is megnyilatkozik s abban ~~is~~ a testi és szellemi épségben, melyben élte alkonyát megy- aranyozta, még sok ~~sok~~ ~~sok~~ évig éltesse, Akadémiánk díszére és minden tagunk örömére!

Fogadja stb.

Budapest, 1900. decz. 18.

elnök.

főigazgató

Nagyságos Werner Gyula
orsz. képviselő úrnak
Budapest

Nagyságos Képviselő Úr!

A M. Tud. Akadémia mai napon tartott összes ülésében az 1892–93. évökre eső Pécsely-regényjutalmat Nagyságod „Megvirrad még valaha" című történeti regényével ítélte oda.

Midőn a kétezer arany hírével kiállított utalványt ide csatolva megküldeni szerencsém van, megragadom az alkalmat, hogy a kivált irodalmi siker alkalmából őszinte szerencsekívánataimat nyilvánítsam.

Fogadja stb.

Budapest, 1900. dec. 17.

főtitkár.

522 02

1900.

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1900 december 19.

Elismerjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába

méltóságos Ikály Kálmán úr

által

6000 K. – f., azaz: Hatezer korona

befizettetett és

a magyar tudományos akadémia

számadása javára iratott.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Kálmán Ikály

Nyomtatványminta 84.

Franklin-Társulat nyomdája.

523.½.

1900.

A II. osztály 1901 dec. 10-iki üléséből

38. A II. osztály engedelyt ad az összes előtanár,
hogy Kemény Jenő Főreáliskolai igazgató,
„Világtörténelmi" című előadásait, melyet
az osztály folyamában elfogyasztott, az osztály
előtt ~~előtt~~ előadás keretében olvashassa fel.

K. m. f.

Landauer
osztálytitkár.

5225.23

1900.

7

Halas 1900. dec. 16.

Méltóságos Uram!

Az Irodalomtörténeti Bizottság legutóbbi ülésének jkönyvi kivonatát a Kazinczy-albizottságával együtt tisztelettel mellékelve, bátorkodom kérni a Kövecsekerő utalványok kiállítását:

1. Franklin társulat számára a Bibliographia III kör. nyomdai költségeihez . . 2900
2. Athenaeum számára Szilasi Károly alb. tagtól ja nyomdai költségei kártalékár . . . 1000
3. Kazinczy levelezés II. kötetére a nyom. dai költség fenlevő részére 942.62
4. az Irodalomtörténeti Közlemények 4. füzete 4. ívének részemre 600
5. Negyvenhárom nyomdai költségei fejé- ben az Athenaeum beadandó számlája 451.50(?)

Egyelőre tisztelettel jelentem a mai posztával küldöm mind a bizottsági mind az albizottsági jkönyvet. - A tall. és Körösi miniszter által a könyvekre kelt egyleírás

az Akadémiához abbeli beérkezését Hellebrand Schellyén és Steinmayr urakból álló bizottsággal vizsgálat végett.

Kelt Lőcsén 1874 dec. 29-kén

alázatos szolgája

Lilek Ádám

Nr. 1900. dect. 19

Lm.

527. 32.

1900.

Kivonat

az Írodalomtörténeti Bizottság 1900. évi november 30-án tartott ülésének jegyzőkönyvéből.

35. Előadó a folyó évi kiállításra vonatkozólag felemlíti, hogy a Bibliographia II. kötetének és Szenczi Molnár Albert Naplójának nyomtatási költségeiből még 5000 koronára menő tartozás terheli a bizottságot, a miért újabb kiadások engedélyezése vagy a folyamban levők befejezése csak akkor tanácsolható, ha az ezúttal rendelkezésre álló összegek ennek a tartozási állapotnak megszüntetésére, vagy lehető leszállítására fordíttatnak. Ebből a szempontból ajánlja, hogy a folyó évi 8955 koronára menő költségvetési összegből

1, az Irodalomtörténeti közlemények
   egy évi folyamára 4255
2, Előadói díjra 800
3, az Athenaeumnak Szenczi Molnár
   Naplójára hátralékos nyomdaköltségre. 1000
4, a Franklinnak a Bibliographia III.
   kötetének fennmaradó 4000 K. követelésre... 2900
   összesen . . 8955

korona fizettessék ki. Ez javaslat elfogadása esetére még a Franklin Társulat marad 1100 korona tartozás, a

mi a jövő évi költségvetés terhére
történne át.

A bizottság az előadó javaslatát elfogad-
ja és a fentebbi összegek utalványozásával
a fennálló tartozás összegét 1100 koronában
állapítja meg.

30. Jelenti az előadó, hogy a kiadványok
közül megjelent:

1, az Irodalomtörténeti közlemények
1900. évfolyama.
2.) Kazinczy F. levelezésének X. köte
3) Szinnyei József Magyar írók élete
és munkáinak VII. kötete.

Sajtó alá adható:

a) a B.M. könyvtár I. kötetének pótfüzete.
b) Riedl Ferenc művei.
c) A költőkiára VII. kötetének jegyzetei.
d) A költőkiára I. kötetének 2. kiadása.

Munkában van:

a) a költőkiára VIII. kötete
b) Bélyegzés Péchy Simon könyvmoly
szalectriumához.
c) Énekszótár
d) a kisebb levelezések I. füzete.
e) a Sermones dominicales-ből 25 ív van
kinyomva.
f) Kazinczy F. levelezésének XI. XII. kötete.
g) Kazinczy F. eredeti és fordított mű-
veinek szövegével s jegyzetekkel
ellátott kiadása
h) Szinnyei J. Magyar írók élete és mun-
kái VIII. kötete.

A B.M. költőkiára I. kötetének
újabb kiadását illetőleg arra a válasz-
tást okvetlen tenni az előadó-bizottság,

hogy a jegyzetek ne a kötet végére, hanem minden lapon a lap alsó részére jöjjenek, a mi a használhatóságot sokkal könnyebbé tenné.

A Rákosi Könyvtár I. kötete pótfüzetére nézve újból felszólítandónak tartja a Franklin-társulatot, hogy a kiadást vállalja el s az Akadémia ünnepén a szerkesztői díjat fizesse ki, a mi által esetleges adóügybe bonyolódástól menekülne meg a bizottság.

A jelentés tudomásul vétetik. Helyébe határozza a bizottság, hogy a költségtárgyra I. kötete újabb kiadásában a jegyzetek a szöveg alá, a lap alsó részére jöjjenek. A Rákosi Könyvtár I. k. pótfüzetére illetőleg utasíttatik az előadó, hogy a kiadás el vállalására szólítsa fel a Franklin-társulatot.

37. Előterjesztetik a következő költség-előirányzat 1901. évre:

1. Franklin-társulat kötelezett kiegyenlítésére	1100
2. Az Irodalomtörténeti Közlemények	4416
3. Régi Magyar Könyvtár I. k. pótfüzetére	900
4. Rákosi Könyvtárra VII. és I. kötetére s a félben levő művek folytatására	1000
5. Kimnay János művei kiadására	739
6. Előadói díj	800
Összesen	8955 korona

Az előirányzat elfogadtatik s az osztály elé terjesztése elrendeltetik.

38. Olvastatott a Karinthy albizottság

f. évi nov. 15én tartott ülésének jkönyvi
1. pontja, melyben a Levelezés X. kötetének
megjelenése s a XI. kötet sajtó alá adá-
sáról tétetik jelentés,

Tudomásul szolgál.

a 2. pontban foglalt elszámolás

arral a megjegyzéssel, illetőleg felvilágo-
sítással vétetik tudomásul, hogy az ügyve-
gató tanács által utalványozott összegi ki-
adások nem az alkirályság költségvetését
terhelik: annálfogva a XI. kötet nyomdai
költségeiből fennlevő 942.62 korona
még a folyó évi költségvetéséből kifizetendő.

a 3. pontban a XI. kötete és a VII. kötet
elő felére előirányzott 5363.40 K

a bizottság által helyben hagyatik s
ajánlva terjesztetik az osztály elé.

a 4. pontban Kazinczy-levelesi
fordított művei kiadásának előkészí-
tésére tett intézkedés

a bizottság részéről jóváhagyatik.

az 5. pontban foglalt arra vonatkozó,
hogy a levelezéshez járuló jegyzetek és
index t. díja 60 K. helyett 80, illetőleg
100 Korona-ban állapíttassék meg a
XI. kötettől kezdve

a bizottság ugyan méltányosnak találja,
de az Akademia jelen pénzügyi helyzetét
tekintve, annak életbe léptetését akkorra
kívánja halasztani, mikor azt az Akademia
pénzviszonyai – talán nem tok jó" mil-
lió – összes kiadványaira nézve megengedik.

a 6. pontban Riedl Frigyes albizottsági
tag számára a levelezés évdíj meg-
jelenő köteteinek megküldés ajánl-
tatván:

a tárgyalás befejeztével a bizottság ál-
tal is pártoltatik.

a 7. pontban a XI. kötetből 10 t. pél-
dány kéretik arra számára, a kik
a kötet szerkesztésében segédkez-
tek voltak.

A XI. kötetből 10 t. példány kiadása és a
nevezettek részére való megküldése – mint
az eddig megjelent köteteknél is történt –
a bizottság által ajánltatik.

Király Zoltán Arnold
bizottsági előadó

Jegyzőkönyvi kivonat

a Kazinczy-bizottság 1900. nov. 15-kén tartott üléséről.

Jelen vannak: Heinrich Gusztáv bizotts. elnök, Bayer József, Bánóczi József, Riedl Frigyes bizotts. tagok és Váczy János bizotts. jegyző.

2.) A bizotts. jegyző felsorolja, mily tételekben utalványoztatott ki az 1900. évben felvett 6000 K.

a) Szerk. díj 16 ív (16–31) s 11 lap szöveg után à 30 K.	500·57 K.
b.) Jegyzői díj 1900-ra	200·
c) Szerk. díj a X. köt. 6 ív, 15 lap Bevezetés, jegyz. index, tart. à 60 K	416·25
d) A sárospataki tanító testvéreknek Kazinczy-ösztöndíj	57·30
e) A sátoraljaújhelyi tornáknak " "	57·30
f.) A sárospataki ref. főiskolának " "	171·90
g) A mausoleum költségeire	780·
h.) Üvegház és istálló építésére	2400·
i) Beske Kálmán ösztöndíja 1901-re	400·
k.) A nyomda követeléséből 1965·30 K-ból	1000
Összeg:	5983·32 K.

A Kazinczy-bizottság sajnálkozva látja, hogy nemcsak mázsél követ költségei ki nem telnek a Levelezés kiadására felvett 6000 K-ból, hanem még egy követő sem, ezért felkéri az Egyet. tört. Bizottságot: méltóztatnék oda hatni; hogy a Kazinczy műveinek kiadására előirányzott összeg ne vonassék el eredeti rendeltetésétől.

3.) A Levelezés szerkesztője jelenti, hogy a XI. kötetet sajtó alá adván, az egész kötetnek s a kov. XII. kötet felének kiadási költségeit illetőleg kéri fel az al-bizottság az Egyet. tört. Bizottságot, hogy a fedezetre nézve illetékes helyen méltóztassék javaslatot tenni.

A Kazinczy-bizottság régebbi megállapodása értelmében a mondott célra 6000 K. előirányzatát tartja szükségesnek s arra kéri az Egyet. tört. Bizottságot,

hogy a Levelezés XI. Kötetének s a XII. Köt. felének kiadási költségei iránt néltóztassék javaslatot tenni, a mely összeg a "következő" tételek fedezetére szolgálna:

a) Nyomda követelése a X. Köt. hátralékáért.	942·62 K.
b.) Sárospataki tanító testvérnek Kazinczy-ösztöndíj	57·30
c) Sátor-alja-újhelyi fogymn-nak " "	57·30
d) Sárospataki ref. főiskolának " "	171·90
e) Szerk. t. díja a XI. Köt. 35 ívnyi szövege után à 30 K.	1050
f.) Jegyzői t. díj 1901-re	200
g) Szerk. t. díj a XI. Köt. 1 ív Berzsetei, 5 ív jegyz. ind. tart. à 60 K.	360
h.) Nyomdaköltség a XI. Köt. 36 ív garm. à 47 K.	1645
i.) " " " " " 5 ív pet. jegyz. ind. tart à 57·30 K.	286·50
k.) " " " " " fűzése s borítéka után	146·28
l.) Szerk. t. díja a XII. Köt. 15 ív szövege után à 30 K.	450
Összesen:	5363·40 K.

Ha az Irod. tört. Bizotts. az al-bizottság javaslatát (l. 5. pont.) a jegyzetek s index t. díjára nézve elfogadná: 5 ív à 40 K. = 200 K. több kiadás mutatkoznék, s így a végösszeg: 5563·40 K. lenne.

H.) Elnök hivatkozván az Irod. tört. Bizotts. mult. évi megállapodására, mely szerint a Kazinczy eredeti és fordított műveinek kiadásra való előkészítése is feladatává tétetett az al-bizottságnak: legközelebbnek tartaná, ha az al-bizotts. egyelőre maga vállalkoznék a szóban levő munkálatra, s felszólítja a bizottság tagjait: nyilatkozzanak e kérdésben.

Hosszabb eszmecsere után az al-bizottság a következőben állapodik meg: készítsen nyilatkozik a Kazinczy eredeti és fordított műveinek kiadására, illetőleg annak előkészítésére, és pedig: Heinrich Gusztáv bizotts. elnök Kazinczy verses műveit s a németből való fordításokat (Gessner

Herder, Weber, Lessing meséi, stb.), Bayer József a drámai fordításokat, Bánóczi József Kazinczynak irod. történeti, kritikai s nyelvészeti értekezéseit s a franciából fordított műveit, Váry János pedig a „Pályám emlékezetét" s a „Fogságom Naplóját" vállalja el kiadásra, s az al-bizottság e megállapodásokat az Irod. tört. Bizott. jóváhagyását kéri.

5.) A Levelező szerkesztője tüzetes előtettel elég tapasztalatot szerezvén a kiadás fáradságos voltáról s kívánatosnak a kiadás alakjának nagyobbítására s a jegyzetek s index „dúsabb" petit szedésére, arra kéri az al-bizottságot, hogy – ha valahogyan indokoltnak találja – az Irod. tört. Bizottságtól kérelmezze a jegyzetek s index t. díjának ívenként 80 K-ra való felemelését.

Elnök épen az érintett oldalnál fogva s a maga tapasztalásából is úgy van meggyőződve, hogy a jegyzetekért s indexért az eddig fizetett 60 K. valóban nagyon kevés, a kérelmet indokoltnak látja s indítványára a bizottság elhatározza, hogy az Irod. tört. Bizottságot arra kéri, hogy a további (XI-diktól fogva) kötetek jegyzeteit s indexét ívenként 100 K-val honorálja.

6.) Riedl Frigyes bizotts. tag jelenti, hogy bár ő már két éve tagja az al-bizottságnak, a Levelezésnek egyetlen kötetét sem kapta meg az Akadémiától.

Az al-bizotts. felkéri az Irod. tört. Bizottságot: méltóztassék közbenjárni, hogy Riedl Fr. bizotts. tagnak Kazinczy Levelezéséből az eddig megjelent kötetek megküldessenek.

7.) A Levelező szerkesztője kéri az al-bizottságot, hogy a sajtó alatti XI. kötetből egy-egy tiszt. példányt küldjön az Akadémia

arcolnak, akik a szerkesztésben vagy a jegyzetek készítésében segítettek, vagy gyűjteményeikből az illető levelezet átengedtek a kiadásra, úgy a következőknek: Beöthy Bálint, Fejérpataky László, Hellebrant Árpád, Kis Gyula, B. Wesselényi Miklós, id. Szinnyei József urnak, a debreczeni, sárospataki főiskoláké, a kolozsvári egyetem könyvtárának s a Ráday-könyvtárnak, összesen tíz példányt.

Kelt mint fent.

Jegyzete:

Vargyas Lajos
a Kazinczy-bizott. jegyzője.

A Kazinczy-bizottság készséggel ajánlja a kért példányok elküldését.

Láttam:

Thaisz Lajos
a Kazinczy-bizottság elnöke.

12

A III. osztály és bizottságainak költségvetése 1901-re.

I. Az osztály munkálataira.

1. „Math. és Term. Értesítő"-re és külső munkák segélyezésére	9000 kor.
2. Emlékbeszédekre és apró kiadásokra	400 „
3. Bolyai János munkáinak nevelési járulékra (2000 kor.) IV. részlet ..	400 „
4. Nemzetközi math. és term.-tud. bibliographia czéljaira	1600 „
5. A „Tentamen" II. kötetének kiadására II. részlet	2400 „
6. Baday „Trigonometriai" ez. munkájának kiadására I. részlet	1000 „
7. Kőnig „Algebrai mennyiségek" kiadására II. részlet	2100 „
8. A szótári bizottság czéljaira	400 „
9. Math. és Phys. Társulat segélyezésére	1000 „
10. Magyar Orvosi Archivum segélyezésére	1200 „
11. A készülő munkák fedezésére a maradvány terhül	500 „
12. Multévi maradvány	7500 „
	27500 kor.

II. Math. és Természettud. Bizottság.

1. Tudományos munkálatok segélyezésére a technikai és földmívelési tudományok köréből	2000 kor.
2. Physikai Társulat segélye	1000 „
3. Természetrajzi Füzetek segélye	2000 „
4. Díjakra	1800 „
5. Baday munkájának nyomdai költségeihez járulék 1901-re	600 „
6. Beérkező munkák nyomdai költségére	1800 „
7. Előadói tiszteletdíja	800 „
8. Multévi maradvány	1631 „ 32
	11631.32 ~~10700~~ kor.
	~~38200~~ kor.
	39131.32

Erk. 1900. decz. 20.

528. oz.

1900.

1

Mina Erlenau

X. Kat 192. Lag

Méltóságos Láncz Leó udv. tanácsos úrnak
a bp. keresked. és iparkamara elnökének.

Méltóságos Elnök Úr!

A M. Tud. Akadémia ~~még 1899 ben~~
~~elhatározta, hogy~~ arról megszerzendő
indulva ki, hogy az ajándékkönyvekből
nem bevételt ~~nincs bevétele~~, ~~hogy~~ inkább
1900-ban elhatározta,
hogy kiadványait a lehető
(tekintet el a tiszteletpéldányoktól)
~~senkinek sem~~ adja. Ez elhatározásához
oly erősen ragaszkodik, hogy még az
állami iskoláknak sem küldi
kiadványait díjtalanul.

† anyagi erőkkel rendelkező

Arról van szó, hogy e kiadványokat még
a legszerényebb † testületekre és intézetekre
nézve is megfizethetővé tegye, évi
rendes kiadványait, melyek mintegy
~~5 ívet~~ 100 korona értéket képviselnek,
~~5~~ egésznek áron ~~megy~~ (: 20 korona :)
vagy ha a könyvkiadó-vállalat

példányait beküldve kívánják, 23 kr 20 f. évi átalányösszegére rendelkezni meg. Legcélszerűbb tehát, ha a kereskedelmi és iparkamarai az átalányfizető intézetek közé jegyezteti be magát.

A multra nézve az Akadémia részéről a legmesszebb menő kedvezmé-nyeket kész biztosítani. Méltóztassék a mellékelt jegyzéken felsorolt kiadványok közül azokat, az melyeket a kereskedelmi és iparkamarai könyvtár bírni óhajt, a kijelölni s ezeket is, a mennyiben a készlet engedi, a bolti ár egyötödén fogjuk számítani.

Midőn erről az Elnök urhoz f. hó 16-án 23403. sz. a. kelt átiratára mélt. jelentésem iránt van, maradtam kiváló tisztelettel

Budapest, 1900. dec. 20.

főtitkár.

AD 529 m

1900.

BUDAPESTI KERESKEDELMI
ÉS
IPARKAMARA.

23403 szám.
1900.

Nagyméltóságú Elnök Úr!

A budapesti kereskedelmi és parkamara elhatározván, hogy könyvtárát a nyilvánosság számára megnyitja, nagy anyagi áldozattal és az illetékes tényezők egyhangzó támogatása mellett elismerésre méltó céltudatossággal úgy szerette fel azt, hogy nyilvános szakkönyvtár iránt támasztható követelményeknek mindenképen megfeleljen. Mielőtt hozzáfognánk, hogy a tekintetes Akadémia nagyon becses társadalomtudományi és történeti kiadványaival is kiegészítsük könyvállalatát, azon kérelemmel fordultunk Nagyméltóságodhoz, hogy ilyetemin eddig megjelent és ezután kiadandó kiadványait könyvtárunknak ingyen áltengedni kegyeskedjék. Kamaránk egyébhasonló testületekhez képest anyagi erejét messze túlhaladó mértékben áldoz könyvtárára, úgy nem kételkedünk abban, hogy a midőn a tekintetes Akadémia más nyilvános könyvtárt hasonló kedvezményben részesít, nem fog habozni, hogy egy ehhez hasonló kötelességét mindenképen teljesítő testületet is ily módon támogassa.

Fogadja Nagyméltóságú Elnök Úr előre is kegyes tudtul

Budapesten, 1900. december hó 16-án.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara:

Fritz Péter
titkár

elnök

Nagyméltóságú

Kövös Zoárd báró úrnak

a magyar tudományos akadémia elnökének

Budapesten

Ek. 1900. deck. No.

529. K.

1900.

M. kir. Földmivelésügyi Miniszter.

1160. szám
elu.

A Duna-völgy átnézeti térképét, a mely az egész Duna völgyét a szabályozás, kimenetelének és belvízszabályozás következtében megváltozott mai állapotában tünteti fel, van szerencsém idexárban megküldeni.

Kelt Budapesten, 1900. évi december hó 6-án.

Darányi

Ex. 1900. Dec. 21.

531. ½.

1900

5012.eln.szám.

Folyó évi deczember hó 1-én, 4741.sz.a.kelt intézvényemre kérem az Akadémia szives válaszát.

Budapest, 1900.deczember hó 17-én.

Wlassics

A Magyar Tudományos Akadémiának.

Ej. R. 1900. dec. 22

5324

1900.

131147 szám.

VI.a.

N A G Y M É L T Ó S Á G U B Á R Ó E L N Ő K U E !

,, A trachoma úgy magyarországon '' czimü füzetet 3 példányban oly megkeresséssel van szerencsém Nagyméltóságodnak ide mellékelten megküldeni, hogy az egyik példányt átvenni, 1-1 példányt pedig a tud. akad. főtitkárságához és könyvtárába juttatni szíveskedjék.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánitását.

Budapesten, 1900 évi deczember hó 14 én.

MAGYAR AKADÉMIA
KÖNYVTÁRA

N A G Y M É L T Ó S Á G Ú

B Á R Ó F Ő T V Ő S L O R Á N T U R N A K

v.b.t.t. stb. a magyar tudományos akadémia elnökének

B U D A P E S T E N

1400

Erk. 1900. dec 22,

533. Ak

1900

Kontkirálpinkra

22

TÁVIRAT.

Méltóságos

gyulai Pál

urnak vom 8

A kézbesítőnek kiadatott

(A kézbesítő osztály bélyegzőjének lenyomata:)

...esítendő távirat.

292 Lapszám: 89

Vezeték száma:

Felvette: Heidt

vezetéken	hó és nap	óra, percz	napszaka
	7	9	45

Távirdahivatal: BUDAPEST—KÖZPONT.

Hivatalos megjegyzések:

Továbbitotta:

vezetéken	hó és nap	óra, percz	napszaka

Feladó hivatal	pénztári szám	osztály	szó	jegy	díjszó	hó és nap	óra	percz	napszaka
Kőszmérovasárhely									

édes apám ma délban meghalt igen kérem, méltóság kegyeskedjék ezt az akadémiával és kisfaludy társasaggal tudatni

Jozsef

(D) = Sürgős.
(RP) = Válasz fizetve.
(RPD) = Sürgős válasz fizetve.
(XP) = Küldöncz fizetve.
(XPT) = Küldöncz fizetve táviratban.
(XPP) = Küldöncz fizetve postán.
(PC) = Vételjelentés fizetve táviratban.
(PCP) = Vételjelentés fizetve postán.
(TC) = Összeegyeztetett távirat.
(PR) = Postán ajánlva.
(TM) = Több czímű.
(FS) = Utánküldendő.
(RO) = Nyitva kézbesítendő.
(SP) = Saját kezéhez.
(TE) = Telégraph restant.
(PO) = Poste restante.
(PGR) = Poste restante ajánlva.

1900. I. megr. 150 r. = 6000 tömb, íven 4 db., b/ c/sa pap. — Pesti könyvnyomda-rasvány-tárvasdg.

12

Erk. 1900. deck. 22.

535. Sz.

1900.

- 93085 szám.

A néhai báró id. W o d i a n e r A l b e r t féle alapitványt érintő folyó évi május 11-én 240 szám alatt kelt becses átiratában foglaltakhoz képest kibocsátott körrendeletem alapján beérkezett összes tanfelügyelői jelentéseket mellékleteikkel együtt van szerencsém a "Magyar Tudományos Akadémiának" az ügyrendi szabályzat intézkedéséhez képest tisztelettel átküldeni és egyuttal a "Magyar Tudományos Akadémia" becses tudomására hozni, hogy a kijelölő bizottságba a vezetésem alatt álló ministerium képviseletében Halász Ferencz és dr. Kacskovich Mihály osztálytanácsosokat küldöm ki.

Egyuttal arra kivánom még kérni a Magyar Tudományos Akadémiát, hogy mivel a jutalomdijnak átvétele tekintetéből a Magyar Tudományos Akadémia folyó évi 331 szám alatti becses átiratában közlötteket, a melyek szerint a jutalmazandó tanitónak személyes megjelenése nem mulhatatlanul szükséges, a körrendeletben mellőzendőnek találtam, esetről esetre méltóztassék a jutalmazandó tanitónak azt tudtul adni.

Budapesten 1900 évi deczember hó 15-én.

A minister helyett:

Zieni

államtitkár.

A "M A G Y A R T U D O M Á N Y O S A K A D É M I Á N A K".

Ó

N.Y.K. 1900. Dec. 22.

Hasong

536. a

1900.

472. sz.
1900.

Méltóságos Uram!

Hivatkozva Méltóságodnak f. é. dcz. 14-én 575. sz. a. hozzánk intézett nagybecsü átiratára, tisztelettel jelentjük, hogy a Wodianer-alapitvány Kamatait rendelő bizottságba a Magyarországi Tanitók Országos Bizottsága a maga részéről Lakits Vendel, székesfővárosi igazgató-tanitó urat, Bizottságunk elnökét (lakik: VI. Ker. Jósef-u. 4. sz. a.) és Trájtler Károly, székes-fővárosi igazgató-tanitó urat (lakik: II. Margit-Körút 10. sz.) küldötte ki.

Midőn erről Méltóságodat tiszteletteljesen értesitjük, vagyunk

Budapesten, 1900. december 21-én

a Magyarországi Tanitók Országos Bizottsága nevében
kész szolgái:

Lakits Vendel
elnök

Magyarországi Tanitók Országos Bizottsága 1890.

Hajós Miklós
titkár

Méltóságos Szily Kálmán, min. tanácsnak, a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárának.

Ok. 1900. deck. 22.

537. XL.

1900

5

Gütörtök

Nagyságos főtitkár

úr,

Nagybecsű értesítését,
a Péchy-díjnak részem-
re való ítéléséről, örön-
mel veszem.

Szerencsekívánataimért
fogadja hálás köszö-
netemet.

Az Akadémia ítéletét
előlegezett bizalommal
tekintem, a folyvást
méltóbbra igyeke-
zni fogok azt iroda-
mi tevékenységem-
mel kiérdemelni.

Magamat a Nagy-
ságos főtitkár úr jóin-
dulatába ajánlva, vagyok

alázatos híve
L. Wernerburg

Ord. 1900. dec 22.

538.

1900.

A kolozsvári m. kir. Ferencz József tud. egyetem bölcsészet-, nyelv- és történettudományi kara mély fájdalommal jelenti, hogy szeretett és felejthetetlen tudós tagja

Dr. IMRE SÁNDOR

tiszt. bölcsészet-doktor, az egyetemen és a középisk. tanárképző-intézetben a magyar nyelv és irodalom nyug. ny. r. tanára, az orsz. középiskolai tanárvizsgáló bizottság volt elnöke, a bölcsészet-, nyelv- és történettudományi karnak 1872/3. évi dekánja és 1873/4. évi prodekánja, az egyetemnek 1878/9. évi rectora és 1879/80. évi prorectora, a Magyar Tud. Akadémia és a Kisfaludy-Társaság rendes, az Erdélyi Irodalmi Társaság és a marosvásárhelyi Kemény Zsigmond-Társaság tiszt. tagja, a III. oszt. vaskoronarend lovagja,

folyó hó 21-én, élete 80-ik évében, Hódmezővásárhelyt elhunyt.

Kolozsvárt, 1900. deczember 22.

Ajtai K. Albert Nyomdája Kolozsvárt.

V.

Magyar Tudományos
Akadémia

Budapest.

Imre Sándorné Dávidházy Petronella és fiai: **Imre József** nejével **Szabó Kornéliával** és **Sándor, Lujza, Jolán, József, Kálmán, Ilona** gyermekeivel, **Imre Lajos** nejével **Fazakas Jankával** és **Lajos, László, János, Dezső, Janka** gyermekeivel, — továbbá **Kiss Gyula** és **Szabó József** mint az elhunyt unokaöccsei és családjaik, valamint **özv. Bányai Lajosné Dávidházy Emilia** fiával, **Dávidházy Ida, Dávidházy János** nejével és gyermekeivel gyászba borult lélekkel tudatják, hogy forrón szeretett férje, édes apjok, nagyapjok, illetőleg nagybátyjok és sógorok

IMRE SÁNDOR,

a kolozsvári Ferencz József-tudomány-egyetem nyug. tanára, volt rectora és tiszteletbeli bölcsészetdoctora, a III. oszt. vaskoronarend tulajdonosa, a Magyar Tudományos Akadémia és a Kisfaludy-Társaság rendes tagja stb.

f. hó 21-én délben, élete 81-ik, boldog házassága 52-ik évében súlyos szenvedés után jobb létre szenderült.

A boldogultnak földi részeit a IV. Kinizsi-u 5. sz. a háztól f. hó 23-án, vasárnap d. u. 2 órakor a ref. uj-templomban tartandó gyászbeszéd után az Arany-temetőben helyezzük végső nyugalomra.

Hódmező-Vásárhely, 1900. decz. 21.

„Ama nemes harczot megharczoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam".
2. Timóth. 4 : 7.

Kiss Bertalan temetkezési intézetéből.

„RÉSZVÉNY-NYOMDA" HM.-VÁSÁRHELY.

A Magyar Tudományos Akadémia
Lit. Fotitkári Hivatalának

Budapesten
V. Akadémia-épület.

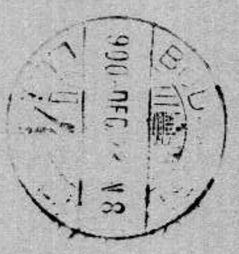

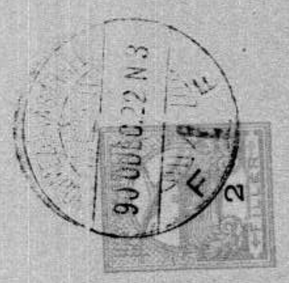

Érk. 1900. decz. 24.

540. sz.
1900.

Tekintetes Lakits Vendel

igazgató tanító úrnak

Budapest

VI. Érsek-utca 4.

Tisztelt Igazgató Úr!

Az Elnök úr megbízásából örömmel van T. Igazgató Úrhoz áttenni a kir. tanfelügyelőnek a br. Wodianer-ja„ talomra vonatkozó ajánlatait, illetőleg kijelöléseit, arral a kéréssel, hogy az e célból alakított bizottság előadói tisztet elfogadni s az egybegyűlt anyag alapján a minősítési táblázatot ~~1900~~ legkésőbb 1901. március hó 1-jéig elkészíteni méltóztassék.

541.
1900

Minthogy e jutalom most első izben fog odaítéltetni, kívánó sürgős lehetünk arra, hogy a bírálói jelentés kartársi körből származzék s a ki„ tüntetés értékét ez (~~intézet~~ a körülmény) is fokozza„ ~~jak~~.

A br. Wodianer-jutalomra

vonatkozó ügyrendi szabályzatok az Akad.
Értesítő ide mellékelt füzete tartalmára
(: l. a 214. lapon :)

Még csak arra kérem végre t. Igazgató
urat, hogy jelentését február végén a
tanfelügelői akta-csomókkal együtt a
M. Tud. Akadémia főtitkári hivatalába
küldeni méltóztassék.

Fogadja stb.

Budapest, 1900. dec. 24.

főtitkár.

5411

1900

Tisztelt .....

A M. Tud. Akadémia Mathe-
matikai és Természettudományi Osz-
tályának az 1900. évre szóló
jelentéséből az tűnik ki, hogy
.... évben ..... forint össze-
get méltóztatott fölvenni előlegül
az .....

.....

című feladat kidolgozására.

Minthogy a bizottsági előadó
úrnak, nincsen róla tudomása,
hogy e munkálat, ha (tényleg) elkészült,
hol tétetett közzé, vagy pedig ha
még el nem készült, kidolgozása
mikor stadiumban van: szerencsém

van fölkérni, méltóztassék engem,
az Akadémia leendő tájékoztatása végett,
~~mennél előbb~~ az ügy mikénti állásáról
mennél előbb értesíteni.

Kiváló tisztelettel

Budapest, 1900. decz. 27.

Pósitkár.

542

1900.

MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT
Budapest. IX., Üllői-út 33—37.

404
1900

Méltóságos Főtitkár Úr!

Hivatkozva a M. T. Akademia Igazgató Tanácsának 1887 évi január hó 30-án tartott ülése jegyzőkönyvének 10-ik pontjára, tisztelettel kérjük, hogy a Szécsényi Molnár István díjnak 1901 évre esedékessé vált részletét arat Kétszáz (200) koronát kimutatni illetőleg a magyar iparművészeti társulat vagyonát kezelő Magyar Földhitelintézetet az érintett összegnek a M. T. Akademia számlájáról a magyar iparművészeti társulat folyószámlája javára való átírásra utasítani méltóztassék.

Alkalmat veszünk ez alkalmat kiváló tiszteletünk nyilvánítására

Budapest 1900 december hó 27-én

Gyárfás Kálmán
Vezértitkár

A Méltóságos
Dr Szily Kálmán úrnak
a M. T. Akademia főtitkára
Helyben

Ek. 1900. decz. 28.

574. ik.

1900.

Utalvány utasítás

1901. jan. 3.

Bfs.

Méltóságos Uram!

Van szerencsém jelenteni, hogy a M. Tud. Akadémia Könyvkiadó-Vállalatából az 1900-iki illetmény gyanánt négy kötet jelent meg; u. m.:

1. Pauler Gyula új pályanyertes műve: A magyar nemzet története Szent Istvánig. (Egy kötet, névmutatóval.)

2. Bodley: Franciaország. Második (befejező) kötet. (Névmutatóval.)

3. Jánosi: Az újkori aesthetika története.

4. Carlyle: ~~Válogatott Essayk~~ A hősökről. Gyermeki Nyaklánc./ Fordította Végh Arthur, átnézte Baráth Ferenc és Negedüs István. (Névmutatóval.)

A Könyvkiadó-Vállalat jövő (1901-iki) folyama a következő köteteket fogja tartalmazni:

1. Jánosi: Az újkori aesthetika története. Az egész mű harmadik (befejező) kötete. (Névmutatóval.)

2. Bryce: A római szent birodalom. A szerzőnek a magyar kiadás számára írt előszavával. Fordította Balogh A., átnézte Marczali Henrik. Egy kötet. (Névmutatóval.)

3–4. Huber Alfons: Ausztria története. Átdolgozta Baráti Lajos, átnézte Pauler Gyula. II. és III. (befejező) kötet. (Névmutatóval.)

Budapest, 1900. december hó 24

Riedl Frigyes

Ek. 1900. Sect. 28.

5745. 02.

1900.

Institut de France.

Académie des Sciences.

Paris, le 30 Juin 1900.

Monsieur le Président,

Les délégués des trois Académies de Paris qui font partie de l'Association internationale des Académies se sont réunis ; et, en l'absence de toute indication formelle des Statuts, ils ont décidé, d'un commun accord, que la fonction d'Académie principale (Vorort) serait dévolue à l'Académie des Sciences qui, la première des trois Académies de Paris, a donné son adhésion à l'Association.

J'ai donc l'honneur, en qualité de délégué de l'Académie des Sciences, de vous informer que la prochaine Session du Comité s'ouvrira le mardi 31 juillet prochain. La première séance aura lieu au Palais de l'Institut, le 31 juillet à 9h ½ du matin.

Cette date a été déterminée d'après les avis que nous avons reçus de différents côtés. Il nous a été impossible de réunir plus tôt le Comité. La plupart des Académies n'avaient pas choisi leurs délégués en temps utile ; aujourd'hui même nous ne sommes pas en mesure de vous envoyer une liste complète et définitive des membres du Comité.

Le Comité fixera lui-même son ordre du jour ; nous vous signalerons cependant qu'il devra nécessairement s'occuper 1° de la fixation de la date et de l'ordre du jour de la prochaine Assemblée générale qui doit se tenir à Paris 2° du projet de Règlement qu'il aura à faire pour lui même et qui est prévu par le N°7 du § 9 des Statuts.

Nous vous serons très reconnaissants de toutes les indications que vous voudrez bien nous donner à ce sujet.

Il y aura lieu aussi de nommer le vice-Président du Comité, qui devra, d'après les Statuts, être choisi dans la Section des Lettres.

Je joins à cet envoi une pièce autographiée vous faisant connaître d'après les renseignements qui nous sont parvenus, la composition actuelle du Comité.

J'y joins aussi un projet de modification aux Statuts qui a été proposé par l'Académie Nationale de Washington et appuyé par la Société Royale de Londres. Cette

demande est donc présentée en conformité du n°5 du § 11 des Statuts. En vertu des dispositions de ce N°, elle pourra être discutée à la prochaine Assemblée générale.

Je vous serais bien reconnaissant, Monsieur le Président, si vous vouliez bien m'accuser réception aussitôt que possible du présent envoi et nous faire connaître très exactement les adresses actuelles des délégués de votre Académie, accompagnées de toutes les indications nécessaires, afin que nous puissions leur faire parvenir s'il y a lieu nos communications en temps utile.

Dès que ces délégués, nos honorables confrères, auront choisi leur adresse à Paris, nous leur serons très reconnaissants de nous le faire savoir et de nous faire connaître aussi s'ils seront accompagnés de quelque personne de leur famille.

Veuillez agréer, Monsieur le Président, l'expression de mes sentiments de haute considération.

G. Darboux

Secrétaire Perpétuel de l'Académie des Sciences

Palais de l'Institut.

Erk. 1900. dec. 28.

546 12

1900.

Nach § 3 der Statuten hat die internationale Association der Akademien auch den Zweck »sich über Einrichtungen zur Erleichterung des wissenschaftlichen Verkehrs zu verständigen«. Die Königlich Preussische Akademie der Wissenschaften zu Berlin (philosophisch-historische Classe) hatte daher bei dem Ausschusse beantragt, auf die Tagesordnung der nächsten Generalversammlung folgenden Antrag zu setzen:

> »Die Akademien der Association mögen zur Erleichterung der internationalen Verleihung von Handschriften bei ihren Regierungen geeignete Schritte unternehmen«.

Dieser Antrag ist in der Ausschusssitzung am 1. August d. J. zu Paris genehmigt worden; die associirten Akademien werden davon in Kenntniss gesetzt und diejenigen von ihnen, welche eine geisteswissenschaftliche Section besitzen, gebeten, den Plan, dessen genauere Bestimmungen folgen, prüfen und ihre Vertreter zur Abstimmung auf der Generalversammlung zu Paris (16. April 1901) instruiren zu wollen.

Berlin, den 6. December 1900.

Diels,
beständiger Secretar
der Königl. Preuss. Akad. d. Wiss.

Plan der Association betr. die gegenseitige Verleihung von Handschriften u. s. w.

Die Akademien der Association machen ihren Einfluss auf ihre Regierungen und die ihnen unterstellten Bibliotheken und Archive sowie auf die anderweitigen grösseren Bibliotheken und Archive dahin geltend, dass den Bibliotheken der genannten Akademien und den von den einzelnen Regierungen vorher zu bezeichnenden grösseren Bibliotheken (Archiven) ihres Landes auf directem Wege (durch die Post) alle Drucke, Handschriften und Archivalien zugesandt werden, die nicht aus triftigen Gründen (unersetzlicher Werth, Grösse, Form, Maasse, Zustand der Erhaltung, Inhalt des Manuscripts, Statutenbestimmungen) zurückgehalten werden.

Vorläufig werden folgende Bedingungen vorgeschlagen:

1. die entleihende Anstalt verpflichtet sich in jedem einzelnen Falle schriftlich, die übersandten Drucke u. s. w. ordnungsmässig und feuersicher aufzubewahren;
2. für alle Beschädigung und etwaigen Verlust innerhalb der von der verleihenden Bibliothek (Archiv) bei der Übersendung zu bezeichnenden Summe zu haften;
3. für sorgfältigste, der Zusendungsform genau entsprechende Verpackung und Rücksendung Sorge zu tragen und die Sendung bei der Post (oder anderen Versicherungsanstalten) in der Höhe der angegebenen Versicherungssumme zu versichern und sich zur Rücksendung innerhalb der von der verleihenden Bibliothek (Archiv) gewährten Frist und zur Tragung der Kosten für Versendung und Versicherung zu verpflichten.

Wünschenswerth wäre es im Interesse der Erleichterung und Sicherung des Transports, Schritte zu unternehmen, dass für diese Sendungen gegenseitige Zollerleichterungen bewilligt würden.

Projet de l'Association relativement au prêt mutuel de manuscrits etc.

Les académies associées, par des démarches à faire auprès de leurs gouvernements et auprès des bibliothèques et des archives qui en dépendent, ainsi qu'auprès des autres dépôts les plus importants de leurs pays, tâcheront d'obtenir que, dans chacun de ces pays, les bibliothèques et archives, dont la liste sera dressée préalablement par les gouvernements respectifs, reçoivent directement et par la poste tout imprimé, manuscrit ou document dont ces établissements feront la demande, à moins que des raisons sérieuses (valeur inestimable, dimensions, poids, état de conservation, contenu du manuscrit, défense réglementaire) ne s'opposent au prêt.

On propose provisoirement les conditions suivantes:

1. l'emprunteur, en chaque cas, s'obligera par écrit à conserver l'objet demandé de manière à ce qu'il se trouve à l'abri du feu ou de tout autre risque;
2. il s'obligera de même à réparer tout dommage qui pourrait être causé à l'objet prêté et à indemniser de sa perte jusqu'à concurrence d'une somme à déterminer par le dépôt prêteur au moment de l'expédition;
3. il aura soin que la restitution de l'objet prêté se fasse avec toute la diligence voulue, avec un emballage conforme à celui que l'établissement prêteur aura jugé convenable pour l'envoi, et dans le terme fixé par celui-ci; et il assurera l'envoi, soit à la poste soit à une compagnie d'assurance, pour la somme qu'aura déterminée le propriétaire. Les frais d'envoi et d'assurance sont à la charge des emprunteurs.

Si l'on pouvait obtenir des autorités des différents pays que la visite de la douane fût facilitée pour les colis provenant de bibliothèques publiques et adressées à des établissements congénères, un pareil privilège ne pourrait que rendre plus aisés les envois à effectuer et leur donner une précieuse sécurité. On s'emploiera donc à amener les gouvernements à accorder cette faveur.

Erk. 1900. decz. 28.

547. 02.
1900.

Nach § 3 der Statuten hat die internationale Association der Akademien auch den Zweck »sich über Einrichtungen zur Erleichterung des wissenschaftlichen Verkehrs zu verständigen«. Die Königlich Preussische Akademie der Wissenschaften zu Berlin (philosophisch-historische Classe) hatte daher bei dem Ausschusse beantragt, auf die Tagesordnung der nächsten Generalversammlung folgenden Antrag zu setzen:

> »Die Akademien der Association mögen zur Erleichterung der internationalen Verleihung von Handschriften bei ihren Regierungen geeignete Schritte unternehmen«.

Dieser Antrag ist in der Ausschusssitzung am 1. August d. J. zu Paris genehmigt worden; die associirten Akademien werden davon in Kenntniss gesetzt und diejenigen von ihnen, welche eine geisteswissenschaftliche Section besitzen, gebeten, den Plan, dessen genauere Bestimmungen folgen, prüfen und ihre Vertreter zur Abstimmung auf der Generalversammlung zu Paris (16. April 1901) instruiren zu wollen.

Berlin, den 6. December 1900.

Diels,
beständiger Secretar
der Königl. Preuss. Akad. d. Wiss.

A szövetséges Akadémiák
tennének tépéseket kormányaikhoz
a kéziratok nemzetközi kiköl-
csönzésének megkönnyítése érdekében

Plan der Association betr. die gegenseitige Verleihung von Handschriften u. s. w.

Die Akademien der Association machen ihren Einfluss auf ihre Regierungen und die ihnen unterstellten Bibliotheken und Archive sowie auf die anderweitigen grösseren Bibliotheken und Archive dahin geltend, dass den Bibliotheken der genannten Akademien und den von den einzelnen Regierungen vorher zu bezeichnenden grösseren Bibliotheken (Archiven) ihres Landes auf directem Wege (durch die Post) alle Drucke, Handschriften und Archivalien zugesandt werden, die nicht aus triftigen Gründen (unersetzlicher Werth, Grösse, Form, Maasse, Zustand der Erhaltung, Inhalt des Manuscripts, Statutenbestimmungen) zurückgehalten werden.

Vorläufig werden folgende Bedingungen vorgeschlagen:

1. die entleihende Anstalt verpflichtet sich in jedem einzelnen Falle schriftlich, die übersandten Drucke u. s. w. ordnungsmässig und feuersicher aufzubewahren;
2. für alle Beschädigung und etwaigen Verlust innerhalb der von der verleihenden Bibliothek (Archiv) bei der Übersendung zu bezeichnenden Summe zu haften;
3. für sorgfältigste, der Zusendungsform genau entsprechende Verpackung und Rücksendung Sorge zu tragen und die Sendung bei der Post (oder anderen Versicherungsanstalten) in der Höhe der angegebenen Versicherungssumme zu versichern und sich zur Rücksendung innerhalb der von der verleihenden Bibliothek (Archiv) gewährten Frist und zur Tragung der Kosten für Versendung und Versicherung zu verpflichten.

Wünschenswerth wäre es im Interesse der Erleichterung und Sicherung des Transports, Schritte zu unternehmen, dass für diese Sendungen gegenseitige Zollerleichterungen bewilligt würden.

Projet de l'Association relativement au prêt mutuel de manuscrits etc.

Les académies associées, par des démarches à faire auprès de leurs gouvernements et auprès des bibliothèques et des archives qui en dépendent, ainsi qu'auprès des autres dépôts les plus importants de leurs pays, tâcheront d'obtenir que, dans chacun de ces pays, les bibliothèques et archives, dont la liste sera dressée préalablement par les gouvernements respectifs, reçoivent directement et par la poste tout imprimé, manuscrit ou document dont ces établissements feront la demande, à moins que des raisons sérieuses (valeur inestimable, dimensions, poids, état de conservation, contenu du manuscrit, défense réglementaire) ne s'opposent au prêt.

On propose provisoirement les conditions suivantes:

1. l'emprunteur, en chaque cas, s'obligera par écrit à conserver l'objet demandé de manière à ce qu'il se trouve à l'abri du feu ou de tout autre risque;
2. il s'obligera de même à réparer tout dommage qui pourrait être causé à l'objet prêté et à indemniser de sa perte jusqu'à concurrence d'une somme à déterminer par le dépôt prêteur au moment de l'expédition;
3. il aura soin que la restitution de l'objet prêté se fasse avec toute la diligence voulue, avec un emballage conforme à celui que l'établissement prêteur aura jugé convenable pour l'envoi, et dans le terme fixé par celui-ci; et il assurera l'envoi, soit à la poste soit à une compagnie d'assurance, pour la somme qu'aura déterminée le propriétaire. Les frais d'envoi et d'assurance sont à la charge des emprunteurs.

Si l'on pouvait obtenir des autorités des différents pays que la visite de la douane fût facilitée pour les colis provenant de bibliothèques publiques et adressées à des établissements congénères, un pareil privilège ne pourrait que rendre plus aisés les envois à effectuer et leur donner une précieuse sécurité. On s'emploiera donc à amener les gouvernements à accorder cette faveur.

547. 12

1900.

Méltóságos főkáptalan úr

A mióta Méltóságoddal
szerencsém volt Tatkács
Istvánét nem láttuk
és így vagy betegen fekszik
valahol vagy pedig valaki
gondozás alá vette.
Minthogy pedig tartozkodási
helyét nem ismerjük vele
szemben nem intézkedhetünk

Kérjük tehát Méltóságodat
hogy ezt megvizsgálni
és esetleg

pitérkedni hogy a nyug-
díja — amennyben a
bonyve elvészlegositon
alapul — idejen Részbe
ne Kerüljön
Maradvan a
Méltóságos Főtiskar
Urnak
odaadasos tisztelője
Kocsi Mihályné
és neje

Pécs XII
28

Ét.

Wt. 1900. dec. 29.

548. Ft

1900.

Nyugta.

a. é. 81. 40 f. az az Nyolcz korona és 40 fillér mely

összeget f. évi Május hóban a Dísz és vörös

lépcső" surolásáért a Tekintetes Tanács Tárol

Akadémia Gondnok irtól ma kászönettel

felvettem.

Budapest 1901 Május hó 31én

Pintér Ferenc

29

Mosás

87 darab vonha a 8 fillér: Ft 6.96.

Budapest 1901 május 31.

Palowits Anna.

28

Nyugta.

o. é. 8 K 20 f ax az Nyolcz korona és 20 fillér mely összeget f évi Május hóban az irnyekszéle surolásaiért a Tekintetes Jonás Fővárosi Akadémia Jandnak irtak — ma köszönettel felvettem.

Budapest 1901 Május hó 31 én

Pinter Ferenc

HC

A BUDAPESTI ÁLTALÁNOS VILLAMOSSÁGI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.
VII. ker., Kazinczy-utcza 21. szám.

Budapest, 1901. április 30

MAGY. KIR. SZÁMLA BÉLYEG 2 FILLÉR

SZÁMLA.

T. M. tud. Akadémia részére
Akadémia u. 2.

Jegyzet	Számla szám	Az árammérő állása e hó végén	Az árammérő állása mult hó végén	HW. vagy órakülömbözet		Tényleges fogyasztás Hectowatt-órákban	HW/óra à	Fizetendő összeg korona	Fizetendő összeg fillér
	1071	3179	3119		× 1.0 c	60	8	4.	80
1/32 egyf.	1072	170	170		× c	—	8	—	
					× c				
					× c				
					× c				
					× c				
					× c				
					× c				

A számlán kimutatott
4 Kor. 80 fillérnyi
fogyasztást rendben találom;
Hellenstgok
főkönyvtárnok.

KIFIZETTETETT
A BUDAPESTI ÁLTALÁNOS VILLAMOSSÁGI
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.
Fodor

1308. — Budapest, Légrády testvérek.

26

Nyugta.

Összesen 5 korona, azaz öt korona, mely összeget f. évi május 15-től, május 30-ig, mint nyári pótlékot Tekintetes Jónás Károly akadémiai gondnok úrtól készpénzzel felvettem.

Budapesten 1901. évi május 30-án.

Kristóf Imre

25

Nyugtok.

10 az az Tíz Koronarol mely összeget a magyar Tud akadémia bérházában I emeleten levő üres bolt és átlagos tisztogatási díj fejében a mai napon felvettem

Budapest 901 Május 22.

Schmolenes Gyözöné
a m t akadémia bérlői
háznénétene.

24

Nyugta.

O. é. 5. az az öt korona mely
összeget folyó évi április 30-tól
május 15 mint nyári pótlék te=
kintetes Tonál Károly. Akadémia
gondnok urtol köszönettel át=
vettem.

Budapest 1901 május 15-én

Kristof Gyula.

23

Nyugtatvány.

Nyolczvannyolcz koronáról még összeget
a tavaszi nagytakaritásért 11. Napra
4. asszonynak kifizetés miat a Tekintetes
Jonás Károl Gondnok úrtól kiáng nélkül
felvettem

Budapest 1901 Majus 6.ik

Schmidt Lajos.
Akadémia házi szolga.

1.

Illés Mari
Sik Zsuzska
Kovács Mihályné
Horváth Zsuzsi

22

143

Szelvény sz. .....

143 napló tétel.

Nyugta

20 kor. ..... fil., azaz Húsz .....

korona és ..... fillérről, mely összeget Fónyás .....

Ihrinyi Ivánt .....

lakos pénzbüntetés (pénzbirság) czimén az 1892. évi XXVII. t.-cz. 4. §-ához képest, letartóztató intézeti épitkezésekre, — javitó intézeti és rabsegélyezési czélok (a fő- és székvárosi szegényalap) javára, alulirott ker. kapitányság pénztárába, a mai napon készpénzben hiánytalanul befizetett.

Budapesten, 1901. évi május hó 9 n.

V Ker. kapitányság.

SZÉKVÁROSI M. KIR. ÁLLAMRENDŐRSÉG V. KER. KAPITÁNYSÁGA

Nyugta.

a.é. 4 k. azaz Négy korona mely összeget folyó
Február 1-től April 30-ig az alapító
szobor tábla tisztitásáért a Tekintetes
Jonás Károl Akademia Gondnok-úrtól
ma köszönettel felvettem,

Budapest 1901 April hó 30-án

Schmidt Alajos.
Akademia házi szolga.

20

Mosás

93 darab ruha à 8 filler: K 7.44.
10 darab ablakpárna czika a 24 filler
K 2.40

össz. K 9-80.

Budapest. 1901, április 30

Palowits Anna.

19

Nyugta.

a. é. 8 k 40 f azaz Nyolcz korona és 40 fillér mely összeget f. évi Április hóban a Disz és vörös "Ipsso" surolásáért a Tekintetes Magyar Királyi Akadémia Gondnoki irtól mai napon készpénzben felvettem.

Budapest 1901. Április hó 30 án

Pintér Jenő

18

Nyugta

a c. Kir. az öt korona mely
összeget folyó évi Április
15-től április 30-ig mint nyári
pótlék a Tekintetes
Jonas Károly Akadémiai
gondnok úrtól köszönettel
átvettem.

Budapest 1901 április 30.

Kristof Imre.

17

A BUDAPESTI ÁLTALÁNOS VILLAMOSSÁGI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.
VII. ker., Kazinczy-utcza 21. szám.

Budapest, 1901. márc. 31.

MAGY. KIR. SZÁMLA-BÉLYEG 2 FILLÉR

SZÁMLA.

T. M. tud. Akadémia részére
Akadémia u. 2

Jegyzet	Számla szám	Az árammérő állása e hó végén	Az árammérő állása mult hó végén	HW. vagy órakülömbözet		Tényleges fogyasztás Hectowatt-órákban	HW óra à	Fizetendő összeg korona	Fizetendő összeg fillér
	1071	3119	2929		× 1.0 c	190	8	15.	20
1/32 gyf	1072	170	150		× c	20	8	1.	60
					× c			16.	80
					× c				
					× c				
					× c				
					× c				
					× c				

1308. — Budapest, Légrády testvérek.

A márcz. hó folyamában elhasznált 121 hektowatt rendben találtaltam.

Hellenstgyi
főkönyvtárnok.

KIFIZETTETETT
A BUDAPESTI ÁLTALÁNOS VILLAMOSSÁGI
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.
Fodor

16.

Nyugta.

a. é. 8 k 20 f az az Nyolcz korona és 20 fillér mely összeget f évi Április hóban az irnyékeszeik sorolásáért a Tekintetes Jonás Kásai Akadémiai Jandnok irtol ma köszönettel felvettem,

Budapest 1901 Április hó 30 án

Pintér Ferenc

15.

Szamla

Magyar Tudom Akademia Reszere

Nyolc fuvar szallag elszolitásért

a 2 Kr 40 fl. 19 Kr 20 fellér

Budapest 27/IV 1901

Körönettel felvetben

Grosstemin fuvaros

14

Nyugtatvány.

12. korona azaz tizenkét koronáról melly összeget a pinczéből a les felhordásáért kifizetés miatt Tekintetes Jonás Károl Gondnok úrtól ma átvettem.

Budapest 1901 April's 24-én

Schmidt Alajos
Akadémia házi szolga.

Mrisky Imre

13

13

Nyugtatvány.

12 korona azaz tizenkét koronáról
melly összeget a pinczéből a les felhor-
dásáért kifizetés miatt tekintetes
Jonás Károl Gondnok úrtól ma
átvettem.

Budapest 1901 April's 24-én

Schmidt Alajos
Akadémia házi szolgája.

Weisz Imre

..... lapszám.

Budapest, 1901 Május hó 29-én

Ajánlkozik
gáz és vizvezetékek,
fürdőberendezés,
szagtalan árnyékszékek, szivattyuk,
öntvény- és agyagcsőcsatornák
elhelyezésére
valamint minden
épitő-bádogos-munkákra
a legjutányosabb árakon.
Jó munkáért és pontos kivitelért kezeskedik.

SZÁMLA

Dinczing Tivadar

bádogos-m. Spengler-M.

Mühely: **Werkstätte:**

BUDAPEST.

Röck Szilárd-utcza 7.

Empfiehlt sich zur Anfertigung von
Gas, Wasseranlagen, Badeeinrichtungen,
geruchlose Closete,
Pumpen, Kanalisirungen aus
Guss- u. Thonröhren
sowie sämmtliche
Spengler-Bauarbeiten,
zu den billigsten Preisen.
Für gute Arbeit und prompte Ausführung wird garantirt.

A Pénzügyes m. tud Akadémia részére Pesten.

Hó	Bérlőz 1ső emel 11dik ajtó	Egyes kor.	Egyes fill.	Összesen kor.	Összesen fill.
	a lakásban a gáz vezeték használat képesi, és egy szobában uj vezeték készitése.				
1901	2 f KÉT FILLÉR 1898				
Ápr.	3 méter ólom cső 20 m/m függélyes az országig.	2	20	6	60
	3 mtr. ólom cső 10 m/m. a kis szobában	1	40	4	20
	1 darab menyerek nélkül Korong nélkül térdel csővel	2	20	2	20
	1 „ fa ék a menyerekbe		20		20
	1 „ menyerek nélkül Korong nélkül térdel csővel a nagy szobában	2	20	2	20
	1 „ fa Korong a menyereken „ „		20		20
	a gáz vezeték elkülönitése a nagy lakástól és kutatása a szelelése miatt, annak használat képesi készitése, és kőmives munka				
	4 darab vég nélk csavar Kupak munka idő		80	3	20
	egy szerelő 15 ora egy ora		90	13	50
	egy szerelő segitő 15 ora „		40	6	
	egy Kőmives 15 ora „		50	7	
	Összesen Koronáért			45	50

Kivalo tisztelettel

Dinczing Tivadar

Kohn Simon Budapest, József-körut 6.

Hó		Egyes		Összesen	
		kor.	fill.	kor.	fill.

Budapest 900

Április 15

Számla

a magyar tudományos Akademia részére.

a Lérthár első emeleti lakosztályában,

egy szobának a bevonáso tapétával egy minőségben falés

a szükséges munka díj ..... 4·50

úgyan ott egy másik szoba kijavitva és egy ajtó

bevagassolva szintén tapétával 1·–

18 folyóméter tapéta a falra à 35 6·30

4 = = a mennyezetre à 45 1·80

1 = = a korkőlbe à 25 ·25

1 = = fasrámára à 100 1·00

1 ablak kétszeres csiling à 100 1·00

21 méter keskeny bordür à ·8 1·68

17·53

Összesen.

Korona értékben 35·06.

A kifizetést fölfelszólitom

Schmolenczky Ferencz

Kárpitos

előleg 20 Korona.

//

Tetesi osztály.

9052

T. cz. M. k. tud. Akademia ur

Akts Gondnoksága

lefizetett mai napon készpénzben

korona Hüsz Koronát

mint előleget.

Budapest, 1901 IV/9

IV/9

A budapesti légszeszgyárak felszerelési osztálya.

IV., Aranykéz-utcza 6. szám.

10

Nyugta

A 18 azaz tizen nyolcz korona melly
összeget felvettem Március 31-től
Április 15-ig fa és szénhordás
ért a Tekintetes Jonas Károl
Akadémia Gondnokurtol
Makászönetel felvettem

Budapest 1901
Április 15-ig
Kristof Imre

9

Nyugtatvány.

27 koronáról mely összeget 3 napszámosnénk
4 1/2 napra takaritásért husvét
előtt Tekintetes Janais Károl Gazdnak
irtol kiánz nélkül felvettem.
Budapest 1901 Április 6ᵈᵉⁿ

Schmidt Alajos.
Akadémia házi szolga.

Illés Mari.
sk Zubicska

Kovács Mihályné

8

901.

Mosás

90 darab ruha, a 8 fillér = K 7.20

Budapest, march 31. 1901

Palowits Anna.

Nyugta.

a.i. 8 k 40 f az az Nyolcz korona és 40 fillér

mely-összeget f.évi Márczius hóban

a Disz és vörös lépcső" surolásáért a

Tekintetes Jonás Károl Akadémia

Gondnok irtól ma köszönettel

felvettem.

Budapest 1901. Márczius hó 31én

Pintér Ferencz.

901.

6

Kivonat

a. c. Akar, Tisztelt Rokonom

mely. ügyében. folyó. év: Március

15-től. március. 31. ig is vén. hordás ért

Tekintetes. Jónás. Károly Akademia

Gondnok. úrtól Köszönettel felmentem

Budapesten. VII. 01. 1901.

Kristóf. Imre

Nyugta.

a. i. 8 K 20 f azaz Nyolcz korona és 20 fillér mely összeget f. évi Márczius hóban az árnyékszék sorolásáért a Tekintetes János Kázsl Akadémia Gondnokától ma köszönettel felvettem.

Budapest 1901. Márczius hó 31-én

Pintér Ferenc.

4

A BUDAPESTI ÁLTALÁNOS VILLAMOSSÁGI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.
VII. ker., Kazinczy-utcza 21. szám.

Budapest, 1901 február 28.

SZÁMLA,

MAGY. KIR. SZÁMLA-BÉLYEG 2 FILLÉR

T. M. tud. Akadémia, részére
Akadémia u. 2

Jegyzet	Számla szám	Az árammérő állása e hó végén	Az árammérő állása mult hó végén	HW. vagy órakülömbözet		Tényleges fogyasztás Hectowatt-órákban	HW óra á	Fizetendő összeg korona	Fizetendő összeg fillér
	1071	2929	2699		× 1/10 C	230	8	18.	40
					× C				
					× C				
					× C				
					× C				
					× C				
					× C				
					× C				

A számlát rendben levőnek
találtam
Budap. 1901 márc. 30. Hellerstyén
fő közgyőrnek

1308. — Budapest, Légrády testvérek.

KIFIZETTETETT
A BUDAPESTI ÁLTALÁNOS VILLAMOSSÁGI
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG.
Fodor

3

Nyugta.

0. é. 18k. azaz tizennyolcz korona

mely összeget f. évi Március 1-től

15-ig fizetési Szenhordaisert,

A Tekintetes Tóvos Károly

Akadémiai Gondnokurtól, köszö-

nettel felvettem. 31.

Budapest 1901 Márczius hó 15-én.

Kristóf Imre

2

ÁLTALÁNOS OSZTRÁK-MAGYAR LÉGSZESZ-TÁRSULAT.

A BUDAPESTI LÉGSZESZGYÁRAK HELYI IGAZGATÓSÁGA.

3. lap sz.

Budapesten, 1901. január hó 31.

PESTI LÉGSZESZGYÁR.

SZÁMLA

A Magyar tudományos Akadémia bérhára tek. Gazdaságának

Arany János-u. 1. sz.

21.	Az elduguit vezetéknek 2 helyen való felbontása, alapos kitisztitása és utóbbi összekötéséért kézüves munkával együtt	K.	10 72

KIFIZETTETETT

A BUDAPESTI LÉGSZESZGYÁRAK FŐPÉNZTÁRA.

23 — Budapest, Légrády testvérek.

2 1

[redacted] sz. M. Schmolenszky Jen

Munka-utalvány.

J. cz. Akadémia Cirháza

Arany János utcza ~~tér~~ 1 szám.

Budapest, 1901 / 20. ein.

IV., Aranykéz-utcza 6. sz.

Ezen utalvány elömutatója ..... általunk megbizatott,

hogy a ..... megrendelt .....

nem ég egy láng

munkálatot eszközölje, s kérjük annak helyes végrehajtását és munkaidejét is becses aláirásával elismerni.

A munka rendelet szerint:

megkezdetett ..... órakor.

elkészült ..... órakor.

Budapest, 190

Schmolenszky né

most a gáz kifogástalan jól ég

A budapesti légszeszgyárak felszerelési irodája.

a kárnüves munka be van fejezve Schmolenszky né

18. Budapest, Légrády testvérek

2

2

el hazmáltan
3 Dérsa malter
4 kilo pipsz
munke idő
4 1/2 ors Derka

bain Instalation laitung
5 meter Mauer Mütten aufgerissen
und die laitung auf 2 Seite azona-
nd. genommen und durchgerainigt
und vieder zusamen geschraufft
und ausbrobirt brend gut.
1/2 liter Spiritus 1 1/2 zolige Muffe
arbaitzait 6. 1/2 stund 1901 8/11.

Rikal!

Maurer Hin[illegible]
[illegible] 2 bitt Mertl

A. C.
201

325
20
08
60
15
1.08
f 5.36
K 10.72

1

2

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1900 december 29.

Elismerjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába

mélt. Szily Kálmán úr

által

Ly 250 k. – f., azaz: Kettőszázötven korona –

befizettetett és

a magyar tudományos akadémia

számadása javára iratott.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Nyomtatványminta 84.

Franklin-Társulat nyomdája

SZELVÉNY.

Feladó neve és lakása:

Dr. Mihály József

Eszterházy-u 24.

Feladó magánközleményei:

Összeg:

250 K — f

549

1900 %.

A felvevő postahivatal helye- és

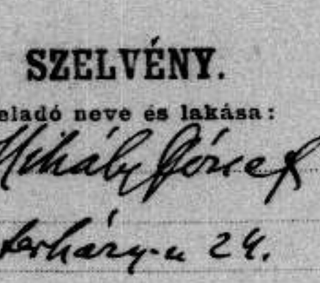

kelti bélyegzőjének lenyomata.

549.62

1900.

Kiirt czikk

a M.T.Akadémia történelmi bizottsága 1900.deczember 4-én tartott ülésének jegyzőkönyvéből.

2. Előadó előterjesztést tesz a „Honfoglalás Kútfői“ czimű millenniumi kiadvány szerkesztői tiszteletdija tárgyában, és javasolja, hogy a szerkesztői tiszteletdij, 100 nyomtatott ivet véve alapúl, ivenként 10 kor.-ban, összesen 1000 koronában állapittassék meg. Erre Pauler Gyula, mint egyik szerkesztő, kijelenti, hogy részéről tiszteletdijra nem reflektál.

A bizottság az előadó javaslatát elfogadva, a mű szerkesztői tiszteletdiját 1000 koronában állapitja meg, melynek felét néhai Szilágyi Sándor szerkesztő örököseinek kiutalványozza. Pauler Gyula szerkesztő nyilatkozatát köszönettel tudomásúl veszi s az Akadémiának erről jelentést tesz. A szerkesztői dij fedezetét pedig az évi maradványösszegben jelöli ki.

K. m. f.

Fejérpataky László
titk. előadó

A M. Tud. Akadémia tek. Jószívtkári Hivatalának.

d

Erk. 1900. decr. 80.

550. 12.

1900.

8

Kiirt czikk

a M.T.Akadémia történelmi bizottsága 1900.deczember 4-én tartott ülésének jegyzőkönyvéből.

7. Előadó felolvassa Oltványi Pálnak a főtitkárhoz intézett levelét, melyben tekintettel arra, hogy az ő alapitványából kitűzött pályakérdésre |:A sz.ferenczrend története:| pályamű nem érkezett: ajánlja, hogy esetleg a következő pályakérdések volnának kitűzhetők: a) minő állapotban volt honunkban a falusi népoktatás a török uralom előtt, alatt és után 1900.évig, vagy b) minő nőszerzetesek működtek hazánkban a török uralom előtt, alatt és után 1900.évig. Egyébként az elhatározást teljesen az Akadémiára bizza.

A bizottság a javasolt pályakérdéseket, kivált azoknak elsejét, kellő formulázással, tudományos szempontból kitűzhetőnek itélvén: annak idején, mikor a jutalom kihirdetendő lesz, az alapitványtevőnek javaslatát kellő figyelemben fogja részesiteni.

K. m. f.

Fejérpataky László
biz. előadó

A M. Tud. Akadémia II. osztályának.

Lit. 1900. dec. 30.

551. Z.

1900.

7

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Budapest, 1900 december 31.

Elismerjük ezennel, hogy mai napon intézetünk pénztárába

mélt.ságos Ötvös Kálmán

által

Egy 5675 k. 68 f., azaz: Ötezerhatszázhetvenöt korona

68 fillér

befizettetett és

a magyar tudományos akadémia

számadása javára iratott.

Teljes tisztelettel

MAGYAR FÖLDHITELINTÉZET.

Kán Sennyei

Nyomtatványminta 84.

Franklin-Társulat nyomdája

552 ½

1900

Gr. K. 1900. decz. 31.

A

classica philologiai

bizottság

1900. évi számadása

s 1901. évi

költségvetése.

553. sz.

1900.

Kiadatik a M. T. Akadémia

I. osztályának.

Budapesten, 1900. decz. 31.

Szily

főtitkár

A MAGY.TUD.AKADÉMIA TEK.NYELV-ÉS SZÉPTUDOMÁNYI OSZTÁLYÁNAK.

BUDAPESTEN.

TEKINTETES OSZTÁLY!

Alulirottak mély tisztelettel fordulnak hozzája azon kéréssel,hogy a Magyar Néprajzi Társaság Keleti Szakosztályának"Keleti Szemle"/:Revue Orientale:/cz.folyóiratát becses pártfogására s anyagi támogatására méltatni kegyeskedjék.

Ezen folyóiratnak hivatása,hogy kellőleg kifejlődve tárháza legyen olyan ethnologiai,ethnographiai,ennek körében különösen folklorisztikai és tárgyi néprajzi,továbbá nyelvészeti, ős-ésmüveltségtörténeti,anthropologiai és régészeti tanulmányoknak,valamint anyagközléseknek,melyek a magyar ethnikum keleti alapjait,illetőleg kapcsolatait megvilágosithatlák,vagy ezekhez adatokat tartalmazhatnak.Szakközlönye tehát az u r a l - a l t a j i n é p e k t u d o m á n y á n a k, első sorban méltatva a finn-magyarság keleti/:volga-urali:/tagjait,továbbá a törökséget.

különös sulyt helyez ezek mellett olyan tanulmányok közlésére,melyek az ural-altaji népcsalád egyes tagjainak egymás közt,valamint idegen,jelesen szláv árja/:indo-iráni:/,kaukázusi és keletázsiai népekkel való külső érintkezéseit tárgyalják, nyelvi,néprajzi,történeti, vagy müveltségtörténeti szempontokból.Az utóbbi területekről egyes kérdések és tárgyak,melyek az uralaltáji népek ősiségének,vagy jelenkori néprajzának kutatásához tanulságokhoz adalékokkal járulhatnak/:pl.összétok,vagy más kaukázusi,illetőleg iráni népek hiedelmei,mondái,nép-és jogszokásai,hadviselése stb.:/külön,önálló feldolgozásban is tért nyerhetnek.

Állandó i r o d a l m i r o v a t b a n tüzetes ismertetéseket,illetőleg birálatokat igyekszik nyujtani más folyóiratoknak hasonló tárgyu fontosabb közleményeiről,ugyszintén a világirodalomban bárhol megjelent önalló szakbeli munkákról."Kisebb Közlések"rovatában

tudományos apróságokat ad és tudositásokat az ural-altáji népek tanulmányára vonatkozólag.Végül melléklet gyanánt valamely nagyobb forrásmunkát, pl. szótárakat, nyelvtanokat, néprazi, vagy népköltészeti gyüjtéseket tesz közzé az ural-altáji körből,mely mellékletek a Magyar Néprajzi Társaság Keleti Szakosztályának kiadványai gyanánt külön is meg fognak jelenni.

E munkatervének megválasztásával a "Keleti Szemle" hasznos szolgálatokat van hivatva teljesiteni a hazai és európai tudományosság ügyének egyaránt.De ami különösen emeli e folyóirat jelentőségét az,hogy vegyes nyelvüségénél fogva módjában van-és ezt egyik főfeladatának is tekinti - tüzetesen ismertetni a tárgyköréhez tartozó hazai mukásságot a külföld előtt, másrészt maga köré csoportositva a bel - és külföldi szaktársakat, mindezeket egy első sorban magyar érdekü tudományág szolgálatában egyesiteni. Az a lelkes visszhang,me lyet e folyóirat megindítása az ural-altáji népek tudományával foglalkozó európai tudósok között keltett,valamint a szives készség,melylyel közremüködésüket ,többen pedig mindjárt kész munkáikat, felajánlották,nem hagy fenn kétséget az iránt,hogy e vállalat élénken érzett szükségnek felel meg s hogy annak támogatásával a Magyar T.Akadémia nemzeti tudományosságunknak becsületére váló törekvést segitene elő.

Ezen meggyőződésünkben van szerencsénk fent előadott kérésünket ismételve a tek. Osztály becses figyelmébe s jó indulatába ajánlani.

Budapest,1900 november hóban.

Dr. gróf Kuun Géza

Vámbéry Ármin
l. k.

Számadási ügyész

Thirring Gyula dr.
l. k.

571
1900

Budapest 1900 január 13

Egen tisztelt Uram!

E hó 12-ről kelt szíves levelére
bátor vagyok mindenekelőtt megjegyez-
ni, hogy az Akadémia részéről reám bi-
zottakat mindig pontosan fogom kalp-
lani. Egy a most reám eső vállal-
lási, a Wahrmann-féle pályázat egyik
bizottsági tagságát illetőleg, szívesen
készséggel elvégzem.

Kiváló tisztelettel

Vajdakom

5 72

1900

MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA
ÉS:

Tisztelt Osztály!

A Magyar Nyelvőr 1900 május 15-iki számában (215 l.) Simonyi Zsigmond aláírásával egy cikk jelent meg, melynek második bekezdése így hangzik:

„Az akadémiai választásoknál évek óta következetesen lesznek és boltoznak tekek a nyelvtudományi osztályt; egyetlennek e jelen cél érdekében: írói hír és nagyképűség, szabadelvűség és néppártiság, vaskalapos és a nemzeti hiúságig bálványozói, — s a képzelt csalhatatlanság, a melyhez évről-évre új a legtalálóbb kifogásokat állítja fel az ő tudományos szellemétől. De mit érnek vele? A magyar nyelvtudomány arról semmit sem hallgat, nem panaszkodik, nem kifelejtődik, nem kiszelelődik, bátran tovább dolgozik s nem alakoskodik, hanem érvényesülésével adja az igazságot!"

A tiszteletből alólírott a Nyelvtudományi Bizottságnak e cikk megjelenése utáni első ülésén (1900 júniusban) tagjainak e tovatérő tárgyat indítványozta. A Bizottság elnöke pedig szóval a következő tárgyat indítványozta a Bizottsághoz:

„Helyén lesznek tartja-e vagy ellenkezőben helyesli-e a Nyelvtudományi Bizottság, hogy tudományos folyóiratban, mely a M. Tud. Akadémia kiadásában s a mely a I. Bizottság megbízásából jelenik meg, magát a megbízott szerkesztő, ki a bizottságában egyenesen elővádi tűzzel vigyen, nem is tudományos, hanem tisztán személyi tárgyban, ilyen hangon s ilyen modorban ez az Akadémia nagyhírű folyóirata?"

Miután a I. Nyelvtudományi Bizottsághoz e tárgyalásra határozott választ senki sem tett, úgy a tárgyra határozott választ senki sem tett, úgy indítványozom, azt tenéltem, mert a midőn a I. Bizottság elnöke a tárgyat felvetette — én már nem levén ott — a Rómában azonban családdal, mert a midőn a I. Bizottság elnöke a tárgyat felvetette — én már nem levén ott — a tapasztalt, hogy a tárgyat legnagyobb része egyenesen csak elhárogatá s a bizottság tagjai csak legnagyobb része egyenesen csak elhárogatá s a határozathozatalt e miatt lehetetlenné tette.

A Nyelvtudományi Bizottság legközelebbi ülésén (1900 decemberben) ismétlésen a júniusi ülésen tett tárgyat mire a I. Bizottság nagy szótöbbséggel azt a határozatot hozta, hogy ez ügyben nem kíván nyilatkozni.

A M. Tud. Akadémia I. osztályának!

E határozat ellen irányában Fiúlentettem a Nyelvtudományi Bizottság azon átiratát, hogy kérelmemet a Akadémia I. osztályához, annak a területhez, mely a Bizottság tagjait három évre megválasztotta s melynek a t. Bizottság, az Akadémia Alapszabályai értelmében, alá van rendelve.

Mivel a t. I. osztálynak nem tagjává lettem, de mint az I. osztály körébe tartozó Nyelvtudományi Bizottság tagja az Akadémiának, határozatát a kérdést, a melyet 1900 január hó 15-ikén a Bizottsághoz intéztem, ezennel a t. Osztálynak elé terjesztem.

Kérésem indokolását nem tartom szükségesnek. A kérdés oly világos, hogy a t. Osztály igenlő vagy tagadó, de mindenesetre határozott válaszát tiszteletteljesen várhatom s remélhetem is.

Budapest 1900 január 28-án

Szily Kálmán r. t.

A Nyelvtud. Bizottság
ez idő szerint tagja.

573
1900

Tisztelt Osztály!

Van szerencsém jelenteni, hogy a Classica philologiai Bizottság f. é. április 2. tartott ülésében az osztálynak f. é. március 10. kelt határozata folytán a jelen évre szóló költségvetéséből 600 koronát törölt, minek következtében a költségvetés egyes tételei véglegesen így állapíttatnak meg:

1. Ilias 900 kor.
2. Catullus 600 "
3. Bacchylides 600 "
4. Platon III kötet 300.
5. Gellius 1100 /: 2100 helyett :/
6. Cic. Brutus 600
7. Vergilius Eclogái 300.
8. Biriladatra 200.
9. Tacitus 444.
10. Philol. Közl. 2000
11. Ókori Lexikon 1000.
12. Latin szótár 1400 /: 1000 helyett :/
13. Előadói tiszteletdíj 800 kor.

Összeg: 10244 kor. /: 600 koronával kevesebb, mint a mennyi előirányozva volt :/

Budapesten, 1900. április 7.

Pauler Ákos
Ernő
a dott. phil. Bizottság előadója.

A

classica philologiai

Bizottság

véglegesen megállapította

1900. évi

költségvetése.

574

1900

Kivonat

az Irodalomtörténeti Bizottság 1900. évi november 30-án tartott ülésének jegyzőkönyvéből.

35. Előadó a folyó évi költségvetés tételeinek felhasználására vonatkozólag felemlíti, hogy a Bibliographia III. kötetének és Szencsi Molnár Albert Naplójának nyomdai költségeiből még 5000 koronára menő tartozás terheli a bizottságot, a miért újabb adakozások eszközlése vagy a jelben levők befejezése csak a költség-szaporítással történhetnék. Legkényesebbnek véli azért, ha az egyesülettel rendelkezésre álló összegek ennek a tartozási állapotnak megszüntetésére, vagy lehető kiegyenlítésére fordíttatnak. - Ebből a szempontból ajánlja, hogy a folyó évi 8955 korona erejére menő költségvetési összegből

1, az Irodalomtörténeti közlemények egy évi folyamára 4255

2, Előadói díjra 800

3, Athenaeumnak Szencsi Molnár Naplója hátralékos nyomdaköltségére 1000

4, Franklinnak a Bibliographia III. kötetére felmerülő 4000 korona törlesztésére 2900

összesen 8955

korona fizettessék ki. Ajavaslat elfogadása esetére még a Franklin számára maradna 1100 korona tartozás, a mi a jövő évi költségvedés terhére menne át.

A bizottság az előadó javaslatát elfo-

gadja s a jentebbi összegek utalványozásával a fennálló tartozás összegét 1100 koronában állapítja meg.

B. Jelenti az előadó, hogy a kiadványok közül megjelent:

1, az Irodalomtörténeti Közlemények 1900. évfolyama.
2, Kazinczy F. levelezésének X. kötete.
3, Kiss Jenő: Magyar írók élete és munkáinak VII. kötete.

Sajtó alá adható:

a, a R. M. Könyvtár I. kötetének pótfüzete
b, Thaly János művei.
c, A Kölcsey-kézirat VII. kötetének jegyzetei.
d, A Kölcsey-kézirat I. kötetének 2. dik kiadása.

Munkában van:

a, a Kölcsey-kézirat VIII. kötete.
b, Bevezetés Péchy Simon kinyomott Psalteriumához.
c, Énekgyűjtő.
d, A kisebb levelezések I. füzete.
e, a Sermones dominicales-ből 25 ív van kinyomva.
f, Kazinczy F. levelezésének XI. XII. kötete.
g, Kazinczy F. eredeti és fordított műveinek bevezetéssel és jegyzetekkel ellátott kiadása.
h, Kiss József: Magyar írók élete és munkáinak VIII. kötete.

A R. M. Könyvtára I. kötetének újabb kiadására illetőleg azt a változtatást ohajtja tenni az előadó-szerkesztő, hogy a jegyzetek ne a kötet végére, hanem minden lapon, a lap alján jöjjenek,

a mi a kazánkhatására tekkal könyelmesebb.

A Ráth könyvtár I. kötete sürgetésére nézve újból felszólításunkat tartja a Franklin társulatot, hogy a kiadást vál-lalja el s az Akademia részéről a Szerkesztői díjat fizesse, a mi által esetleges adósságba bonyolodástól menekülne meg a bizottság.

A jelentés tudomásul vételét. Helyt kányja a bizottság, hogy a Kölcsey-tára I. kötete újabb kiadásában a jegyzetek a szöveg alá, a lap aljára jöjjenek. A Ráth könyvtár I. köt. sürgetése ille-tőleg utasíttatik az előadó, hogy a kiadás elvállalására szólítsa fel a Franklin társulatot.

37. Előterjesztetik a következő "költ-ség előirányzat 1901. évre":

1. Franklin társulat kötvevelén kiegyenlítésére	1100	1100
2. A Irodalomtörténeti közl. x füz.	4416	4400
3. Ráth könyvtár I. k. sürgetésére	900	900
4. Ráth könyvtára VII. és I. kötetére	[illegible]	
[illegible] a felkért levő munkálatokra	1000	800
5. Szinnyei József munkái kiadására	739	500
6. Előadó tiszt. díja	800	800
összesen	8955 korona.	8500

Az előirányzat elfogadtatik s az osztály elé terjesztése elrendeltetik.

38. Olvastatott a Vazsonyi albizott-ság f. évi nov. 13-án tartott ülésének jkönyvi 1. pontja melyben a levelező X. kötetének megjelenése s a VI. kötet sajtó alá adásáról tett jelentés tudomásul szolgál.

a 2. pontban foglalt elszámolás

azzal a megjegyzéssel, illetőleg felvilágosítással vétetik tudomásul, hogy az ügyvezető tanács által utalványozott dologi kiadások nem az albizottság költségvetését terhelik: annálfogva a X. kötet nyomdai költségéből fennmaradó 942·62 K. még a folyó évi költségvetésből kifizetendő.

a 3. pontban a XI. kötetre és a XII. kötet első felére előirányzott 5363·40 korona

a bizottság által helyben hagyással ajánlva terjesztetik az osztály elé.

a 4. pontban Kazinczy eredeti és fordított művei kiadásának előkészítésére tett intézkedés

a bizottság részéről jövő hagyatik.

575

1900

az 5. pontban foglalt arról értesítés, hogy a levelezőkhez járuló jegyzetek és index t. díja 66 K. helyett 80, illetőleg 100 K.-ban állapittatnak meg a XI. kötettől kezdve

a bizottság nagyon méltányosnak találja, de az Akademia jelen pénzügyi helyzetének tekintve, annak életbeléptetését akkorra kívánja halasztani, mikor az Akademia pénzviszonyai talán nemsokára — összes kiadványaira nézve megengedik.

a 6. pontban Riedl Frigyes albizottsági szánára a levelezés eddig megjelent köteteinek megtekintésére ajánltatván

a kérelem teljesítése a bizottság által ajánltatik.

a 7. pontban a XI. kötetből 10. ívnyi példány kéretik azok számára, a kik a kötet szerkesztésében segitségül voltak.

A XI. kötetből 10 ív. példány kiadása s a megnevezettek részére szóló megküldése az eddig megjelent kötetekénél is történjék a bizottság által ajánltatik.

Riedl Zilahy Károly
bizottsági előadó

Tekintes Akadémia!

Az „Ogni nuovo avanzamento stb.“ jelige azzal az alázatos kéréssel fordúl a Tekintetes Akadémiához, kegyeskednék a Lukács-Krisztina-pályázat határ idejét 1900 január 31-ikéig meghosszabbitani. Kérése megokolására bátorkodik a következő okokat felhozni:

1. A szerzőnek a pályázat kitűzése napjától csaknem minden idejét az anyag egybehordása foglalta le. A munkának kidolgozása, mivel most az egész anyag együtt van, körülbelül három havi időbe kerül.

2. A szerző bátorkodik a munka egyik legfontosabb részét, a török jövevényszavak hangtanát vázlatos kidolgozásban bemutatni. Ez a vázlatos kidolgozás tanusitsa, hogy a szerző a tárgyára vonatkozó anyagot összegyűjtötte s hogy az anyagnak rendszeres kidolgozását csak az idő rövidsége miatt nem készithette el.

3. A szerző bátorkodik folyamodásához az egész munka tervezetét benyújtani, e tervezetből a szójegyzék a vázolt terv alapján teljesen kész, s csak a leirást várja. A bevezetéshez az anyag szintén együtt van.

Ha a tek. Akadémia meggyőződnék róla, hogy a benyújtott hangtani vázlat biztat azzal a reménynyel, hogy a pályakérdést a szerző megtudja oldani, úgy bátorkodik ujból is kérni a tek. Akadémiát, kegyeskednék a Lukács-Krisztina - „A magyar nyelv török jövevény-szavai“ czimű pályázat határidejét 1900 január 31 határidővel meghosszabbitani. A tek. Akadémia határozatát a szerző az „Akadémiai Értesitő“-ben fogja keresni.

Budapesten 1899 szeptember 30.

Kiváló tisztelettel

Az „Ogni nuovo avanzamento stb.“ jelige.

576
1900

STATUTEN

DER

INTERNATIONALEN ASSOCIATION DER AKADEMIEN.

ENTWURF DER WIESBADENER DELEGIRTEN-CONFERENZ.

§ 1.

1. Die in Wiesbaden vertretenen Akademien und gelehrten Gesellschaften haben beschlossen, einen internationalen Verband der gröfseren gelehrten Körperschaften der Erde zu gründen, welcher den Namen:

»Internationale Association der Akademien«

erhält.

2. Mitglieder dieser Association sind die folgenden Akademien (Reihenfolge nach dem Alphabet):

I. die »Königlich Preufsische Akademie der Wissenschaften« zu Berlin;
II. die »Königliche Gesellschaft der Wissenschaften« zu Göttingen;
III. die »Königlich Sächsische Gesellschaft der Wissenschaften« zu Leipzig;
IV. die »Royal Society« zu London;
V. die »Königlich Bayerische Akademie der Wissenschaften« zu München;
VI. die »Académie des sciences« zu Paris;

VII. die Kaiserliche Akademie der Wissenschaften zu St. Petersburg;
VIII. die »Reale Accademia dei Lincei« zu Rom;
IX. die »National Academy of Sciences« zu Washington;
X. die »Kaiserliche Akademie der Wissenschaften« zu Wien.

3. Zum Beitritt werden eingeladen (Reihenfolge nach dem Alphabet):
I. die »Koninklijke Akademie van Wetenschappen« zu Amsterdam;
II. die »Académie royale des Sciences, des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique« zu Brüssel;
III. die Ungarische Akademie der Wissenschaften zu Budapest;
IV. die »Videnskabs-Selskabet« zu Christiania;
V. die »Kongel. Danske Videnskabernes Selskab« zu Kopenhagen;
VI. die »Real Academia de la Historia« zu Madrid;
VII. die »Académie des inscriptions et belles-lettres« zu Paris;
VIII. die »Académie des sciences morales et politiques« zu Paris;
IX. die »Kongl. Svenska Vetenskaps-Akademien« zu Stockholm.

4. Der Eintritt einer jeden dieser unter Ziffer 3 genannten Akademien erfolgt durch eine vor dem 1. Mai 1900 an die Berliner Akademie zu richtende Erklärung.

§ 2.

1. Zur Aufnahme weiterer Akademien ist die Einwilligung von zwei Drittheilen der associirten Akademien erforderlich.

2. Die Aufnahme kann nur von einer der associirten Akademien beantragt werden.

3. Jede Akademie kann jederzeit ihren Austritt aus der Association an den Ausschufs (§ 9) oder an die Generalversammlung (§ 5) erklären.

§ 3.

1. Die Association hat den Zweck, wissenschaftliche Unternehmungen von allgemeinem Interesse, welche von einer der vereinigten Akademien vorgeschlagen werden, vorzubereiten und zu fördern, und sich über Einrichtungen zur Erleichterung des wissenschaftlichen Verkehrs zu verständigen.

2. Jeder einzelnen Körperschaft soll die Entschliefsung über ihre Theilnahme, sowie über Mittel und Wege von Fall zu Fall vorbehalten bleiben.

§ 4.

Organe der Association sind:

a. Die Generalversammlung;

b. Der Ausschufs.

§ 5.

1. Zur Generalversammlung entsendet jede Akademie so viele Delegirte, als ihr gut dünkt.

2. Die Generalversammlung umfafst zwei Sectionen, die mathematisch-naturwissenschaftliche und die geisteswissenschaftliche.

3. Jede Akademie kann nach ihrem Wirkungskreis in einer oder in beiden Sectionen sich vertreten lassen.

4. Die Generalversammlung tagt in Gesammtsitzungen und in Sectionssitzungen.

5. Bei Abstimmungen hat sowohl in den Gesammt- als in den Sectionssitzungen jede Akademie nur eine Stimme, welche von dem hierzu ermächtigten Delegirten abgegeben wird.

6. Die von den Sectionen gefafsten Beschlüsse werden in einer Gesammtsitzung zur Kenntnifsnahme, und im Fall sie die Interessen beider Sectionen berühren zur Entscheidung vorgelegt. In dringenden Fällen kann der Ausschufs auf schriftlichem Wege die Entscheidung der associirten Akademien herbeiführen.

§ 6.

1. Die Generalversammlung tritt in der Regel alle drei Jahre zusammen.

2. Sie kann auf Antrag des Ausschusses oder einer der associirten Akademien auf einen spätern oder frühern Zeitpunkt verlegt werden, wenn die Akademien dieses mit Mehrheit der abgegebenen Stimmen beschliefsen.

3. Aufserordentliche Versammlungen der einzelnen Sectionen können mit Zustimmung von mindestens der Hälfte der bei der betreffenden Section betheiligten Akademien durch den Ausschufs (§ 9) anberaumt werden.

§ 7.

Die Einberufung einer Versammlung erfolgt in allen Fällen durch den Präsidenten des Ausschusses.

§ 8.

Jede Generalversammlung bestimmt den Ort der nächsten Generalversammlung.

§ 9.

1. In der Zwischenzeit zwischen zwei Generalversammlungen wird die Association durch den Ausschufs vertreten, in welchen jede Akademie eines oder, falls sie in beiden Sectionen vertreten ist, für jede Section eines ihrer Mitglieder entsendet.

2. In letzterm Falle geben bei den Beschlufsfassungen des Gesammtausschusses beide Vertreter zusammen nur eine Stimme ab.

3. Der Ausschufs hat einen Präsidenten und einen Vicepräsidenten, welche verschiedenen Sectionen angehören müssen.

4. Präsident ist der Vertreter der als Vorort fungirenden Akademie (Ziffer 10 dieses Paragraphen) oder, falls sie zwei Vertreter hat, der unter diesen von ihr zu bestimmende.

5. Der Vicepräsident wird vom Plenum des Ausschusses aus der Mitte der betreffenden Section gewählt.

6. Der Ausschufs erledigt seine Geschäfte nach Bedarf in Versammlungen oder auf schriftlichem Wege, und zwar beides im Plenum oder innerhalb einer Section.

7. Im übrigen stellt derselbe selbst seine Geschäftsordnung fest.

8. Zu jeder Generalversammlung der Association erstattet er einen Rechenschaftsbericht über seine Geschäftsführung.

9. Mit dem Wechsel des Vororts erlischt jedes Mal das Mandat der Ausschufsmitglieder. Dieselben sind jedoch sogleich wieder wählbar.

10. Vorort ist diejenige Akademie, an deren Sitz die nächste Generalversammlung stattfindet.

11. Der Wechsel des Vororts findet nach der Generalversammlung am Schlusse des Kalenderjahres statt.

§ 10.

Zur Einleitung, Inangriffnahme oder Begutachtung von internationalen wissenschaftlichen Unternehmungen können auf Antrag einer oder mehrerer Akademien der Association internationale Fachcommissionen durch

die Generalversammlung oder eine ihrer Sectionen, oder nöthigenfalls in der Zwischenzeit auch durch den Ausschufs oder eine Section desselben eingesetzt werden.

§ 11.

1. Zu einer Abänderung oder Erweiterung der Statuten ist die Zustimmung von zwei Drittheilen der associirten Akademien erforderlich.

2. Der Antrag auf Abänderung oder Erweiterung kann nur von mindestens einem Fünftel der associirten Akademien gestellt werden. Er muss schriftlich bei dem Ausschufs eingebracht werden und den Wortlaut der vorgeschlagenen Bestimmungen enthalten.

3. Der Ausschufs hat den Antrag alsbald den associirten Akademien mitzutheilen. Zwischen dieser Mittheilung und der Abstimmung muss ein Zeitraum von mindestens sechs Monaten in Mitte liegen.

4. Die Abstimmung kann entweder in einer Gesammtsitzung der Generalversammlung oder durch schriftliche Erklärung an den Ausschufs erfolgen.

5. Für die erste Generalversammlung genügt ein Antrag von zweien der associirten Akademien, dessen schriftliche Mittheilung zwei Monate vorher bei den übrigen Akademien eingegangen ist.

Übergangsbestimmungen.

§ 12.

1. Mit der Beitrittserklärung übernimmt jede Akademie die Verpflichtung, einen oder zwei Delegirte zum Ausschufs zu ernennen.

2. Präsident des so gebildeten Ausschusses wird ein Vertreter des ersten Versammlungsorts.

3. Der Präsident soll den Ausschufs jedenfalls rechtzeitig zur Vorbereitung der ersten Generalversammlung einberufen.

§ 13.

1. Die Beschlüsse der Wiesbadener Conferenz werden den vertretenen Akademien und der Accademia dei Lincei (§ 1, Ziffer 2) zur Genehmigung vorgelegt.

2. Die Genehmigung erfolgt durch Erklärung an die Berliner Akademie. Die Berliner Akademie wird die eingegangenen Erklärungen und ihre eigene Erklärung den übrigen Akademien mittheilen.

3. Sowie sechs Akademien die Genehmigung erklärt haben, treten die Statuten in Kraft.

577
1900

Berlin, gedruckt in der Reichsdruckerei.

VÖRÖSMARTY-KÖR.

Vörösmarty Mihály születésének százados évfordulóján, 1900. évi deczember hó elsején, tartandó országos ünnepélyt rendező nagybizottság

1900. évi szeptember hó 30. napján d. e. ½ 11 órakor

a Kör helyiségében ülést tart, melyre

Méltóságos Gyurkai Lajos főrendiházi tag **urat,**

mint a bizottság tagját, tisztelettel meghivom, és szives megjelenésre kérem.

Székesfejérvárott, 1900. évi szeptember hó 22. napján.

Révfalvy József

a Vörösmarty-kör igazgatója és

a nagybizottság h. elnöke.

6. darab díszi vaseet Rabadjáry;
1. ebédre szóló meghivó szakasz.

Csitári Sz.-Fehérvár.

578
1900

A M. Tud. Akadémia II. osztályának

1900. március 7-én tartott zárt üléséből.

A II. osztály mai napon tartott zárt ülésében a tagválasztás előkészítésére hivatott kijelölő bizottságokat következőleg alakította meg:

A) alosztály:

Hajnik Imre,
Vécsey Tamás
Pauer Imre r. t.
Földes Béla
Vargha Gyula l. t.

B) alosztály:

R. Radvánszky Béla t. t.
Pauler Gyula
Fejérpataky László r. t.
Asódy Ignácz
Békefi Remig l. t.

Az osztály nevében szerencsém van felkérni a t. bizottsági tag urakat, hogy a megbízást elfogadni és a kijelölő ülésen (melyre külön meghívó fog küldetni:) megjelenni szíveskedjenek.

osztálytitkár.

579
1900

Kivonat

a Magy. Tud. Akadémia 1900. május 2-án tartott
I.X. nagygyűlése jegyzőkönyvéből.

11, Concha Győző l. tag, mint a Bródy-jutalom ügyében kiküldött bizottság előadója, felolvasta jelentését, mely szerint a jutalmat B. Kaas Ivo rnak ajánlja kiadatni.-

A jelentés felolvasása után Ipáry Károly t. tag szavazást kéri: hozzájárul-e a nagygyülés a bizottság jelentéséhez vagy nem?-

A titkos szavazás megejtetvén, a nagygyülés a javaslatot 18 szóval 7 ellen visszavetette.-

Erről az I. és II. osztály, valamint a bizottság elnöke értesíttetni fog a Bródy-jutalom a f. évi november havi összes-ülésével kapcsolatban tartandó rendkívüli nagygyülésen fog oda itéltetni.

Szily
főtitkár.

A II. osztálynak!

580
1900

Mélyen tisztelt Osztálytitkár Úr!

A megtisztelő felszólításnak megfelelve van szerencsém jelenteni, hogy Melich Jánosnak „Melyik nyelvjárásból valók a magyar nyelv régi jövevényszavai?" cz. értekezése – bár a benne foglalt részletek egyikéhez-másikához szó férhet – egészben véve, mint oly munka, mely egy fontos tévést önálló felfogással és tudományos módszerrel tárgyal, mindenképen megérdemli, hogy az Akad. Értekezések sorában megjelenjék. Megjegyzem, hogy nagyon kívánatosnak tartom, hogy az értekezéshez a bemutatott térkép is mellékeltessék.

Kiváló tisztelettel

Budapest 1899 dec. 18.

Petz Gedeon

l. tag.

5811
1900

Az I. osztály és bizottságai költségvetése 1900-ra.

I. Az osztály munkálataira:

1. Nyelv- és széptud. értekezésekre	2,800 k. — f.
2. A Néprajzi Társaság segélye . .	1,000 „ — „
3. Pályaművek bírálataira	700 „ — „
	4,500 k. — f.

II. Nyelvtudományi Bizottság:

1. Nyelvtudományi Közlemények .	4,500 k. — .
2. Tájszótár	1,066 „ — „
3. Munkácsi Bernát „Árja és kaukázusi elemek a magyarban" cz. munkájára	1,579 „ — „
4. Kúnos Ignácz Török Szótárára .	400 „ — „
5. Molecz Bélának „A magyar szórend története" cz. munkájára .	400 „ — „
6. A „Magyar Nyelvőr" segélye .	2,000 „ — „
7. Az előadó tiszteletdija	800 „ — „
	10,745 k. — f.

Molecz Béla munkáját az Akadémia pályadijjal tüntette ki. A munkát maga a szerző fogja kiadni, az osztály csak 400 korona segélyben kivánja részesiteni, hogy a kiadást lehetővé tegye.

III. Irodalomtört. Bizottság:

1. Az Irodalomtört. Közlemények X. évfolyamára	4,416 k. — f.
2. A „Régi Magyar Könyvtár" III. kötete nyomdai költségének törlesztésére.	1,000 „ — „
3. A „Régi Magyar Könyvtár" pótfüzetének szerkesztői díja . . .	800 „ — „
4. Molnár Albert naplójának nyomdai költségei törlesztésére. . .	800 „ — „
5. Félben levő munkák folytatása .	1,139 „ — „
6. Az előadó tiszteletdija	800 „ — „
	8,955 k. — f.

IV. Class.-Philologiai Bizottság:

1. Az Ilias nyomdaköltsége . . .	900 k. — f.
2. Catullus	600 „ — „
3. Bacchylides	600 „ — „
4. Gellius fordításának tiszteletdija (35 iv után)	2,100 „ — „
5. Platon III. kötete	300 „ — „
6. Cicero Brutusának forditása (10 iv után)	600 „ — „
7. Virgil Ecclogáinak ford. (5 iv után)	300 „ — „
8. Tacitus Historiájának forditása .	444 „ — „
9. Birálatokra	200 „ — „
10. Az „Egyetemes Philol. Közlöny" segélye	2,000 „ — „
11. A „Philologiai Encyclopaediá"-ra	1,000 „ — „
12. A „Magyarországi latinság szótárá"-ra	1,000 „ — „
13. Az előadói tiszteletdij	800 „ — „
	10,844 k. — f.

Összesen: 35,044 k. — f.

A II. osztály és bizottságai költségelőirányzata 1900. évre.

I. Az osztály munkálataira:

1. Értekezésekre, emlékbeszédekre és birálatokra	5,400 k. — f.	
2. Az „Athenaeum“ kiadására	5,000 „ — „	
3. „Corpus Nummorum“ kiadására	1,200 „ — „	
4. „Philos. Írók Tára“ segélyezésére	800 „ — „	
5. A „Honfoglalás kútfői“ czimű millenniumi kiadvány költségeire	1,200 „ — „	
6. Ballagi Aladár: „Művelődésünk képe a Nyelvtört. Szótárban“ cz. műve kiadására (első részlet)	2,000 „ — „	
7. A „Magyar Paedagogia“ folyóirat segélyezésére	400 „ — „	
		16,000 k. — f.

II. Történelmi Bizottság:

1. Kolosvári-Óvári. Corpus Statutorum V. köt. I. fele	4,000 k. — f	
2. Thallóczy, Délvidéki oklevéltárak sorozatának megindítása	2,000 „ — „	
3. Margalits, Horvát történelmi Repertorium. II. köt. megkezdésére	600 „ — „	
4. Karácsonyi, Magyar nemzetségek I. köt.	3,000 „ — „	
5. Gr. Esterházy Antal és Dániel leveleskönyvének kiadása I. köt.	3,000 „ — „	
6. Könyöki, Magyarországi várak (hozzájárulás a bizottság részéről)	1,000 k. — f.	
7. Másolásokra	800 „ — „	
8. A Történelmi Tár kiadására	2,400 „ — „	
9. A Történelmi Életrajzok segélye	1,000 „ — „	
10. A Gazdaságtörténeti Szemle segélye	1,000 „ — „	
11. A M. Heraldikai és Geneologiai Társaság által kiadandó „Középkori magyar czimeres Emlékek I.“ cz. kiadvány segélyezése	600 „ —	
12. Hozzájárulás a „Honfoglalás kútfői“ czimű akadémiai kiadvány költségeihez	1,600 „ — „	
13. Előadó tiszteletdija	800 „ — „	
14. Bizottsági apróbb kiadásokra	200 „ — „	
		22,000 k. — f.

Indokolás.

A bizottság költségvetését 22,000 kor.-nyi évi dotatiojára alapitotta, mert az a három évi időszak, mely alatt a bizottság dotatiójából évenként 2,000 koronányi összeg az I. osztály egy kiadványának költségeire rendeltetett, az 1899. évvel letelt.

Új tételek indokolása:

1. Corpus Statutorum V. kötete a dunántúli törvényhatóságok jogszabályait fogja magában foglalni.

3. Margalits Horvát Repertoriumának 2-ik kötete a horvát folyóiratokban megjelent történelmi czikkeket fogja felölelni.

4. Karácsonyi munkáját, mely a felkutatható magyar nemzetségek történetét, leszármazását és birtokviszonyait a XIV. század közepéig tárgyalja, az Akadémia a Péczely-díjjal jutalmazta. A bizottság nem élt azon jogával, hogy a jutalmazott művet tiszteletdij nélkül adja ki: mert a Péczely-díj nagysága egy cseppet sincs arányban

a megoldott feladat nagyságával és a munka megirására egy évtizeden át forditott óriási fáradsággal; ezért a bizottság az igazságnak és méltányosságnak megfelelőleg a nagy művet a szokásos tisztelet-dijjal vette föl kiadványai közé.

5. Az Esterházy-féle leveleskönyvek kiadásával a bizottság a Rákóczy-féle szabadságharcz történetéhez nagyfontosságú kútfőt tesz közzé. Azok lemásoltatásáról a bizottság már évekkel ezelőtt gondoskodott s igy kész anyag áll reldelkezésére.

8. A Történelmi Tár kiadására felvett 400 kor.-nyi többlet a folyóirat kiadása tárgyában a M. Tört. Társulattal 1899. nov. 30-án kötött s az Akadémia által előzetesen jóváhagyott szerződésben leli magyárazatát.

11. A M. Heraldikai és Genealogiai Társaság új vállalatának, mely füzetenként 25 középkori szines czimerképet megfelelő magyarázat kiséretében fog tartalmazni, segélyezését a vállalat cultur-történeti érdeke és a társaság anyagi erejének korlátolt volta teszi indokolttá. A társaság e segély fejében köteles lesz megfelelő példányszámokat az Akadémia rendelkezésére bocsájtani.

12. A „Honfoglalás Kútfői" czimű akadémiai kiadvány költségeihez való hozzájárulást az a körülmény teszi szükségessé, mert annak költségei az Akadémia által erre a czélra megszavazott 16,000 kor.-nyi összeget mintegy 6000 koronával meghaladják.

III. Archaeologiai Bizottság:

1. Az Arch. Értesitőre	7,600 k.	f.
2. Magyarországi műemlékek és Arch. Közlemények kiadása . . .	2,200 „	— „
3. Előadói és szerk. tiszteletdij . .	1,200 „	„
4 Képes duczok kezelőjének . . .	240 „	— „
5. A kassai dóm monographiájára .	660 „	— „
	12,900 k.	— f.

Az 1899-ik év végén esetleg fönmaradó, még ki nem utalványozott összegről az arch. bizottság úgy kiván rendelkezni:

a) hogy abból 600 — esetleg 800 k.-val hozzá kiván járulni Könyöki Józsefnek a középkori várakról kiadandó művének költségeihez;

b) a 11,000 dbot megközelitő ducztára kezelőjének csekély tiszteletdiját 120 k.-val óhajtja megtoldani;

c) ha azonfölül még marad valami, az az „Arch. Közlemények"-beli tartozás törlesztésére forditandó.

IV. Nemzetgazdasági Bizottság:

1. Közgazdasági Szemle segélye .	4,400 k.	— f.
2. Megyei monographiák segélye .	480 „	— „
3. Közgazd. Lexikon III. k. segélye	2,000 „	„
4. Közgazdasági könyvtár segélye	760 „	— „
5. Előadói tiszteletdij	800 „	— „
6. Szolgának	40 „	— „
	8480 k.	— f.
Összesen:	59,380 k.	— f.

A III. osztály és bizottságai költségvetése 1900-ra.

I. Az osztály munkálataira.

1. Math. és Term. Értesitőre és kisebb munkák segélyezésére . .	9,000 k.	— f.
2. Emlékbeszéd. és apró kiadásokra	400 „	— „
3. Bolyai János unokájának nevelési járuléka (2000 kor.) III. részl. .	400 „	— „
4. Nemzetközi math. és term.-tud. bibliographia czéljaira . . .	800 „	— „

5.	A „Tentamen“ II kötetének kiadására I. részlet	2,400 k. — f.	
6.	Daday „Kagylósrákok“ cz. munkájának kiadására I. részlet . .	1,000 „ — „	
7.	Filarszky „Növénymorphologia“ cz. munkájának kiadására . . .	1,000 „ — „	
8.	König „Algebrai mennyiségek“ kiadására I. részlet	1,500 „ — „	
9.	Mathem. és Phys. Társ. segélyez.	1,000 „ — „	
10.	Magy. Orvosi Archivum segélyez.	1,200 „ — „	
11.	A készülő munkák födözésére a maradékon kivül	1,300 „ — „	
12.	Mult évi maradék	27 „ 96 „	
			20,027 k. 96 f.

Indokolás.

Az 1. ponthoz Az „Értesitö“ kiadására és kisebb segélyekre fölvett 9000 korona az osztály működésének örvendetes föllendülése következtében már évek óta elégtelennek bizonyul, úgy hogy 1899-ben is, bár a Bolyai „Tentamen“ II. kötetének kiadására fölvett 2400 kor.-ra rúgó 1. részletet teljesen e rovat túlkiadásainak födözésére forditotta az osztály, még mindig 1300 kor. hiány az új költségvetés keretében marad födözendő. Hacsak az osztály egyéb önálló művek kiadását nem szünteti be teljesen, kénytelen lesz legkésőbb a jövő évben dotatiójának megfelelő fölemelését sürgetni.

Az 5. ponthoz. Ez összeg a mult évben egyéb kiadások födözésére fordittatván, a jelen évben újból volt felveendő

II. Math. és Természettud. Bizottság.

1.	Az 1899-iki hiány fedezésére			468 k.	68 f.
2.	Tudományos munkák támogatására az ásványtan és földtan köréből			2,000 „	„
3.	Nyomdai költségek: Daday munkájára segély	600 k.	— f.		
	Filarszky „ „	700 „	— „		
	Koch Antal „ „	500 „	— „		
	Netalán beérkező dolgozat kiadására . . .	331 „	32 „	2,131 „	32 „
4.	Irói díj: Koch Antal irói dija . .	1,000 „	— „		
	Netalán beérkező dolgozat irói dija	200 „	— „	1,200 „	— „
5.	Természetrajzi füzetek segélye			2,000 „	— „
6.	Physikai Lapok segélye			1,000 „	— „
7.	Sóbányi Gyula előlegének megtérítése			400 „	— „
8.	Előadói tiszteletdija			800 „	— „
9.	Mult évi maradék			31 „	32 „
				10,031 k.	32 f.
			Összesen:	30,059 k.	28 f.

A Szótári Bizottság költségvetése 1900-ra.

1.	A Czimszó-jegyzék bekötésére	240 k. — f.	
2.	Ballagi Teljes Szótára 25 példányának megvételére és bekötésére	100 „ — „	
3.	Irnok fizetésére	200 „ — „	
4.	Gyűjtésre és ügyviteli kiadásokra	1,734 „ 18 „	
5.	Tájékoztató Szótár tiszteletdija .	317 „ — „	
6.	Előadó-szerkesztői tiszteletdijra (800+1000 kor.)	1,800 „ — „	
			4,391 k. 18 f.

3.

3.
v.

Kivonat

a M. Tud. Akadémia 1900. június 29-én tartott összes ülése jegyzőkönyvéből.

17. - Budapest székesfőváros fölkéri az Akadémiát, hogy a Szemere Miklós-jubileumdíj oda ítélő bizottságába összesen négy tagot küldeni ki.

Kiadatik mind a három osztálynak.

Szily
főtitkár.

30. Az országgyűlés tagválasztási eljárás
az oktatást, az országgyűlési képviselőkről szóló
törvény 4. §-a az országgyűlés hivatalos
nyelvét és egyéb kérdéseket szabályozó
törvény szükségesnek tartja, hogy
ily módon minden kétség és félreértés
elkerülhető legyen, ajánlatos szabályozni
törvényben, amelyben az állam nyelvét
is szabályozzák.

31. A következő választás az országgyűlés
volt:

A Albánia

Dr. Balamar Kirchof 32 szavazat ugyanaz 23-ra
Dr. Albrich Imre —— 21-re
Dr. Lévi Imre —— 18.
Albert Jones 16
Franklin 15.

B. Albánia

Nemzeti Párt
Vidmar Kirchof 32 szavazat ugyanaz 31.

Lenkei Lajos 16.
Thomas 2
Erődy Béla 10.
Szabadi Károly

Vidmar képviselő.

Az első kijelentő, hogy Ő az A. albániai
Balamar Kirchof 32 szavazat 23-ra nyilvánítja
a nyilvánosság előtt kijelentette és
a nyilvánosság, amelyből, hogy a B. albániai Vidmar
Kirchof 32 szavazatból 31 az szavazat volna, míg
ezzel a szabályszerű többséget a nyilvánosság előtt
nyilvánította a képviselő, miután C. Balamar úr
is nem kívánta nyilatkozatát megtenni. Ezért
Vidmar képviselő nyilvánította a nyilvánosság előtt

39. Az elnök közli, hogy a ház legközelebbi ülését
a holnapi napra tűzi ki, és az ülés napirendjére
egy törvényjavaslat a Nyugdíjintézet ügyében
tárgyalás végett. Többen felszólalnak, hogy a mostani tanácskozás
befejezésére, azonban az elnök kijelenti, hogy a tanácskozás
szünetet rendel el. Szünet után a ház ismét összeül
és az ülés megnyílik. A ház mai napirendje
a 39. ülésen elvégzendő, de 15 szavazattal 14 ellen
az ülés elnöke közli, hogy a mostani tanácskozás befejezésére
az ülés megnyílik

A tanácskozás folytatása a következő ülésen.

Fairyssoraf

May i. 1900

Kivonat

a Magy. Tud. Akadémia 1900. május 2-án tartott L.X. nagygyűlése jegyzőkönyvéből.

11, Concha Győző l. tag, mint a Bródy-jutalom ügyében kiküldött bizottság előadója, felolvasta jelentését, mely szerint a jutalmat B. Kaas Ivornak ajánlja kiadatni. –

A jelentés felolvasása után Ipsics Károly t. tag szavazást kér: hozzájárul-e a nagygyűlés a bizottság jelentéséhez vagy nem? –

A titkos szavazás megejtetvén, a nagygyűlés a javaslatot 18 szóval 7 ellen visszavetette. –

Erről az I. és II. osztály, valamint a bizottság elnöke értesíttetni fog s a Bródy-jutalom a f. évi november havi ősszes-ülésével kapcsolatban tartandó rendkívüli nagygyűlésen fog oda ítéltetni.

Szily
főtitkár.

Netáni szives észrevételeit kéri

A M. TUD. AKADÉMIA
FŐTITKÁRI HIVATALA.

A M. TUD. AKADÉMIA ÜLÉSSORA.

1902.

Január.

7-én (kedden) I-ső (nyelv- és szép-tudományi) osztály,
13-án II. (bölcs., társad, és történet-tudományi) osztály,
20-án III. (mathem, és természettudományi) osztály,
27-én *összes ülés*. Az 1902. évi költségvetés tárgyalása,

Február.

3-án I. osztály,
10-én II. osztály,
17-én III. osztály,
24-én *összes ülés*.
(28-ika a tagajánlások beadásának határideje.)

Március.

3-án I. osztály.
10-én II. osztály.
17-én III. osztály.
19-én *összes ülés*. Jelentés a gr. Teleki-pályázatról.
24-én *összes ülés*. Jelentés a gr. Karátsonyi- és Farkas-Raskó-pályázatról. A br. Wodianer-jutalom odaítélése.

Április.

7-én I. osztály.
14-én II. osztály.
21-én III. osztály.
28-án *összes ülés*.

Május.

5-én I. osztály.
12-én II. osztály.
26-án III. osztály és összes ülés.

Június.

2-án I. osztály.
9-én II. osztály.
16-án III. osztály.
23-án *összes ülés*.

SZÜNET.

Október.

6-án *összes ülés* és I. osztály.
13-án II. osztály.
20-án III. osztály.
27-én *összes ülés*.

November.

3-án I. osztály.
10-én II. osztály.
17 én III. osztály.
24-én *összes ülés*. Jelentés a Kóczán-pályázatról.

Deczember.

1-én I. osztály.
9-én (kedden) II. osztály.
15-én III. osztály.
22-én *összes ülés*.

Hornyánszky Viktor cs. és kir. udvari könyvnyomdája Budapesten.

A Társaság Közönségének Rendes ülésére

SZAVAZÓ-LAP.

Beadatott 32 darabok

2/3 többség: 22

I. osztály.

A) alosztály:

Levelező tagságra ki vannak jelölve:

Dr. Balassa József.	1.2.3.4.5.6.7.8.9.10.1.2.3.4.5.6.7.8.9.20.1.2.3. 23. megvan
Dr. Melich János.	1.2.3.4.5.6.7.8.9.10.1.2.3.4.5.6.7.8.9.20.1. 21.
Dr. Vári Rezső.	1.2.3.4.5.6.7.8.9.10.1.2.3.4.5.6.7.8. 18.
Kégl Sándor.	1.2.3.4.5.6.7.8.9.10.1.2.3.4.5.6. 16.
Frecskay János.	1.2.3.4.5.6.7.8.9.10.1.2.3.4.5. 15.

Üres 4 levelező tagsági hely; egy név mindenesetre törlendő. — nem lett meg.

B) alosztály:

Rendes tagságra ki van jelölve:

Vadnay Károly l. t. 1.2.3.4.5.6.7.8.9.10.1.2.3.4.5.6.7.8.9.20.1.2.3.4.5.6.7.8.9.30.1.

31. megvan

Levelező tagságra ki vannak jelölve:

Első helyen: *Kozma Andor.*	1.2.3.4.5.6.7.8.9.10.1.2.3.4.5.6. 16.
Második helyen: *Erődy Béla.*	1.2. 2
Harmadik helyen: *Széchy Károly.*	1.2.3.4.5.6.7.8.9.10. 10.

Üres 1 levelező tagsági hely; két név mindenesetre törlendő. — nem lett meg.

Külső tagságra:

C. Barbier de Meynard.	1.2.3.4.5.6.7.8.9.10.1.2.3.4.5.6.7.8.9.20.1.2.3. 32
Brugmann Károly.	1.2.3.4.5.6.7.8.9.10.1.2.3.4.5.6.7.8.9.20.1.2.3. "
Hatzidákisz György.	1.2.3.4.5.6.7.8.9.10.1.2.3.4.5.6.7.8.9.20.1.2. "
Krumbacher Károly.	1.2.3.4.5.6.7.8.9.10.1.2.3.4.5.6.7.8.9.20.1.2. "

mind meg van változva.

Hornyánszky V. cs. és kir. udvari könyvnyomdája. Budapesten.

Tárgysorozat.

1. Az ostály tithúr felsólalása a napi rend előtt.
2. A jegyzőkönyv hitelesítése
3. A helyesírási bizottság bentvárya
4. A Kóczinpályázatokoz háron bírúló választása.
5. A Bródy bizottságba két tag beválasztása.
6. A Bródy jutalom ügyében kiküldendő bizottságba öt tag választása.

Huszonhormadik akadémiai ülés.

Az I-ső (nyelv- és sieptudományi) osztály ötödik ülése.

Jun. 4. 1888.

Lichy Antal t.t. helyettes elnöklete alatt

Jelen voltak
az illető osztályból

Ballagi Mór
Budenz József.
Szász Károly. v. tt
Barna Ferdinánd
Szigeti József
Tétfy Iván
Volf György.

más osztályokból

Folytatás.

Fecskaynál beadatott 27 Rovarca

2/3 Többség 18.

igen 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 nem 2 3 4 5 6 7 8 9. megvan 18 igennel

1 2 3 4 5 6 7 8.

Kamérás beadatott 27. Havasal

2/3 többség: 18.

igen 2 3 4 5 6 7 8 9 10 nem 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11. megbukott 16 igen

1 2 3 4 5 6 7 8 11 nem.

Erődike beadatott 27. Havasal

2/3 többség: 18.

igen: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 nem: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 üres 1 megbukott

1 2 3 4 5 6 7. 9 igen

17 nem

1 üres.

Szécsyre beadatott 27 Havasi

2/3 többség: 18.

igen 10 1 2 3 4 5 nem 10 1 2 8 megbukott

igen 15

nem 12

SZAVAZÓ-LAP.

I. osztály.

A) alosztály:

Levelező tagságra ki vannak jelölve:

Dr. Balassa József.
Dr. Melich János.
Dr. Vári Rezső.
Kégl Sándor.
Frecskay János.

Üres 4 levelező tagsági hely;
egy név mindenesetre törlendő.

B) alosztály:

Rendes tagságra ki van jelölve:

Vadnay Károly l. t.

Levelező tagságra ki vannak jelölve:

Első helyen: *Kozma Andor.*
Második helyen: *Erődy Béla.*
Harmadik helyen: *Széchy Károly.*

Üres 1 levelező tagsági hely;
két név mindenesetre törlendő.

Külső tagságra:

C. Barbier de Meynard.
Brugmann Károly.
Hatzidákisz György.
Krumbacher Károly.

Hornyánszky V. cs. és kir. udvari könyvnyomdája, Budapesten.

Mocziboróji 40 évay. A megy. kalyaviás Lászlóné

1902. vagy. 30.

Tallérjáyának vigjáléle.

Szavalás Lájd a versező tagok.

A tizlávol való versezés tekintsük. a érvényes-

nek vagy nem? Érvényesnek tartja a bíróság

Mennyiben kiterjedésére kiterjed-e tovább

pontra? igen is nem is.

Melichre beadva 29. napon.

3/3 többség 20.

igen: nem: Megvan 22 igennel

1.2.3.4.5.6.7.8.9.10 1.2.3.4.5.6.7.

1.2.3.4.5.6.7.8.9.2012

Vétira beadatott 28.. napon.

2/3 többség 19

igen 1.2.3.4.5.6.7.8.9.10. nem 1.2.3.4.5.6.7. üres 1. megbukott

1.2.06. 8.9.10.22

13 nem. 14 igen

1 üres.

Kegl Sándorra beadatott 28.

2/3 több. 19.

igen 3.4.5.6.7.8.9.10. nem 1.2.3.4.5.6.7.8.9. Megvan 19 igen

1.2.3.4.5.6.7.8.19. 9 nem ellenében

Jeczkayra beadatott .... napon

2/3 többség

igen nem

Lájd Jolyfestáját

Május 1. Elnök Kenessey Béla
mint házigazda köszönti

Jelen van: Gyulai, Theodercsik, Nemethy, Bercsik,
Tímcos, Asbóth, Pete Gedeon, Badics, Zolnai, Lévay,
Balcsay, 12. Pecz Vilmos, Fr. Kenessey Béla, 14. Lehr Albert,
15. Heinrich, 16. Hegedüs István, 17. Beöthy, 18. Halász,
19 Simonyi, 20 Riedl Frigyes, 21. Fejérpataky Simonyi, 22. Bayer, 23
Markhási, 24. Gregori, 25. Nógrády 26 Bánóczi, 27 Goldzieher,
28 Pasteiner, 29. Kiss 30. Todorovics György. 31 Szász Károly 32. Gyomlay.

1. Jegyzőkönyv hitelesítése.

2. Nagyjutalom és Marczibányi-mellékjutalom.

A bizottság jelentését nem a titkos szavazást kellett volna kimondani.

A bizottság javaslatát elfogadják.

3. Lukács Károly-jutalom. Jelentését Markhási.
Nem adatik ki.

Nyílt kérdésnek nyílt pályázással. Határidő 1901. Regl. 30.

4. Samuely. Simonyi Nándor jelenti, hogy Károly Simonyi
írására.

5 Lévay-jutalom. Badics Ferenc jelentését.
A pályázatra nem érkezett.
Nyílt ismét Regl. 30.

6. Új pályakérdések kitűzése. A komikum
rot 1902. Regl. 30. Rácz:

Dr. Vári Rezső" budapesti egyetemi magántanárt ~~tanárt~~ a főgymnasiumi rendes tanárt a M. T. Akadémia I osztályának nyelvtudományi alosztályába levelező tagul ajánlja Hegedüs Ignácz

l. tag.)

(Dr. Vári Rezső" a classica philologiai tudományokban is kitűnő munkásságot fejtett ki. Első dolgozatai tisztán classica philologiai tárgyúak voltak. Ezek közül kiemelendő a Lucianus irodalomtörténetére vonatkozó értekezése, mely 1889-ben mint a budapesti egyetem philologusi ~~ösztöndíjra~~ jutalmazott pályamunka jelent meg. Ezután a Lucianus irodalmának egyes kérdéseivel foglalkozott. Ezek közül kiemelendők: Quaestiones Orphicae, Nonniani Gorgonis munkái, Nicander Alexipharmaca-ja, Theodorus Prodromus hagyományairól, egy pedig a palaeographiai jártasságát is tanúsítja. Ezen kívül a magyar nyelv történetére vonatkozólag is közölt tanulmányokat. Ezek közül kiemelendők: Vári Lajos-nak ~~Vári Lajos~~ a milleniumra kiadandó Corpus Hermeticus-ának előmunkálatai, Pólos Leo és Constantinus Porphyrogennetának ~~Constantinus Porphyrogennetának~~ magyar vonatkozású műveinek kiadásában, Pólos Leo Stadi Tactikája fordításában (ez Pólos Leo Stadi Tactikájának XVII. századi latinra ~~fordítása~~ fordítása), sőt a görög magyarországi emlékek közül is számos ~~emlékek~~ emlékre nézve. Tanulmányaiban Vári nem csak bizonyos, de kiváló képességeket is tanúsított. A Pallas-nak ~~Pallas~~ írt ókori lexicon tárgyú cikkei csak arról tanúskodnak, hogy kitűnő ismerője a classica philologiai irodalomnak. Vári Lajos-nak ~~Vári Lajos~~ a Magyar Tudományos Akadémia philologiai ~~philologiai~~ tárgyú kiadványainál kiváló szakértőnek bizonyult.)

Szemponthoz tekintem az a tudomány körös versenymunkájában
tanúsok kérdésének pályázat újabb, arra való erők bevonásával.
A görög és latin ~~palaeographiában~~ és a művelője
ily kérdések kiválik bebizonyítani. Vári é Lewy ~~Lehel~~
képeskönyvek bebizonyították, hogy ~~Lehel~~ ellenvélemény
ei puszta vagy csak ideális ellenvélemény ~~Lehel~~ Lehel
kérem, mellőzni ~~Lehel~~ mégis arra, hogy az Akademia
~~elismerésétől kevésbé hogy valódi~~ és kifejezni irányban
elismerését és további munkásságra bátorítson az által,
hogy levelező tagjai sorába válasszon. —

~~Budapest 1900 febr 26.~~

~~Gyulai Pál~~

[egyetemünkön is a philologia – fontos kérdéseinek tudo-
mányából hosszabb előadásokat ~~is~~ gyakorlatokat. A tanszabadság
tekintetével,

lommal tüzetesen, csak a mennyire görög nyelvi ismeretem alapján azegyetemes és magyar műveltség szempontjából foglalkozni szükséget éreztem.

Mindent egybevéve: *dr. Vári Rezső* irodalmi munkásságában kellő biztositékot látok arra nézve, hogy számára a tőle kijelölt körben a *venia legendi* a szabályszerü colloquium és próbaelőadás megtartása mellett megadassék.

Budapest, 1897 február 8.

Dr. Hegedüs István.

12

Ugyanezt

Pecz Vilmos l. kg.

Dr. Pecz Vilmos ny. r. tanár jelentése.

Vári Rezső tíz év óta működik a classica-philologiai irodalom terén. Mellőzve ismertetéseinek és birálatainak egyenként való megnevezését, csak önálló munkáinak, értekezéseinek és czikkeinek felsorolására szoritkozom, melyek a következők:

1. Egy ellenmondás Herodotosnál. Egy. Phil. Közl. 1888.
2. Matthæus Fortunatus. Egy. Phil. Közl. 1888.
3. Ad Panyassidis Heracleam. Egy. Phil. Közl. 1888.
4. A homerosi háznak nehány alkotórészéről. Egy. Phil. Közl. 1889.
5. A magyar nemzeti múzeum egy viridariumcodexéről. Egy. Phil. Közl. 1889.
6. De digammo in hymnis homericis quæstiones. I. Budapestini, Pfeiffer, 1889.
7. Index verborum ad Festum. A Thewrewk-féle Festus-kiadás első kötetében. 1889.
8. Ábel Jenő. Egy. Phil. Közl. 1890.
9. A homerosi hymnusok codex Estensise és szövegkritikai értéke. Egy. Phil. Közl. 1890.
10. Ad hymni Homerici qui dicitur in Apollinem. Egy. Phil. Közl. 1890.
11. Nehány észrevétel kilikiai Oppianushoz. Egy. Phil. Közl. 1890.
12. Joannis Botaniatæ carmen de metro iambico. Egy. Phil. Közl. 1890.
13. Megjegyzések Kisfaludy Károly Mohácsának görög fordítására. Egy Phil. Közl. 1890.
14. Eugen Ábel. Ungarische Revue. 1890.
15. Eugen Abel. Biographisches Jahrbuch für Alterthumskunde. 1890.

16. Nova fragmenta Orphica. Wiener Studien. 1890.

17. A homerosi hymnusok Aurispa-codexének olvasásai. Egy. Phil. Közl. 1891.

18. Scholia Vetera in Nicandri Alexipharmaca. Recensuerunt Eugenius Ábel et Rudolfus Vári. A M. T. Akad. kiadványa. 1891.

19. A Nikander-szkolionokról. Akadémiai Értesitő. 1891.

20. Der Codex Ravennas 138. III. D² des Lucanus. Ungarische Revue. 1891.

21. Szövegjavitások kilikiai Oppianoshoz. Egy. Phil. Közl. 1892.

22. A mivelt modorról. Bergsontól. Forditás franciából. Egyet. Közoktatásügyi Szemle. 1892.

23. Der Codex Aurispæ der hom. Hymnen. Neue Jahrbücher für Philologie und Pædagogik. 1892.

24. Ad Lucani codices Estenses. Egy. Phil. Közl. 1893.

25. Oppiani Cilicis codicum in bibliothecis hodie observatorum series. Neue Jahrbücher für Philologie. 1893.

26. Több mint négyszáz classica philologiai czikk a Pallas Nagy Lexikonának 1893—1894-ben megjelent I—VI. kötetében, melyek közül kiemelendők a következők: Ábel Jenő. Achilleus. Adónis, Agdistis, Aiás, Aischinés, Aischylos, Adamás. Áldozat, Amazonok, Anakreón, Aphrodité, Apollón, Apollonios, Arés, Argonauták, Aristophanés, Artemis, Asklépios, Athéné, Atreus, Batrachomyomachia, Bellerophon, Bentley R., Beócia, Bitinia, Budapesti Phil. Társ., Catullus, Ceres, Charisok, Cicero, Cirkuszi játékok, Delfii jóshely, Démétér, Démosthenés, Deukalion, Digamma, Dionysos, Dioskurok, Dirké.

27. Leo Sapiens taktikus munkájának görög kéziratairól. Akadémiai Értesitő. 1894.

28. Bölcs Leó Taktikájának az Escorialban levő kéziratai. Hadtörténelmi Közlemények. 1894.

29. Szövegjavitások kilikiai Oppianushoz. Egy Phil. Közl. 1895.

30. A classica philologia módszeresitése hazánkban. Egy. Phil. Közl. 1895.

31. Theodulus pásztori költeménye. Egy. Phil. Közl. 1895.

32. Urbicius taktiko-strategikus munkájának firenzei codexe. Egy Phil. Közl. 1895.

33. Jelentés Constantinus Porphyrogennitus de administrando imperio cz. munkájának kéziratairól. Akadémiai Értesitő. 1895.

34. Bölcs Leó Taktikája. Bárczay Oszkárral együtt kidolgozva. Hadtörténelmi Közlemények. 1896.

35. Bölcs Leó császárnak a hadi taktikáról szóló munkája. Programmértekezés. 1896.

36. Sancti Gregorii Nazianzeni Codicis Medic.-Laurentiani celeberrimi collatio. I. Egy. Phil. Közl. 1896. II. Ugyanott 1897. III. Ugyanott 1898.

37. Bölcs Leó Hadi Taktikájának XVIII. fejezete. Megjelenik «A magyar honfoglalás kútfői» czimü akadémiai millenniumi kiadványban. Kefelevonat. 1897.

38. Ad Nicandri Alexipharmaca versum 62. 63. Egy. Phil. Közl. 1897.

39. Megjegyzések Bölcs Leó Taktikájának egyes helyeihez. I. Egy. Phil. Közl. 1897.

40. Bölcs Leó császárnak „a hadi taktikáról szóló" munkája. Kiilső tanulmány. Olvastatott a M. Tud. Akadémia II. oszt. 1897. április 5-iki tartott ülésén. Kiadta a M. Tud. Akadémia 1898-ban.

41. Miscella critica. Egy. Phil. Közl. 1900.

42. Zum Strategikos des Onesandros. Fleckeisen, Jahrbücher, 1897, 407–408 l.
43. A philologiai növéstörténet fogalma, módszere és feladatai. Budapesti Szemle, 1897.
44. La philologia in Ungheria nel' 1896. Atene e Roma, I. évf. 1. sz.
45. Az általam norbertek óbori Zalatnába írja a görög egyes 6a és a görög szak: tudományi irodára vonatkozó vitakérdést.

14

Várinak tudománya terén való működését lankadatlan buzgalom és szakadatlan productiv munkásság, lelkiismeretes pontosság és alapos tudás, tehetség és önállóság jellemzik. Főképen hazai és külföldi szakfolyóiratokban magyar, német és latin nyelven megjelent tudományos dolgozataiban, melyek közül kiválnak a 6., 9., 12., 15., 16., 18., 21., 23., 25., 27., 28., 30., 34., 35., 6a 37. sz. alatt említettek és a Cicerót tárgyazó czikk a Pallas Nagy Lexikonában, a kutató irány uralkodik, ~~melly az egyetemi tanításban való képesités correlatio sine qua non jelképezi~~ Elismerést érdemel Vári működésében az a momentum, hogy egy annyira internationális tudomány terén, mint a classica philologia, nemcsak a közvetetlen hazai érdekeket szolgálja, hanem megfordul e tudomány külföldi forumán is. ~~Mert igaz tényen, hogy a classica philologiát illetőleg hazánkban még rendkivül sok a teendő, s igy minden magyar classicus philologusnak kötelessége, hogy tudományát első sorban nemzete körében mivelje; de viszont az is nyilvánvaló, hogy a külföldön is elismerést kivivni képes szakember nemcsak nemzetközileg tudományának, hanem közvetve hazája érdekeinek is tesz szolgálatot.~~

Vári ezt a kettős feladatot tisztességgel teljesitette eddigi irodalmi működésében, és elismerést vivott ki magának ugy hazánkban, mint a külföldön. Három külföldi tanulmányi utjában az olasz-, franczia-, angol-, német- és spanyolországi könyvtárakban folytatott tanulmányai által megszerezte magának a kéziratokban, palæographiában, hermeneutikában és kritikában való jártasságot, melyet azután értékesitett hasonló tárgyu és irányu munkáiban. ~~A classica philologia mostani állása hazánkban czimü értekezése nem mutat ugyan a felfogás tekintetében előre kiforrottságot és a «Jelentés Constantinus Porphyrogenitus De administrando imperio cz. munkájának kéziratairól» czimü tekintetben kifogás alá esik (amiről ezt közelebb kimutatom a Zeitschrift-ben), de~~ Dolgozatai értékesek; kutatásai, melyekről munkáiban beszámol, eredményesek. Különösen elismerésre méltó szolgálatot tett Vári nemzeti történetirásunknak Böles Leó Hadi Taktikája tárgyában folytatott tanulmányaival, melyeknek eredménye a «Böles Leó Hadi Taktikájának XVIII. fejezete» czimü dolgozat «A magyar honfoglalás kútfői» czimü akadémiai millenniumi kiadványban, ~~a~~ Böles Leónak jobb szövegét adja, mint az eddigi kiadások, mert Vári a szöveghagyományt az eddigi kiadóknál jobban ismeri, s igy természetes, hogy a Vári által az eredeti szöveggel párhuzamosan adott magyar fordítás is lényegesen eltér az eddigi fordításoktól. Méltán várható tehát, hogy ez a kiadás több világosságot fog vetni a magyarok hadi és tábori életére. A mi Várinak külföldön való fogadtatását illeti, felemlitendőnek tartom, hogy Hollander[P] elismerőleg nyilatkozott «Der Codex Aurispæ der homer. Hymnen» czimü, ~~dolgozatáról~~ a Neue Jahrbücher für Philologie 1892-ik évfolyamában, hogy Ludwich Arthur «Procli Lycii Carmina» (1895) és «Die homerische Batrachomachie» (1896) czimü munkáiban collatiokat használt fel Váritól; és hogy Krum-

[P] (Über die neu bekannt gewordenen Handschriften der homerischen Hymnen, Osnabrück, 1895)

[Ξ] megjelent értekezéséről, melyben (Vári) a homerosi hymnusoknak a párisi Bibliothèque Nationaleban létező összes kéziratát ismerteti;

[L] és 40.

[a] továbbá Vmuszkli császár hadi taktikájáról való külföldi tanulmány. Az előkészületben Vári

15

bacher, kinek mint a Byzantinische Zeitschrift szerkesztőjének Vári byzantiumi érdekü dolgozatainak ismertetését ~~erre~~ megküldöttem, levélben sajnálatát fejezte ki előttem a fölött, hogy nem ismervén előbb Vári illető dolgozatait, az azokban foglalt eredményeket «Geschichte der byzantinischen Litteratur» czimü munkájának második kiadásában nem értékesithette. Farkasfalvi Rézső tanulmányában Vári

Végül megjegyzem, hogy Várinak a classica-philologia bevezető és segéddisciplináiból tartandó előadásaira vonatkozó tervezetét teljesen megfelelőnek tartom, és hogy az illető disciplinákból tartandó előadásai valóságos hézagot pótolnának karunk classica-philologiai előadásaiban.

Mindezek alapján inditványozom, hogy a Tekintetes Kar dr. Vári Rezsőt, mint teljes mértékben rászolgáltat és érdemeset, a classica-philologia bevezető és segéddisciplináiból magántanárrá habilitálja sikeres colloquium és próbaelőadás esetén.

Budapest, 1897 februárius 9.

Dr. Recz Vilmos.

meydönthetetlen adatokkal bizonyitja Zachariae v. Lingenthal ellenében, hogy a kérdéses történetirás szerzője nem is Aurelius III. Zénó császár, hanem Bölcs VI. Leó császár; fejtegetései folytán helytelennek bizonyul Salamon Ferenc abbeli nézete, hogy Urbicius (= Mauricius), Leó és Constantinus egy közös forrásból merithették tudósításaikat, mert Leó egyebek között Urbiciust is közvetlen használta, mig Constantinus csak Leót dolgozta át. A mondottak alapján Vári Rezsőt levelező tagul való megválasztásra a legmelegebben ajánlom.

Az I. osztály Rj alosztályába: 16

Vadnay Károly levelező tagot rendes tagnak ajánlja

Beöthy Zsolt r. tag.

(Ajánlatok van az I. oszt. Rj alosztályában megüresedett

alk rendes tagsági helyre Vadnay Károly lev. tagot, a Társaság

Társaság r. tagát, a Budapesti Hírlap szerkesztőjét tisztelettel

ajánlaki:

Vadnay irodalmi=okoknak pályadíjak kitűzésére, folyóiratok és hírlapvállalatoknak alapítására irodalmi kritikáknak és hírlapcikkeknak. E kettős pályáján (rendes és főtoll tehetségének tanúsítványai szerint) elismerést és tiszteletet, hatalmas befolyásával sokszor tanácsadóságot, de ellenséget sem nem szerző tevékenységével, polgártársainak szeretetével és bizalmával mindig rendületlen hazafiúi magatartása mellett di schaffen örül mint irodalomtörténet kutatónak gondolatait. Mint az ötvenes és hatvanas évek egyik legjobb ismerőjét, ki különösen fiatal tollat irányának hű és készséges vezetésével, az utóbbi időben folyóiratok és napilapok élén is nagyon jelentőssé tudta ki, akadémiánk már 1872-ben levelező tagjává választotta, tudós választotta tisztán nem jelent. Nem sükségesek részletesen elsorolnunk munkáit: emlékiratainak kedves, tanulságos és nem kevésbbé vitatott; eberhardinus (Emmanuata, Kolozsvár, Nyugat 1868) és dobrentei emlékiratainak nemes czélú megírását; a kazinczy kegyelet megtörő adatait, okos kritikus szeretetü képeit; emlékbeszédeinek és bírálatainak tisztaságát, tömörségét és szép formájával egyaránt kitünő sorozatát. Csak ez egy évi szakadt megszakítással, hogy alig van tagtársaink között,

17

ki gyenes akadémiából érdekében a kü kötelességeinek sőt
több vagyonszerzésnek több is állandóbb célt adta volna, mint
Vadnay károly. st ki angol tekintetben javhat ő valóságal jól is
feddést dítünk: mellék ő dő sorban illeti meg az a tör-
vény mégis őt ajánlani szeretném vala.

~~Budapesten 1840 febr 26.~~

~~Kölcsey~~

~~J. Vörösmarty~~

Kozma Andort, a Kisfaludy-Társaság rendes tagját levelező tagnak

ajánlja Vadnay Károly l. tag.

~~Tagajánlás~~

~~a m. tud. Akadémia I osztályának~~ 18

~~B. alosztályában~~

(Bátor vagyok levelező tagúl ajánlani Kozma Andort, költői és elbeszélői irodalmunk hivatott és nagymunkásságú művelőjét, a Kisfaludy Társaság jeles buzgóságú taggját.)

(Folytonos termékenysége s önállóan kiadott könyvei, (Tegnap és ma, Korképek, Versek, Szatirák, Humoros históriák,) valamint ismeretesebbek, semhogy tehetségének és működésének részletes jellemzésére volna szükség az osztály tagjainak körében.)

(El volt már e körben mondva róla, hogy érzésében eleven, gondolataiban, ötleteiben bő, kedélyében meleg, észjárásában, nyelvében, stíljében magyaros, formáiban művészi, egész előadásában irodalmas író és külső, minek működése jelentékenyen gyarapíthatná az alosztály költői, szépirodalmi, felolvasó, bíráló munkásságát.)

(E meggyőződésben ajánlom megválasztását.

Budapest, 1900. ~~január~~ 27-én

~~Mély tisztelettel:~~

~~Vadnay Károly~~

~~lev. tag.~~

19

Dr. Szécsy Károlyt, a kolozsvári bud. egyetem tanárát, az I. osztály szépirodalmi alosztályába lev. tagul ajánlja dr. Badics Ferenc l.t. — Szécsy Károly mint a magyar ~~[illegible]~~ irodalomtörténet és aesthetika tanára hírt (csupán az egyetemen is már tizenöt), s mint író közel harminc év óta műveli az irodalmat. Első nagyobb munkáját: Besenyei György életrajzát (1872.) a Kisfaludy-társaság adta ki, az utolsót: Zrínyi munkáinak első kritikai kiadását, Akadémiánk megbízásából készíti. ~~[illegible]~~ E két határpont közé egész sora esik a jelentős munkáknak: Vajda Péter élete és művei (1892.), Pannoniai Ének (1893.), Gróf Gvadányi József (a Magy. Tört. Életrajzok során, 1894.) Gróf Zrínyi Miklós I–III. (u.o. 1896–1900.) és Kisebb Tanulmányok (1897.) cím alatt irodalmunk régibb és újabb korából egy-egy fejezet. Valamennyit eredeti és sokoldalú kutatás, önálló felfogás és formaérzék jellemzik, s nemcsak az alapos készültségű tudóst, hanem a szépírót is előnyösen mutatják be. Kisebb költeményeken kívül adott egy verses regényt is: Kép Flonkát (1881.) és régebben mint az Ellenőr irodalmi rovatvezetője, majd az Otthon cz. folyóirat szerkesztője, utóbb már szépirodalmi és politikai lapok munkatársa — számos tárcaírást írt, melyekből egy kötetre valót (1880–1897.) Benyomások és emlékek cz. alatt összegyűjtve is kiadott. Legnagyobbrészt irodalmi és művészeti vonatkozású cikkek ezek, melyeket a sokoldalú tudás tartalmassá, a benyomások iránt fogékony lélek ~~[illegible]~~ szubjektivitása színessé, a vállalt ~~[illegible]~~ előadás pedig élvezetes olvasmányokká tesz. — Minderek alapján ismételve a legmelegebben ajánlom Szécsyt lev. tagságra, mint a ki eddigi működésével bőven ráfolgált ez elismerésre, s e kitől — javakorbeli ember lévén (szül. 1848.) — még erudált és nyomós működést várhatunk.

Badics Ferenc

Dr. Erődi Béla orientalistát levelező tagnak ajánlja Vámbéry Ármin t. tag.

~~Erődi Béla~~

~~levelező tagnak ajánlom. Ö~~

2

Dr. Erődi Béla 1867 tól kezdve mint egyetemi hallgató tőlem tanulta a török és perzsa nyelvek s ezek gyakorlati elsajátítása végett 1868-ban Törökországba utazott, ahonnan 1870-ben térj vissza s megint látogatta török és perzsa nyelvi előadásaimat s egyetemi tanulmányainak bevégzése után a török nyelvből, mint fő- és a perzsa nyelvből mint melléktárgyból kiállott vizsga alapján summa cum laude jótállással bölcsészettudorrá avattatott. Doctori dissertatiojául ismertette Fuzuli török költőnek Leila és Medsnun című költői beszélyét. Az azerbeidsani dialectusban irott költeménynek interpretációja és bő fordítási szemelvényekkel való ellátása Erődinek a török nyelvben való alapos jártasságáról és műfordítói ügyességéről is tanuskodik.

Erődi már Törökországban való tartózkodása alatt kezdett fordítani a török és perzsa költészetből s azóta a Keleti költészetnek számos remekeit ültette át magyar nyelvre. Fordításai részint önállóan jelentek meg, de legtöbbet közöltek belőlük a magyar folyóiratok. Leforditotta Omer Chejjam Rubajatját (négyeseit), mely Keleti gyöngyök címen 1871-ben jelent meg. Ezzel a fordító megelőzte a német irodalmat is; mert Chejjam németül csak néhány évvel később látott napvilágot. Nemsokára utánna adott Hafiz költeményeiből egy kötetkét. Maja beleforgott Firduszi Sahnáméjának fordításába, alexandrinusokban. E nagy epopoenak fordításából már 1872-ben adott szemelvényeket. 1873-ban már készen volt Zal és Rudabe episodja, melyet a Petőfi-Társaságban olvasott fel. Ugyanebben az évben olvasta fel Szohráb történetét. Azóta közel egy harmadát leforditotta s gyakorlatban közölt belőle nagyobb mutatványokat. Zohák történetét Szász Károly a

Kisfaludy-Társaságban is felolvasta. Feridun története megjelent az Erdélyi Muzeumi egylet évkönyvében. Firduszi nagy művének fordítása közben talált idős Szádi műveinek fordítására is. Gulisztánját 1889-ben adta ki; Bosztánjának fordítása is java részben készen áll. Mutatványok ebből is láttak már napvilágot a lapokban, folyóiratokban. Fordított ezenkívül Dsámitól is.)

(A török költészet ismertetésére számtalan essayt írt. Ismertette a török színészetet, melyre először hívta fel a nyugati figyelmet. Ő előtte a költészetében levő török színészettel senkisem foglalkozott. Ismertette ő műfordítási szemelvényekkel Fazli költőnek Gül ü Bülbül című költői beszélyét, (Reitky Zoltán Élőképek című folyóiratában), továbbá Fuzulinak Beng u Bade (Hamis és Igaz) című beszélyét. Sokat fordított Báki költőnek dalaiból. Megjelent remek fordításban Bakinak Szulejman Szultán halálára írott elegiája. (Olcsó könyvtár a Balkán népek költészetéből) Ismertette Nefii szatirikust, műveiből vett számos fordítással. Rövid tanulmányt adott a török költészet jellemvonásairól (a XVI. században). Még számtalan más tárgyú török irodalomtörténeti tanulmánya jelent meg különösen a 70-es évek folyóirataiban.)

(Figyelmet érdemlő nyelvészeti munkát Gyakorlati Török Nyelvtana, mely önálló tanulmány alapján gyakorlati módszerrel tanítja meg az ~~a szerző~~ nyelvet. E munkának sok jelét van abban, hogy a török nyelvnek tanulása Lazánkban oly nagy lendületet vett.)

(Erődi az új-görög nyelvet is bírja s ezen irodalom köréből vett műfordításaival is nagy érdemeket szerzett költészetünkben. Fordított sokat az új-görög népköltészetből és megismertette velünk Christopulosz-nak (az új-görög Aristarchusnak) szép költeményeit. (L. olcsó könyvtár a Balkán népek költészetéből).

(A bolgárok népköltészetének szintén az eredetiből vett számtalan mű-

fordításaival tette irodalmunkban ismertté.)

Itt Csódinek csak nyelvészeti és műfordítói munkásságának ismertetésére szorítkozom. De számottevő munkásságát fejtette ki a földrajzi és utazási irodalom körében is, melyből csak legújabban megjelent három jeles művét akarom kiemelni, melyek: Utazásom Sicilia és Málta szigetén, A Párizsi országában és A Szentföldön. A két utóbbi Kelet ismertetésére becses forrásul használható.

~~Budapest, 1900. febr. 15-én.~~

~~Vámbéry Ármin~~

~~ig. es Tag.~~

Brugmann Károly lipcsei egyetemi tanárt külső tagnak ajánlja

Petz Gedeon l. tag.

21

~~Tekintetes Akadémia!~~

Alólírott külső tagúl ajánlja Brugmann Károlyt, a lipcsei egyetemen az indogermán összehasonlító nyelvtudomány ny. r. tanárát. Brugmann a mai nyelvtudománynak egyik legkiválóbb alakja, a kinek működésében szerencsésen egyesül egyfelől a részletkérdések búvárlatába elmélyedő kutatónak éles megfigyelőtehetsége, aprólékos gondossága, másfelől a tudomány egészét magas szempontokból, széles látókörrel áttekintő tudósnak összefoglalóképessége. Gazdag irodalmi munkásságának első felében inkább amaz egyes részletkérdések felderítése foglalkoztatta őt, míg a másodikban biztos kézzel rajzolta meg az indogermán összehasonlító nyelvtudomány nagyarányú épületének körvonalait. Brugmann Curtius György oldalán kezdte meg tudományos munkásságát s már a Curtius-féle Studien zur griechischen und lateinischen Grammatik kötetében megjelent dolgozatai az indogermán hangtan nem egy fontos kérdésére vetettek világosságot. Majd a Morphologische Untersuchungen auf dem Gebiete der indogerman. Sprachen (5 köt., 1878–1890) cz. gyűjteményben, melyet ő és Osthoff együtt adtak ki, közölt számos becses tanulmányt. E munkálataiban buzgó híve és előharcosa annak az új iránynak, melyet a nyelvi életnek psychologiai szempontokból való felfogása és a hangtörvényeknek figurás szemmeltartása jellemez. A nyelvtudománynak elvi jelentőségű kérdéseit fejtegette Zum heutigen Stand der Sprachwissenschaft (1885) című, jórészt polemikus természetű könyvében. Különösen nagyjelentőségű azonban a Grundriss der vergleichenden Grammatik der indogermanischen Sprachen cz. kitalmas

22

összefoglaló műve, melynek első kiadása 1876-ban indúlt meg (I. köt. 568 l., II. köt. 1438 l.; – az I. kötetnek 1897-ben második kiadása jelent meg 1098 lapnyi terjedelemben). Méltán mondhatni, hogy a mint az indogermán nyelvtudomány történetében első szószakára Bopp Ferenc összehasonlító grammatikája, a másodikat Schleicher compendiuma határozott, úgy a legújabbat Brugmann Grundriss-je jelzi. Brugmann újabb nyelvészeti dolgozatai nagyobbára a tőle és Streitbergtől megindított és szerkesztett Indogermanische Forschungen cz. folyóiratban láttak napvilágot, e mellett azonban több más nyelvészeti folyóiratnak is dolgozótársa, – a minthogy dolgozótársának vallhatja őt egy hazai tudományos folyóiratunk is: az Akadémiának kiadásában megjelenő Nyelvtudományi Közlemények XXIV. kötetében egy magvas bírálat jelent meg ez ő tollából. Brugmann emez egész munkásságát a mintaszerű nyelvészeti módszer, a szigorú kritikai felfogás jellemzi, mely lehetőleg távol marad bizonytalan, ötletszerű hypothesisek kitaposás"-ától s inkább lemond a régibb nyelvészet egy-egy tetszetős, de kellő képen be nem bizonyítható felfedezéséről, csak hogy lehetőleg megközelítse a végső célt, a tudományos igazságot. Munkáit tanulmányozva érezzük, hogy itt egy éles elme higgadt megfontolásával bonczolgatja a tudományos problémákat s azt, a mit maga világosan átlátott, világos előadásban bocsátja közzé. — Akadémiánk egykor tagjai közé számíthatta az indogermán összehasonlító nyelvtudomány nagynevű megalapítóját, Bopp Ferenczet, és e tudomány többi híres művelőit: Pott Ágost Friggyet, Benfey Tivadart, Schleicher Ágostot, Curtius Györgyöt, – most, midőn e nagyok már mind kidőltek, csak önmaga iránt való kötelességet teljesíti, ha ama férfiak méltó utódját, az indogermán összehasonlító nyelvtudománynak most élő kiváló vezérférfiát tagjai sorába iktatja.

Budapesten 1900 febr. 20.

Pott Ferdinand
l. tag

23

Hatzidákis György dr.-t, az athenaei egyetemen az indogermán összehasonlító nyelvészet ~~nyelv~~ nyelv. rendes tanárát, a M. T. Akadémia I. osztályába külső tagnak ajánlja Pecz Vilmos l. tag. Hogy a mai görögöknél a nyelv-tudomány a multi évtized alatt milyen a mai nívónak magaslatára emelkedett, az úgy nálunk, mint országszerte Hatzidákis érdeme, ki a közép- és újgörög nyelvre vonatkozó tudományos kérdésekben a külföld által is általánosan elismert első tekintély. Mint Delbrück jénai tanár tanítványa Németországban nyelvünk kiképzéséről, terjedelmes irodalmi működéséről jól tud, de különösen a közép- és újgörög nyelvterén. Munkáinak egész sorozatával mindenkorra az újabb (közép- és új-) görög nyelvkérdésekben tekintélynek örvendő Deffner ellen, kimutatván, hogy az ókori dialectusok — csekélyes maradványaitól eltekintve — kiveszlek, és hogy az újabb görög köznyelv és dialectusai — az egyetlen cretensi dialectus kivételével — nem az ókori attal is dór dialectusokból, hanem az alexandriai korszakban az attikai ~~irodalmi~~ nyelvből különvált köznyelvből, koinè ἑλληνικός-ból a tovább fejlődtek. ~~Hatzidákis~~ Hatzidákisnak az újabb ~~g~~ görög nyelv eredetére, illetőleg annak az ógörög nyelvhez való viszonyára nézve felállított tételét elfogadták a legkiválóbb nyelvtudósok, úgy hogy ma az újabb görög nyelvre vonatkozó kutatások mindenütt az általa megállított alaptételből indulnak ki. Görög és német nyelven írt, számos munkái közül elegendőnek tartom a következő című főművét említeni: Einleitung in die neugriechische Grammatik. Indogermanische Grammatiken. V. Leipzig, Breitkopf und Härtel, 1892" (464 lap). Ezek alapján bátorkodom Hatzidákis Györgyöt ~~az Akadémia Irodalmi~~ külső tagul való megválasztására a legmelegebben ajánlani.

24 1

Dr. Krumbacher Károly, müncheni egyetemi tanár, a byzanci irodalom kitűnő művelőjét Rüttagnak ajánlja Hegedüs István levelező tag.

(Dr. Krumbacher Károly a byzanci irodalom tanulmányozására ~~tudomá~~ külföldi ösztöndíjat nyert, irodalmi tanulmányainak eredményéről ~~jelentést~~ tett. Az a monumentalis munka, melyet Geschichte der Byzantinischen Litteratur cz. alatt 1890-ben ~~a~~ Beck cég kiadásában megjelentett, a mit az egész világ tudományos körökben ~~tudomásul~~ elismeréssel fogadott, a byzanci irodalom tanulmányozásának ~~egy~~ uj korszakát nyitotta meg. A Byzanci irodalom kutatásával ~~foglalkozott~~ 1892-ben ~~Krumbacher~~ Dr. Krumbacher Károly ~~a~~ byzantinische Zeitschrift cz. folyóiratot ~~szerkesztette~~ alapított, mely ~~azóta~~ mar 8 ~~éve~~ óta ~~jelenik~~ is ~~a~~ fő folyóirata a világ összes byzantinisták ~~a~~ Byzantinische Archiv cz. alatt. Europa legkitünőbb philologusai, történetirói, müvészettörténészei mind ~~a~~ Krumbacher ~~Károly~~ vállalatának munkatársai. Dr. Krumbacher ~~Károly~~ ~~a~~ byzanci irodalom ~~tanulmányozásának~~ ~~egy~~ uj korszakát nyitotta meg ~~tanulmányával~~ ~~cz~~ Geschichte der Byzantinischen Litteratur cz. ~~munkájával~~ (1897-ben) ~~megjelent~~ ~~munkájában~~, mely az Iwan Müller Handbuch ~~cz.~~ ~~vállalat~~ IX. Kötetét ~~képezi~~ teszi. 75 ív nagy 8-adrét (1068–1114 ~~lapon~~) ~~terjedő~~ müvében ~~Krumbacher~~ ~~Károly~~ ~~a~~ byzanci irodalom ~~minden~~ ágát ~~ismerteti~~ ~~és~~ ~~a~~ Allgemeine Bibliographie ~~cz.~~ ~~fejezetben~~ ~~a~~ ~~byzanci~~ ~~irodalom~~ ~~összes~~ ~~ismert~~ ~~termékeit~~ ~~felsorolja~~ ~~és~~ ~~ismerteti~~. ~~Ezután~~ ~~a~~ ~~byzanci~~ ~~irodalom~~ ~~egyes~~ ~~ágait~~ ~~tárgyalja~~ ~~és~~ ~~ismerteti~~ ~~a~~ ~~legfontosabb~~ ~~termékeit

de a byzanci irodalom egy kegyével, a byzanci lélek ötvösi munkájával ~~szemben~~ szemben jelentős egyenlőségé emelkedik.

Nyelvtörténeti téren is rendkívül ~~fontos~~ tanulmányokkal ~~foglalkozott~~. ~~Ez~~ indította meg a folyóirat a közép-kori irodalomtörténet kutatására. Ezzel egy a görög nyelv ~~és~~ ó. közép- és újkorának élő nyelvi kifejlődésével egy teljes ~~tudományos~~ tudományágat hozott létre ~~alapjait~~ alapjait elvi jelentőségre emelkedő.

München ~~lett~~ vált a byzanci philologia művelésére ~~az~~ az egyetlen kutatóhely létesítésével, ~~amely~~ mely Krumbacher érdeme.

~~Ki végig nézi a~~ Ki végig nézi a folyóirat byzantinische Zeitschrift ötödik kötetének tartalmát, hogy a folyóirat milyen változatos tárgyat és figyelmet tanúsított a mai tudományok munkássága iránt. Magyar művekről már több ismertetést hozott és egy kiváló archaeolog (Strzygowski) foglalkozik a nagy szentmiklósi aranylelet feldolgozásával és a mai archaeologia jainak nevével emlékezik is figyelembe vette.)

A fen említett általános körképben minden ~~tudós~~ magyar munkát fel van véve.

(A Byzanci irodalom jól a közép. a mai irodalmunk, és pedig a legkomolyabb kapcsolatok, a közép-kornak a tudományára nézve annyit jelent, a mi csak a közép-kori, mert lépenként, elbeszélések (így a Gesta Romanorum) vándor útját is megfigyeli. Főtörténelmi kérdésünk ~~által~~ kerülésében nélkülözhetetlen, ~~és~~ ~~és~~ be voltunk a byzanci vadászattal, ~~és~~ ~~és~~ ~~és~~

Deeds
Leaves

582

1900

MTA KÖNYVTÁRA

KÉZIRATTÁR

AKADÉMIAI LEVÉLTÁR

KÉZIRATOK

1900

FINIS

VEGE